

V^{S L U Ž B E N I} JESNIK

VOJNOG ORDINARIJATA

GODINA: XIX • BROJ: 5 (71) • 2016.

SLUŽBENI VJESNIK VOJNOG ORDINARIJATA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Izdavač:

Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj
Ksaverska cesta, 12
10000 ZAGREB
tel: 01/46 70 660, 46 70 659
(37 84 489-MORH)
faks: 01/46 70 662
www.vojni-ordinarijat.hr
e-pošta: vojni.ordinarijat@mohr.hr

Odgovara:

Msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij

Uredio:

Mladen Čobanović

“POJAVILA SE MILOST BOŽJA, SPASITELJICA SVIH LJUDI” (Tit 2, 11)

Božićna poruka vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana

1. “Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja” (Iz 9, 1). Misao proroka Izajije iz prvog čitanja ponoćne sv. mise na Božić, izriče stanje duha jednog biblijskog naroda ali i svakog pojedinog čovjeka. Ovo je jedan od načina izražavanja što je prisutan u svakoj kulturi. Ljudski život se uspoređuje s putovanjem. Čovjek je putnik – homo viator. Svaki hod, svako putovanje uključuje uporišnu – polaznu točku s koje se kreće ali i cilj na koji se želi stići. Nitko razuman ne kreće na put a da ne bi znao kamo želi doći. Ljudski život je putovanje koje traje kraće ili duže. Pred neumoljivom prolaznošću života, temeljno pitanje svakog čovjeka je: od kuda dolazim i kamo idem?

Izajijina mrkla zemlja odražava srce čovječe, čovjeka koji ne poznaje cilj vlastitog putovanja, kamo želi doći. A mrklina, tmina, ponekad se čini teška i nesavladiva. I čovjek se tada osjeća kao da luta bez cilja. Ne zna zapravo odakle dolazi i kamo ide. A ljudsko srce i razum traže smisao života. Traže odgovor na pitanja o smislu prijeđenoga puta, o uloženim naporima ali i o svojoj budućnosti. Tako je bilo kroz povijest, tako je i danas.

Kako prije tako i u naše vrijeme pokušavalo se i pokušava uvjeriti čovjeka da su pitanja o posljednjem smislu ljudskog života, o njegovome izvoru i odredištu beskorisna pitanja ili su pitanja na koje nikada ne možemo dati siguran odgovor. To je govor jedne zatvorene misli koja je tražila i traži način kako u ljudskome srcu potpuno utrnuti svjetlo koje rasvjetljuje upravo ta pitanja i daje na njih odgovor.

2. I ovom našem naraštaju navještaj Božićne noći i govor proroka Izajije po Crkvi poručuje i snažno ponavlja: “Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja” (Iz 9, 1). O kakovoj je svjetlosti riječ?

Apostol naroda sveti Pavao nam kaže: “Pojavila se milost Božja, spasiteljica svih ljudi” (Tit 2, 11). Svjetlost Božićne noći koja prosvjetljuje čovjeka koji hoda u tami i obitava u zemlji tame, je “milost Božja”. Sam Bog postaje vidljiv i dostupan čovjeku. Očituje mu svoju ljubav, dobrohotnost, istinsko suosjećanje i aktivno su-

dioništvo na životnome putu. Čovjek je svjestan svoje grješnosti, mrkline vlastite duše i srca, svoje krhkosti i ograničenosti a iskustvo mu pokazuje da sam ne može nadvladati svoju ograničenost i nevolje na nemirnim morima oluja života. Upravo u toj tami, u toj noći Bog otkriva čovjeku svoje lice. Objavljuje mu svoju blizinu i ljubav, nježnost i milosrđe. Nudi mu spasenje.

“Božja milost” očitovana u Božićnoj noći je donositeljica “spasenja svim ljudima”. Ona se pojavljuje da bi nas odgojila “da se odreknemo bezbožnosti i svjetovnih požuda te razumno, pravedno i pobožno živimo u sadašnjem svijetu, iščekujući blaženu nadu i pojavak slave velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista” (*Tit 2, 11-13*). Događajem Isusova rođenja čovjek više ne hodi u tami, on više nije izgubljen i zatvoren sam u sebe i obzorja konačnosti. U Isusu Kristu pronađi puni smisao svoga života.

Rođenje Isusa Krista veliki je događaj kojim započinje nova povijest u kojoj ljudska osoba upoznaje sebe u drugome svjetlu i spoznaje svoj smisao, polazište i odredište. Spoznaje da ima svoj početak i život u Bogu bez kraja. U ljudskome srcu zapaljeno je svjetlo, plamen istinske težnje za Bogom koja ga vodi iščekivanju vječnog života u kojem će Boga gledati licem u lice.

3. “I porodi sina svoga, prvorodenca, povi ga i položi u jasle, jer za njih nije bilo mjesta u svratištu” (*Lk 2, 6*). Objava Božje ljubavi u Božićnoj noći pokazuje se kao osoba s ljudskim ti-jelom. “Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin” (*Lk 2, 11*). Da bi se učinio prepoznatljivim i spoznatljivim, Bog ulazi u zajedništvo života s čovjekom: i sam postaje čovjekom. Čovjeku i pastirima dana je jasna uputa: “Evo vam znaka: naći ćete novorođenče, povijeno gdje leži u jaslama” (*Lk 2, 12*). To novorođenče donijelo je spasenje svim ljudima. Novorođenče koje je povijeno u jaslama je velika vidljiva svjetlost narodu koji je u tmini hodio i koja obasjava

one “što mrklu zemlju obitavahu”. To novorođenče je znak. Isus Krist “je u otajstvu svoga čudesnog rođenja sakrio svoje Božanstvo i pojavio se u obliju čovjeka; poče život u vremenu, da sve palo u sebi uzdigne, obnovi sklad svijeta, grijehom narušen, a zalatalog čovjeka opet pozove u svoje kraljevstvo” (*II. Predstavljanje Božića*).

Njegovo rođenje je jedinstveni, istinski, veliki događaj. U ovome božićnom događaju Otajstvo Boga velikoga očituje se i čini vidljivim. Onaj tko ga osobno susretne osjeća da upravo objava Otajstva u ovome malom Djetcetu duboko odgovara traženjima ljudskoga srca i uma. Bog se u Isusu Kristu, koji je čovjekom postao, ponudio kao smisao, put i uporište čovjekova života.

Draga braćo svećenici, pomoćnici i djelatnici, koji ste u poslanju i službi Vojne biskupije. Poštovani i dragi djelatnici Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova: vojnici, dočasnici i časnici oružanih snaga, policajci i djelatnici redarstvenih službi Republike Hrvatske. Poštovani i dragi vjernici u mirovnim misijama po svijetu.

Svima Vama želim da u osobnim susretima s Isusom Kristom trajno otkrivate bogatstvo Otajstva rođenja Bogočovjeka. Gospodin i Bog naš, „bogat milosrđem, zbog velike ljubavi kojom nas uzljubi, nas koji bijasmo mrtvi zbog prijestupa, oživi zajedno s Kristom - milošću ste spašeni! - te nas zajedno s njim uskrisi i posadi na nebesima u Kristu Isusu: da u dobrohotnosti prema nama pokaže budućim vjekovima preobilno bogatstvo milosti svoje“ (*Ef 2, 4-7*).

Neka Božje Otajstvo, to njegovo svjetlo “odsijeva i u našem življenju” (*Zborna, Božić, misa zornica*).

Želim svima čestit Božić i blagoslovljenu i uspješnu novu 2017. godinu.

Vaš biskup

+ Jure Bogdan

✠ Msgr. Jure Bogdan
Vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj

SVETA STOLICA

Ad resurgendum cum Christo (Da bi se suuskrsllo s Kristom)

Naputak Kongregacije za nauk vjere o pokapanju tijela preminulih i čuvanju pepela u slučaju spaljivanja

1. Da bi se suuskrsllo s Kristom, potrebno je umrijeti s Kristom, treba »se iseliti iz tijela i naseliti se kod Gospodina« (2 Kor 5, 8). Na putkom Piam et constantem od 5. srpnja 1963. tadašnji je Sveti Uficij odredio »da se vjerno čuva običaj da se tijela preminulih vjernika po-kapaju«, dodajući da se spaljivanje (kremiranje) »po sebi ne protivi kršćanskoj vjeri« te da se ne uskraćuju sakramenti ili sprovod onima koji su odlučili da im se tijelo nakon smrti spali, pod uvjetom da ta odluka nije »posljedica nijekanja kršćanskih dogmi, ili posljedica sektaškoga duha, ili pak mržnje protiv katoličke vjere i Crkve¹. Ta promjena crkvene disciplinе zatim je uvedena u Zakonik kanonskoga prava iz 1983. i Zakonik kanona Istočnih Crkava iz 1990.

U međuvremenu praksa kremiranja uvelike se proširila u brojnim zemljama, ali su se istodobno počele širiti nove ideje koje se kose s vjerom Crkve. Nakon što se na odgovarajući način posavjetovala s Kongregacijom za bogoslovje i disciplinu sakramenata, Papinskim vijećem za zakonske tekstove i brojnim biskupskim konferencijama i biskupskim sindicima istočnih Crkava, Kongregacija za nauk vjere smatrala je korisnim objaviti novi Naputak, s ciljem da se ponovno potvrde doktrinarni i pastoralni razlozi zbog kojih se prednost daje ukapanju tijelâ i izdaju propisi vezani uz čuvanje pepela u slučaju spaljivanja tijelâ.

2. Isusovo je uskrsnuće glavna istina kršćanske vjere, koju se uvijek propovijedalo kao bitni dio vazmenoga otajstva od samih početaka kršćanstva: »predadoh vam ponajprije što i primih: Krist umrije za grijeha naše po Pismima; bî pokopan i uskrišen treći dan po Pismima; ukaza se Kefi, zatim dvanaestorici« (1 Kor 15, 3-5).

Svojom smrću i uskrsnućem, Krist nas je oslobođio od grijeha i dao nam pristup novomu životu: »da kao što Krist slavom Očevom bî uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života« (Rim 6, 4). Nadalje, uskrsli Krist je počelo i izvor našega budućeg uskrsnuća: »Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih... kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni« (1 Kor 15, 20-22).

Ako je istina da će nas Krist uskrisiti u Posljednji dan, također je istina da smo, u stnovitome smislu, već uskrsli s Kristom. Krštenjem smo, naime, uronjeni u Kristovu smrt i uskrsnuće i na sakramentalan način njemu pridruženi: »S njime suukopani u krštenju, u njemu ste i suuskrsli po vjeri u snagu Boga koji ga uskrisi od mrtvih« (Kol 2, 12). Sjedinjeni s Kristom po krštenju, sudjelujemo već na stvaran način u životu Krista uskrsloga (usp. Ef 2, 6).

Zahvaljujući Kristu, kršćanska smrt ima pozitivno značenje. Crkva u liturgiji moli: »Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima. I pošto se raspadne dom ovozemnoga boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima². Smrću duša biva odijeljena od tijela, ali o uskrsnuću Bog će dati nepropadljivi život našemu preobraženom tijelu, ponovno ga združujući s našom dušom. I u našim je danima Crkva pozvana navještati vjeru u uskrsnuće: »Uskrsnuće mrtvih je vjera kršćanâ: vjerujući to mi smo to što jesmo³.

3. Držeći se veoma drevne kršćanske predaje, Crkva snažno preporučuje da se tijela preminulih pokapa na groblju ili na drugome svetom mjestu⁴.

U spomen na Gospodinovu smrt, ukop i uskrsnuće, otajstvo u svjetlu kojega se očituje

¹ AAS 56 (1964.), 822-823.

² Rimski misal, Predslovlje pokojničko, I.

³ Tertulijan, De resurrectione carnis, 1, 1: CCL 2, 921.

⁴ Usp. ZKP, kan. 1176, § 3; kan. 1205; ZKIC, kan. 876, § 3; kan. 868.

⁵ Usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 1681.

kršćanski smisao smrti⁵, pokop je povrh svega najprikladniji oblik za izražavanje vjere i nade u uskrsnuće tijela⁶.

Crkva, koja je kao Majka pratila kršćanina na njegovu zemaljskome putovanju, prikazuje Ocu, u Kristu, dijete njegove milosti i predaje zemlji njegove smrtnе ostatke u nadi da će uskrsnuti u slavi⁷.

Pokopom tijela umrlih vjernika, Crkva potvrđuje vjeru u uskrsnuće tijela⁸ i želi istaknuti uzvišeno dostojanstvo ljudskoga tijela kao sastavnog dijela osobe s kojom tijelo dijeli povijest⁹. Ne može, dakle, dopustiti stavove i obrede koji uključuju pogrešna poimanja smrti, gdje se smrt shvaća bilo kao konačno uništenje osobe, bilo kao trenutak njezina stanja s Majkom prirodom ili sa svemirom, bilo kao etapu u procesu reinkarnacije, bilo kao izbavljenje iz »tamnice« tijela.

Osim toga, pokop na grobljima ili na drugim svetim mjestima na prikladan način odgovara pobožnosti i poštivanju koje se duguje tijelima pokojnih vjernika, koji su po krštenju postali hram Duha Svetoga i kojima se, »kao oruđima i posudama, Duh Sveti sveto poslužio da učini tolika dobra djela«¹⁰.

Pravednoga se Tobiju hvali zbog zasluga stečenih pred Bogom, zato jer je pokapao mrtve¹¹, a Crkva smatra pokapanje mrtvih djelim tjelesnoga milosrđa¹².

Na kraju, pokapanje tijela pokojnih vjernika na grobljima ili na drugim svetim mjestima potiče članove obitelji i cijelu kršćansku zajednicu na spomen i molitvu za pokojnike, kao i na čašćenje mučenikâ i svetaca.

Pokapanjem tijelâ na grobljima, u crkva-ma ili na za to predviđenim mjestima, kršćanska je predaja čuvala zajedništvo između živih i pokojnih te se protivila težnji da se prikriva ili privatizira događaj smrti i značenje koje ona ima za kršćane.

4. Postoje mjesta gdje se iz higijenskih,

ekonomskih ili društvenih razloga pribjegava spaljivanju tijelâ. Ako taj izbor nije suprotan izričitoj volji pokojnoga vjernika ili postoji razumna pretpostavka o postojanju iste, Crkva ne vidi doktrinarne razloge zbog kojih bi tu praksu zabranjivala budući da spaljivanje (kremiranje) pokojnikova tijela nema veze s njegovom dušom i ne priječi božansku svećenicu da uskrsne tijelo te, stoga, ne predstavlja objektivno nijekanje kršćanskoga učenja o besmrtnosti duše i uskrsnuću tijelâ¹³.

Crkva i dalje daje prednost pokapanju tijelâ jer se time iskazuje veće poštovanje pokojnika; ipak spaljivanje nije zabranjeno, »osim ako je izabran zbog razloga protivnih kršćanskomu nauku«¹⁴.

Ako ne postoje razlozi protivni kršćanskomu nauku, Crkva kod takvoga sprovoda postupa u skladu s odgovarajućim liturgijskim i pastoralnim uputama, pazeći posebno na to da se izbjegne svaki oblik sablazni ili vjerske ravnodušnosti.

5. Kad se iz opravdanih razloga izabere spaljivanje, pokojnikov se pepeo mora redovito čuvati na svetome mjestu, to jest na groblju ili, ako je to slučaj, u nekoj crkvi ili na prostoru koji je mjerodavna crkvena vlast namijenila upravo toj svrsi.

Već od početaka, kršćani su željeli da se kršćanska zajednica spominje svojih pokojnika i moli za njih. Njihovi su grobovi postali mesta molitve, sjećanja i razmišljanja. Preminuli vjernici dio su Crkve, koja vjeruje u općinstvo »putnika na zemlji, pokojnika koji dovršuju svoje čišćenje i blaženika u nebu; svi oni zajedno čine jednu Crkvu«¹⁵.

Čuvanje pepela na svetome mjestu može pridonijeti smanjivanju opasnosti da pokojnik ostane uskraćen za molitvu i spomen rodbine i kršćanske zajednice. Na taj se način, nadalje, izbjegava mogućnost zaborava i nedostatka poštovanja, do čega može, prije svega, doći

⁶ Usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 2300.

⁷ Usp. 1 Kor 15, 42-44; Katekizam Katoličke Crkve, br. 1683.

⁸ Usp. Sv. Augustin, De cura pro mortuis gerenda, 3, 5: CSEL 41, 628.

⁹ Usp. Drugi vatikanski koncil, Pastoralna konstitucija Gaudium et spes, br. 14.

¹⁰ Usp. Sv. Augustin, De cura pro mortuis gerenda, 3, 5: CSEL 41, 628.

¹¹ Usp. Tob 2, 9; 12, 12.

¹² Usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 2300.

¹³ Usp. Vrhovna sveta kongregacija Svetoga Uficija, Naputak Piam et constantem, 5. srpnja 1963.; AAS 56 (1964.), 822.

¹⁴ ZKP, kan. 1176, § 3; usp. ZKIC, kan. 876, § 3.

¹⁵ Katekizam Katoličke Crkve, br. 962.

nakon što mine prvi naraštaj, jednako kao i neprilična ili praznovjerna postupanja.

6. Zbog gore navedenih razloga, čuvanje pepela kod kuće nije dopušteno. Samo u teškim i izvanrednim okolnostima, vezanim uz kulturne uvjete mjesnoga karaktera, ordinarij, u dogovoru s biskupskom konferencijom ili sinodom biskupâ istočnih Crkava, može dati dopuštenje za čuvanje pepela u vlastitome domu. Pepeo, ipak, ne smije biti razdijeljen na više obitelji i potrebno je uvijek zajamčiti poštivanje i prikladne uvjete čuvanja.

7. Da bi se izbjeglo svaku vrstu panteističke, naturalističke ili nihilističke dvosmislenosti, nije dopušteno prosipati pepeo u zrak, na tlo ili u vodu ili na neki drugi način, odnosno čuvati kremirani pepeo kao uspomenu na pokojnika, u komadima nakita ili drugim predmetima, imajući na umu da se za takva postupanja kao razlog izbora spaljivanja ne

mogu navoditi higijenski, društveni ili ekonomski razlozi.

8. U slučaju da je pokojnik dopustio spaljivanje i prosipanje vlastitoga pepela u prirodi zbog razloga protivnih kršćanskoj vjeri, sprovod se, sukladno pravu, mora uskratiti¹⁶.

Vrhovni prvosvećenik Franjo, na audienciji u kojoj je, dana 18. ožujka 2016., primio nižepotpisanoga kardinala Pročelnika, odobrio je ovaj Naputak, o kojemu se odlučivalo na redovnome zasjedanju ove Kongregacije dana 2. ožujka 2016., i naredio njegovo objavlјivanje. ■

*Rim, iz sjedišta Kongregacije za nauk vjere,
15. kolovoza 2016.,
na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije.*

Gerhard kard. Müller, pročelnik

*Luis F. Ladaria, DI, naslovni nadbiskup Thibice,
tajnik*

---

¹⁶ ZKP, kan. 1184; ZKIC, kan. 876, § 3.

Budimo milosrdni prema našoj zajedničkoj kući

Poruka pape Franje za Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu (1. rujna 2016.)

Zajedno s našom pravoslavnom braćom i sestrama, te uz potporu drugih Crkava i kršćanskih zajednica, Katolička crkva danas obilježava Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu. Današnja proslava želi ponuditi »pojedinim vjernicima i zajednicama dragocjenu prigodu da obnove predanost osobnom pozivu da budu čuvari stvorenog svijeta, zahvale Bogu za čudesno djelo koje je povjerio našoj brizi i mole njegovu pomoć za zaštitu stvorenog svijeta kao i njegovo oproštenje za grijeha počinjene protiv svijeta u kojem živimo«¹.

Veoma nas ohrabruje činjenica da brigu za budućnost našega planeta dijele Crkve i kršćanske zajednice, kao i druge religije. Doista, u posljednjih nekoliko desetljeća vjerske vođe i udruženja poduzeli su brojne inicijative kojima je bio cilj snažnije senzibilizirati javnost glede opasnosti neodgovornog izrabljivanja našeg planeta. Ovdje želim spomenuti patrijarha Bartolomeja kao i njegova prethodnika patrijarha Dimitriosa koji su se godinama otvoreno izjašnavali protiv grijeha činjenja šteta stvorenom svijetu i skretali pozornost na moralnu i duhovnu krizu koja je u korijenu problema okoliša i srozavanja. Kao odgovor na rastuću zabrinutost za cijelovitost stvaranja, na Trećem europskom ekumenskom skupu u Sibiu 2007. godine predloženo je da se slavi »Vrijeme za stvaranje« u trajanju od pet tjedana, između 1. rujna (kada pravoslavni slave spomen obilježavanja Božjeg djela stvaranja) i 4. listopada (spomen Franje Asiškog u Katoličkoj crkvi i nekim drugim zapadnim tradicijama). Ova inicijativa, uz podršku Svjetskog vijeća Crkava, nadahnula je mnoge ekumeniske aktivnosti u različitim dijelovima svijeta. Ohrabruje također činjenica da u cijelom svijetu slične inicijative, koje promiču pravedno postupanje s okolišem, brižnu skrb za siromašne i odgovorno djelovanje u društvu, okupljaju ljudе, posebno mlade, iz različitih vjerskih okruženja.

Svi mi, kršćani i nekršćani, vjernici i ljudi dobre volje, trebamo biti ujedinjeni u pokazivanju milosrđa prema Zemlji kao našem zajedničkom domu i u punini vrednovati svijet u kojem živimo kao mjesto dijeljenja i zajedništva.

1. Zemlja vapi...

Ovom porukom obnavljam svoj dijalog sa svim osobama koje nastanjuje ovaj planet o trpljenjima koja muče siromašne i uništavanju okoliša. Bog nam je podario vrt izobilja, a mi smo ga pretvorili u zagađenu pustopoljinu »ruševina, pustoši i prljavštine« (Enc. Laudato si', 161). Ne možemo se predati ili biti ravnodušni na gubitak bioraznolikosti i razaranje ekosustavâ, koji su često uzrokovani našim neodgovornim i egoističnim vladanjima. »Zbog nas na tisuće vrsta više neće slaviti Boga samim svojim postojanjem niti nam prenijeti svoju poruku. Nemamo pravo to činiti« (isto, 33).

Planet se nastavlja zagrijavati, dijelom i zbog čovjekova djelovanja: 2015. je bila najtoplja ikad zabilježena godina, a 2016. će vjerojatno biti još toplija. To uzrokuje suše, poplave, požare i sve ekstremnije meteorološke pojave. Klimatske promjene pridonose također bolnoj krizi prisilnih migracija. Siromasi svijeta, koji su najmanje odgovorni za klimatske promjene, najranjiviji su i već trpe njihove posljedice.

Kao što pokazuje cijelovita ekologija, ljudska su bića duboko povezana jedna s drugima i sa svim stvorovima. Kad loše postupamo s prirodom, zlostavljamo i ljudska bića. Istodobno, svako stvorenje ima svoju intrinskičnu vrijednost koju se mora poštivati. Poslušajmo »i vapaj Zemlje i vapaj siromašnih« (Laudato si', 49) i učinimo sve što je u našoj moći kako bismo osigurali odgovarajuću i blagovremenu reakciju.

2. ...jer smo zgrijeli

Bog nam je dao Zemlju da je obrađujemo i čuvamo (usp. Post 2, 15) na uravnotežen način i s poštivanjem. »Previše« je obrađivati – to jest iskorištavati je na kratkovidan i egoističan način – i slabo je čuvati predstavlja grijeh.

Moj brat, ekumenski patrijarh Bartolomej je hrabro i proročki u više navrata iznio na vijjelo naše grijeha protiv stvorenog svijeta: »To što ljudi uništavaju biološku raznolikost u Božjem stvaranju; to što ljudi ugrožavaju cijelovitost Zemlje i pridonose klimatskoj promjeni, lišavajući Zemlju njezinih prirodnih šuma ili uništa-

¹ Pismo u prigodi ustanovljenja Svjetskog dana molitve za skrb o stvorenom svijetu, 6. kolovoza 2015.

vajući njezina vlažna područja; to što ljudi truju vodu, tlo, zrak: sve su to grijesi«. Naime, »zločin protiv prirode je zločin protiv nas samih i grijeh protiv Boga«².

U svjetlu onoga što se događa našem domu, neka Jubilej milosrđa uzmogne biti poziv kršćanskim vjernicima na »duboko unutarne obraćenje« (Enc. Laudato si', 217), potpomođnuto na poseban način sakramentom pokore. U ovoj jubilejskoj godini, naučimo tražiti Božje milosrđe za grijeha protiv stvorenog svijeta koje dosad nismo znali prepoznati i ispovjediti i trudimo se činiti konkretne korake na putu ekološkog obraćenja, koje zahtjeva jasnu svijest o našoj odgovornosti prema sebi samima, bližnjemu, stvorenom svijetu i Stvoritelju (usp. isto, 10; 229).

3. Ispit savjesti i kajanje

Prvi korak na tome putu je uvijek ispit savjesti, koji »podrazumijevazahvalnost i besplatnost, to jest priznanje da je svijet dar Očeve ljubavi i da smo pozvani u skrovitosti oponašati njegovu velikodušnost u požrtvovnosti i dobrom djelima [...]. To također uključuje brižnu svijest da nismo odvojeni od ostalih stvorenja, nego da s ostalim živim bićima na svijetu tvorimo divno sveopće zajedništvo. Vjernik ne promatra svijet izvana, nego iznutra, svjestan vezâ kojima nas je Otac povezao sa svim bićima« (isto, 220).

Tome Ocu punom milosrđa i dobrote, koji čeka povratak svakog od svoje djece, možemo se obratiti i priznati svoje grijeha prema stvorenom svijetu, siromašnima i budućim na-raštajima. »Budući da svi mi uzrokujemo ekološke štete«, pozvani smo prepoznati »naš, mali ili veliki, doprinos izobličavanju i uništavanju okoliša«³. To je prvi korak na putu obraćenja.

Godine 2000., koja je bila također jubilejska, moj predčasnik sveti Ivan Pavao II. je pozvao katolike da daju zadovoljštinu za vjersku nesnošljivost u prošlosti i sadašnjosti, kao i za nepravde učinjene prema Židovima, ženama, domorodcima, useljenicima, siromašnima i ne-rođenima. U ovom Izvanrednom jubileju milosrđa pozivam sve da učine isto. Kao pojedinci, već naviknuti na stilove života koji su posljedi-ca bilo pogrešno shvaćene kulture blagostanja bilo »neuredne želje da se troši više nego što je

stvarno potrebno« (isto, 123), i kao dionici sustava »koji je nametnuo logiku zarade po svaku cijenu, ne mareći za društvenu uključivost ili uništenje prirode«⁴, pokajmo se za zlo koje činimo našem zajedničkom domu.

Nakon ozbiljnog ispita savjesti i vođeni iskrenim kajanjem, možemo ispovjediti naše grijeha protiv Stvoritelja, stvorenog svijeta, protiv naše braće i sestara. »Katekizam Katoličke Crkve predstavlja ispovjedaonicu kao mjesto u kojem nas istina oslobađa u susretu«⁵. Znamo da je »Bog veći od našega grijeha«⁶, od svih grijeha, uključujući i one protiv stvorenog svijeta. Priznajemo ih na ispovijedi jer smo se pokajali i želimo se promijeniti. Milost milosrdnoga Boga koju primamo u tom sakramantu pomoći će nam to učiniti.

4. Učiniti zaokret

Ispit savjesti, pokajanje i ispovijedanje Ocu koji je bogat milosrđem vode čvrstoj odluci da promijenimo život. A to se mora pretočiti u konkretne stavove i vladanja ispunjena većim poštivanjem prema stvorenom svijetu, kao na primjer razumno korištenje plastike i papira, ne rasipati vodu, hranu i električnu energiju, odvajati otpad, brižno postupati s drugim živim bićima, služiti se javnim prijevozom i koristiti jedan automobil za prijevoz više osoba (car-pooling) i tako dalje (usp. enc. Laudato si', 211). Ne smijemo misliti da su ti naporci premalo da bi se poboljšalo svijet. Ta djela često »u krilu ove zemlje rađaju dobro koje se, iako nevidljivo, neizbjegno sve više širi«(isto, 212) i potiču »pro-ročki i kontemplativni način života, u kojem se može uživati duboku radost bez opsjednutosti potrošnjom« (isto, 222).

Jednako tako, odluka da promijenimo život mora se odraziti na naše doprinose oblikovanju kulture i društva u kojem živimo: naime, »briga za prirodu dio je načina života koji uključuje sposobnost za suživot i zajedništvo« (isto, 228). Ekonomijom i politikom, društvom i kulturom ne mogu dominirati kratkoročni način razmišljanja i težnja izravnoj finansijskoj ili izbornoj dobiti. Oni naprotiv moraju hitno biti preusmjereni prema općem dobru, koje uključuje održivost i skrb za stvoreni svijet.

Konkretni primjer je »ekološki dug« iz-

² Govor u Santa Barbari, Kalifornija (8. studenog 1997.).

³ Bartolomej I., Poruka u prigodi Dana molitve za očuvanje stvorenog svijeta (1. rujna 2012.).

⁴ Govor na II. svjetskom susretu pučkih pokreta, Santa Cruz de la Sierra (Bolivija), 9. srpnja 2015.

⁵ Treća meditacija, Duhovna obnova u prigodi Jubileja svećenikâ, Bazilika sv. Pavla izvan zidina, 2. lipnja 2016.

⁶ Audijencija, 30. ožujka 2016.

među Sjevera i Juga svijeta (usp. isto, 51-52). Njegovo otplaćivanje zahtjevalo bi brigu o okolišu najsromićnijih zemalja, pružajući im financijska sredstva i tehničku pomoć koji su im potrebni da se mogu nositi s posljedicama klimatskih promjena i promicati održivi razvoj.

Zaštita našeg zajedničkog doma zahtjeva sve veći globalni politički konsenzus. U tome smislu, izražavam zadovoljstvo što su u rujnu 2015. godine države iz cijelog svijeta usvojile ciljeve održivog razvoja i što su, u prosincu 2015., odobrile Sporazum iz Pariza o klimatskim promjenama, u kojem je postavljen zahtjevan, ali temeljni cilj zaustavljanja rasta globalne temperature. Sada su vlade dužne poštivati preuzete obveze, dok poduzeća također moraju biti odgovorna za svoj dio, a na građanima je zahtijevati da se to i ostvari, štoviše da se teži sve ambicioznijim ciljevima.

Promjena smjera sastoji se dakle u »skrupuloznom poštivanju izvorne zapovijedi da se stvoreni svijet čuva od svakoga zla, bilo za naše, bilo za dobro drugih ljudskih bića«⁷. Jedno pitanje može nam pomoći da ne izgubimo iz vida cilj: »Kakav svijet želimo ostaviti onima koji dolaze poslije nas, djeci koja sada odrastaju?« (Enc. Laudato si', 160).

5. Novo djelo milosrđa

»Ništa nas ne povezuje više s Bogom od djela milosrđa – bilo da je riječ o milosrđu kojim Gospodin opravičava naše grijeha, bilo da je riječ o milosti koju nam daje da u njegovo ime činimo djela milosrđa«⁸.

Da parafraziram svetog Jakova, »Milosrđe bez djela u sebi je mrtvo. [...] Zbog promjena u našem globaliziranom svijetu, neka su se materijalna i duhovna siromaštva umnožila: dajmo dakle prostora maštovitosti ljubavi, kako bismo otkrili nove načine djelovanja. Tako će put milosrđa uvijek postajati sve konkretniji«⁹.

Kršćanski život uključuje vršenje tradicionalnih djela tjelesnog i duhovnog milosrđa¹⁰. »Obično mislimo na pojedinačna djela milosrđa i ona koja su vezana uz pojedinu inicijativu: bolnice za bolesne, javne kuhanje za gladne, skloništa za beskućnike, škole za one koji tre-

baju izobrazbu, isповjedaonice i duhovno vodstvo za one koji trebaju savjet i oproštenje... Ali ako djela milosrđa promatramo u cjelini, možemo vidjeti da je predmet milosrđa sam ljudski život u svojoj cjelovitosti«¹¹.

Očito da ljudski život u svojoj cjelovitosti uključuje brigu za zajednički dom. Dopustite mi stoga predložiti dopunu dvaju tradicionalnih popisa od po sedam djela milosrđa, dodajući svakom skrb za zajednički dom.

Kao duhovno djelo milosrđa, skrb za zajednički dom zahtjeva »zahvalnu kontemplaciju Božjeg svijeta« (Enc. Laudato si', 214) koja »omogućuje nam otkriti u svim stvarima neko učenje koje nam Bog želi prenijeti« (isto, 85). Kao tjelesno djelo milosrđa, briga za zajednički dom zahtjeva »jednostavnesvakidašnje geste, kojima prekidamo logiku nasilja, iskoristavanja i sebičnosti [...] i očituje se u svim djelovanjima kojima se nastoji graditi bolji svijet« (isto, 230-231).

6. U zaključku, molimo!

Usprkos našim grijesima i strahovitim izazovima koji su pred nama, nikada ne gubimo nadu: »Stvoritelj nas ne napušta, on nikada ne posustaje u svojem planu ljubavi, ne kaje se što nas je stvorio [...] jer se jednom zauvijek združio s našom zemljom, i njegova nas ljubav stalno potiče pronalaziti nove putove« (isto, 13; 245). Napose 1. rujna, a zatim kroz čitavu godinu, molimo:

*O Bože siromaha,
pomozi nam da spasimo napuštene
i zaboravljene ovoga svijeta,
koji su tako dragocjeni u tvojim očima. [...]
Bože ljubavi, pokaži nam naše mjesto
na ovome svijetu
kao oruđa tvoje ljubavi
prema svim bićima na ovoj zemlji« (isto., 246).
Bože milosrđa, daj da primimo od tebe oproštenje
i pronosimo tvoje milosrđe po čitavom našem domu.
Hvaljen budи!
Amen. ■*

Iz Vatikana, 1. rujna 2016.

Franjo

⁷ Bartolomej I., Poruka u prigodi Dana molitve za očuvanje stvorenog svijeta (1. rujna 1997.).

⁸ Prva meditacija, Duhovna obnova u prigodi Jubileja svećenikâ, Bazilika svetog Ivana Lateranskog, 2. lipnja 2016.

⁹ Audijencija, 30. lipnja 2016.

¹⁰ Tjelesna su: gladna nahraniti, žedna napojiti, siromaha odjenuti, stranca primiti, bolesna dvoriti, utamničena pohoditi i mrtva pokopati. Duhovna su: dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvredu oprostiti, nepravdu strpljivo podnosit i za žive i mrtve Boga moliti.

¹¹ Treća meditacija, Duhovna obnova u prigodi Jubileja svećenikâ, Bazilika sv. Pavla izvan zidina, 2. lipnja 2016.

Nenasilje – stil politike za mir

Poruka svetoga oca Franje u prigodi proslave 50. svjetskog dana mira (1. siječnja 2017.)

1. Na početku ove nove godine, upućujem srdačne želje za mirom narodima i zemljama svijeta, šefovima država i vlada, te vjerskim vođama i osobama odgovornim za različite sektore civilnog društva. Mir želim svakom muškarcu, ženi i djetetu te molim da nam svijest o tome da je svaka osoba stvorena na Božju sliku i priliku omogući da priznamo jedni druge kao svete darove urešene neizmjernim dostojanstvom. Poštujmo ovo naše »dublje dostojanstvo¹ i neka aktivno nenasilje postane naš način života, napose u situacijama sukoba.

Ovo je pedeseta po redu poruka za Svjetski dan mira. U prvoj poruci, blaženi papa Pavao VI. obratio se svim ljudima, a ne samo katolici ma, nedvosmislenim riječima: »Napokon je zorno izašlo na vidjelo da je mir jedini i pravi smjer ljudskog napretka, a ne napetosti uzrokovane ambicioznim nacionalizmima, nasilna osvajanja, kao ni represije koje služe kao uporište lažnog građanskog reda«. Upozorio je na »opasnost koja se krije iza stava da se međunarodni sporovi ne mogu rješavati razumnim putem, to jest pregovorima utemeljenima na pravu, pravdi i jednakosti, već isključivo zastrašujućim i ubilačkim silama«. Nasuprot tome, citirajući encikliku *Pacem in terris* svoga predšasnika svetog Ivana XXIII., veličao je »osjećaj i ljubav prema miru utemeljenom na istini, pravednosti, slobodi i ljubavi². Upravo je impresivna aktualnost tih riječi, koje danas nisu ništa manje važne i urgentne no prije pedeset godina.

U ovoj prigodi želim se zadržati u razmišljanju o *nenasilju kao stilu mirovne politike*. Molim Boga da nam svima pomogne nenasilje usaditi i njegovati u našim najdubljim mislima i vrijednostima. Neka ljubav i nenasilje određuju način na koji postupamo jedni s drugima u našim međusobnim odnosima, u društvu kao i u međunarodnim odnosima. Kad se žrtve nasilja znaju othrvati kušnji osvete, one mogu postati najvjerojatniji promicatelji nenasilnog mirotvorstva. Neka nenasilje – od lokalne razine i svakodnevnih situacija pa sve do svjetskog poretku – postane karakteristični stil naših odluka, naših odnosa i naših aktivnosti, pa i samog političkog života u svim njegovim oblicima.

Rastrgani svijet

2. Dok je prošlo stoljeće upoznalo razornost dvaju smrtonosnih svjetskih ratova, prijetnje nuklearnim ratom kao i veliki broj drugih sukoba, danas se, nažalost, suočavamo sa stravičnim svjetskim ratom koji se vodi u dijelovima. Nije lako znati je li svijet danas više ili manje nasilan no što je bio jučer, niti pomažu li suvremena sredstva komunikacije i veća mobilnost, koji karakteriziraju naše doba, da postanemo svjesniji ili pak da se sve više navikavamo na nasilje.

U svakom slučaju, znamo da nasilje »u dijelovima«, na različite načine i na različitim razinama, izaziva golema trpljenja kojih smo veoma svjesni: ratovi u različitim zemljama i kontinentima; terorizam, kriminalitet i nepredvidljivi oružani napadi; zlostavljanje kojima su izloženi migranti i žrtve trgovine ljudima; uništavanje okoliša. Koja je svrha toga? Može li se nasiljem postići bio koji cilj trajne vrijednosti? Ne vodi li to tek razbuktavanju odmazdî i spiralâ smrtonosnih sukoba od čega koristi imaju tek malobrojni »gospodari rata«?

Nasilje nije lijek za naš rastrgani svijet. Uzvraćati nasiljem na nasilje dovodi, u najboljem slučaju, do prisilnih migracija i golemih patnji, jer se ogromne količine resursa preusmjeravaju u vojne svrhe i uskraćuju mladima, obiteljima u teškoćama, starijima, bolesnima i velikoj većini stanovnika našega svijeta za zadovoljavanje njihovih svakodnevnih potreba. U najgorem slučaju, to može dovesti do fizičke i duhovne smrti mnogih, ako ne i svih ljudi.

Radosna vijest

3. I sâm Isus je živio u vremenima u kojima je vladalo nasilje. Ipak, učio je da prava bojišnica, gdje se nasilje i mir susreću, jest ljudsko srce: »Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli« (*Mk 7, 21*). Ali Kristova poruka, u pogledu te stvarnosti, nudi radikalno pozitivan pristup. On je neumorno propovijedao Božju bezuvjetnu ljubav, koja prihvata i opršta i učio je svoje učenike da ljube svoje neprijatelje (usp. *Mt 5, 44*) i okrenu drugi obraz (usp. *Mt 5, 39*). Kad je zaustavio tu-

¹ Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 228.

² Poruka povodom proslave 1. svjetskog dana mira, 1. siječnja 1968.

žitelje koji su htjeli kamenovati ženu uhvaćenu u preljubu (usp. *Iv* 8, 1-11) i kad je, u noći uoči svoje smrti, rekao Petru da zadjene mač svoj u korice (usp. *Mt* 26, 52), Isus je pokazao put nenasilja kojim je hodio do samoga kraja, sve do križa, kojim je uspostavio mir i razorio neprijateljstvo (usp. *Ef* 2, 14-16). Stoga, onaj tko prihvati Isusovu Radosnu vijest zna prepoznati nasilje koje nosi u sebi i pušta Božjem milosrđu da ga ozdravi, postajući tako sredstvom pomirenja, prema poticajnim riječima svetoga Franje Asiškog: »Kao što mir naviještate ustima, tako ga još više imajte u svojim srcima«³.

Da bismo i danas bili istinski Isusovi učenici, trebamo prigrlići njegovo učenje o nenasilju. Ono, kao što je primijetio moj predšasnik Benedikt XVI., »je realno jer uzima u obzir da u svijetu postoji *previše* nasilja, *previše* nepravde, te da se stoga to stanje ne može prevladati drukčije već tako da mu se suprotstavimo s *više* ljubavi i dobrote. To "više" dolazi od Boga«⁴. U nastavku snažno naglašava: »Nenasilje za kršćane nije puko taktičko ponašanje, nego čovjekov način postojanja, stav onoga koji je *tako uvjeren u Božju ljubav i njegovu moć*, da se ne boji hvatati u koštač sa zlom oboružan jedino ljubavlju i istinom. Ljubav prema neprijatelju srž je "kršćanske revolucije"«⁵. Evanđeoska zapovijed *ljubite svoje neprijatelje* (*Lk* 6, 27) s pravom se smatra »"magna chartom" kršćanskog nenasilja«. Ono se ne sastoji u tome da se »predamo pred zlom [...] nego u tome da na zlo odgovorimo dobrom (usp. *Rim* 12, 17-21), raskidajući na taj način okove nepravde«⁶.

Snažnije od nasilja

4. Nenasilje se katkad doživljava kao predaju, nedostatak sudjelovanja i pasivnost, ali u stvarnosti to nije tako. Prilikom primanja Nobelove nagrade za mir 1979. godine, Majka Terezija jasno je izrekla svoju poruku aktivnog nenasilja: »Mi u našoj obitelji ne trebamo bombe i oružje, uništavanje da bismo donijeli mir već samo zajedništvo, da jedni druge ljubimo [...] I moći ćemo svladati sve zlo koje je u svijetu«⁷. Jer snaga oruž-

ja je varljiva. »Dok trgovci oružjem rade svoj posao, postoje siromašni mirotvorci koji daju svoje živote kako bi pomogli jednoj osobi, a zatim još jednoj i još jednoj i još jednoj«; za te mirotvorce Majka Terezija je »simbol, slika našeg vremena«⁸. U rujnu prošle godine, imao sam veliku radost proglašiti je svetom. Pohvalio sam njezinu spremnost da bude dostupna svima »kroz prihvaćanje i obranu ljudskog života, onog nerođenog i onog napuštenog i odbačenog. [...] Priginja se nad nemoćnima, ostavljenima da umru pokraj ceste, gledajući u njima dostojanstvo koje im je Bog dao; preko nje njihov glas mogli su čuti moćnici ovoga svijeta, da prepoznaju svoje krivnje zbog zločinâ – zločinâ! – siromaštva koje su oni sami stvorili«⁹. Kao odgovor na to, njezina misija – i u tome predstavlja tisuće, štoviše milijune osoba – bila je ići ususret žrtvama s velikodušnošću i predanošću, dodirujući i povijajući svako ranjeno tijelo, liječeći svaki slomljeni život.

Nenasilje koje se provodi odlučno i dosljedno polučilo je impresivne rezultate. Uspjesi koje su postigli Mahatma Gandhi i Khan Abdul Ghaffar Khan u oslobođenju Indije, te Martin Luther King, Jr. u borbi protiv rasne diskriminacije neće nikada pasti u zaborav. Žene su osobito predvodnice nenasilja, poput, primjerice, Leymahe Gbowee i tisuća liberijskih žena, koje su organizirale molitvene susrete i nenasilne prosvjede (*pray-ins*) kojima su izborili mirovne pregovore na visokoj razini za završetak drugoga građanskog rata u Liberiji.

Ne smijemo zaboraviti ni desetljeće od epohalne važnosti koje je završilo padom komunističkih režima u Europi. Kršćanske su zajednice dale svoj doprinos ustrajnom molitvom i hrabrim djelovanjem. Poseban su utjecaj izvršili služba i učenje svetog Ivana Pavla II. Razmišljujući o događajima iz 1989. u svojoj enciklici *Centesimus annus* iz 1991. godine, moj predšasnik istaknuo je činjenicu da se epohalnu promjenu u životima ljudi, narodâ i državâ ostvaruje »mirnom borbom koja se služila samo oružjem istine i pravde«¹⁰. Ta mirna politička tranzicija je omogućena dijelom »nenasilnim zalaganjem ljudi koji su, dok bi uvijek odbijali da popuste moći

³ »Legenda trojice drugova«: *Fonti Francescane*, br. 1469; *Franjevački izvori*, str. 571.

⁴ *Angelus*, 18. veljače 2007.

⁵ *Ibid.*

⁶ *Ibid.*

⁷ Majka Terezija, *Govor prigodom primanja Nobelove nagrade*, 11. prosinca 1979.

⁸ *Meditacija "Put mira"*, Kapela *Domus Sanctae Marthae*, 19. studenog 2015.

⁹ *Homilija prigodom kanonizacije blažene Majke Terezije iz Kolkate*, 4. rujna 2016.

¹⁰ Br. 23.

sile, uvijek znali naći, od slučaja do slučaja, dje-lovitne oblike kako bi pružili svjedočanstvo za istinu». Ivan Pavao II. zaključuje: »Neka ljudi nauče boriti se za pravdu bez nasilja, odričući se klasne borbe u unutarnjim razmircama, kao i rata u onim međunarodnim«¹¹.

Crkva je bila aktivno uključena u provedbu nenasilnih strategija promicanja mira u mnogim zemljama, potičući čak i najnasilnije aktere da ulože napore za izgrađivanje pravednog i trajnog mira.

Takvi napori poduzeti u prilog žrtvama nepravde i nasilja nisu isključiva baština Katoličke Crkve, već su svojstveni mnogim religijskim tradicijama, za koje »suosjećanje i nenasilje su od bitne važnosti i pokazuju put života«¹². Ja nedvosmisleno potvrđujem da »nijedna religija nije teroristička«¹³. Nasiljem se oskvruju Božje ime.¹⁴ Neka nam nikada ne dosadi ponavlјati: »Nikada se Božje ime ne može koristiti za opravdavanje nasilja. Mir je jedini svet. Jedino mir je svet, a ne rat!«¹⁵.

Obiteljski korijeni nenasilne politike

5. Ako nasilje ima svoj izvor u ljudskom srcu, tada je bitno da se nenasilje prakticira prije svega unutar obitelji. To je sastavni dio one rado-sti ljubavi koju sam opisao u ožujku ove godine u svojoj pobudnici *Amoris laetitia*, na zaključenju dvije godine dugog razmišljanja Crkve o braku i obitelji. Obitelj je nezamjenjiva kalionica gdje supružnici, roditelji i djeca, braća i sestre, uče komunicirati i nesebično se brinuti jedni za druge i gdje se trvenja, pa čak i konflikti ne rješavaju silom, već dijalogom, poštivanjem, traženjem dobra drugoga, milosrđem i opraštanjem.¹⁶ Iz obitelji se radost ljubavi širi u svijetu i zrači na cijelo društvo¹⁷. Uostalom, etika bratstva i mirnog suživota između pojedinaca i naroda ne može se temeljiti na logici straha, nasilja i zatvorenosti, već na odgovornosti, poštivanju i iskrenom dijalogu. U vezi s tim, upućujem apel za razoružanje i za-

branu i ukidanje nuklearnog oružja: nuklearno zastrašivanje i prijetnja zajamčenog uzajamnog uništenja nikako ne mogu biti temelj takve etike¹⁸. S jednakom neodložnošću molim da se stane na kraj nasilju u obitelji i zlostavljanju žena i djece.

Jubilej milosrđa, koji je završio u studenom ove godine, bio je poziv svakome od nas da pogledamo u dubinu svog srca i dopustimo Božjem milosrđu da u nj uđe. Jubilejska nam je godina pomogla shvatiti koliko su brojne i različite osobe i društvene skupine s kojima se postupa s ravnodušnošću i koje su izložene nepravdi i nasilju. I oni su dio naše »obitelj«; oni su naša braća i sestre. Politika nenasilja mora započeti unutar četiri zida vlastitog doma, a zatim se proširiti na cijelu ljudsku obitelj. »Sveta Terezija iz Lisieuxa poziva nas da se vježbamo u malom putu ljubavi, da ne propustimo prigodu da kažemo lijepu riječ, uputimo osmijeh ili učinimo bilo koju malu gestu koja širi mir i prijateljstvo. Cjelovita ekologija sastoji se i od jednostavnih svakidašnjih gesta, kojima prekidamo logiku nasilja, iskorištanja i sebičnosti«.¹⁹

Moj poziv

6. Izgrađivanje mira aktivnim nenasiljem je prirodna i nužna dopuna stalnim nastojanjima Crkve oko ograničavanja uporabe sile primjenom moralnih normi; ona to ostvaruje sudjelovanjem u radu međunarodnih institucija i stručnim doprinosom mnogobrojnih kršćana izradi zakonodavstva na svim razinama. Sâm Isus nam nudi »priručnik« iz te strategije mirovorstva u takozvanoj Propovijedi na gori. Osam blaženstva (usp. Mt 5, 3-10) oslikavaju portret osobe koju bismo mogli okarakterizirati kao blaženu, dobru i vjerodostojnu. Blaženi su krotki, govori Isus, milosrdni, mirovtorci, oni koji su čista srca, oni koji gladuju i žeđaju za pravednošću.

To je ujedno program i izazov za političke i vjerske vođe, voditelje međunarodnih institucija

¹¹ *Ibid.*

¹² Govor na Međureligijskoj audijenciji, 3. studenog 2016.

¹³ Govor na Trećem svjetskom susretu pučkih pokreta, 5. studenog 2016.

¹⁴ Usp. Govor na susretu sa šeikom kavkaskih muslimana i predstavnicima drugih vjerskih zajednica, Baku, 2. listopada 2016.

¹⁵ Govor, Asiz, 20. rujna 2016.

¹⁶ Usp. apost. pob. *Amoris laetitia*, 90-130.

¹⁷ Usp. *ibid.*, 133.194.234.

¹⁸ Usp. *Poruka u prigodi Konferencije o utjecaju nuklearnog oružja na čovjeka i okoliš* (Conference of the Humanitarian Impact of Nuclear Weapons), 7. prosinca 2014.

¹⁹ Enc. *Laudato si'*, 230.

i upravitelje poduzeća i medijskih kuća iz cijelog svijeta: primijeniti blaženstva u obavljanju svojih dužnosti. To je izazov izgrađivati društvo, zajednicu ili poduzeće za koje su odgovorni djelujući kao mirotvorci i pokazati milosrđe odbijajući odbacivati osobe, nanositi štetu okolišu ili nastojati pobijediti po svaku cijenu. To zahtijeva raspoloživost »suočiti se s konfliktom, riješiti ga i pretvoriti u kariku lanca novog procesa«²⁰. Djelovati na ovaj način znači izabrati solidarnost kao način stvaranja povijesti i izgrađivanja priateljstva u društvu. Aktivno nenasilje predstavlja način na koji se pokazuje da je jedinstvo zaista moćnije i plodnije od konflikta. Sve u svijetu je međusobno duboko povezano.²¹ Može se, sigurno, dogoditi da razlike izazovu trivenja, ali valja nam se s njima suočiti konstruktivno i nenasilno, tako da »konflikti, napetosti i protivštine mogu dostići mnogolikو jedinstvo koje donosi novi život«, čuvajući »dragocjene potencijale strana među kojima postoji kontrast«²².

Mogu zajamčiti da će Crkva pomoći sve napore oko izgrađivanja mira također aktivnim i kreativnim nenasiljem. Dana 1. siječnja 2017. godine započet će s radom novi Dikasterij za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja, koji će pomagati Crkvi da promiče na sve učinkovitiji način »neprocjenjiva dobra pravde, mira i očuvanja stvorenoga svijeta« kao i brigu za migrante, »ljude u potrebi, bolesne i odbačene, margi-

nalizirane i žrtve oružanih sukoba i prirodnih nepogoda, zatvorenike, nezaposlene i žrtve svih oblika ropstva i mučenja«.²³ Svako djelovanje u tome pravcu, ma koliko skromno bilo, pomaže u izgrađivanju svijeta bez nasilja, što predstavlja prvi korak prema pravdi i miru.

Zaključak

7. Ovu poruku, prema tradiciji, potpisujem 8. prosinca, na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije. Marija je Kraljica mira. Prilikom rođenja njezina Sina, anđeli su davali slavu Boga i zaželjeli mir na zemlji muškarcima i ženama dobre volje (usp. Lk 2, 14). Molimo Djevicu da nas vodi na našem putu.

»Svi želimo mir. Mnogi ga izgrađuju sva-kodnevno malim gestama a mnogi od njih pate, ali ipak strpljivo ustraju u svojim nastojanjima da budu mirotvorci«²⁴. Trudimo se u 2017. godini postati, svojom molitvom i djelima, ljudi koji su odagnali nasilje iz vlastitog srca, iz svojih riječi i djela, i koji izgrađuju nenasilne zajednice koje se brinu za naš zajednički dom. »Ništa nije nemoguće ako se obratimo Bogu u molitvi. Svi možemo biti mirotvorci«²⁵. ■

Iz Vatikana, 8. prosinca 2016.

Franjo

²⁰ Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 227.

²¹ Usp. enc. *Laudato si'*, 16.117.138.

²² Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 228.

²³ Apostolsko pismo u obliku motu proprija kojim se osniva Dikasterij za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja, 17. kolovoza 2016.

²⁴ *Regina caeli*, Betlehem, 25. svibnja 2014.

²⁵ *Apel*, Asiz, 20. rujna 2016.

Djeca migranti, ranjiva i bez glasa

Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica (15. siječnja 2017.)

Draga braćo i sestre,

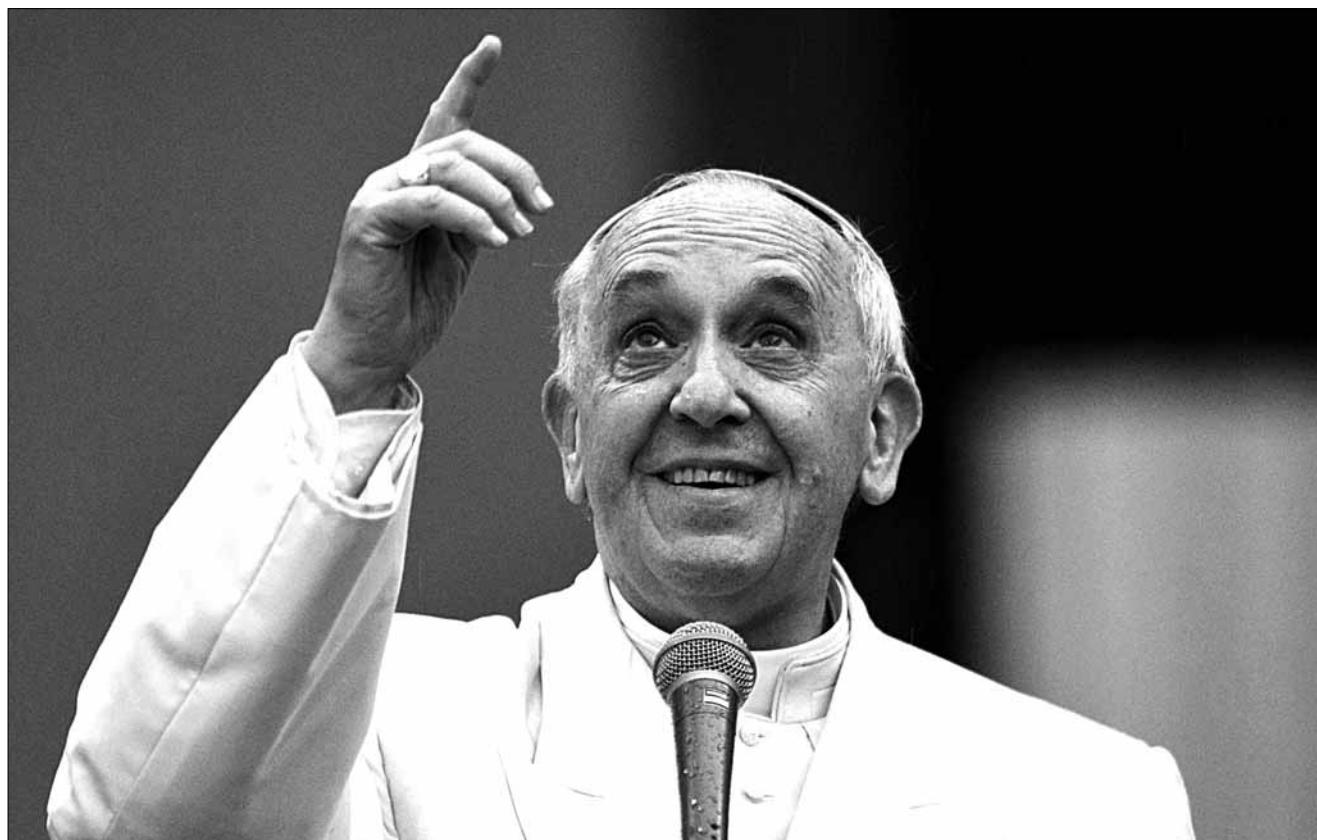
»Tko god jedno ovakvo dijete primi u moje ime, mene prima. A tko mene prima, ne prima mene, nego onoga koji mene posla« (Mk 9, 37; usp. Mt 18, 5; Lk 9, 48; Iv 13, 20). Tim riječima evanđelisti dozivaju u pamet kršćanskoj zajednici Isusovo učenje, koje nadahnjuje i ujedno predstavlja izazov. Te riječi, naime, označavaju siguran put koji vodi do Boga: počinje s najmanjima, vodi preko Spasitelja, a na kraju prerasta u praksu prihvaćanja drugih. Upravo je prihvaćanje, dakle, nužan uvjet da taj put postane konkretna zbilja: Bog je postao jedan od nas, u Isusu Bog je postao dijete te otvorenost Bogu u vjeri, koja jača nadu, izražava se u nježnoj blizini prema najmanjima i najslabijima. Ljubav, vjera i nada su djelatno prisutne u duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa, kao što smo ponovno otkrili tijekom nedavnog izvanrednog jubileja.

Ali evanđelisti se zadržavaju također na odgovornosti onih koji čine ono što je suprotno od milosrđa: »Onomu, naprotiv, tko bi sablaznio jednoga od ovih najmanjih što vjeruju u mene bilo bi bolje da mu se o vrat objesi mlinski kamen pa da potone u dubinu morsku« (Mt 18, 6;

usp. Mk 9, 42; Lk 17, 2). Zar možemo zanemariti ovu tešku opomenu promatrajući izrabljivanje koje provode beskrupulozni pojedinci? Žrtve tog izrabljivanja su tolike djevojčice i dječaci koje se uvlači u prostituciju ili kaljugu pornografije; koje se izvrgava ropskom radu ili prisilno vojači u vojsku; koje se uključuje u trgovinu drogom i druge oblike kriminaliteta; koji su prisiljeni bježati od sukoba i progona, izlažući se opasnosti da ostanu sami i napušteni.

Zbog toga, povodom Svjetskog dana selilaca i izbjeglica koji slavimo svake godine, osjećam potrebu skrenuti pozornost na stvarnost djece migranata, a posebno one koja su sama. Pritom tražim od svih da se brinu za djecu, koja su bespomoćna u trostrukom smislu: jer su djeca, jer su stranci i jer nemaju sredstava da se zaštite kad su, iz raznih razloga, prisiljeni živjeti daleko od vlastite domovine i odvojeni od svojih obitelji.

Migracije danas nisu fenomen ograničen samo na neka područja planeta, već su njima pogodjeni svi kontinenti i one sve više poprimaju dramatične razmjere globalnog pitanja. Nije riječ samo o osobama koje traže dostojanstven posao ili bolje uvjete živote, već također muškarcima i ženama, starcima i djeci koji su prisiljeni napustiti

ti svoje domove u nadi da će spasiti goli život i negdje drugdje naći mir i sigurnost. Tešku cijenu iseljavanja, gotovo uvijek uzrokovanog nasiljem, bijedom i uvjetima života, kojima se pridodaju i negativni aspekti globalizacije, u prvom redu plaćaju djeca. Neobuzdana utrka za brzom i lakom zaradom povlači za sobom također razvoj izopačenih pošasti poput trgovine djecom, izrabljivanja i zlostavljanja maloljetnika i, općenito, lišavanja djece prava potvrđenih Međunarodnom konvencijom o pravima djeteta.

Zbog svoje krhkog i osjetljive naravi, djetinja dob ima jedinstvene i neotuđive potrebe. To je prije svega pravo na zdravo i sigurno obiteljsko okruženje gdje dijete može rasti pod vodstvom i primjerom oca i majke; zatim pravo i dužnost da stekne odgovarajuću izobrazbu, prije svega u obitelji, ali i u školi, gdje će djeца moći rasti kao osobe i protagonisti vlastite i budućnosti svojih zemalja. Doista, u mnogim su dijelovima svijeta čitanje, pisanje i svladavanje osnovnih računskih radnji još uvijek privilegija malobrojnih. Sva djeца, osim toga, imaju pravo na odmor i rekreativne aktivnosti; riječju, ona imaju pravo biti djeца.

Među migrantima, pak, djeца čine najranjiviju skupinu, jer, u dobi u kojoj se suočavaju sa životom koji je pred njima, ona su nevidljiva i njihov se glas ne čuje: u nezavidnom su položaju jer su lišena osobnih dokumenata, te su skrivena od očiju svijeta, a zbog odsutnosti odraslih koji ih prate njihov se glas ne može dići i čuti. Na ovaj način, djeça migranti lako završavaju na najnižim razinama ljudske degradacije, gdje nezakonitost i nasilje uništavaju budućnost prevelikog broja nevinih, dok je mrežu zlostavljanja djece teško razbiti.

Kako odgovoriti na tu stvarnost?

U prvom redu, moramo znati da fenomen migracije nije istrgnut iz povijesti spasenja, već je, štoviše, njezin sastavni dio. Uz to je vezana jedna Božja zapovijed: »Ne tlači pridošlicu niti mu nanosi nepravde, jer ste i sami bili pridošlice u zemlji egipatskoj«(Izl 22, 20); »Ljubite i vi pridošlicu, jer ste i sami bili pridošlice u zemlji egipatskoj« (Pnz 10, 19). Ovaj fenomen predstavlja znak vremena, znak koji govori o Božjoj providnosti na djelu u povijesti i u ljudskoj zajednici, s obzirom na opće zajedništvo. Premda su joj poznati problemi, a često i patnje i tragedije koje sa sobom nose migracije, kao i teškoće vezane uz dostojanstveno primanje tih osoba, Crkva potiče prepoznavati Božji naum također u tome fenomenu, s uvjerenjem da nitko nije stranac u kršćanskoj zajednici, koja obuhvaća »sve narode, i plemena, i puke, i jezike« (Otk 7, 9). Svaka osoba je dragocjena; osobe su važnije od stvari i vrijednost svake institucije mjeri se time kako se op-

hodi prema životu i dostojanstvu ljudskih bića, osobito kad su ona ranjiva, kao u slučaju djece migranata.

Nadalje, naše djelovanje mora ići u pravcu zaštite, integracije i trajnih rješenja.

Naša prva briga mora biti usvajanje svih mogućih mjeru kako bi se djeci migrantima zajamčilo zaštitu i sigurnost, jer »ti dječaci i djevojčice često završavaju na ulici prepušteni sebi samima i postaju plijen nemilosrdnih izrabljivača, koji ih, nerijetko, izlažu tjelesnom, moralnom i spolnom nasilju« (Benedikt XVI., Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2008.).

Nadalje, crta koja razdvaja migracije i trgovinu ljudima katkad može biti vrlo tanka. Postoje mnogi faktori koji pridonose stvaranju stanja ranjivosti kod migranata, pogotovo ako su posrijedi djece: siromaštvo i nedostatak sredstava za preživljavanje – kojima se pridodaju nerealna očekivanja generirana od strane medija; niska razina pismenosti; nepoznavanje zakona, kulture, a često i jezika zemlje domaćina. Zbog svega toga djeça su u fizičkom i psihičkom smislu ovisna o drugima. No najsnažniji poticaj iskorištavanju i zlostavljanju djece dolazi od potražnje. Ako se ne poduzmu strože i učinkovitije mјere protiv onih koji izvlače profit iz tih zloporaba, neće biti moguće suzbiti mnogobrojne oblike ropstva kojih su žrtve djece.

Potrebno je, stoga, da migranti, upravo za dobro svoje djece, sve tješnje surađuju sa zajednicama koje ih prihvaćaju. Duboko smo zahvalni crkvenim i civilnim udrugama i ustanovama koje s velikom predanošću posvećuju vrijeme i resurse zaštiti djece od različitih oblika zloupotrebe. Važno je da zažive sve djelotvorniji i dublji oblici suradnje, utemeljeni ne samo na razmjeni informacija, već također na jačanju mreža koje su kadre osigurati blagovremene i kapilarne intervencije. Pritom se ne smije podcijeniti činjenicu da se izvanredna snaga crkvenih zajednica pokazuje prije svega kad je ona ujedinjena u molitvi i bratskom zajedništvu.

Drugo, moramo raditi na integraciji djece i mlađih migranata. Oni u potpunosti ovise o odraslim osobama. Vrlo često manjak finansijskih sredstava sprječava usvajanje odgovarajućih politika usmjerenih na prihvaćanje, pomoć i uključivanje. To ima za posljedicu da namjesto da se unaprjeđuje socijalnu integraciju djece migranata, odnosno programe sigurnog povratka uz pratinju, pokušava se samo sprječiti njihov ulazak, čime se potiče pribjegavanje ilegalnim mrežama; ili ih se vraća u zemlju iz koje dolaze ne vodeći uopće računa o tome je li to stvarno u njihovu »najboljem interesu«.

Položaj djece migranata dodatno je otežan

kad je njihov status nereguliran ili kad završe u redovima kriminalnih organizacija. U takvim slučajevima obično ih se šalje u zatvor. Nerijetko, naime, bivaju uhićena i, budući da nemaju novca da plate kaznu ili otpisuju natrag u svoju zemlju, mogu provesti duže vrijeme u zatvoru, izloženi raznim vrstama zlostavljanja i nasilja. U tim slučajevima, pravo države da kontrolira migracijske valove i sačuva opće dobro zemlje mora biti povezano s dužnošću rješavanja i reguliranja položaja djece migranata, u potpunosti poštujući njihovo dostojanstvo i nastojeći izaći ususret njihovim potrebama kad su sama, ali i potrebama njihovih roditelja, za dobrobit čitave obitelji.

Od temeljne je važnosti donošenje odgovarajućih nacionalnih procedura i planova suradnje koji će biti plod uzajamnog dogovora zemalja porijekla i odredišta, s ciljem otklanjanja uzroka prisilnog iseljavanja maloljetnika.

Treće, svima upućujem usrdan poziv na traženje i usvajanje dugoročnih rješenja. Budući da je to kompleksna pojava, problem djece migranata potrebno je suzbijati u korijenu. Ratovi, kršenja ljudskih prava, korupcija, siromaštvo, ekološke neravnoteže i katastrofe – sve su to uzroci tog problema. Djeca prva od toga trpe, podnoseći katkad također mučenja te, osim duševnih i psiholoških, također fizička nasilja, koji gotovo uvijek ostavljaju u njima neizbrisive ožiljke.

Apsolutno je neophodno, stoga, uhvatiti se u koštarac s uzrocima migracije u zemljama porijekla. To zahtijeva, kao prvi korak, predanost cijele međunarodne zajednice uklanjanju sukoba i nasilja koji prisiljavaju ljudi na bijeg. Nadalje, nameće se potreba dalekosežne vizije, koja može ponuditi odgovarajuće programe za područja pogodena najtežim nepravdama i nestabilnostima, kako bi se svima zajamčio pristup autentičnom razvoju, koji će promicati dobro dječaka i djevojčica, koji su nada čovječanstva.

Na kraju, želim se obratiti vama, koji radite s djecom migrantima i mladima iseljenicima prateći ih na njihovu putu: oni trebaju vašu dragocjenu pomoć. Crkva vas također treba i podržava vas u velikodušnom služenju koje pružate. Ne mojte se umoriti hrabro živjeti i svjedočiti evanđelje koje od vas traži da prepoznate i prihvivate Gospodina Isusa prisutna u najmanjima i najranjivijima.

Povjeravam svu djecu migrante, njihove obitelji, njihove zajednice, i sve vas koji ste im blizu, zaštiti Svetu Nazaretsku Obitelji, da bdije i prati svakog na njihovu putovanju. Svojoj molitvi rado pridružujem apostolski blagoslov. ■

Iz Vatikana, 8. rujna 2016., na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije.

Franjo

Zadivljenost Božjim djelima: „Velika mi djela učini Svesilni...“ (Lk 1, 49)

Poruka pape Franje za 25. svjetski dan bolesnika, (11. veljače 2017.)

Draga braćo i sestre,

dana 11. veljače slavimo u čitavoj Crkvi i na osobit način u Lurdru, 25. svjetski dan bolesnika na temu: *Zadivljenost Božjim djelima: „Velika mi djela učini Svesilni...“* (Lk 1, 49). Ovaj Dan, koji je utemeljio moj predšasnik sv. Ivan Pavao II. godine 1992. i koji se prvi puta slavio upravo u Lurdru 11. veljače 1993. godine, predstavlja prigodu za posvećivanje posebne pažnje položaju bolesnih i, općenito, svih koji trpe. To je ujedno poziv onima koji velikodušno pomažu bolesnima, počevši od članova obitelji, zdravstvenih djelatnika i volontera, da zahvale za Božji poziv da prate našu bolesnu braću i sestre. Ovo slavlje isto tako daje Crkvi novu duhovnu snagu da sve bolje ostvaruje onaj temeljni dio njezina poslanja koji uključuje služenje posljednjima, bolesnima, patnicima, odbačenima i marginaliziranim (usp. Ivan Pavao II., Motu proprio *Dolentium hominum*, 11. veljače 1985., 1). Molitve, euharistijska bogoslužja i podjeljivanje sakramenta bolesničkog pomažanja, druženje s bolesnima i bioetička i teološko-pastoralna produbljivanja koja će se održati u Lurdru tih dana dat će zacijelo novi i značajan doprinos tome služenju.

Već sam sada u mislima kod špilje Massabielle, pred kipom Bezgrešne Djevice, u kojoj je *Svesilni učinio velika djela* za otkupljenje čovječanstva i izražavam svoju blizinu svima vama, braćo i sestre koji proživljavate iskustvo patnje, vašim obiteljima, kao i zahvalnost svima onima koji, u različitim službama i u zdravstvenim ustanovama diljem svijeta, stručno, odgovorno i predano skrbe za vas, pružaju vam svu potrebnu liječničku skrb i svakodnevno brinu o vašem zdravlju. Potičem sve vas bolesne, sve vas koji trpite, liječnike, medicinske sestre i tehničare, članove obitelji i volontere, da kontemplirate u Mariji, *Zdravlju bolesnih*, siguran znak Božje nježnosti prema svakom ljudskom biću i uzor prepusta njegovoj volji, i da u vjeri, hranjenoj Božjom riječju i sakramentima, nalazite snagu potrebnu da ljubite Boga također u iskustvu bolesti.

Poput svete Bernardice stojimo pod budnim pogledom Marije. Skromna djevojčica iz Lurda nam pri povijeda da ju je Djevica, koju je ona opisala kao »Lijepu Gospodu«, gledala kao što se gleda osobi. Te jednostavne riječi opisuju puninu jednog odnosa. Siromašna, nepismena i

bolesna Bernardica osjetila je da je Marija gleda kao osobu. Lijepa Gospođa obraća joj se s velikim poštovanjem, bez trunke sažaljenja. To nam doziva u pamet da svaka osoba jest i uvijek ostaje ljudsko biće, i kao takvom joj treba pristupati. Bolesni i osobe s invaliditetom, pa i onim najtežim, imaju svoje neotuđivo dostojanstvo i svoju misiju u životu. Oni nikada ne postaju puki predmeti. Premda ponekad izgledaju potpuno pasivni, u stvarnosti tomu nikada nije tako.

Nakon posjeta špilji, Bernardica, zahvaljujući molitvi, okreće svoju slabost u podršku za druge, zahvaljujući svojoj ljubavi postaje kadra obogatiti svoje bližnje i, nadasve, prikazuje svoj život za spas čovječanstva. Činjenica da Lijepa Gospođa od nje traži da moli za grešnike podsjeća nas da bolesni i oni koji pate nose u sebi ne samo želju za ozdravljenjem, već i želju da žive istinskim kršćanskim životom, čak do te mjeri da ga daruju kao autentični Kristovi učenici misionari. Marija Bernardici upućuje poziv da služi bolesnima i poziva ju da postane sestra milosrdnica. Ona tu misije provodi na tako primjeran način da je postala uzor svim zdravstvenim djelatnicima. Molimo se dakle Bezgrešnoj Mariji za milost da se uvijek znamo ophoditi s bolesnikom kao s osobom koja, zasigurno, treba pomoći, katkad čak i za najjednostavnije stvari, ali koja u sebi nosi dar koji može dijeliti s drugima.

Pogled Marije, *Utjehe žalosnih*, prosvjetljuje lice Crkve u njezinu svakidašnjem predanom zauzimanju za one koji pate i koji su u potrebi. Dragocjeni plodovi te skrbi Crkve za svijet patnje i bolesti razlog su zahvalnosti Gospodinu Isusu, koji je, iz poslušnosti Očevoj volji, postao jedan od nas, podnijevši čak smrt na križu za otkupljenje ljudskog roda. Solidarnost koju je pokazao Krist, Sin Božji rođen od Marije, je izraz Božje milosrdne svemoći, koja se očituje u našem životu – prije svega kad je krhak, ranjen, ponižen, marginaliziran i ispačen – ulijevajući u nje-ga snagu nade koja nas podupire i pomaže nam ponovno ustati.

To veliko bogatstvo čovječanstva i vjere ne smije biti izgubljeno, već nam, naprotiv, treba pomoći suočiti se s vlastitim ljudskim slabostima i, istodobno, s izazovima suvremenog zdravstva i tehnologije. Neka na ovaj Svjetski dan bolesnika uzmognemo naći novi poticaj u pružanju

vlastitog doprinosa širenju kulture u kojoj se poštuje život, zdravlje i okoliš. Neka ovaj Dan također potakne nove napore u obrani integriteta i dostojanstva osobe, također kroz ispravan pristup bioetičkim pitanjima, zaštiti najranjivijih i brizi za okoliš.

Prigodom ovog 25. svjetskog dana bolesnika još jednom izražavam svoju blizinu u molitvi i ohrabrenju liječnicima, medicinskim sestrama i tehničarima, volonterima i svim Bogu posvećenim ženama i muškarcima koji se posvećuju služenju bolesnima i onima u potrebi, zatim crkvenim i civilnim institucijama koje djeluju na tome polju, te obiteljima koji se s ljubavlju brinu za svoje bolesne. Svima želim da budu uvijek radosni znaci Božje prisutnosti i ljubavi, nasljeđujući svijetlo svjedočanstvo tolikih prijatelja i prijateljica Božjih, od kojih želim spomenuti svetog Ivana od Boga i svetog Camilla de' Lellisa, zaštitnike bolnica i zdravstvenih djelatnika, kako i svetu Majku Tereziju iz Kolkate, misionarku Božje nježnosti.

Draga braćo i sestre – bolesnici, zdravstveni djelatnici i volonteri – uputimo zajedno svoju molitvu Mariji da svojim majčinskim zagovo-

rom podupre i prati našu vjeru i izmoli nam od Krista svoga Sina nadu na putu ozdravljenja i zdravlja, osjećaj bratstva i odgovornosti, zauzimanje za cjeloviti ljudski razvoj i radost zahvalnosti kad god nas Bog zadivi svojom vjernošću i milosrđem.

Marijo, Majko naša,
u Kristu si prigrnila svakog od nas kao vlastito dijete.

Podupri povjerljivo očekivanje našega srca,

pohiti nam u pomoć u našim bolestima i patnjama,

vodi nas prema Kristu svome Sinu i našemu bratu
i pomozi nam da se uzdamo u Oca koji čini velika djela.

Svima jamčim da će vas se stalno spominjati u svojoj molitvi i od srca vam udjelujem apostolski blagoslov.

Dana 8. prosinca 2016., svetkovina Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije.

Franjo

U misiji pod vodstvom Duha

Poruka pape Franje za 54. svjetski dan molitve za duhovna zvanja 2017. (7. svibnja)

Draga braćo i sestre,

u proteklih nekoliko godina, promatrali smo dva aspekta kršćanskog poziva: poziv na "izlazak iz nas samih" da bismo osluškivali Gospodinov glas te važnost crkvene zajednice kao povlaštenog mjesta gdje se Božji poziv rađa, jača i izražava.

Sada, u prigodi 54. svjetskog dana molitve za duhovna zvanja, želio bih se zadržati na misionarskoj dimenziji našeg kršćanskog poziva. Oni koji su dopustili da ih Božji glas privuče i odlučili slijediti Isusa vrlo brzo otkrivaju u sebi nezatomljivu želju da nose blagovijest svojoj braći i sestrama kroz evangelizaciju i služenje u ljubavi. Svi su kršćani pozvani biti misionari evanđelja! Kao učenici, naime, ne primamo dar Božje ljubavi za svoju osobnu utjehu, niti smo pozvani gurati u prvi plan same sebe ili brinuti o interesima nekog poduzeća. Mi smo jednostavno muškarci i žene koje je radost Božje ljubavi dotakla i preobrazila i koji ne mogu takvo iskušto zadržati samo za sebe: "Radost evanđelja koja ispunjava život zajednice učenikâ je misijska radost" (Apost. pob. Evangelii gaudium, 21).

Misijska zadaća, međutim, nije nešto što se pridodaje kršćanskom životu poput nekog ukrasa, već je, naprotiv, bitni sastavni dio same vjere. Odnos s Gospodinom podrazumijeva da smo poslani u svijet kao proroci njegove riječi i svjedoci njegove ljubavi.

Premda smo svjesni mnogih svojih slabosti i možemo se katkad osjećati obeshrabrenima, moramo s povjerenjem podići glavu k Bogu. Moramo prevladati osjećaj vlastite nedostatnosti i ne podleći pesimizmu, koji nas pretvara u pasivne promatrače dosadnog i jednoličnog života. Nema mjesta strahu! Sâm Bog dolazi očistiti naše "nečiste usne" i ospособiti nas za poslanje: "'krivica ti je skinuta i grijeh oprošten'. Tad čuh glas Gospodnjeg: 'Koga da pošaljem? I tko će nam poći?' Ja rekoh: 'Evo me, mene pošalji!'" (Iz 6, 6-8).

Svi učenici misionari osjećaju u srcu taj Božji glas koji ih poziva da, poput Isusa, "prolaze" svijetom "čineći dobro i ozdravljajući sve" (usp. Dj 10, 38). Već sam spomenuo da je, po svom krštenju, svaki kršćanin "kristonosac", to

jest onaj koji nosi Krista svojoj braći i sestrama (usp. Kateheza, 30. siječnja 2016.). To posebno vrijedi za one koji su pozvani na život posebnog posvećenja i svećenike koji su velikodušno odgovorili: "Evo me, Gospodine, mene pošalji!". S obnovljenim misionarskim zanosom, svećenici su pozvani izaći izvan svete ograde hrama, da omoguće Božjoj nježnoj ljubavi da se izlije na dobrobit čovječanstva (usp. Homilija na Misi posvete ulja, 24. ožujka 2016.). Crkva treba tako svećenike: vedre i sigurne da su otkrili istinsku blago, nošene silnom željom da podu s radošću sve upoznavati s njim (usp. Mt 13, 44).

Javljuju se, dakako, mnoga pitanja kad je riječ o kršćanskoj misiji: što znači biti misionar evanđelja? Tko nam daje snagu i hrabrost da naviještamo? Kojom se evanđeoskom logikom nadahnjuje misija? Na ta pitanja možemo odgovoriti promatrujući tri prizora iz Evanđelja: početak Isusova poslanja u nazaretskoj sinagogi (usp. Lk 4, 16-30); njegovo putovanje, nakon uskrsnuća, u društvu učenika iz Emausa (usp. Lk 24, 13-35) i, konačno, prispopoba o sijaču i sjemenu (Mt 4, 26-27).

Isus je pomazan Duhom i poslan. Biti učenik misionar znači aktivno sudjelovati u Kristovu poslanju, koje sam Isus opisuje u nazaretskoj sinagogi: "Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglašiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene proglašiti godinu milosti Gospodnje" (Lk 4, 18-19). To je ujedno naše poslanje: biti pomazani Duhom i poći našoj braći i sestrama naviještati Riječ i biti za njih sredstvo spasenja.

Isus je uz nas na našem putu. Pred pitanjima koja naviru iz ljudskog srca i izazovima pred koje nas stavlja život, može nas obuzeti osjećaj izgubljenosti, nedoraslosti zadači ili beznađa. Kršćanska se misija može činiti kao čista neostvariva utopija ili barem nešto što nadilazi naše snage. Međutim, promatranje Uskrslog Isusa dok hoda uz učenike iz Emausa (usp. Lk 24, 13-15) može nam uliti novo pouzdanje. U tom evanđeoskom prizoru, imamo pravu i istinsku "liturgiju na ulici", koja prethodi liturgiji riječi i lomljenja kruha. Vidimo da je, na svakom koraku koji učinimo, Isus uz nas! Dvojica učenika, shrvani sablaznošću križa, vraćaju se kući kao

oni koji su pretrpjeli poraz. Njihova srca su slobodljena, njihove nade potonule a njihovi snovi razbijeni. Radost evanđelja je zamijenila tuga. Što Isus čini? Ne osuđuje ih već im se pridružuje na njihovu putu i namjesto da podiže zid, on otvara novi prostor. Postupno preobražava njihovu obeshrabrenost, daje da im srce usplamti i otvara njihove oči, naviještajući Riječ i lomeći kruh. Na isti način, kršćanin ne nosi sâm teret misije, već je svjestan da, i usred napora i neražumijevanja, "Isus kroči s njim, govori s njim, diše s njim, radi s njim. Osjeća Isusa živog uza se usred misionarske zauzetosti" (Apost. pob. Evangelii gaudium, 266).

Isus čini da sjeme raste. Na kraju, važno je iz Evanđelja naučiti kako naviještati. Nerijetko, čak i s najboljim namjerama, možemo podleći stanovitoj pomami za moći, prozelitizmom ili netolerantnim fanatizmom. Evanđelje nas, na protiv, poziva da odbacimo idolopoklonstvo moći i uspjeha, pretjeranu brigu za strukture i neku vrstu tjeskobe koja ima više veze s duhom osvajanja no služenja. Sjeme Kraljevstva, premda maleno, nevidljivo i katkad beznačajno, tiho i dalje raste, zahvaljujući Božjem neumornom djelovanju. "Kraljevstvo je Božje kao kad čovjek baci sjeme u zemlju. Spavao on ili bdio, noću i danju sjeme klija i raste – sam ne zna kako" (Mk 4, 26-27). To je naš prvi razlog povjerenja: Bog nadilazi sva naša očekivanja i stalno nas iznećuje svojom velikodušnošću. On daje da naši napor urode plodom koji izmiče svakoj ljudskoj kalkulaciji.

S ovim evanđeoskim povjerenjem, postajemo otvoreni za tiho djelovanja Duha, koji je temelj poslanja. Nema niti će ikada moći biti pastoralna zvanja ili kršćanske misije bez revne i kontemplativne molitve. U tome smislu, kršćan-

ski se život treba hraniti slušanjem Božje riječi i, iznad svega, njegovanjem osobnog odnosa s Gospodinom u euharistijskom klanjanju, tom povlaštenom "mjestu" za naš susret s Bogom.

Želim od srca potaknuti to prisno prijateljstvo s Gospodinom, prije svega kako bismo od Boga molili nova zvanja za svećeništvo i Bogu posvećeni život. Božji narod trebaju voditi pastiri koji ulažu svoje živote u službi evanđelja. Stoga pozivam župne zajednice, udruge i brojne molitvene skupine koje su prisutne u Crkvi da se othrvaju napasti malodušnosti i nastave moliti da Gospodin pošalje radnike u svoju žetu i da nam dadne svećenike zaljubljene u evanđelje, koji su kadri iskazati blizinu braći i sestrama i biti živi znakovi Božje milosrdne ljubavi.

Draga braćo i sestre, i danas možemo obnoviti žar navještaja i potaknuti na osobit način mlade da krenu putom naslijedovanja Krista. Unatoč raširenom osjećaju da je vjera umorna ili svedena na puke "dužnosti za obaviti", naši mladi želete otkriti trajno aktualnu privlačnost Isusa, iskusiti poticajnost i izazovnost njegovih riječi i djela, i, na kraju, njegovati, zahvaljujući njemu, ideal punine ljudskog života, koji se troši iz ljubavi za druge.

Blažena Djevica Marija, Majka našega Spasitelja, imala je hrabrosti prigrlići taj ideal, stavljajući svoju mladost i svoje oduševljenje u Božje ruke. Neka nam svojim zagovorom izmoli istu otvorenost srca, istu spremnost odgovoriti: "Evo me" na Gospodinov poziv i s istom radošću pohitati na put (usp. Lk 1, 39) da ga naviještamo cijelom svijetu. ■

*Iz Vatikana, 27. studenoga 2016. godine
Prva nedjelja došašća*

Poruka hrvatskih biskupa za parlamentarne izbore 2016.

1. Povodom predstojećih parlamentarnih izbora, koji su raspisani za 11. rujna 2016., mi – katolički biskupi – želimo još jedanput podsjetiti članove Božjega naroda, ali i sve druge ljude kojima je stalo do hrvatske domovine, da su izbori zastupnika za Hrvatski sabor važan događaj koji utječe na našu osobnu, obiteljsku, političku, kulturnu i gospodarsku stvarnost. Za vjernike, izaći na izbore i osobno preuzeti odgovornost za nosive vrijednosti, općedruštveni boljitet i daljnji razvoj demokracije u hrvatskome društvu, nije samo građanska dužnost, nego i izražaj kršćanske odgovornosti i istinskoga domoljublja.

Uvijek kad su izbori pitamo se: Komu od predloženih kandidata na izbornim listama iskazati svoje povjerenje? Biblijsko iskustvo nas uči kako samo oni koji su mudri, pošteni i nesebični mogu istinski pomoći da društvo raste i napreduje. Na tome tragu, a osobito u vidu donošenja odgovorne i razborite odluke koga zaokružiti na ovim izborima, dobromjerno želimo podsjetiti da je od iznimne važnosti upoznati izborne programe onih koji se kandidiraju, osobito one gospodarske koje se odnose na gospodarenje morem, šumama i poljoprivrednim dobrima. Valja također uočiti i podupirati one koji očituju spremnost stvoriti preduvjete za otvaranje novih radnih mesta, te tako zaustaviti socijalno raslojanje i osiromašenje građana, a osobito iseljavanje mladih ljudi i obitelji iz Hrvatske.

2. Pozvani smo naročito dati povjerenje onima koji se zauzimaju za zaštitu braka kao zajednice muškarca i žene, te promiću kulturu života dugoročnom pronatalitetnom politikom. Potaknuti nedavnom raspravom o obrazovnoj reformi smatramo da je posebice važno uočiti u kojem smjeru pojedine političke opcije namjeravaju nastavati taj proces. Jer, o tome će ovisiti i budući odgoj i vrijednosni sustav naše djece. Važno je također vidjeti kako pojedine političke stranke, koalicije ili nezavisne liste namjeravaju

provoditi daljnju demokratizaciju društva, najprije promjenom izbornoga zakona i razvojem civilnoga društva na načelima pluralnosti i vjerske slobode. Isto tako, u svjetlu dugogodišnjih sprječavanja da se procesuiraju zlodjela komunističke diktature, važno je prepoznati kako se pojedine političke opcije namjeravaju suočiti s komunističkom prošlošću. Guranje „pod tepih“ takvih tema stvara još veće podjele u društvu. Crkvi je stalo da se rasvjetli cjelovita istina, jer samo tada može se uspostaviti kultura dijaloga kao preduvjet i polazište jačanja nacionalnoga zajedništva.

Uljudno se mole svi stranački i nezavisni kandidati neka u predizbornome nadmetanju sačuvaju osobno dostojanstvo, te snagom argumenata nastoje pridobiti povjerenje ljudi. Time će pridonijeti rastu povjerenja građana u društvene i političke institucije. Potičemo i medijske djelatnike neka svoje poslanje ispune s visokim standardima profesionalnosti te pruže dostačne i jasne informacije o izbornim programima i kandidatima za budući saziv Hrvatskoga sabora.

3. Zaređene pak službenike Crkve pozivamo neka zajedno s vjernicima mole za našu Domovinu i njezine žitelje da ih ne zahvati ravnodušnost i napast malodušja kako se ništa ne može promijeniti. Sama činjenica postojanja tzv. preferencijalnoga glasa daje mogućnost s ponuđene liste izravno birati one kandidate za koje su uvjereni da imaju sposobnosti suočiti se s današnjim izazovima.

Sve preporučujemo zagovoru One koju vjekovima nazivamo svojom Osvjetnicom, kao i zagovoru sv. Josipa, zaštitnika Hrvatske i Hrvatskoga sabora. Posebice molimo zagovor i pomoći blaženoga Alojzija Stepinca koji je svoju službu i svoj život darovao Crkvi i svome narodu. ■

Zagreb, 25. kolovoza 2016.

Vaši biskupi

Vjeronauk u školi zahtjeva i župnu katehezu

Poruka predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za katehizaciju i novu evangelizaciju

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, poštovani vjeroučiteljice i vjeroučitelji, draga djeco i mladi, dragi roditelji,

„Radost evanđelja ispunja srce i čitav život svakog onog koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i osamljenosti. S Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa“ (papa Franjo, Evangelii gaudium, br. 1). Na početku nove školske i katehetske godine, a povodom dvadeset i pete godišnjice od ponovnoga uvođenja katoličkoga vjeronauka u hrvatske škole, smatramo svojom obvezom podsjetiti na veliki doprinos vjeronauka u školi kojemu je, kao i župnoj katehezi, jedna od temeljnih zadaća naviještanje Radosne vijesti te pružanje mogućnosti osobnoga susreta s Isusom Kristom.

1. Prije dvadeset i pet godina. Svečano su odjekivale riječi hrvatskih biskupa u Poruci o vjerskom odgoju u školi i župnoj zajednici, upućene javnosti u lipnju 1991. godine povođom ponovnoga uvođenja vjeronauka u školu: „Crkva se smatra pozvanom i dužnom upoznati sve ljude koji to žele s porukom kršćanske vjere o najdubljem smislu čovjekova života i svijeta. Ona to svoje poslanje na poseban način ostvaruje prikladnim oblicima sustavnoga vjerskog odgoja i obrazovanja (vjeronauka) ne samo u crkvenoj (župnoj) zajednici nego i u školi. Na taj način Crkva istodobno ispunja svoju zadaću naviještanja Evanđelja i svoju djelotvornu ljubav na području odgoja i obrazovanja mlađih naraštaja“ (br. 1).

Ponovnim uvođenjem vjeronauka u školu Crkva je na vrlo konkretan način odgovorila Isusovu zahtjevu: „Podîte dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio“ (Mt 28,20). Ispunjavajući taj nalog, izrečen bez granica i razlika, Crkva je s velikom ljubavlju pristupila svojoj evangelizacijskoj zadaći. S jedne se strane ta zadaća temeljila na zapovijedi krštenja, a s druge strane na zapovijedi poučavanja. I jednoj i drugoj je zajedničko to što one ne govore o nekoj pravnoj formi, nego što pozivaju na stvaranje i oblikovanje novoga stila života i vjerovanja. Krštenju je prethodilo poučavanje, a poučavanje se 'nagrađivalo' krštenjem. Evangelizacija je postala dijelom obrazovanja, a obrazovanje dijelom evangelizacije, za

koju je papa Benedikt XVI. ustvrdio da je 'najuzvišeniji čin ljubavi' (Poruka za korizmu 2013.).

2. Konfesionalni model vjeronauka.

Konfesionalni model vjeronauka, za koji su se prije dvadeset i pet godina odlučili naši hrvatski biskupi, omogućuje evangelizacijski pristup poučavanju kršćanske vjere. Naime, kao što ne postoji kršćanstvo koje ne bi bilo crkveno, tako se ni vjeronauk kao predmet ne smije razumjeti samo kao dio odgojno-obrazovnoga sustava, nego prije svega kao dio crkvene odgovornoštiti za odgojno-obrazovni sustav u Hrvatskoj. Upravo njegova konfesionalnost nadilazi svaku specifičnu društvenu i kulturološku formu očitovanja kršćanstva, a nauk ispunjava životom.

3. Crkva kao odvjetnica dostojanstva učenika.

U vremenu u kojem čovjek sam sebi postavlja zadaću oblikovati drugoga čovjeka te u tom smislu teži za obnovom odgojnoga i obrazovnog sustava, pri čemu se odgoj i obrazovanje često shvaća kao oblikovanje čovjeka po mjeri potreba društva, svjesna da postoji u čovjeku i ono nemjerljivo. Crkva poput drevne učiteljice vjeruje i zna da „ne učimo samo po riječi koja odzvanja, nego i po istini koja poučava i čovjeka vodi prema njegovoj nutrini“ (sv. Augustin). Tako je Crkva, na određeni način, postala i jest odvjetnica dostojanstva učenika i njihova života što je puno više od stečenih kompetencija i ispunjavanja kriterija, često zadanih izvan sustava odgoja i obrazovanja. Čovjek je najprije stvoren na sliku Božju, a Crkva je pozvana tu istinu tumačiti i štititi.

4. Moć vjeronauka leži u njegovoj nemoći.

Naša je Crkva u posljednjih dvadeset i pet godina mnoge svoje snage uložila u organizaciju sadržajno kvalitetnoga vjeronauka te na obrazovanje vjeroučitelja i kateheti. Ono što je artikulirano kao jedan od ciljeva vjeronauka, a odnosi se na omogućavanje osobnoga susreta s Kristom, vjeroučitelji su pozvani ostvariti svojim nastojanjem i radom. No, živjeti s Isusom Kristom, njega dotaknuti i slaviti, samo je djelomično moguće u okviru vjeronauka u školi. Tako moć vjeronauka, pomalo paradoksalno, leži u njegovoj nemoći. Ipak, ta nemoć dobiva svoju snagu u konkretnoj župnoj zajednici. Ona je onaj izvor na kojemu su pozvani utažiti svoju žed svi koji čeznu za Živom vodom, Isusom

Kristom. Župna je zajednica izvorno mjesto susreta s Kristom i mjesto slavljenja zajedničke kršćanske vjere. Vjeronauk u školi tako zahtijeva i upućuje na potrebu župne kateheze. Ona afirmira njegovu važnost te mu daje konačni oblik.

5. Župna zajednica kao izvorno mjesto naviještanja. Danas smo svjesni činjenice da župna zajednica, zbog različitih okolnosti, posrće u svojim nastojanjima da bude mjestom žive vjere u uskrsloga Krista. Poteškoće na koje ona nailazi nalaze se kako izvan njezinih granica djelovanja, tako i unutar njezina načina života. Naime, s jedne strane, svijet u kojem živimo, utemeljen često na 'etičkom egoizmu' kojemu je najvažnije ostvarenje egoističnih ciljeva, u potpunosti izokreće zlatno pravilo Isusova govor na gori: „Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima“ (Mt 7,11). S druge strane postoje mnoge poteškoće unutar same župne zajednice, koje pred nas stavljuju izazov pronaalaženja novih odgovora na pitanja: Kako poučavati i učiti te što znači današnjem čovjeku život s Crkvom kao zajednicom vjernika čiji je član postao sakramentom krsta? U traženju odgovora na ta, ali i ne samo ta pitanja, Crkva se iznova okreće svojoj misionarskoj dimenziji djelovanja, njezinu najintimnijem identitetu.

6. Budućnost evangelizacijskoga djelovanja u izvorima je prve Crkve. Evangelizacija, kako se danas naziva misijsko djelovanje Crkve i njezino naviještanje, iznova je postala izazovom života župne zajednice. Povijest Crkve poznaće različite načine misijskoga, odnosno evangelizacijskoga djelovanja. Ipak, sve se više danas u okviru razmišljanja o (novoj) evangelizaciji otkrivaju ona dva modela koja su Crkvu učinila onim što ona jest. Prvi je model kapilarno širenje vjere svjedočanstvom života (u obitelji, među rodbinom, susjedima, prijateljima i drugim različitim skupinama). Drugi je model onaj 'pro-

fesionalni' gdje misionari (poput svetoga Pavla) pripovijedaju vlastita iskustva vjere širokim slojevima i heterogenim skupinama. Obje su metode, kako to pokazuje povijest misijskoga djelovanja Crkve, bile vrlo uspješne. Držimo stoga da je put budućega evangelizacijskog djelovanja Crkve, između ostalog, i povratak na izvore. Na tom je tragu i papa Franjo koji veli: „... želimo se potpuno uključiti u društvo, dijeleći život sa svima, slušajući njihove brige, pomažući im materijalno i duhovno u njihovim potrebama, radujući se s onima koji su u radosti, plačući s onima koji plaču i zauzimajući se, rame uz rame s drugima u izgrađivanju novoga svijeta. Ali ne činimo to kao obvezu, kao teret koji nas iscrpljuje, već kao osobni izbor koji nas ispunja radošću i daje smisao našem životu“ (Evangelii gaudium, br. 269). Samo onaj, dakle, tko je oduševljen – oduševljava! Samo onaj tko je susreo Isusa Krista, iznova obnavljajući radost susreta s njim, može radosno naviještati njegovo Kraljevstvo.

7. Snaženje župne kateheze. Draga braćo i sestre, hrvatski su biskupi istaknuli da „školski vjeronauk ne može zamijeniti i učiniti suvišnom župnu katehezu. Ta dva oblika nisu istovjetna, nego se nadopunjaju“ (Na svetost pozvani, br. 25). Danas uviđamo da vjeronauk u školi zahtjeva i župnu katehezu. Zahvaljujući vam za dosadašnju suradnju u vjerskom odgoju vaše djece, nadam se da ćete u vremenu koje je pred nama svesrdno prihvatići nastojanja vaših župnih zajednica na planu dodatnog snaženja župne kateheze. Neka nam zagovor Blažene Djevice Marije, zvijezde nove evangelizacije, pomogne da otvorena srca prihvativimo radost evanđelja! ■

Dakovo, 26. kolovoza 2016.

✠ Duro Hranić,
predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju i
novu evangelizaciju

Priopćenje s 53. zasjedanja Sabora Hrvatske biskupske konferencije

(Zagreb, 11.-13. listopada 2016.)

Plenarno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije, 53. u nizu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 11. do 13. listopada 2016. Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vojni ordinarij mons. Tomo Vukšić i kao gost član Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda subotički biskup Ivan Penzeš.

Pozdravljajući na početku nazočne nadbiskup Puljić posebno je pozdravio dvojicu novozaređenih biskupa gospičko senjskog mons. Zdenka Križića i šibenskoga mons. Tomislava Rogića kao i njihove umirovljene predšasnike mons. Milu Bogovića i mons. Antu Ivasa. Zahvalio je umirovljenim biskupima za sve dobro što su učinili u svom biskupskom služenju, a njihovim nasljednicima uz srdačnu dobrodošlicu u zajedništvo HBK zaželio je da djelovanje konferencije obogate svojim primjedbama i prijedlozima.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su upoznati s početkom rada Mješovitog povjerenstva hrvatskih i srpskih stručnjaka koje ima zaduću zajednički razmotriti ulogu blaženog Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata. Na prvom dvodnevnom susretu u Rimu od 12. do 13. srpnja 2016. godine utvrđen je način rada prema metodologiji povijesnih znanosti, utemeljenoj na raspoloživoj dokumentaciji i njezinoj kontekstualizaciji. Rad Povjerenstva neće imati nikakvog utjecaja na postupak kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca, koji je isključivo u nadležnosti Svetе Stolice. Mješovito povjerenstvo će se sastati šest puta u roku od 12 mjeseci. Vremensko ograničenje rada pokazuje kako Sveta Stolica, koja predsjeda radu Povjerenstva, očekuje da njegov rad bude učinkovit. Nakon prvog susreta u Rimu, Mješovito povjerenstvo će se sastati u Zagrebu 17. i 18. listopada ove godine.

Osobitu pozornost biskupi su posvetili unaprjeđenju projekta priprave za brak. Prihvaćeni su prijedlozi Vijeća HBK za život i obitelj da se pristupi revitalizaciji toga projekta na sustavan način zahvaćajući daljnju, bližu i neposrednu pripravu te osiguravajući nastavak praćenja bračnih parova i poslije sklapanja ženidbe. Odlučeno je i da se osnuje radna skupina u kojoj bi

se osim predstavnika Vijeća HBK za život i obitelj te stručnjaka i praktičara zauzetih u pastoralu priprave za brak, uključili i članovi koje će predložiti Odbor HBK za mlade te Vijeće HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju. Očekuje se izrada pastoralnih smjernica na temelju postisnodalne pobudnice pape Franje "Amoris laetitiae", s nadopunama za konkretna stanja u pojedinim biskupijama.

U svezi sa stanjem u hrvatskome društvu biskupi su se osvrnuli i razmotrili između ostalog problema odnosa prema otajstvu života, problem demografije i iseljavanja cijelih obitelji iz Hrvatske, kao i gospodarsko stanje i pravosudna pitanja. Posebice su se osvrnuli na neprimjeren odnos prema prošlosti koji se onda odražava u našoj sadašnjosti. Ta se neprimjerenost tiče poglavito triju tema koje su vidljive u odnosu prema žrtvama u Jasenovačkim logorima, prema žrtvama komunističke diktature, kao i prema žrtvama u Domovinskom ratu.

Naime, u zadnje je vrijeme sve očitije da se nastoji ne samo nastaviti s manipuliranjem okolnostima i s brojem žrtava u Drugome svjetskom ratu, osobito u iznošenju neistina i neutemeljenih tvrdnja gledom na logor u Jasenovcu. S druge strane, biskupi smatraju neprihvatljivim i štetnim sadašnji odnos mjerodavnih hrvatskih ustanova i hrvatske države općenito prema žrtvama komunističkoga režima, posebice kada se radi o masovnim grobištima i ostatcima stradalnika, kako u Hrvatskoj, tako i u drugim zemljama, osobito u Republici Sloveniji. Primjećeno je da se s nadograđivanjem poznatih velikosrpskih mitova zanemaruju stradanja hrvatskoga stanovništva u Domovinskom ratu, uništavanje imovine, među kojom je osobito bolno razaranje kulturnih i duhovnih dobara, te nedovoljno uvažavanje uloge hrvatskih branitelja u ostvarenju slobode i nezavisnosti.

Biskupi stoga pozivaju mjerodavna tijela hrvatske države da ulože potreban napor, kako bi se – na transparentan način, a to znači u skladu s najboljim suvremenim znanstvenim metodama i kulturološkim pristupima – rasvjetila istina o Jasenovačkim logorima, kao i događaji i stradanja nakon Drugoga svjetskoga rata. Time će se žrtvama pokazati dužno poštovanje, a istinom unijeti više mira u živote obitelji čiji su članovi nastradali. Važno je to isticati jer smo u zadnjim desetljećima iskusili koliko zla mogu donijeti ideologije, podupirane političkim mito-

vima jer nisu utemeljene na činjenicama i povijesnim istinama pa često predstavljaju hrvatski narod i državu kao genocidne i zločinačke.

Biskupi zato pozivaju narod i društvo na zajedništvo i zrelost kako bi imali snage nositi se s novim pokušajima stvaranja mitova i širenja neistina. To nije poziv "vraćanja u prošlost", nego poticaj i želja oslobođiti se tereta i utega koji iz prošlosti opterećuju sadašnjost i zamagljuju pogled prema budućnosti.

Biskupi su se sa zahvalnošću osvrnuli na 25. obljetnicu vraćanja vjeroučitelja u hrvatski školski odgojno-obrazovni sustav što je bilo moguće učiniti tek poslije pada totalitarnog komunističkog sustava te demokratskih promjena početkom devedesetih godina prošloga stoljeća. Tim povodom upriličena je svečana akademija u Hrvatskom narodnom kazalištu na kojoj su nazočili članovi HBK, predsjednik Hrvatskoga sabora dr. Željko Reiner te brojni drugi visoki uzvanici. Na akademiji je istaknuta važnost i 20. obljetnice potpisivanja Ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture (19. prosinca 1996.). Taj je Ugovor, naime, dao pravni okvir za djelovanje Katoličke Crkve, a utemeljen je na trima načelima: načelu vjerske slobode, načelu različitosti područja djelovanja Crkve i države, te načelu potrebe suradnje tih dviju ustanova koje se susreću u čovjeku, građaninu i vjerniku.

Na zasjedanju su predstavljena i dvojica budućih blaženika Hrvata, Serafina Glasnovića Kadića iz Janjeva i don Antona Muzića iz Vrnavokola-Letnice, koji se nalaze među 38 mučenika ubijenih u Albaniji iz mržnje prema vjeri od 1945. do 1974. Fra Serafin i don Anton bit će proglašeni blaženima 5. studenoga 2016. u Skadru. Biskupi pozivaju sve koji su u mogućnosti sudjelovati na svečanosti proglašenja i potiču na upoznavanje života ove dvojice novih hrvatskih blaženika.

Na osobit način biskupi su se spomenuli 40. obljetnice početka velike proslave Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata. Naime, nakon gušenja „hrvatskoga proljeća“ Crkva je pokrenula duhovne snage i započela s vjerničkim hodočašćima i okupljanjima. Najprije u Solinu 1976. na tisućitu obljetnicu smrti kraljice Jelene, pa dvije godine kasnije u Biskupiji kraj Knina (1978.) gdje je nađen lik Gospe velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta. Slijedeće 1979. krenulo se prema Ninu gdje se komemoriralo povijesne veze sa Svetom Stolicom i papom Ivanom VIII. koji je 879. „blagoslovio hrvatskoga kneza Branimira, sav narod i zemlju njegovu“. Vrhunac proslave dogodio se na Mariji Bistrici 1984. gdje se na Nacionalnom

euharistijskom kongresu okupilo pola milijuna ljudi iz svih krajeva gdje žive Hrvati. Svjesni značenja i dalekosežnosti tih događaja kao i važnosti njihove poruke i za ovo naše vrijeme, biskupi će uskoro uputiti poticaj vjerničkim zajednicama na molitvu i zahvalu za silna djela koja nam učini Gospodin.

Nakon isteka mandata i umirovljenja dosadašnjih predsjednika i članova u pojedinim ti-jelima HBK neki mandati su produljeni te su dogovorena nova imenovanja. Predsjedniku Vijeća za ekumenizam i dijalog sisačkom biskupu Vladi Košiću produljen je mandat. Za novog predsjednika Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života imenovan je gospicko senjski biskup Zdenko Križić, novim predsjednikom Odbora HBK za pastoral Roma imenovan je varaždinski biskup Josip Mrzljak. Biskupi mons. Zdenko Križić i mons. Tomislav Rogić imenovani su za nove članove Biskupske komisije za liturgiju. U mješovitu Komisiju HBK i HKVRP umjesto umirovljenih članova imenovani su vojni ordinarij Jure Bogdan i mons. Zdenko Križić.

Dosadašnjem delegatu HBK pri Vijeću biskupskih konferencijskih zemalja Europske unije kardinalu Josipu Bozaniću i zamjeniku bjelovarsko križevačkom biskupu Vjekoslavu Huzjaku produljen je mandat.

Na zasjedanju su predsjednici Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli izvješća o njihovom radu.

Na poziv mjesnog biskupa mons. Đure Hranića, uz 25. obljetnicu žrtve Vukovara, biskupi HBK će se okupiti u tome gradu 18. studenoga, a euharistijsko slavlje predvoditi će kardinal Josip Bozanić. Istoga dana na 25. obljetnicu stradanja u Škabrnji ondje će euharistijsko slavlje predvoditi predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Dogovoren je kalendar događanja za iduću godinu. Zajedničko zasjedanje HBK i BK Bosne i Hercegovine održat će se 23. siječnja 2017. u Zagrebu, a izvanredno zasjedanje Sabora HBK dva dana kasnije 25. siječnja 2017. Pastoralno katehetski kolokvij za svećenike održat će se 7. i 8. ožujka 2017. Proljetno, 54. zasjedanje Sabora HBK bit će od 26. do 28. travnja 2017. Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži održat će se u Vukovaru 29. i 30. travnja 2017. Susret članova HBK s redovničkim provincijalima bit će upriličen 19. lipnja 2017. Jesensko, 55. zasjedanje Sabora HBK održat će se od 10. do 12. listopada 2017. u Zagrebu. ■

Tajništvo HBK

Bez kulture spomena upitna je budućnost Hrvatske

*Homilija kardinala Josipa Bozanića na misi u prigodi Dana sjećanja na žrtvu Vukovara
1991., Memorijalno groblje, 18. studenoga 2016. godine*

Liturgijska čitanja: Sir 51, 1-8; Iv 17, 20-26

Cijenjeni hrvatski branitelji, osobito branitelji Vukovara, dragi članovi obitelji poginulih i stradalih u ratu protiv Hrvatske, preuzvišeni apostolski nuncije, draga subraćo u biskupskoj i svećeničkoj službi, poštovani predsjedniče Vlade Republike Hrvatske, poštovani predstavnici državnih, županijskih i gradskih vlasti, cijenjeni predstavnici hrvatske vojske i policije, dragi hođočasnici, braćo i sestre!

1. Sabrani smo na Memorijalnom groblju u spomenu na događaje prije dvadeset i pet godina koji su ispunjeni neizrecivom tajnom zla. Toliko nam toga ovdje dolazi u misli i dotiče nam srce, dok svatko od nas na svoj način proživljava i bol i ponos, ljubav prema domovini i pitanja o budućnosti, svoju vjeru i pouzdanje u Boga.

Naš hod u procesiji kroz Vukovar, hod koji je u mislima spajao slike života prije razaranja Grada, slike gaženja ljudskosti te izrugivanje pravde tijekom i nakon rata, slike lica ljudi koji su sačuvali lice Vukovara i onda kada su i suze od boli presušile. Taj je naš hod spojio sve hrvatske krajeve i ljudе diljem domovine i svijeta, kokane branitelja i novi naraštaj kojemu prenosimo vrijednost spomena.

Danas smo u Vukovaru, na važan spomen dan za hrvatsku državu, okupljeni u narodnom zajedništvu u ovoj učionici Života. Kao kršćanski vjernici dionici smo ljubavi u Isusu Kristu, pobjedniku nad smrću po uskrsnuću, koji nas zemaljske putnike povezuje s našom pokojnom braćom i sestrama u vječnosti.

2. Božja riječ nam danas u dvama misnim čitanjima donosi dvije molitve. Prva je iz Staroga zavjeta, iz Knjige Sirahove s naglaskom na oslanjanju na Boga koji je jedini Spasitelj. U prvoj smo rečenici čuli hvalospjev i zahvalu. S tim smo raspoloženjem i mi okupljeni ponavljavajući: "Slavit ću te... i hvalit ću te, Bože, Spasitelju moj". Zadnja rečenica spominje milosrđe po kojemu Bog izbavlja od neprijatelja one koji su strpljivi.

Cijelo je čitanje divna molitva zahvale Božjemu imenu, Božjoj prisutnosti u prijetnjama životu. Kako samo dojmljivo ovdje zvuče riječi o spašavanju od propasti, od laži i prijevara, od kušnja i trpljenja, od ognja, od nečista jezika, od blizine smrti, od bespomoćnosti. Kako samo rije-

či molitelja pogađaju istinitost onoga što se ovdje zbilo kada kažu: "Okruživahu me sa svih strana i nije bilo nikoga da mi pomogne. Pogledom sam pomoći ljudi tražio, ali uzalud".

Da, neznatna je bila pomoći ljudi koji su mogli zaustaviti uništavanja. Hrvatski je pogled često morao gledati ljudsko nemilosrdje. No, baš nas to uči o dvije vrijednosti koje prožimaju današnju Božju riječ i najveća su utjeha: Božje milosrđe i Njegovo ime. To je središnji oslonac koji ne smijemo previdjeti, okruženi imenima naše braće i sestara, na grobovima onih koji su svjedočeci milosrđe bili izloženi nemilosrdju prije dvadeset i pet godina.

3. Druga je molitva Isusova u današnjem Evandelju, kojoj je u središtu zajedništvo s Bogom i s ljudima, sudioništvo u Božjoj slavi i prepoznatljivost Božje ljubavi. Isus je po svome utjelovljenju, navještanju nebeskoga kraljevstva, svojim križem i uskrsnućem objavio Božju urođenost u našu ljudskost, njegovu sućut i milosrđe. Isus među nama, trajna je prisutnost Božje ljubavi u ljudskoj povijesti.

Koliko god izgledalo proturječnim, ime Božje ljubavi rijetko je gdje tako snažno očitovano kao u Vukovaru. Na Kalvariji su od Isusa tražili da siđe s križa. Izazivali su Boga da na ljudski način očituje svemoći i snagu previđajući tako najvažnije, dovršetak Božjega djela u Kristu koji im je bio pred očima.

I na ovom groblju privid govori o nestanku, o porazu, o zaboravu, o Božjoj neprisutnosti, jer su ljudi zasićeni patnjama. Ali mi ne smijemo previdjeti da je baš tu pred nama, u tišini grobnih nizova, Božja ljubav najglasnija. Ako želimo čuti nju, a ne sebe, otkrit ćemo mir, te ćemo umjesto zemlje i hladnoće, dodirnuti nebo i toplinu.

Božja ljubav ne nestaje niti se gasi, iako je suočena s neistinom i prijetnjama miru. Ona nas i danas iznova pita o našem zajedništvu, o svjedočenju istine, o zalaganju za dobro i mir, o našem opraštanju.

4. Znamo koliko znače osjećaji i riječi nad grobovima najmilijih. Prijašnjih smo godina, svjesni raznih stranputica kojih smo bili svjedoci, upozoravali na pogubnost pokušaja da se zaniječe posebnost Vukovara i zanemari istina o Vukovaru, te istina o stradanju hrvatskih ljudi u Domovinskom ratu. Taj se nemar samo nado-

građuje na nemar prema istini o Drugome svjetskom ratu i o komunističkome poraću, što je do danas nošeno prikazima s debelim naslagama laži. Zbog tog nemara, pokazuje se da su iste laži još uvijek dovoljno jake da se njima uvijek iznova truje naša sadašnjost.

Danas smo u ovako velikom broju okupljeni u Vukovaru iz svih krajeva Lijepe Naše. Ovdje smo kao narod ponosni u svojoj hrvatskoj državi. Zbog naše sadašnjosti i budućnosti nedopustiva je neosjetljivost za ovaj Grad i otklanjanje pogleda od Vukovarske žrtve. Komu je trebalo dovođenje do apsurda međuljudskih odnosa, napetosti između institucija i ljudi koji su najviše propatili? Koji su to dobri plodovi izrasli iz provociranja hrvatskih branitelja? Koliko je samo vremena, života, energije hrvatske nacije koštalo poigravanje s osjećajima hrvatskih građana?

U 87-dnevnoj opsadi Vukovara, od kolovoza do studenoga 1991. godine, neprijatelj hrvatske države izvršio je najstrašnije razaranje u Europi nakon Drugoga svjetskog rata, razorio je Grad na Dunavu, te ubio i protjerao njegove žitelje. Stoga je Vukovarska žrtva postala simbolom svih žrtava podnesenih u Domovinskom ratu. Ova nam obljetnica doziva u sjećanje na tisuće pогinulih i ranjenih civila i vojnika u Domovinskom ratu te budi vapaj naroda jer nažalost za 1571 osobu još do danas nije poznata sudbina. Ona nas prisjeća i na prizore masovnog progona hrvatskog pučanstva od Podunavlja, Posavine, zapadne Slavonije, Banovine, Korduna, Like do Dalmacije. U tim je godinama na slobodnom hrvatskom prostoru bilo iz okupiranih područja Hrvatske oko 550.000 prognanika, a k tome je još 150.000 ljudi bilo u izbjeglištvu u inozemstvu; 26% hrvatskog teritorija bilo je okupirano i na tom je prostoru izvršeno etničko čišćenje, uništavanje hrvatske kulturne baštine, 351 katolička crkva potpuno je uništena, a ukupno 1313 katoličkih crkava oštećeno, zatirani su svi tragovi hrvatskog identiteta.

5. Svjesni smo da se i danas od strane počinitelja zla nad Vukovarom i na drugim područjima Hrvatske nastoji zanemariti ili umanjiti to veliko zlo učinjeno od pojedinaca ili zločinačkih organizacija. Kako to da se za zločine protiv čovječnosti, kao što je ovaj na Ovčari, ili onaj u Škabrnji, kojega se danas s posebnim pijetetom spominjemo, ne zanimaju naše državne institucije? S ovoga Vukovarskoga groblja diže se glas i mrtvih i živih da je krajnje vrijeme da hrvatska država svim sredstvima uloži napor u rasvjetljavanje svoje prošlosti, svega onoga što joj je na ponos, a i onoga što je opterećuje.

Nemar prema spomenu i nebriga da se prikupe i proučavaju dokumenti iz novije prošlosti

mogu nas dovesti do nepojmljivih neprilika u kojima bi mogli doći na kušnju ne samo hrvatski branitelji, koji su se nesebično davali za obranu bližnjih, nego i iskrivljavanje istine o Domovinskom ratu. A da se - uz velike žrtve sve do spremnosti davanja života iz ljubavi - u tom nama nametnutom ratu Hrvatska nije obranila, danas ne bi bilo hrvatske države.

Stoga sada, kada je stasao novi hrvatski nařastaj, imamo obvezu posebno njegovati kulturu spomina, ugrađivati je u obrazovni sustav i u izražaje hrvatske kulture. I ne treba nas čuditi da se upravo na području kulture te odgoja i obrazovanja ta memorija ili želi iskriviti ili potpuno ukloniti.

Na hrvatskoj je državi pokazati da ima snagu i odgovornost za oplemenjivanje toga spomina, bez kojega hrvatski narod ostaje bez svoga identiteta i bez unutarnje snage koja se raduje budućnosti. Rečeno današnjim biblijskim riječima: ostaje bez imena i snage Božje prisutnosti koja progovara milosrđem. Bez spomina postajemo mlaki, sebični i neosjetljivi, dok nam žrtva Vukovara govori o gorljivosti, snazi, brižnosti, milosrđu i zajedništvu, koje se toliko puta očitovalo u hrvatskom narodu, kad nam je bilo najteže.

6. Dok smo kao obitelj okupljeni na grobovima svoje braće i sestara, zahvaljujemo Gospodinu za mir u našoj domovini. Sliku toga mira, između drugih poznatih simbola, na prepoznatljiv način izražava 'Vučedolska, Vukovarska golubicu'.

Možemo je vidjeti na raznim mjestima, od naših domova do javnih ustanova, kako u Hrvatskoj tako i u iseljeništvu. Taj je drevni simbol, zbog vezanosti uz Vukovar, postao poznatim u svjetskim razmjerima. Najčešće ga nazivamo golubicom, premda stručnjaci kažu da bi se moglo raditi o jarebici. I jedno i drugo tumačenje je lijepo. Zapravo se nadopunjaju. Zato sam u današnjemu spomenu razmišljao o ovom drugom tumačenju: o jarebici.

Kada ta ptica osjeti opasnost za svoje mlađe, kada vidi prijetnju, ona počinje privlačiti pozornost na sebe. Kao majka zna da su njena djeca lak plijen grabežljivcima. Zato se počinje pretvarati da šepa, kako bi neprijatelj mislio da je može lako uloviti. Jarebica odvlači neprijatelja od malenih i, kada se čini da je tako blizu da je ugrabi, ona poleti i spasi svoje leglo. Nije li to predivna slika Vukovarske žrtve?

Nezaštićena mlada hrvatska država, nedovoljno jaka za nalet grabežljivaca koji su je htjeli uništiti; udarana po svojim krilima, na istoku, sjeveru, zapadu i jugu, te preslabaa za izravno su-

očenje, imala je svoju majku-zaštitnicu u Vukovaru. Izgledala je kao lak plijen; šepala je, bila na izdisaju, a ipak je dugo privlačila snagu neprijatelja, nadmoćnog agresora, i omogućila mladima da ojačaju. A zatim – istinski ranjena, izmučena do iznemoglosti – uspjela se vinuti u let.

I premda vučena i vrebana po kućama, tražena po blatnim poljima, odvođena do strahotnih jama; premda ubijana na cestama, u vrtovima, u podrumima, u bolnicama, nikada nije uhvaćena. Ostala je živjeti u svojoj domovini: od Dubrovnika, Splita i Šibenika, od Zadra, Škabrnje i Knina, do Gospića, Slunja i Karlovca, Petrinje i Voćina, do Vukovarske bolnice, 'Veleprometa' i Ovčare...

Ovdje na ovom Memorijalnom groblju ostavila je svoje tragove u bjelini križeva. Ranjena se sklonila u raspuknuti križ koji u svome središtu čuva poruku mira i vječnosti, Vukovarske golubice.

Braćo i sestre, ovo je sveto mjesto pouzданe molitve za mir i zajedništvo u našoj sredini, za mir među narodima i državama, za nove odnose na ovim prostorima. S ovog mjesta struji trajan poziv na oprštanje i vapaj za dar milosrđa, jer život nije moguć bez milosrđa, kojemu je neprešušni izvor Božje milosrđe. Gospodine, oslobođi nas, naše nove naraštaje, od rata i svakoga drugog zla.

7. Dragi hodočasnici, na ovim vukovarskim spomen-mjestima vidljivo je koliko nam je potreban Božji blagoslov. I sâm, braćo i sestre, ovdje među vama, osjećam potrebu primiti blagoslov

istinskih svjedoka snage, koja je Božji dar: blagoslov majki i očeva koji su ovih dvadeset i pet godina živjeli okrutnost rastanaka i suočenost s patnjom svoje djece; blagoslov mladića i djevojaka koji su nam darovali svoju mladost i snove.

Osjećam potrebu primiti blagoslov za ručnikâ i supružnikâ koji su očitovali ljubav u progonstvu, u razdvojenosti obitelji, u čuvanju ognjišta. Osjećam potrebu primiti blagoslov djece koja su rasla poučavana da se mržnjom ne odgovara na mržnju, ni da se nasiljem suzbija nasilje; niti da se istina smije prešutjeti. Konačno, ovdje smo, jer nam svima treba blagoslov naših pokojnih. Na ovome polju vukovarskih križeva osjećam potrebu zahvaliti za sve nesebične ljude, koji su sačuvali vidljivom sliku Boga u čovjeku i ublažavali rane milosrđem.

Blagoslovite mene i sve nas, svi vi, hrvatske žene i muževi, hrvatski branitelji, koji ste domovini darovali sve, ne tražeći ni zahvalnice ni odličja; štoviše: za uzvrat ste dobili nerijetko tek porugu i prozivanja, beščutnost i prijezir. Blagoslovite našu domovinu svojom hrabrošću i ustrajnošću, mirom koji provire iz Božjega Duha. On je snaga slabima i okrjepa umornima.

Božji mir zazivamo dok molimo zagovor naših svetih svjedoka vjere i mučeničkih primjera, među kojima nas posebno prati blaženi Alojzije Stepinac. Utječemo se zagovoru nebeske Majke, Presvete Bogorodice Marije, koja je hrvatskom narodu i Hrvatskoj domovini pomoći i budućnost. Počivajte u miru, pokoj vam u Gospodinu, dragi pokojni hrvatski branitelji. Amen. ■

Poruka pomorcima i ribarima o blagdanu sv. Nikole

Poruka msgr. Ivica Petanjka, biskupa krčkog, predsjednika Odbora HBK za pastoral pomoraca

Draga braćo i sestre!

Obraćam vam se ovim sveobuhvatnim kršćanskim pozdravom, jer sveti Nikola biskup nije samo zaštitnik pomoraca i ribara, nego i vaših obitelji i svih onih koji žive na moru i od mora, a rekao bih i cijele naše domovine koja već dulje vrijeme dobrim dijelom ide naprijed zahvaljujući našem moru i svim onim što je s njim povezano.

Život pomoraca u svakom je pogledu specifičan, jer je vama neizmjerno morsko plavetnilo svakidašnji dom i kuća, a obiteljski dom na kopnu možda može više sličiti godišnjem odmoru ili prolaznom međuvremenu. Znademo da bi trebalo biti drugačije, ali nije lako boriti se sa sobom i vlastitim navikama koje iz godine u godinu pre-

rastaju u jedan posebni oblik i način života.

Fizička odvojenost mnogo puta otvara napetosti među ženidbenim drugovima, te između roditelja i djece. Potrebno je ulagati silan trud i napor da ono vrijeme u kojem je cijela obitelj na okupu, bude vrijeme zajedništva i međusobne izgradnje. Muž i otac kad se vraća svojoj obitelji, dolazi kući više kao gost koji će sa svojim ukućanima provesti određeno vrijeme, a onda opet otići i ponovno se vraćati, i tako u nedogled.

Zato je pomorcu ili ribaru vrijeme provedeno u krugu obitelji dragocjeno vrijeme u kojem se treba odmoriti, i u kojem treba nadoknaditi fizičku prisutnost koja je nedostajala članovima obitelji, a uz to svaki put iz početka treba pronalaziti zajednički jezik sa svojom ženom i zajedno

s njom podizati, odgajati i na pravi put izvesti svoju djecu.

Bit će nenadoknadiv gubitak i veliki promašaj za cijelu obitelj ako se nastali problemi i međusobna odijeljenost budu nadoknađivali materijalnim poklonima koji bi trebali služiti kao lijepa fasada na dotrajaloj građevini. Važno je prije svega da muž i žena komuniciraju, razgovaraju o svojim poteškoćama, zajednički rješavaju vlastite i obiteljske probleme, te nastoje uвijek obnavljati svoju ljubav u međusobnom darivanju i požrtvovnosti.

Kao djeca slušali smo o različitim zgodama iz života svetog Nikole. Tako jedna od njih kaže kako je sveti Nikola potajice ubacivao potreбni novac u kuću nekog oca koji je imao tri kćeri, a budući da ih nije mogao udati jer nije imao za miraz, htio ih je izložiti nemoralnom životu. Sveti Nikola se poslužio novcem da sprijeчи nemoral i sačuva ljudsko dostoјanstvo.

Razmislimo dobro da li mi svojim novcem i darovima potičemo mnogovrsne oblike nemoralia i nepoštenja i time ušutkavamo svoju savjest i odgovornost u kojoj smo nezamjenjivi.

Upravo je završio sveti Jubilej Milosrđa, ali sveti otac Franjo, apostolskim pismom „Misericordia et misera“ želi da sada ubiremo plodove milosrđa, jer milosrđe ne može biti jedan umetak ili prolazna etapa u životu Crkve, nego je temelj cjelokupne njezine opstojnosti.

Sveti Nikola, vaš nebeski zaštitnik, zorni je primjer i uzor sveta čovjeka, a koji je tjelesnim djelima milosrđa duhovno izgrađivao i na pravi put spasenja upravljaо ljude svog vremena.

Neka vam on bude uzor da kao dobri kršćani znadete mudro upravljati teško stečenim dobrima, a svojom nesebičnom ljubavlju i razboritošću izgrađivati sebe i svoju obitelj.

Koristim ovu prigodu da svima vama, vašim obiteljima, pomorskim dušobrižnicima i svim ljudima dobre volje, zaželim plodonosno vrijeme Došašća i obilje blagoslova za božićne i novogodišnje blagdane. ■

Krk, 25. studenoga 2016.

✠ Ivica Petanjak, biskup krčki,
predsjednik Odbora HBK za pastoral pomoraca

„Gospodin ostaje vjeran dovijeka“ (Ps 146, 6c)

Poslanica biskupa Mrzljaka u povodu Nedjelje Caritasa - 3. nedjelja došašća (11. prosinca 2016.)

Drage sestre i braćo u Kristu!

Slavlje treće nedjelje došašća – koja se u našoj domovini obilježava kao Nedjelja Caritasa – proslavit ćemo pod geslom psalmiste: „Gospodin ostaje vjeran dovijeka“ (Ps 146, 6c).

Ovogodišnju Nedjelju Caritasa slavimo nakon što smo zatvorili „Sveta vrata“ Jubilarne godine milosrđa koju je Papa proglašio s nakanom da se Crkva vježba u tome da bude kao „majka puna ljubavi: strpljiva, srdačna, potaknuta suošćenjem i dobrotom prema svojoj odvojenoj djeci.“ Zatvaranjem Svetih vrata u našim katedralama i svetištima nipošto nisu zatvorena vrata Božjega milosrđa, nego se nadamo da su još više otvorena. Svima nama koji gradimo živu Crkvu to je poziv koji ostaje odzvanjati u srcima, da se odazovemo na Božji poziv vjernosti koja se pokazuje time što ćemo biti Njegovi vjerni i marljivi suradnici na Zemlji. Svaki put kada se zauzmem za neki čin kojim se potvrđuje, čuva ili brani dostoјanstvo čovjeka, života, prava na slobodu, jednakost, svaki put kada skupimo hrabrosti da se usprotivimo nepravdi, kada zaštitimo nerođene, slabe, nemoćne, bolesne, neuke, potlačene,

onda svjedočimo da smo vjernici, da smo Božji suradnici. To su uspjesi kojima ćemo se najviše radovati, ali oni ne dolaze olako. Oni zahtijevaju da ozbiljno shvatimo kako se cjelovito ostvarujemo na području duhovne baštine koju nam je Isus ostavio i na području naše profesije, zanimanja kojim si zarađujemo svakidašnji kruh. To dvoje u uzajamnoj su međuvisnosti. Svaka profesija pridonosi, na različite načine, ostvarivanju svog životnog zvanja ili poziva. Upravo po načinu na koji se pripremamo za vršenje svoje službe vidljivo je s koliko se mara, ustrajnosti i strpljivosti pripremamo i za ostvarenje poziva na ljubav. Ta vježba, taj odgoj za aktivni društveni život, za produbljivanje znanja o vjeri u kojoj su nas krstili roditelji, za duhovni rast, počinje kod kuće, u obitelji. Ustrajati na takvom putu nije jednostavno. Današnje društvo nameće obmanu kako je moguće „uspjeti“ na lagan i jeftin način, kroz razna "snalaženja", kako je zapravo jedino tako moguće doći do velikog materijalnog bogatstva koje jamči priznanje, status i situiranost. Je li to ostvarenje poziva čovjeka kao Božjeg suradnika? Je li nas Isus hodajući po ovoj našoj Zemlji tome učio?!

Život nije samo dar, nego i talent koji nam Bog daje da surađujemo s njime. Na nama je da taj dar ne zakopamo prepustivši se uživalačkom shvaćanju i načinu života, gledajući samo vlastiti interes. Kada na kraju našeg vremena stanemo pred Boga, pitat će nas kako smo surađivali s njegovim talentima, koliko smo drugih talenata stekli, što smo činili za druge? Sudit će nas, tako vjerujemo, po riječima, djelima, propustima, po strpljivosti i ustrajnosti, po vjernosti njegovoj Riječi.

Kao uzor na tom putu vjerne suradnje s Božjom milošću imamo mnoge proroke, svece, pa i one naših dana. Osobit uzor može nam biti Majka Tereza. U rujnu ove godine blažena Majka Tereza, „neumorna djelatnica milosrđa”, kako je o njoj govorio papa Franjo, proglašena je svetom. Što to znači na nas vjernike? To znači da je baš svatko od nas, koji smo po krštenju urasli u Krista, odgovoran da bude „sol i svjetlo”; to znači da svakim djelom tjelesnog ili duhovnog milosrđa, kojeg iskažemo prema braći i sestrama, onima koji su nam blizu, ali jednakako tako onima koji su nam daleko, svjedočimo da je Krist ŽIV! Djelima konkretne ljubavi svjedočimo da smo mi živi, da naše srce nije otvrdnulo, da u našim rukama ima snage pridići drugoga, da u našem umu postoji svijest odgovornosti i dužnosti da budemo glas onih koji žive na marginama društva. Nadahnjivati se uzorom onoga što je ta žena, mala rastom, a velika duhom činila za svoga života, nastavljući djelovati u istom tom duhu, znači oduprijeti se malodušnosti, slabosti-

ma, grijehu. To znači nadilaziti udobnosti svijeta u kojem živimo i suočiti se s gladnjima, osiromaćenima, onima bez posla, bez plaće, bez prava na obrazovanje, bez krova nad glavom, bez odgovarajuće medicinske skrbi, bez mogućnosti za jednake prilike.

To znači opredijeliti se za očuvanje dostojanstva svakog ljudskog bića, od začeća do naravne smrti. To znači boriti se da svatko dobije svoju priliku. To, dragi vjernici, znači živjeti tako da je jedini kriterij djelovanja besplatna ljubav, oslobođena svake ideologije i svih vezanosti, pružena svima bez razlikovanja jezika, kulture, rase ili religije. Sve to, koliko god se čini nemoguće ili preteško - moguće je! Moguće je ako se učini prvi korak, pa onda još jedan, i još jedan, kada se koraci nižu. Upravo tako je svoj put započela i njime hodila sveta majka Tereza. Ona je običavala reći: 'Možda ne govorim njihov jezik, ali se mogu nasmiješiti', a da bi se nekome nasmiješili potrebno je pogledati onog drugoga u oči, istinski pogledati u oči, prepoznati čovjeka, brata, sestru, i od tog susreta po pogledu koji slijedi smiješak ohrabriti se za prvi korak na putu usavršavanja u djelima konkretne ljubavi.

U godini, koja je pred nama, ustrajmo na putu obnovljenog i osnaženog milosrđa. Molimo, braćo i sestre, da znamo ostati vjerni Gospodinu! Amen. ■

Varaždin, 1. prosinca, 2016.

✠ Josip Mrzljak, predsjednik Hrvatskog Caritasa

ODREDBE IZ VOJNOG ORDINARIJATA

**KLASA: 070-06/16-01/01
URBROJ: 512-07-16-41
Zagreb, 17. studenoga 2016.**

**Izabranim i imenovanim članovima
Prezbiterorskog vijeća Vojnog ordinarijata**

PREDMET: Konstituirajuća sjednica Prezbiterorskog vijeća Vojnog ordinarijata u RH – saziv

Poštovani,

ovim dopisom sazivam konstituirajuću sjednicu Prezbiterorskog vijeća Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj koja će se održati 28. studenoga 2016. godine s početkom u 10 sati u Vojnom ordinarijatu, Ksaverska cesta 12, 10 000 Zagreb.

Osim konstituirajućeg karaktera sjednice, htio bih zajedno s Vama proći i neka pitanja koja valja na vrijeme sagledati i rješiti kako bismo sustavno mogli djelovati:

- 1) Izbor članova Poslovnog odbora Prezbiterorskog vijeća (Statut, čl. 15);
- 2) Predstojeća dva jubilarna hodočašća u 2017. - 25. godina: Lourdes (svibanj) i Marija Bistrica (listopad);
- 3) Jubilej Vojnog ordinarijata: 20 godina;
- 4) Proljetni susret svećenika VORH-a – prijedlozi;
- 5) Razno

Molim Vas, da u razgovoru sa svećenicima Vaših dekanata, razmotrite ove točke te dođete na Sjednicu pripravnih glede inicijativa za dostojanstveno obilježavanje navedenih jubileja kao i rješavanje drugih tema.

Radujem se susretu s Vama i srdačno Vas pozdravljam!

**VOJNI ORDINARIJ U RH
✠ Msgr. Jure Bogdan**

Dekreti i imenovanja

O. Zdravko Barić imenovan je vojnim kapelanom za 5. HRVCON misije u Afganistanu (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-23, od 27. srpnja 2016. godine).

Don Marin Drago Kozić razriješen je službe policijskog kapelana poslužitelja Policijske kapelaniye "Sv. Nikola biskup" u PU krapinsko-zagorskoj (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-24, od 27. srpnja 2016. godine).

O. Zranko Nikolić imenovan je policijskim kapelanom Policijske kapelaniye "Sv. Nikola biskup" u PU krapinsko-zagorskoj (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-25, od 27. srpnja 2016. godine).

O. Ivo Topalović razriješen je službe policijskog kapelana poslužitelja Policijske kapelaniye "Sv. Filip i Jakov" u PU zadarskoj (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-26, od 27. srpnja 2016. godine).

Don Tomislav Vlahović imenovan je policijskim kapelanom Policijske kapelaniye "Sv. Filip i Jakov" u PU zadarskoj (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-27, od 27. srpnja 2016. godine).

O. Viktor Grbeša imenovan je za v.d. kapelana Vojne kapelaniye "Sv. Valentin" - za vrijeme trajanja misije 5. HRVCON u Afganistanu na koju je poslan o. Zdravko Barić, vojni kapelan kapelaniye (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-30, od 2. kolovoza 2016. godine).

S. Jelena Burić imenovana je na službu poslužitelja u domaćinstvu Vojnog ordinarijata (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-31, od 3. kolovoza 2016. godine).

Don Antonio Mikulić imenovan je biskupijskom povjerenikom za pastoral duhovnih zvanja u Vojnom ordinarijatu u RH (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-33, od 8. rujna 2016. godine).

Gosp. Damir Šantek imenovan je na službu u Vojnom ordinarijatu u RH (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-34, od 23. rujna 2016. godine).

Don Marko Medo imenovan je biskupskim vikarom za pastoral MORH-a i Oružanih snaga RH u Vojnom ordinarijatu u RH (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-36, od 14. studenoga 2016. godine).

Fra Frano Musić imenovan je biskupskim vikarom za pastoral MUP-a i Redarstvenih službi RH u Vojnom ordinarijatu u RH (KLASA: 805-03/16-07/01, URBROJ: 512-07-16-37, od 14. studenoga 2016. godine).

Don Marko Medo imenovan je na čelo Povjerenstva za provedbu Međunarodnog hodočašća Hrvatske vojske, policije i hrvatskih branitelja u Lourdes 2017. godine, kojeg čine: vlč. Željko Šavić, p. Zoran Vujičić, vlč. Davorin Andić i fra Franjo Musić (KLASA: 805-01/16-01/01, URBROJ: 512-07-16-63, od 14. studenoga 2016. godine).

Obavijest o imenovanju članova Prezbiteralog vijeća Vojnog ordinarijata

Na temelju odredbi Zakonika kanonskog prava (kann. 495. - 502.), članaka 6. i 11. Statuta Prezbiteralog vijeća Vojnog ordinarijata u RH te poziva biskupa vojnog ordinarija u RH msgr. Jure Bogdana (klasa: 070-06/16-01/01, urbroj: 512-07-16-13 do 21, od 5. listopada 2016.), u Dekanatima Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj tijekom mjeseca listopada 2016. godine održani su izbori za članove Prezbiteralog vijeća Vojnog ordinarijata u RH za novi mandat.

Vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan dekretima donesenim dana 14. studenoga 2016.

godine imenovao je članove Prezbiteralog vijeća Vojnog ordinarijata u RH te se sukladno članku 13. Statuta proglašavaju članovi Vijeća kako slijedi: temeljem članka 3. a Statuta: **o. Jakov Mamić, don Marko Medo, fra Frano Musić**; temeljem članka 3. b Statuta: **fra Božo Ančić, don Davorin Andić, don Ozren Bizek, don Ilija Jakovljević, don Marin Drago Kozić, o. Dragan Majić, don Vladislav Mandura, don Darko Poljak, o. Zoran Vujičić**, te temeljem članka 3. c Statuta: **don Ante Mihaljević, don Branimir Projić, don Slavko Rajić i fra Žarko Relota**.

IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI

25. obljetnica pogibije redarstvenika u Strugi Banskoj 26. srpnja 2016.

U sjećanje na pogibiju desetorice hrvatskih redarstvenika koji su 26. srpnja 1991. godine svoje živote dali u obrani Republike Hrvatske, u pounjskom mjestu Struga Banska i ove je godine u organizaciji Ministarstva unutarnjih poslova i Policijske uprave sisačko-moslavačke obilježena 25. obljetnica njihove pogibije. Braneći mještane i civile, u sukobima sa srpskim ekstremistima potpomognutima s JNA, 26. srpnja 1991. godine na oltar Domovine svoje su živote položila desetorka pripadnika MUP-a RH: dvojica pripadnika PU sisačko-moslavačke: Mile Blažević-Čađo i Mile Pušić te osmorica pripadnika PU zagrebačke: Davor Vukas, Branko Vuk, Ivica Perić, Žarko Gundić, Željko Filipović, Mladen Halapa, Zoran Šaronja i Goran Fadljević.

Obilježavanje je počelo polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na mjestu junačke pogibije hrvatskih redarstvenika.

Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je molitvu za poginule hrvatske redarstvenike. U prigodnoj homiliji nakon Službe riječi istaknuo je Isusovu poruku kako nema veće ljubavi nego da tko život svoj položi za prijatelje svoje.

Isusova smrt i uskrsnuće, za nas kršćane, temelj su i razlog naše nade da sve ono što se događa u ovome životu, gdje je sve prolazno, relativno i lagano zaboravljivo, ne propada, nego da ima svoj duboki smisao u Bogu.

Za pokazanu osvijedočenu hrabrost i junaštvo u Domovinskom ratu, Redom kneza Domaša s ogrlicom posmrtno je odlikovan Mile Blažević. Odlikovanje je u ime Predsjednice Republike Hrvatske supruzi poginulog redarstvenika uруčio umirovljeni general-pukovnik Marijan Mareković.

Uz članove obitelji poginulih hrvatskih redarstvenika komemoraciji su još nazočili ministar branitelja Tomo Medved, zamjenik ministra unutarnjih poslova Davor Blažević, izaslanik glavnog ravnatelja policije i njegov zamjenik Dražen Vitez, župan Sisačko-moslavačke županije Ivo Žinić i predsjednica Županijske skupštine Ivanka Roksandić, načelnik Policijske uprave sisačko-moslavačke Marko Rašić, izaslanstvo Policijske uprave zagrebačke koje je predvodio načelnik Željko Prša te drugi uvaženi uzvanici i gosti. ■

25. obljetnica osnutka specijalne jedinice „BAK Istra“ 27. srpnja 2016.

Istarski specijalci, obitelji poginulih i ranjenih branitelja te brojni gosti i uzvanici proslavili su 27. srpnja u Valbandonu 25. obljetnicu osnutka specijalne jedinice Policijske uprave istarske „BAK Istra“. Obilježavanje obljetnice započelo je svetom misom, koju je u crkvi bl. Miroslava Bušešića, zaštitnika istarske policije, predvodio biskup u miru msgr. Ivan Milovan, a propovijedao

policjski kapelan vlč. Ilija Jakovljević.

Vlč. Jakovljević u homiliji istaknuo je: „Na poseban način sjećamo se pripadnika specijalne jedinice policije BAK koji više nisu među nama, ali su u našim srcima. Zahvaljujemo dobrom Bogu što žrtva Domovinskog rata nije bila uzaludna, i što mi i generacije iza nas mogu živjeti stoljetni hrvatski san – biti u slobodnoj

domovini. Domovina je naša, imamo je, i to je ono najvrjednije. Da bi se moglo domovinu izgrađivati u materijalnom blagostanju potrebno je domovinu voljeti; potrebno se za domovinu Bogu moliti. Komunistički režim i neprijatelja ste, dragi branitelji, pobijedili svojom mudrošću i molitvom. Ne dopustite da vam mržnja stanuje u srcu, zavist u glavi, a ruke u nečemu što nije dostoјno hrvatskog vojnika, policajca, jednostavno građanina. Budite uvijek jedinstveni kad je u pitanju ljubav prema domovinu, obitelji i svojoj vjeri. Dva dična sina hrvatskoga naroda: bl. Alojzije Stepinac i bl. Miroslav Bulešić, za evanđeoske i humanističke ideale dali su svoje živote. Oni su sanjali slobodnu Hrvatsku i vi ste upravo u nametnutom ratu pobijedili režim i ideologiju koja je njih ubila, koja je o njima desetljećima iskriviljivala povijesne činjenice. Svetost bl. Alojzija i bl. Miroslava je neupitna. Svetost je Božji dar. Simbol stradanja hrvatskog naroda u 20. stoljeću satkan je u liku bl. Stepinca. Bl. Alojzije Stepinac je simbol pobjede dobra nad zлом, pobjede svjetla nad tamom, pobjede ljubavi nad mržnjom."

Potom je kod spomen-obilježja Bakova održano svečano postrojavanje bivših pripadnika Specijalne jedinice policije Bak koji su od samog

početka sudjelovali u Domovinskom ratu. Zapovjednik svečanog postroja Božo Kirin, jedan od bivših zapovjednika jedinice, predao je prijavak generalu pukovniku Mladenu Markaču, u čijoj su pratnji bili ratni zapovjednici jedinice Skender Hasimi i Slavko Jereb te načelnik Policijske uprave istarske Dragutin Cestar i predsjednik Udruge specijalne jedinice policije Bak Istra Mladen Blašković.

U ime ministra unutarnjih poslova, Bakovima je 25. obljetnicu čestitao načelnik Cestar, koji im je zahvalio na doprinosu u obrani suvereniteta i stvaranju Republike Hrvatske, kao i na njihovo ulozi nakon rata, kada su nastavili pridonositi očuvanju hrvatske države i demokracije te zaštiti prava i sloboda svih građana.

Na njihovom ratnom putu i doprinosu u stvaranju moderne Hrvatske, Bakovima je zahvalio i istarski župan Valter Flego, a potom se prisutnima obratio general-pukovnik Mladen Markač, izaslanik predsjednice Republike Hrvatske i ratni zapovjednik Specijalne jedinice policije MUP-a.

Svečanu proslavu 25. obljetnice osnutka Specijalne jedinice policije Bak Istra svojim glasom uveličala je mlada sopranistica Patricia Žudetić. ■

Pastoralni pohod Hrvatskoj ratnoj mornarici 29. srpnja 2016.

Vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan u petak 29. srpnja bio je u pastoralnom pohodu Hrvatskoj ratnoj mornarici. Tijekom boravka u vojarni „Sv. Nikola“ u Splitu u pratnji vojnog ordinarija bio je i generalni vikar Vojnog ordinarija o. Jakov Mamić, OCD.

Biskupa su dočekali načelnik Glavnog stožera OS RH general zbora Mirko Šundov, zapovjednik HRM-a kontraadmiral Predrag Stipanović i, kao domaćini, dvojica vojnih kapelana: o. Jozo Mravak i don Branimir Projić.

Zapovjednik HRM-a upoznao je msgr. Bogdana sa svakodnevnim zadaćama i aktivnostima HRM-a nakon čega je organiziran i obilazak Zapovjedništva i dijela postrojbi Hrvatske ratne mornarice.

Za svog pohoda vojni ordinarij je u spomen-sobi poginulih pripadnika HRM-a u Domovinskom ratu izmolio molitvu odrješenja te je u kapelici vojarne „Sv. Nikola“, u koncelebraciji generalnog vikara i vojnih kapelana HRM-a, predvodio svečanu sv. misu za pripadnike Hrvatske ratne mornarice. ■

Drugo hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja Gospoj Sinjskoj 30. srpnja 2016.

U subotu 30. srpnja održano je Drugo regionalno hodočašće hrvatske vojske, policije i branitelja Čudotvornoj Gospoj Sinjskoj. Slavlje je započelo okupljanjem pripadnika hrvatske vojske i branitelja u crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske. Uvodni obred, prije skidanja slike, predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, kao i molitvu pape Franje u Godini milosrđa i molitve na čast Sv. Oca kako bi svi koji su pristupili sakramantu pomirenja mogli dobiti potpuni oprost od vremenitih kazni u Gospinom svetištu koje je proglašeno jednim od posebnih mjesta milosrđa u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji.

Nakon skidanja i kađenja slike uslijedila

je procesija iz crkve preko Sinjske pijace, Glavičkom ulicom, Fratarskim prolazom do samostanskog dvorišta. Gospinu sliku u procesiji su nosili pripadnici Počasno-zaštitne bojne obučeni u počasne odore, pripadnici vojske i policije. Ispred Gospine slike nošena je Zavjetna krunica napravljena od zavjetnih darova Gospinih štovatelja u prigodi 300. obljetnice krunjenja slike Čudotvorne Gospe Sinjske (1716.-2016.). U procesiji nošene su zastave postrojbi hrvatske vojske, policije i udruge branitelja proizašlih iz Domovinskog rata, a posebno su bila istaknuta tri stijega: Republike Hrvatske, Svetе Stolice i Vojnog ordinarijata. Stijeg Čudotvorne Gospe Sinjske nosili

su alkari i alkarski momci. Za vrijeme procesije svirao je puhački orkestar Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Dolaskom u dvorište svetišta uslijedilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio vojni ordinarij msgr. Bogdan uz koncelebraciju generalnog vikara Jakova Mamića, gvardijana fra Petra Klapeža, dekana Cetinskog dekanata don Stipu Ljubasa i još petnaestak svećenika. Za vrijeme misnog slavlja pjevala je Klapa Hrvatske ratne mornarice „Sv. Juraj“.

Na početku misnog slavlja gvardijan fra Petar pozdravio je vojnog ordinarija, hrvatsku vojsku, policiju i branitelje, podsjetivši prisutne na djelotvornu pomoć Čudotvorne Gospe Sinjske za vrijeme turske opsade Sinja 1715 godine. Izrazio je želju da ovo vojno hodočašće postane tradicionalno.

Na završetku misnog slavlja fra Petar zahvalio je vojnog ordinariju, svim vojnicima, do-

časnicima i časnicima, policajcima, braniteljima i vjernicima hodočasnicima. Biskupu msgr. Bogdanu u ime Svetišta darovao je zlatnik koji je izdalо Svetište s likom Čudotvorne Gospe Sinjske u prigodi 300. obljetnice čudesne obrane Sinja. Nakon himne „Lijepa naša“ u procesiji Gospina slika je vraćena u crkvu. Biskup msgr. Bogdan i svećenici poljubili su Gospinu sliku i na taj način iskazali štovanje Blaženoj Djevici Mariji.

Među hodočasnicima sudjelovali su u ime Ministarstva obrane Republike Hrvatske glavni tajnik MORH-a Petar Barać, direktor Glavnog stožera OS RH kontraadmiral Robert Hranj, zapovjednik mornarice HRM-a kontraadmiral Predrag Stipanović, zapovjednik Gardijsko motorizirane brigade brigadir Tihomir Kundid. U ime Grada Sinja na hodočašću je sudjelovala sinjska gradonačelnica Kristina Križanac, predsjednica Gradskog vijeća Ivana Šabić, saborski zastupnici Ivan Šipić i Miro Bulj. ■

25. obljetnica pada Dalja

1. kolovoza 2016.

Dvadeset i pet godina prošlo je od napada na Policijsku postaju Dalj i tragične pogibije 20 policajaca, 15 pripadnika Zbora narodne garde i četiri pripadnika Civilne zaštite. U znak sjećanja na taj dan, 1. kolovoza 1991. godine, u Dalju su ispred Postaje granične policije, kod spomen-objekta tragično poginulim hrvatskim braniteljima položeni vijenci i izgovorena je molitva koju je za branitelje predvodio vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, zajedno s nazočnim svećenicima.

Nakon komemoracije biskup je predvodio svetu misu zadušnicu za poginule u župnoj crkvi Svetog Josipa u Dalju u zajedništvu s daljskim župnikom Josipom Kolesarićem, policijskim kapelanim: o. Željkom Rakočcem i Ozrenom Bizekom, vojnim kapelanim: vlč. Antonom Mihaljevićem, fra Matom Vincetićem i Željkom Volarićem, te župnikom u Ivankovu i dekanom Vinkovačkog dekanata preč. Stjepanom Krekmanom.

Vijence su položile i svijeće zapalile obitelji poginulih hrvatskih branitelja, a nakon njih i delegacije, prijatelji i suborci. Tako su počast odali glavni ravnatelj policije Zvonimir Vučec, načelnik Policijske uprave osječko-baranjske Milan Baričević, načelnik PGP-a Dalj Jozo Jurković, saborska zastupnica i izaslanica predsjednice RH Irena Petrijevčanin Vuksanović, zastupnik i izaslanik predsjednika Sabora Ivan Radić, zamjenik ministra unutarnjih poslova Davor Blažević, zastupnik i izaslanik ministra branitelja Ivan Anušić, župan osječko-baranjski Vladimir Šišljadić, predsjednik Odbora za branitelje Domovinskog rata i braniteljske udruge

Darko Nađ, načelnik Stožera Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" brigadir Željko Žeželj, ratni zapovjednik PP Dalj Ivan Kovčalija, pripadnici Udruge branitelja Dalj, predstavnici Udruge ratnih veterana 3. A br. ZNG-a, te dvadesetak udruga proizvihlih iz Domovinskog rata.

Policijski službenici PP Dalj 1. kolovoza 1991., s pripadnicima ZNG-a i CZ-a i Daljcima pokušali su obraniti svoje mjesto pa tako i samu postaju od brojnijeg i tehnički nadmoćnijeg neprijatelja. Znajući da ako padne policijska postaja pada i Dalj, nadljudskim su naporima punih šest sati držali svoje položaje pod neprekidnim granatiranjem. Nisu prihvatali ultimatum za bezuvjetnu predaju pa je prema PP Dalj krenuo mnogo nadmoćniji neprijatelj, žestoka i neravno-pravna borba trajala je sve do deset sati, kada je tenkovski projektil pogodio policijsku postaju.

U Dalju život su izgubili: Josip Glibušić, Slavko Putnik, Đuro Butorac, Vinko Dujić, Stanišlav Guljašević, Mijo Džanko, Josip Kraštek, Antun Mihaljević, Boško Paradžik, Petar Kovčalija, Josip Kemenji, Mladen Palinkaš, Željko Svalina, Stjepan Pavić, Jovica Matin, Ivan Horvat, Dario Dujmović, Goran Mihaljević, Zdravko Kovčalija, Zlatko Takač, Ivica Abramović, Tunica Belečetić, Dragan Cesarec, Ivan Dizdar, Željko Đakalović, Stanislav Eljuga, Dražen Kiš, Dario Ligenza, Đuro Lončarek, Željko Roguljić, Branko Sabljo, Darko Sekulić, Vlado Varga, Mario Vuknić, Marko Poplašen, Andrija Ripić, Ile Galić, Drago Kovčalija i Franjo Kovčalija. ■

Proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta 5. kolovoza 2016.

Povodom proslave zaštitnice Vojnog ordinarijata Gospe velikoga hrvatskog krsnog saveza, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 21. obljetnice VRO „Oluja“ u petak 5. kolovoza u crkvi Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta u Kninu svečano euharistijsko slavlje predvodio je umirovljeni šibenski biskup msgr. Ante Ivas u zajedništvu s vojnim ordinarijem msgr. Jurom Bogdanom, koji je propovijedao, i šibenskim biskupom msgr. Tomislavom Rogićem. U concelebraciji su bili i provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman, generalni vikar Vojnoga ordinarijata o. Jakov Mamić, OCD, vojni i policijski kapelani, kao i drugi svećenici.

Prije početka mise riječ pozdrava uputio je msgr. Rogić: predsjednici RH Kolindi Grabar-Kitarović, predsjedniku Hrvatskog sabora Željku Reineru i predsjedniku Vlade Tihomiru Oreškoviću, te drugim državnim i vojnim dužnosnicima, hrvatskim braniteljima, obiteljima poginulih i nestalih branitelja.

Po završetku mise, predvoditelj slavlja biskup Ivas vjernike je pozvao da Božji blagoslov i mir zaželete svoj braći i sestrama u domovini Hrvatskoj, pa i onima koji danas nisu mirna srca. Mi svima želimo Božji blagoslov, Božji mir srca i duše. Neka to bude naš dar danas našoj Hrvatskoj, rekao je.

Misno slavlje pjevanjem je animirao zbor

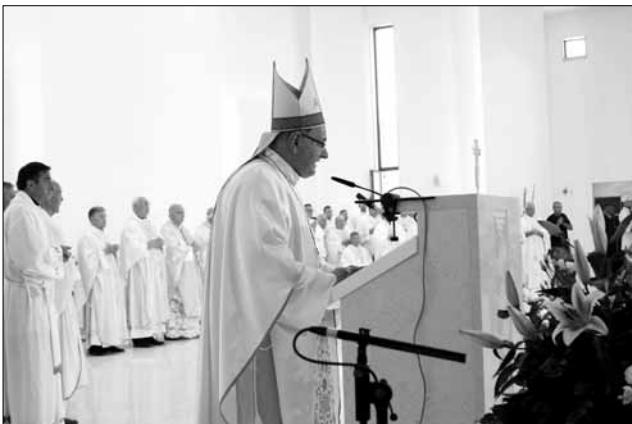
kninske župe sv. Ante i Klapa HRM-a „Sv. Juraj“.

Prije svetog misnog slavlja, u gradu na čijoj se tvrđavi prije dvadeset i jednu godinu ponosno zavijorio hrvatski barjak, simbolično označivši pobjedonosno napredovanje Hrvatske vojske u dotad najopsežnijoj vojnoj operaciji oslobađanja domovine, okupili su se najviši državni i vojni dužnosnici, među kojima i predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Vlade Tihomir Orešković, predsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner, ministar obrane Josip Buljević, ministar unutarnjih poslova Vlaho Orepić, ministar branitelja Tomo Medved, načelnik GS OS RH general zbora Mirko Šundov, pripadnici OS RH kao i sudionici operacije te brojni hrvatski branitelji.

Na Kninskoj tvrđavi, uz pratnju crkvenih zvona simbolično je najavljen trenutak ulaska pripadnika Hrvatske vojske u Knin tijekom VRO Oluja, nakon čega je svečanost popraćena preletom borbenih aviona MiG-21, ispaljivanjem počasnih plotuna te podizanjem državne zastave. Uz podsjećanje na operaciju pročitana su i imena 240 poginulih i nestalih pripadnika te umrlih od posljedica ranjavanja i zarobljavanja. Potom je akrobatska grupa "Krila Oluje", koja je ovim nastupom obilježila 11 godina svog postojanja, izvela prigodan letački program.

Visoki državni i vojni uzvanici predvođeni svečanim postrojem Oružanih snaga RH, MUP-a

i brojnih branitelja uputili su se potom s Kninske tvrđave prema Trgu dr. Ante Starčevića, gdje je ispred spomenika Hrvatske pobjede "Oluja '95" odana počast svim poginulim braniteljima u VRO Oluja te je položen zajednički vijenac Predsjednice RH, predsjednika Hrvatskog sabora i Vlade RH, ministarstva obrane, unutarnjih poslova i branitelja, ravnateljstva policije, gradonačelnika Knina, Zagreba i Vukovara te predstavnika branitelja. Molitvu za sve poginule branitelje, civilne žrtve i stradalnike Domovinskog rata predvodio je vojni biskup msgr. Jure Bogdan, a kao simbol mira i slobode s prepunog gradskog trga poletjela je 21 golubica.

U prigodnom je obraćanju na Trgu Ante Starčevića predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović uputila posebnu zahvalu svim sudionicima Oluje, osobito junacima poginulima za našu slobodu i budućnost. Istaknula je kako je hrvatska država stvorena voljom hrvatskog naroda i hrvatskih državljana, ali i veličanstvenim pobjedama hrvatskih branitelja čiji je vrhunac bila upravo operacija Oluja. "Cijeli je hrvatski narod

tada disao i živio radost tih povijesnih dana. Ovo je praznik naše slobode i mira", naglasila je predsjednica, jasno poručivši kako je Oluja bila politički opravdana, etički čista i vojnički briljantna pobjeda. Ona je, dodala je, pokazala i kako je za uspjeh potrebno imati odlučno vodstvo, jasan cilj i ljubav prema domovini, ali jednako tako i dobro osposobljenu vojsku.

U ime branitelja obratio se umirovljeni pučkovnik Ivica Glavota koji je naglasio kako je Oluja bila najveći dragulj u kruni Domovinskog rata te kako su oni bili povlaštena generacija koja je dobila priliku izboriti se za dugo sanjanu hrvatsku slobodu.

Svečano obilježavanje Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, te 21-godišnjice VRO „Oluja“ tijekom dana upotpunjeno je nizom kulturnih i sportskih događanja te je tako na nekoliko lokacija održan ceremonijalni program Počasno-zaštitne bojne, malonogometni turnir djece hrv. branitelja „Oluja '95“, smotra folklora, a predstavljene su i brojne braniteljske zadruge. ■

Četvrti mimohod hrvatskih branitelja u Puli

5. kolovoza 2016.

Na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja 5. kolovoza misa za domovinu i hrvatske branitelje slavljena je u pulskoj katedrali. Brojni istarski branitelji i članovi udruga proizašlih iz Domovinskog rata u koloni ponosa i slave prošli su ulicama Pule.

Misno slavlje predvodio je župnik pulske katedralne župe Rikard Lekaj, u koncelebraciji s policijskim kapelanom za Policijsku upravu istarsku vlč. Ilijom Jakovljevićem.

U homiliji vlč. Ilija naglasio je da se u misnom slavlju posebno moli za one koji su svoje živote dali za slobodu Domovine. "Molimo da Svemogući Bog zacijeli rane žalosnih i podari snage tim obiteljima da mogu svima oprostiti i da nikog ne mrze. Mi smo sinovi i kćeri Katoličke Crkve koja nas poziva na oprost i pomirenje".

"Ovakvi nas dani podsjećaju na nešto lijepo i veliko, i pozivaju nas da budemo zajedno. I danas se udara na naše svetinje, i to isti oni ili sljedbenici iste politike koja je započela agresiju, protjerala nas s naših ognjišta i stvorila Ovčaru, Škabrnju, Srebrenicu. Ta politika udara na naše svetinje kao što su bl. Alojzije Stepinac i Katolička Crkva. Simbol stradanja hrvatskog naroda je bl. Stepinac, kao i simbol čežnje za slobodom i simbol pobjede dobra nad zlom, svjetla nad tamom. Svetost je Božji dar, a mržnja i zlo je Sotonsko djelo. Možemo i danas birati između Stepinčeve ljubavi - pomaganja bližnjem i tamnih sotonskih podjela."

„Vaša svetinja je Hrvatska, vaša obitelj i vjera. Svima onima koji su nam nanijeli zlo, koji su nam ubili oca ili majku, brata ili sestru, sina ili kćer, spalili kuću i crkvu neka naša osveta bude oprost kako nas to uči naš blaženi Miroslav Bulešić. Vi budite ne samo pobjedička vojska, nego i vojska oprosta i izgrađivanja civilizacije ljubavi. I danas ponosno hodajte i recite da ste vojska koja donosi mir, ljubav i radost.

Kao što ste se u ratu molili za mir i da ostanete na životu; tako danas molimo za naše političare da vode ovu našu zemlju prema blagostanju i da poštuju svaku žrtvu hrvatskih branitelja.“

Program obilježavanja nastavljen je minutom šutnje i polaganjem vijenaca kod Centralnog križa na pulskom Gradskom groblju te potom u parku Franje Josipa paljenjem svijeća i polaganjem vijenaca na spomeniku poginulim hrvatskim braniteljima u Domovinskom ratu.

Uslijedio je četvrti mimohod branitelja, koji je održan pod pokroviteljstvom Istarske županije i Grada Pule, a na kojem su sudjelovali brojni istarski branitelji i članovi udruga proizašlih iz Domovinskog rata, koji su se odazvali pozivu Koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskog rata, te su se zajedno s predstavnicima PU istarske, MORH-a, vatrogasaca, BAK-ova, interventne policije i Časničkog zbora, predstavnici ma državnog i lokalnog vrha, pridružili koloni ponosa i slave pulskim ulicama. ■

Proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti u Afganistanu

5. kolovoza 2016.

U petak 5. kolovoza u misiji „Resolute Support“ u Afganistanu obilježen je Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja i 21. obljetnica VRO „Oluja“. Program obilježavanja proveden je u kampu Marmal u Mazar-e Sharifu paljenjem svijeće i molitvom za sve preminule hrvatske branitelje u Domovinskom ratu kod memorijalnog križa. Vojni kapelan vlč. Željko Savić pročitao je poruku vojnog biskupa msgr. Jure Bogdana povodom 5. kolovoza. Nakon molitve predvodio je sveto misno slavlje u kapelici kampa čime je proslavljen i blagdan zaštitnice Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta.

Nakon slavlja svi pripadnici 4. HRVCON-a su se postrojili ispred prostorija zapovjedništva. Na svečanom postrojavanju pročitana je čestitka načelnika GS OS RH generala zbora Mirka Šundova, uručeni ukazi o promaknućima, proglašeni najbolji vojnici i dočasnici za lipanj i srpanj te uručene pohvale na temelju dosadašnjeg rada pripadnicima kontingenta.

U svome govoru zapovjednik 4. HRVCON-a brigadir Mato Matanović istaknuo je povijesnu važnost vojnoredarstvene operacije „Oluja“ i kako na današnji dan s osjećajem ponosa i zahvalnosti naše misli upućujemo svim braniteljima koji su branili domovinu i svojom nesebičnom žrtvom učinili Republiku Hrvatsku slobodnom zemljom. „Dan je to kada slavimo ostvarenje njihovog uzvišenog cilja, uspjeh mira u obračunu s ratom, naše misli su s njima.

Slobodu koji su nam ostavili potrebno je

pomno čuvati i nikada ne smijemo zaboraviti da je njihovom žrtvom stečena. Ulazak Hrvatske vojske u Knin značio je kraj pobune, značio je početak ponovnog uspostavljanja teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske i uvođenja njezinoga pravnoga poretku na cijelom njezinom području. Ovo je naš dan, dan slobodne, samostalne i demokratske Hrvatske. Ovo je dan kada slavimo žrtvu branitelja koji su dali svoje 'sutra' za naše 'danas'.

Zahvaljujući 'Oluji' i vjeri hrvatskog vojnika, Hrvatska je iskoračila u novo doba demokracije, tolerancije i mira. Iskazujući poštovanje svim sudionicima vojno-redarstvene akcije Oluja, braniteljima i njihovim obiteljima te vama, pripadnicima 4. HRVCON-a čestitam Dan pobjede i domovinske zahvalnosti te Dan hrvatskih branitelja.

Neka dragi Bog blagoslovi Republiku Hrvatsku i njezine branitelje. ■

Završetak ljetovanja mladih u vojarni „Kovčanje“ 8. kolovoza 2016.

Dvadeset i tri mladića, djece djelatnika MORH-a i OS RH, protekli tjedan od 1.-8. kolovoza proveli su u vojarni „Kovčanje“ na Malom Lošinju u sklopu projekta koji organizira Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj. Voditelj je bio don Milenko Majić uz veliku pomoć pomoćnika vojnih kapelana narednika Daniela Radinovića i Nenada Verige te sestre Slavice Vukoja iz Đakova i vozača kombija Tomislava Matušina.

Kroz rekreativni program mladići su se mogli upoznati sa životom i radom u vojarni, dok je također za njih predviđen i duhovni program koji se sastojao od svakodnevnog jutarnjeg duhovnog nagovora, razgovora i euharistijskih slavlja u koja su se mladići aktivno uključili svojim pjevanjem i čitanjem misnih čitanja. Kroz tjeđan mogli su se međusobno upoznati i stvoriti nova poznanstva i prijateljstva koja će zadugo ostati jer dolaze iz obitelji u kojoj je barem jedan član obitelji vojnik, ali i iz raznih krajeva Republike Hrvatske.

Prijepodne u petak mladići su proveli u samostanskoj kući „Betanja“ gdje su sestre „kri-

zarice“ za ih pripremile radionicu u koju su se mladići aktivno uključili. U razgovoru sa sestrama nakon završetka radionice istakle su aktivno učešće mladića koje je i njih pomalo iznenadilo. A i mladići su bili zadovoljni susretom i organiziranjem radionice.

Ovo je bila zadnja grupa i ove godine kroz program prošlo je preko 180 djece naših djelatnika. ■

Hodočašće Vojnog ordinarijata u Poljsku 14. kolovoza 2016.

Petnaest pripadnika HKoV-a OS RH 14. kolovoza uz duhovno vodstvo o. Ive Topalovića, vlč. Vladislava Mandure i zapovjednika pukovnika Drage Ilića pridružilo se pripadnicima Oružanih snaga Republike Poljske na hodočašću u najveće Marijansko svetište u Poljskoj na Jasnoj Gori u Czestochowi.

Nakon svete mise koju je predvodio poljski vojni ordinarij msgr. Jozef Guzdek u svetištu Padre Pia na Przeprosnoj Gori hodočastilo se u

organiziranoj koloni do oko trideset kilometara udaljenog svetišta gdje je hodočasnicima podijeljen blagoslov oca biskupa. Osim pripadnika OS RH svečanoj povorci pridružili su se i pripadnici oružanih snaga SAD-a, Republike Slovačke i Republike Estonije.

U sklopu hodočašća pripadnici su imali priliku posjetiti Krakowsku katedralu na Wawelu, svetište Milosrdnog Isusa, svetište Ivana Pavla II., kao i sam grad Krakow. ■

Vigilija Velikoj Gospo

14. kolovoza 2016.

Desetci tisuća hodočasnika pohodili su svetište Čudotvorne Gospe Sinjske tijekom "Devetnice" (6.-14. kolovoza), a na Vigiliju Gospe Sinjske s mnogih strana naše Domovine pristiglo je preko 25 tisuća Marijinih hodočasnika. Svaki hodočasnik došao je u alkarski grad sa željom u srcu da susretne Boga, na poseban način u slavlju sakramenata ispovijedi i euharistije. Crkva Gospe Sinjske proglašena je od mjesnog biskupa posebnim mjestom milosrđa, i toliki su ispunili uvjete koje propisuje Majka Crkva za postizanje potpunog oprosta od vremenite kazne za počinjene grijeha. Od ranih jutarnjih sati nedjeljnoga dana svetište je bilo ispunjeno vjernicima, koji su pronašli utjehu duše i tijela, pomirili se s Bogom i čovjekom, okrijepili za daljnji život.

Sinjani i Cetinjani, kao i mnogi vjernici iz Livna, Splita, Tomislavgrada, Knina, Rame, Mostara, Šibenika, Imotskog, Zadra, rado hodočaste svojoj Gospo, pa su i na ovogodišnjoj proslavi Vigilije tisuće ispunile crkvu, samostansko dvorište, Trg dr. Franje Tuđmana i okolne ulice. Točno u 18.00 sati slavljenje zvona i sviranje fanfara označili su cijelom Gradu skidanje Gospine slike. Euharistijskim slavlјjem predsjedao je msgr. Jure Bogdan, vojni biskup u RH. Koncelebriralo je 7 svećenika: fra Joško Kodžoman, provincial Provincije Presvetog Otkupitelja, fra Petar Klapež, gvardijan i upravitelj svetišta, fra Perica Maslać, sinjski župnik, don Mate Čulić, omiški župnik te

dvojica franjevaca iz Albanije - fra Landi Jaku i fra Valentin Rroku. Milosnu priliku s velebnog mramornog oltara skinuli su fra Boris Čarić, fra Marko Domazet Lošo i fra Lukica Vojković. Crkvom se širio ugodni miris tamjana uz ponizne prošnje okupljenih vjernika. Na čelu procesije išao je kadioničar, zatim križonoša, assistencija, Gospina slika koju su nosili franjevački bogoslovi te vjerni puk Božji. Liturgičar kod mise bdijenja bio je fra Antonio Mravak, a liturgijsko pjevanje animirao je zbor Župe Gospe Sinjske.

Teško je pronaći riječi kojima bi se opisao svečani prolazak Gospine slike kroz vjerni narod, koji je sa suzama u očima upravljaо pogledе prema Majci od Milosti, a mnogi su nastojali rukom dotaknuti njezinu priliku. Po dolasku na

Trg dr. Franje Tuđmana, bogoslovi su postavili Svetu priliku na vanjski oltar, a fra Antonio je ispjevao "Pohvale Čudotvornoj Gospi Sinjskoj", koje govore o povijesti dolaska slike u Sinj i slavnoj pobjedi pod Sinjem 1715. god. Msgr. Bogdan je znakom križa započeo euharistijsko slavlje, koje se preko razglasa moglo čuti u cijeloj crkvi, samostanu, dvorištu, Trgu te obližnjim ulicama. Evanđelje od mise bdijenja navijestio je fra Perica.

Vojni ordinarij je propovijedao kršćanski nauk o čovjeku, Crkvi te o stvarnostima poslije smrti, posebno naglasivši da je veliko zlo borba protiv malih, tek začetih i uopće borba protiv novog života - sprječavanje začeća svim sredstvi-

ma, to je i naše veliko zlo, koje sije smrt i donosi veliku pustoš, prokletstvo.

Na kraju euharistijskog slavlja župne obavijesti pročitao je župnik, a potom je govorio gvardijan, koji je zahvalio predsjedatelju, istaknuvši da je već trećega dana poslije biskupskog ređenja msgr. Bogdan hodočastio u svetište. Gvardijan je zahvalio i svećenicima, časnim sestrama, bogoslovima, hodočasniciima i svima koji su na bilo koji način pridonijeli pripremi proslave Velike Gospe u Sinju.

Poslije otpusnog blagoslova biskupa, fanfare su najavile blagoslov s Gospinom slikom na četiri strane svijeta. ■

Uvođenje u službu novog policijskog kapelana za PU zadarsku 22. kolovoza 2016.

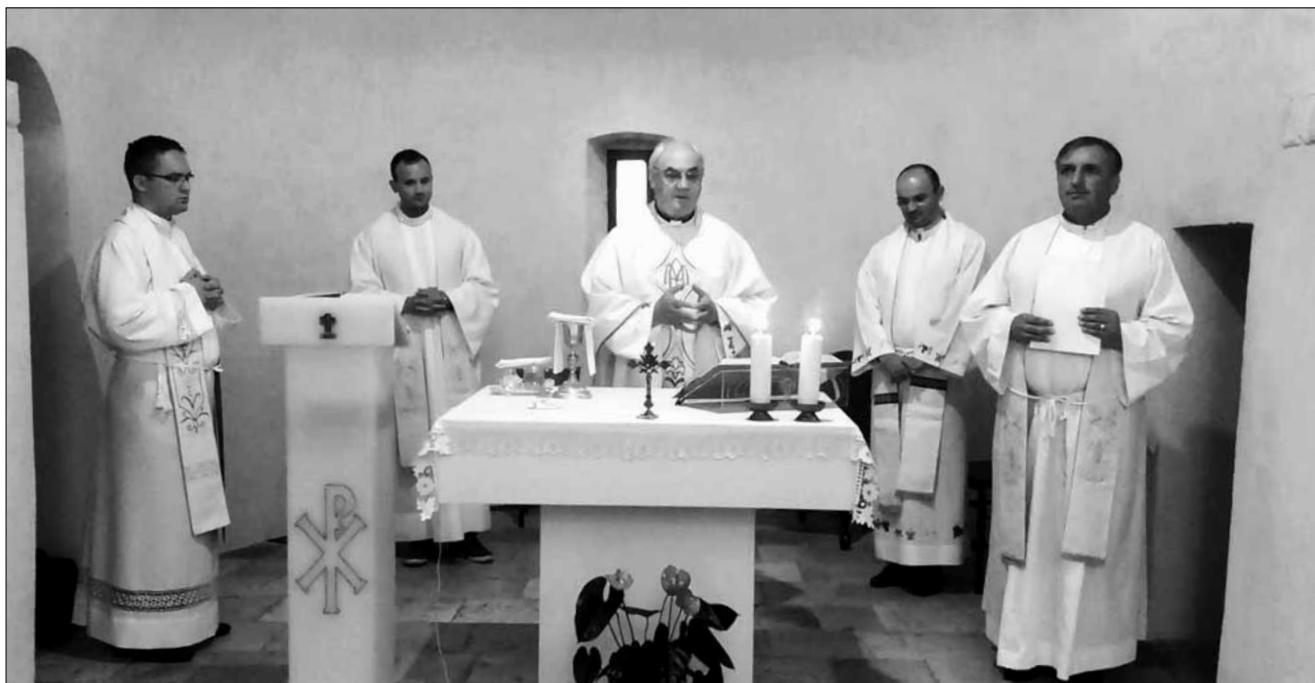
U ponedjeljak 22. kolovoza u Zadru u crkvi sv. Ivana Krstitelja slavljenja je sveta misa na kojoj je don Tomislav Vlahović uveden u službu policijskog kapelana za PU zadarsku u Policijskoj kapelaniji „Sv. Filip i Jakov“. Misno slavlje predvodio je generalni vikar Vojnog ordinarijata u RH o. Jakov Mamić, OCD, a suslavili su: o. Ivo Topalović, vojni kapelan u Središtu za obuku HRZ i PZO, dosadašnji kapelan poslužitelj za Policijsku upravu zadarsku, don Darko Poljak, policijski kapelan za Policijsku upravu šibensko-kninsku i vlč. Ivan Blaževac, policijski kapelan za Policijsku upravu ličko-senjsku.

Na svetoj misi nazočili su i načelnik PU zadarske Neven Paškalin sa svojim suradnicima i djelatnicima kao i djelatnici Samostalne službe za

suradnju s Vojnim ordinarijatom.

Na početku slavlja prisutne je pozdravio generalni vikar o. Mamić, a u nastupnom govoru dosadašnji kapelan poslužitelj o. Ivo Topalović zahvalio se na suradnji načelniku i svim djelatnicima policijske uprave te je novom kapelanu poželio uspjeh i radost u obavljanju svećeničkog poziva i posla koji ga očekuje u novoj sredini.

Na kraju misnog slavlja don Tomislav Vlahović obratio se nazočnima, zahvalio vojnog ordinariju msgr. Juri Bogdanu na ukazanom povjerenju i rekao kako ovu službu prihvaća s izrazitim zadovoljstvom kao i odgovornošću te je na kraju zazvao Božji blagoslov na sve prisutne i na sve djelatnike i vjernike koji su mu povjereni u ovoj kapelaniji i policijskoj upravi. ■

Proslava 25. obljetnice osnivanja Vojne policije OS RH 23. kolovoza 2016.

Pripadnici 4. HRVCON „Resolute Support“ misije u Afganistanu proslavili su svetim misnim slavljem 25. obljetnicu osnivanja Vojne policije OS RH. Slavlje je predvodio vojni kapelan vlč. Željko Savić. Iako se Dan Vojne policije slavi 24. kolovoza, zbog ranije ugovorenih obveza proslavu su imali dan ranije. Vod Vojne policije bio je prva postrojba Oružanih snaga koja je bila upućena u operaciju ISAF u Afganistanu.

Djelatnici vojne policije u misiji „Resolute Support“ sudjeluju kao pripadnici Međunarodne satnije vojne policije TAAC-N (MN MP COY TAAC-N) - dva pripadnika vodići službenih pasa (Dog Handlers Group) i savjetnici u hibridnom savjetničkom timu zapovjedništva Afganistanske uniformirane policije - tri pripadnika u savjetničkom timu.

Uz pripadnike vojne policije svetoj misi su nazočili i ostali pripadnici kontingenta, a slavlju se pridružio i američki đakon Daniel Ford.

Kapelan je zahvalio pripadnicima vojne policije na uzornoj službi te doličnom predstavljanju Oružanih snaga Republike Hrvatske u misiji u Afganistanu.

Svetu misu prikazali su za 120 pripadnika Vojne policije koji su svoje živote dali za obranu domovine. Druženje su nastavili uz prigodni do-mjenak. ■

Obilježena 69. obljetnica mučeništva bl. Miroslava Bulešića 24. kolovoza 2016.

U srijedu 24. kolovoza u Svetvinčentu, rodnoj župi bl. Miroslava Bulešića, svečanim koncelebriranim misnim slavljem obilježena je 69. obljetnica mučeništva bl. Miroslava Bulešića. Misno slavlje predvodio je vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan, u suslavlju s porečkim i pulskim ordinarijem msgr. Draženom Kutlešom, biskupom u miru msgr. Ivanom Milovanom te četrdesetak svećenika.

Predvoditelj je na početku homilije podsjetio kako se obljetnica smrti i blagdan bl. Miroslava odvijaju u kontekstu „Europskog dana sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima“, koji se obilježava 23. kolovoza, te se osvrnuo na povijest i značenje toga spomena ustanovljenog Deklaracijom Europskog parlamenta 2008. godine.

Na kraju misnog slavlja msgr. Kutleša je

zahvalio msgr. Bogdanu na predvođenju misnog slavlja. Ujedno mu je i čestitao na nedavnom imenovanju vojnim ordinarijem te podsjetio kako time kauza za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića gubi vrsnog postulatora, što je msgr. Bogdan bio više godina. Biskup Kutleša je napomenuo kako je msgr. Bogdan, kao rimski postulator jedan od najzaslužnijih za beatifikaciju bl. Miroslava Bulešića.

Izražavajući radost što je mogao doći predvoditi to misno slavlje u Svetvinčentu predvođitelj se je podsjetio kako je posve neočekivano postao postulatorom, na prijedlog tadašnjeg tajnika pri Kongregaciji za kauze svetaca i blaženika Edwarda Nowaka i tadašnjeg ordinarija msgr.

Milovana. Ispričao je potom i svoju davnu povezanost s Istrom kada je služio vojni rok u JNA u Puli, te je u sklopu obuke više puta propješačio velike dijelove Istre. Već ga je tada, kako je rekao, Bog pripremao na službu vicepostulatora, učinivši da na taj čudan način upozna sve dijelove poluotoka.

Po završetku misnog slavlja uslijedilo je čašćenje relikvija te ophod oko oltara iza kojeg se čuvaju predmeti s krvlju Blaženika, njegova reverenda i ulomak zida pošprican krvlju.

Više hodočasnika došlo je pješice, iz Čabrunića, Blaženikovog rodnog sela, hodočastilo je tridesetak vjernika, među kojima je bila i deseteročlana obitelj, s mahom malom djecom. ■

U Žutoj Lokvi komemoracija i misa za poginule branitelje 24. kolovoza 2016.

U Žutoj Lokvi nedaleko od Brinja, ispred spomen-kapele podignute na mjestu stradanja četvorice hrvatskih policajaca, održana je komemoracija u povodu 25. obljetnice njihove pogibije. Nakon svečanog polaganja vijenaca i prinošenja svjeća, slavljenja je misa zadušnica za poginule policajce. Euharistijsko slavlje predvodio je gospičko-senjski biskup Zdenko Križić, a uz njega su u koncelebraciji bili brinjski župnik Pejo Ivkić, generalni vikar Vojne biskupije o. Jakov Mamić, policijski kapelan iz Gospića vlč. Ivan Blaževac te biskupov tajnik vlč. Mišel Grgurić. Prije samoga slavlja vlč. Ivkić je pozdravio biskupa i svećenike, kao i okupljene, među kojima posebno obitelji poginulih policajaca, policajca Darka Murata te Josu Nikšića iz Kompolja. 24. kolovoza 1991. iz zasjede ubijeni su policajci: Dragutin Toljan, Milan Vranić, Vinko Krznarić i Zdravko Vuković.

U prigodnoj homiliji, biskup je najprije istaknuo da se spominjemo mučkog stradanja mlađih ljudi, koje se zbilo prije 25 godina, ali je zasigurno još sve svježe i živo u sjećanju njihovih obitelji, njihovih kolega i prijatelja, ljudi ovoga kraja. "Njihova žrtva i njihov primjer nas oplemenjuje

ako to znamo promatrati u svjetlu njihova dara koji su nam darovali za uzvišene ideale slobode i dostojanstva. Dali su maksimum, zapravo sve, jer su dali svoje živote. Svi znademo da je u tom vremenu biti vojnik ili policajac značilo staviti maksimalno na rizik svoj vlastiti život. To su mogli samo hrabri ljudi, ljudi velikih idea." ■

U nastavku propovijedi biskup je podsjetio na evanđeoski misni ulomak u kojem Isus govori o nužnosti "izgubiti život". To nema značenje izgubiti život bez veze, uludo, ili ne daj Bože samoubojstvom, naglasio je biskup Zdenko, nego za velike ideale, iz ljubavi prema čovjeku, narodu, domovini. Potom je protumačio što nam Isus želi reći riječima: "Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga!" Ima mnogih koji nažalost "žele svoje živote 'spašavati' izbjegavajući sve ono što je teško, što je zahtjevno, sve ono što traži napore i žrtve. Mnogi misle da će spasiti svoj život tražeći komotnost, komfor, obilje, živeći egoizam, živeći samo za sebe bez obzira na druge. Po Isusu, život se tako ne spašava nego naprotiv gubi, prosipa, osiromašuje."

U tome smislu, nastavio je biskup, "i u ono

ratno vrijeme znamo koliki su pobjegli ili se stavili na sigurno, na jedan ili drugi način, da sačuvaju svoje života. Koliki su, opet, to vrijeme patnje mnogih koristili za osobne interese, za svoje probitke. Dok su mnogi ginuli, znamo da su se istovremeno i mnogi bogatili. U takvom stečenom bogatstvu sigurno nema sreće niti blagoslova. Tako mogu postati bogati novcem, ali ne životom, ne ljudskim vrijednostima, a opet bez ovoga se ne može biti istinski sretan i sve bogatstvo im taj osjećaj neće dati. Najveće bogatstvo čovjek nosi u sebi, u svojoj nutrini, a ako je tu praznina ona se ničim ne može ispuniti ili nadomjestiti. Isus u tom smislu i postavlja pitanje: 'Što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi, ili sebi naudi?' Nažalost, mnogi nisu niti svjesni da su, unatoč velikim materijalnim dobrima koje su

stekli, sami sebe izgubili, sebe su zapustili, i tako ostali prazni ljudskim i duhovnim vrijednostima, i u tom smislu su postali puka duhovna sirotinja. Ono smo što smo i što nosimo u svome srcu."

Na kraju je biskup Križić istaknuo kako je žalosno danas čuti neke branitelje koji nose teške fizičke i psihičke posljedice iz Domovinskog rata, a koji su se razočarali načinom na koji nam društvo funkcioniра kada je riječ o pravednosti, solidarnosti, dostojanstvu, pa se pitaju: "Zašto smo mi žrtvovali svoje živote i najljepše dane svoga života?"

Stoga, nastavio je biskup, "ne smijemo zaboraviti ove naše žrtve jer ćemo ih tako mi ubiti po drugi put, ali i ubiti svoju vlastitu narodnu budućnost" te zaključio zahvalom obiteljima poginulih policajaca koji su ih darovali domovini i prikazali na njezin oltar. ■

Proslava 25. obljetnice postrojavanja 25. satnije ZNG-a Gospić 25. kolovoza 2016.

U četvrtak 25. kolovoza u Gospiću obilježena je 25. obljetnica postrojavanja 25. satnije Zbora narodne garde Gospić, prve jezgre obrane ovog dijela ličke bojišnice. Na gradskom groblju Svetе Marije Magdalene održana je komemoracija podno zajedničkog križa. Vjenac je najprije položilo zajedničko izaslanstvo udruga proisteklih iz Domovinskog rata. Pijetet je u ime predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović izrazio njezin izaslanik general-pukovnik Mladen Markač, izaslanstvo MORH-a, dr. Darko Milinović, izaslanstvo Ministarstva branitelja, župan Milan Kolić i gradaonačelnik Gospića Petar Krmpotić te izaslanstvo Kluba 118. brigade ZNG-a koje je predvodio predsjednik pukovnik Pajo Brkljačić. Molitvu je predvodio vojni kapelan vlč. Ivan Blaževac.

Nakon molitve sveto misno slavlje za poginule predvodio je u katedrali Navještenja Blažene Djevice Marije biskup msgr. Zdenko Križić. Na slavlju su koncelebrirali o. Jakov Mamić, generalni vikar Vojnog ordinarijata i izaslanik vojnog biskupa u RH, msgr. Mile Čančar, gospički

župnik, msgr. Luka Blažević, župnik Ličkog Osička, vlč. Stipo Zeba, korenički župnik i ratni vojni kapelan u Gospiću.

„Najopasnije je završiti u nezahvalnosti, u hladnoći srca prema onima koji su platili najvišu cijenu slobode i samostalnosti, jer bi tako lako mogli proigrati i izgubiti te vrijednosti koje nismo znali cijeniti. Dragi branitelji, ostanite ponosni na sve ono što ste teškim mukama ostvarili. Vaše dostojanstvo vam ne može nitko oduzeti. Idite naprijed dajući opet sve najbolje od sebe da naša domovina postane ono o čemu ste sanjali i zašto ste ginuli“, naglasio je biskup u homiliji.

Na samom završetku misnog slavlja obratio se i o. Jakov te prenio pozdrave vojnog biskupa msgr. Jure Bogdana.

Nakon svete mise održana je komemoracija kod spomen-obilježja poginulih hrvatskih branitelja i kod spomen-biste prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana.

Tijekom postojanja 118. brigade ZNG-a poginuo je 71 dragovoljac, a oko 300 ih je ranjeno. ■

Uvođenje u službu novog policijskog kapelana za PU krapinsko-zagorsku 26. kolovoza 2016.

U petak 26. kolovoza na svetoj misi u župnoj crkvi „Sv. Jelene Križarice“ u Zaboku, svečano je uveden u službu policijski kapelan Policijske kapelaniće „Sv. Nikola Biskup“ za Policijsku upravu krapinsko-zagorsku o. Zrinko Nikolić, iz redovničke zajednice Monfortanaca, kojega je za ovu policijsku upravu dekretom imenovao vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan.

Na početku sv. mise, prisutnim policajcima i vjernicima župe Sv. Jelene Križarice, obratio se don Marin Drago Kozić, dosadašnji policijski kapelan poslužitelj za ovu policijsku upravu. Don Marin je pozdravio sve prisutne vjernike na misi, novoga kapelana o. Zrinka, druge prisutne policijske kapelane i voditelja misnog slavlja o. Jakova Mamića, generalnog vikara Vojnog ordinarijata u

RH, zatim se zahvalio načelniku policijske uprave Jakobu Bukviću i svim djelatnicima na iskrenoj suradnji i podršci u provođenju pastoralne skrbi među djelatnicima ove policijske uprave.

Generalni vikar o. Jakov pozdravio je sve prisutne na početku svete mise te na kraju misnog slavlja toplo preporučio novoga policijskog kapelana djelatnicima uprave, a o. Zrinku Nikoliću poželio uspješan i plodonosan rad na korist i spasenje svih kojima je poslan.

O. Zrinko Nikolić se predstavio u propovijedi i dao smjer kojim će ići rekavši kako je zahvalan vojnom ordinariju msgr. Bogdanu na povjerenju koje mu je ukazao i kako je došao među njih slaviti sv. sakramente, slaviti i slijediti Isusa kao Dobroga Pastira. ■

Proslava Dana hrvatskih mučenika na Udbini 27. kolovoza 2016.

Povodom proslave spomena 14. dana hrvatskih mučenika u subotu 27. kolovoza euharistijsko slavlje na Udbini gdje se okupilo više tisuća hodočasnika predvodio je vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan. U koncelebraciji su bili i predsjednik HBK zadarski nadbiskup msgr. Želimir Puljić, riječki nadbiskup msgr. Ivan Devčić, varaždinski biskup msgr. Josip Mrzljak, porečko pulski biskup msgr. Dražen Kutleša i umirovljeni biskup msgr. Ivan Milovan, krčki biskup msgr. Ivica Petanjak, šibenski biskup msgr. Tomislav Rogić i umirovljeni biskup msgr. Ante Ivas, pomoćni zagrebački biskup

msgr. Ivan Šaško, te domaćin gospičko-senjski biskup msgr. Zdenko Križić i umirovljeni biskup msgr. Mile Bogović. U ovoj prigodi, biskup Bogdan je u ruci imao križ krbavskih biskupa iz 15. st., dok je oltar krasio zlatni krbavski križ.

U pozdravnoj riječi biskup Križić na „iznimno znakovitom mjestu naše povijesti, na mjestu koje je postalo simbol našeg narodnog stradanja, ali i simbol našeg ponosa“, rekao je kako „ovo mjesto zaslužuje našu posebnu pažnju i zahvalnost. Ali i naše slavljenje. Spominjemo se ovdje i Bogu prikazujemo sve žrtve našeg naroda kroz njegovu povijest, u svim dijelovima Lijepe naše,

ali istodobno slavimo i uzvišene ideale za koje su stradali naši preci: ideali vjere, slobode, neovisnosti. Bio bi veliki propust ne posvetiti žrtvama našega naroda jedan poseban dan u godini u kojem mu kao vjernici i kao narod iskazujemo zahvalnost, prikazujemo Bogu naše molitve za žrtve koje su dali, jer su plodovi njihovih žrtava milost našeg narodnog opstanka, milost da smo još tu, da smo preživjeli, da nas ima. Najgore je biti nezahvalan, zaboraviti žrtve, govoriti o tim stradanjima kao o nekoj bližoj ili daljnjoj povijesnoj datosti koja za nas nema nikakvu povijesnu poruku, iz koje se ništa ne može naučiti. Spominjemo se naših žrtava kao vjernici, kao Crkva, jer su naši preci ginuli i za krst časni, za svoju vjeru".

Nakon popričesne molitve, riječ zahvale

svima koji su dali doprinos za crkvu Hrvatskih mučenika izrekao je idejni začetnik izgradnje biskup Bogović, a potom su on, prof. Ante Bežen i Ivan Mance predali dar: knjigu „Crkva hrvatskih mučenika - Od ideje do ostvarenja“ predvoditelju slavlja biskupu Bogdanu, te donedavnom udbinskom župniku, a sada šibenskom biskupu Tomislavu Rogiću.

Pjevanje su predvodili združeni zborovi Gospicko-senjske biskupije uz orguljsku pratnju Karle Tripalo, a ravnao je Ivan Prpić Špika.

Misi je prethodio Križni put od crkve Sv. Marka, a nakon mise klapa iz Šibenika održale su koncert duhovnih i domoljubnih pjesama.

Uoči proslave spomendana don Božo Barać predvodio je trodnevnicu u sklopu koje su blagoslovljene orgulje, rad msgr. Jurja Jerneića. ■

Duhovno-rekreativni susret studentske mladeži na Malom Lošinju 27. kolovoza 2016.

Duhovno-rekreativni susret studentske mladeži djece djelatnika MORH-a i GS OS RH održan je od 20. - 27. kolovoza u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju. Voditelj programa - koji se je sastojao od euharistijskih slavlja, jutarnjih molitvi, klanjanja, pokorničkog bogoslužja, predavanja, radionica, tjelovježbe, obilazaka znamenitih mjesta, planinarenja, hodočašćenja te rekreativskih aktivnosti - bio je o. Viktor Grbeša, OCD, u suradnji s vojnim kapelanom p. Dragom Majićem, pomoćnikom kapelana Lorencom Tomkićem, djelatnicom Vojnog ordinarijata gđom Brankicom Šandro i medicinskom potporom Omerom Vehabovićem.

Na putu prema Lošinju mladi su posjetili Bašku dolinu i prisjetili se "krsnog lista", pisane hrvatske glagolske ploče - Bašćanske ploče iz godine 1102. koja je pronađena u crkvi sv. Lucije u Jurandvoru.

U mjestu Batomalj popeli su se strmim stepenicama križnog puta na brdo do svetišta Majke Božje Goričke. Vlč. Marinko Barbiš, upravitelj svetišta, dočekao ih je i upoznao ih s poviješću svetišta. Nakon toga posjetili su grad Krk te se upoznali s poviješću ovoga biskupijskog središta.

Dolaskom u vojarnu „Kovčanje“ na Malom Lošinju dobrodošlicu im je poželio zapovjednik vojarne bojnik Mladen Miljanić.

U sedam dana zajedničkog ljetovanja mladi su mogli slušati o temama iz Biblije, antropologije, psihologije, komunikologije...

Također su planinarili na Osorčicu uz vo-

diča gosp. Bolta, te su na vrhu planine u kapelici Sv. Nikole slavili svetu misu. U Nerezinama su posjetili samostan svetog Frane iz 15. stoljeća i časne sestre Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina. U koncelebraciji sa župnikom vlč. Silviom Španjićem i o. Viktorom Grbešom misno slavlje predvodio je p. Drago Majić. Nakon misnog slavlja uslijedilo je euharistijsko klanjanje, a nakon klanjanja druženje sa župnikom i časnim sestrama koje su mladima iznijele svoja duhovna iskustva i povijest svoga poziva. U duhovnom centru "Betanija" u Velom Lošinju upoznali su se s bogatom i zanimljivom poviješću života i rada Sestara Svetoga Križa. Nakon slavljenja svete mise pogledali su film o kušnjama vjere jedne studentice nakon odvajanja od obitelji i odlaska na studij. Zadnji dan organizirano je zajedničko druženje na kojem su se uz prigodnu večeru zahvalili zapovjedniku te djelatnicima vojarne "Kovčanje" na potpori.

Osvrt p. Drage Majića na ljetovanje. „Prilikučio sam se o. Viktoru Grbeši, da mu pripomognem u ovom nadasve potrebnom i plemenitom radu koji on već četvrti put u ime Vojnog ordinarijata u RH organizira i vodi sa svojim vrijednim pomoćnikom Tomkićem, te gđom Šandro.

Po prvi put sam proputovao otokom Krkom. U Valbijsku se ukrcasmo na brod, pa na otok Cres - otok iste veličine kao i Krk. Mostom, koji, kako vele, prokopaše u Rimsko doba, prijeđosmo na otok Lošinj. Tu nas dočeka Mladen Miljanić, zapovjednik, i njegov zamjenik Ljubičić.

Pater Viktor mi reče da bih ja bio zadužen za svete mise, propovjedi, pokorničko slavlje, te s njime zajedno za isповijedanje – dok bi se on posvetio vođenju polusatne jutarnje molitve, predavanja i radu u radionicama. Čitav je tjedan bio prožet radom, veoma širokog spektra, od jutra do večeri. Ritam odvijanja po danu uz dobar stol – počinjao je jutarnjom molitvom, molitvom časoslova, pa vani ispred zgrade predavanjem, svetom misom kao središnjim činom, te druženjem, kupanjem i obaveznim obogaćivanjem, obilazeći znamenita mjesta.

Budući da sam i sam sudjelovao na predavanjima i skoro svim radionicama dobro sam osjetio bilo mladih kako aktivno sudjeluju, doživljavaju tematiku psihološkog karaktera, kao npr.: Komuniciranje u prvom licu (Ja), dok je isto komuniciranje u drugom licu, prozivanje, pa ga se treba klonuti – te jezik – važnost emocionalne ljubavi: znati slušati, gledati u oči, ne upadati u riječ. Važno je odbaciti masku, ne skrivati svoje osjećaje.

Zanimljivo je također bilo pratiti tematiku, temu o razvoju djeteta do treće godine, i utjecaj tog odgoja na cijeli život. Predzadnjeg dana je obrađivana tema: temperamenti: kolerik, sangvinik, melankolik i flegmatik – njihove prednosti, ali i nedostatci. Kad to posvijestimo lakše ćemo se nositi sa sobom, ali ćemo i drugoga ne osuđivati nego mu pomoći da svojim angažmanom dopuni ono što mu manjka.

I svaki je sebe prepoznao, pa su uloge slijedom temperamenta i podijeljene u pripremi zadnjeg susreta kojeg mladi pripremaju.

U ponedjeljak, nakon večere smo u V. Lošinju, u pastoralnom centru kojeg vode časne sestre Križarice. Tu smo u lijepoj, obnovljenoj kapeli slavili svetu misu, a zatim pogledali film "Ne evolucija, nego kreacija". Glavna je poruka filma: „Misli svojom glavom! Ne nasjedaj, kao student,

ni profesorima nego sve provjeravaj svojim duhom, sve po istini“. Hvala časnoj Hoblaj što je znala za nas izabrati pravi film.

U utorak popodne imali smo pokorničko slavlje kroz trideset minuta gdje sam ih pokušao razbuditi da uđu u sebe, dobro se pripreme i oslobole od grijeha: kakav prijatelj je Isus. Slijedila je prilika za svetu ispovijed. Uvečer smo u obližnjem mjestu Artatore, u kapeli Sv. Leopold Bogdan Mandić, slavili svetu misu – a zatim pozurili u vojarnu da pogledamo film Bleiburg, na prvom programu HRT-a. Bože! Kako je teško mlade motivirati da pogledaju film – stradanje Hrvatskog naroda – pravi genocid.

U srijedu izlet na Osorčicu, i gore sveta euharistija. Mladi su se dobro napješaćili.

U četvrtak, prijepodne, opet smo na Malom Lošinju, u dijelu grada zvan Čikat, s predivno uređenom plažom i crkvicom iz 1858. godine, gdje su mještani (žene i djeca) očekivali i ispraćali svoje muževe i očeve na duge plovidbe svijetom. Nakon ručka uobičajeno druženje i kupanje, pa opet popodne na svetu misu u 15 km udaljeno mjesto Nerezine gdje su u starom franjevačkom samostanu iz 15 st. sada časne sestre Euharistijke koje je prije 15-ak godina osnovao vlč. Josip Radić, svećenik Zadarske nadbiskupije. Sa sestrama i župnom zajednicom slavili smo svetu misu koju je predvodio njihov župnik u koncelebraciji nas dvojice svećenika. Nakon mise slijedilo je klanjanje koje je mladima posebno ostalo utisnuto u sjećanje, što su i sami eksplicitno rekli. Sve u svemu veoma svrhovito provedeno vrijeme s mladima. Ponovilo se! Na dobro naših mladih, da se ne otuđe od Boga i naroda svoga. Veoma me je obradovala također i činjenica, da su rado posezali za širokim spektrom knjiga koje sam im nudio.

Novac, vrijeme i trud ljudi koje pruža Vojni ordinarijat stostruko se isplatilo.” ■

P. Zdravko Barić u misiji u Afganistanu 28. kolovoza 2016.

U kapeli vojarne "Pukovnik Marko Živković" na Plesu u nedjelju 28. kolovoza slavljenja je sveta misa povodom ispraćaja 5. hrvatskog kontingenta (5. HRVCON), dan uoči odlaska u međunarodnu misiju potpore miru „Odlučna potpora“ (Resolute Support) u Afganistanu. Misno slavlje predvodio je o. Jakov Mamić, generalni vikar Vojnog ordinarijata, u zajedništvu s o. Viktorom Grbešom, kapelanom domaćinom, i p. Zdravkom Barićem, vojnim kapelanom Vojne kapelanie „Sv. Valentin“ iz Zagreba koji s kontingentom odlazi u Afganistan. ■

Blagoslov službenih prostora Hrvatskog generalskog zbora 2. rujna 2016.

U petak 2. rujna predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović i gradonačelnik grada Zagreba Milan Bandić otvorili su novi prostor Hrvatskog generalskog zbora u Habdeševoj 2 u nazočnosti predsjednika Hrvatskog sabora Željka Reinera, predsjednika Hrvatske vlade Tihomira Oreškovića, apostolskog nuncijskog u Republici Hrvatskoj nadbiskupa msgr. Alessandra D'Errico, vojnog ordinarija u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdana, koji je blagoslovio prostor, sisačkog biskupa msgr. Vlade Košića, brojnih uzvanika.

Predsjednik Hrvatskog generalskog zbora Pavao Miljavac u svom pozdravnom govoru izvijestio je prisutne o djelatnosti i ciljevima HGZ-a. Nakon njega okupljenima se obratio gradonačelnik Milan Bandić.

Premjer Tihomir Orešković rekao je da mu je čast biti s članovima Zbora te naglasio njihovo časno obavljanje dužnosti u Domovinskom ratu i kasnije. Predsjednik Sabora Željko Reiner istaknuo je: „Zbog svega što ste do sada učinili za Hrvatsku, nećemo i ne smijemo dopustiti da budete izloženi progonu naših dojučerašnjih agresora i okupatora, a to nam je negdje na pomolu.“

Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović zahvalila je generalima i svim hrvatskim braniteljima na žrtvi i svemu što su učinili u Domovinskom ratu. Naglasila je kako je u njemu izvojena pobjeda i neovisnost Republike Hrvatske, ali kako su „druge bitke i dalje pred nama“.

„Pri tome ne mislim samo na sigurnosne ugroze, koje vidimo da izrastaju diljem europskog kontinenta, uz naše istočne i južne rubove; pri tome ne mislim samo na migrantsku krizu, koja sa sobom nosi svoje opasnosti i potrebu izgrađivanja sustava domovinske sigurnosti, već i na zaštitu vašeg dostojanstva, vaše slobode, zaštitu istine, u Srbiji, u Bosni i Hercegovini. Ta bitka protiv nepravedno podizanih optužnica za takozvane zločinačke, političke, udružene pokrete i slično. Znamo tko smo, znamo što smo. I ja vam u svoje osobno ime i u ime hrvatske države doista jamčim da ćemo biti uz vas, i da će se u svakom trenutku boriti da se rat između država ne nastavlja verbalnim putem.“

Kazala je kako od članova Hrvatskog generalskog zbora i dalje očekuje da daju svoj doprinos u razvoj hrvatske države jer su pokazali da brane etičke, narodonosne i moralne vrijednosti.

Hrvatski generalski zbor na kraju svečanosti uručio je Predsjednici počasnu člansku iskaznicu s rednim br. 001. Gradonačelniku Miljanu Bandiću uručen je komplet monografija svih ratnih gardijskih brigada, a dodijeljena je i zahvalnica Davoru Vrbaneku za pomoć u radu HGZ-a.

Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan je na kraju blagoslovio sve nazočne kao i prostore u koje se uselio Hrvatski generalski zbor. Zazivajući Božji blagoslov na sve prisutne molio je i za sve one koji će u prostoru generalskoga zbora djelovati, donositi odluke i koji će u njega dolaziti. ■

Sedamnaesto hodočašće policije u Ludbreg 2. rujna 2016.

U sklopu obilježavanja Svetе nedjelje u Ludbregu u petak 2. rujna održano je 17. hodočašće hrvatske policije u svetište Predragocjene Krvi Kristove. Nakon procesije koja je krenula od župne crkve do svetišta proslavljenja je sveta misa, koju je uz koncelebraciju ludbreškog župnika preč. Josipa Đurkana, dekana Varaždinskog policijskog dekanata vlč. Ivice Horvata, policijskih kapelana: vlč. Ozrena Bizeka, vlč. Damira Vrabeca, don Marina Drage Kozića i o. Zrinka Nikolića te velikog broja drugih svećenika, predvodio biskup msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij.

Na hodočašću su sudjelovali djelatnici policijskih uprava bjelovarsko-bilogorske, koprivničko-križevačke, krapinsko-zagorske, međimurske, zagrebačke i varaždinske, a pridružili su im se i djelatnici i volonteri Crvenog križa iz Varaždinske županije.

Među hodočasnicima bili su glavni ravnatelj policije Zvonimir Vnučec, pomoćnik načelnika Uprave policije Josip Bukvić, načelnik Policijske

uprave varaždinske Darko Jurčec, načelnik Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske Dragutin Vurnek, ovlašten za obavljanje poslova načelnika Policijske uprave koprivničko-križevačke Marijan Kirin te predstavnici drugih policijskih uprava.

U propovijedi biskup Bogdan govorio je o događaju čuda Svetе krvi, u kapelici dvorca Batthyany u Ludbregu 1411. godine, kada je za vrijeme bogoslužja, svećeniku koji je posumnjao u istinitost riječi pretvorbe „Ovo je moja krv“, u kaležu nakon lomljenja hostije potekla prava krv te istaknuo: „Dragi policajci, drage policajke, svakodnevni život u našem radu i obiteljskom životu nameće nam velike izazove i čini nam se puno puta da sve to nadilazi naše ljudske snage, ali nikad nemojmo zaboraviti, Bog nas je htio na ovome prostoru, Bog nas je htio u ovome vremenu, Bog nas je htio u ovome narodu, baš sada, ovdje i ovakve kakvi jesmo, da svjedočimo svoju ljudsku i kršćansku pripadnost njemu tu gdje jesmo.“ ■

Proslava Dana Policijske kapelaniјe „Sv. Marko Križevčanin“ 6. rujna 2016.

U utorak 6. rujna slavljen je sveta misa povodom proslave Dana Policijske kapelaniјe „Sveti Marko Križevčanin“, koju je predvodio policijski kapelan Policijske uprave zagrebačke don Marin Drago Kozić u kapelici Sv. Florijana u Koprivnici u zajedništvu s policijskim kapelanom Policijske uprave krapinsko-zagorske o. Zrnikom Nikolićem, kapelanom Policijske uprave varażdinske vlč. Ivicom Horvatom, kapelanom Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske vlč. Damirom Vrabecom i domaćinom, kapelanom Policijske kapelaniјe „Sveti Marko Križevčanin“ vlč. Ozrenom Bizekom.

Na svetom misnom slavlju nazočili su dje-

latnici Ministarstva unutarnjih poslova RH i Policijske uprave koprivničko-križevačke. ■

Misno slavlje povodom 26. obljetnice osnutka ATJ Lučko 7. rujna 2016.

Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvodio je sveto misno slavlje prigodom 26. obljetnice utemeljenja Antiterorističke jedinice Lučko u srijedu 7. rujna. U koncelebraciji su bili policijski i vojni kapelani, predstavnik Zagrebačke nadbiskupije, mjesni župnik i njegov supsidijar.

Na svečanosti i svetoj misi nazočili su ministar unutarnjih poslova Vlaho Orepić, ministar branitelja Tomo Medved, glavni ravnatelj policije Zvonimir Vnučec, pomoćnik ministra unutarnjih poslova Joško Dorić, zapovjednik Zapovjedništva specijalne policije Zdravko Janić, zapovjednik Antiterorističke jedinice Lučko Krunoslav Jozić, ravnatelj SOA-e Daniel Markić, ratni zapovjednici, obitelji poginulih pripadnika ATJ Lučko i drugi uzvanici.

U svojoj propovijedi msgr. Bogdan pribli-

žio je lik svetog Marka Križevčanina na čiji spomen dan pada obljetnica.

Za liturgijsko pjevanje pobrinuo se Zbor svetoga Mateja, djelatnika Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske pod ravnanjem policijskog kapelana vlč. Damira Vrabeca.

Antiteroristička jedinica Lučko utemeljena je 7. rujna 1990., prva je oružana postrojba u samostalnoj Hrvatskoj.

Svoje vatreno krštenje imala je 1. ožujka 1991. u Pakracu. Ubrzo su uslijedili Krvavi Uskrs na Plitvicama, Glina, Topusko, Petrinja, Dragatinci, ponovo Pakrac-Okučani, Aerodrom Pleso, Dubica, Delnice, Marinci, Dubrovnik, Cavtat, Maslenica, Medački džep, Daruvar, Bučje, Požege (Ivanovac), "Bljesak" i "Oluja", Petrova Gora i "Oluja Obruč".

ATJ Lučko za sobom ima težak i dug ratni put na kojem je život izgubilo četrnaest pripadnika, a pedeset i dvojica teško su ranjeni.

Kroz ATJ Lučko prošlo je 350 pripadnika iz čijih redova je stasalo sedam generala kao i veliki broj časnika Hrvatske vojske.

Danas je ATJ Lučko moderna postrojba. Osnovna joj je namjena borba protiv svih oblika terorizma, rješavanje svih oblika kriznih situacija, a posebice talačkih situacija, otmica osoba, zrakoplova i drugih prijevoznih sredstava, uhićenja visokog rizika, osiguranja štićenih osoba, ronilačko-pirotehničkih intervencija, pratnja i osiguranje novčanih sredstava, uspostava narušenog javnog reda i mira u najtežim oblicima, ak-

cije potrage i spašavanja. Pripadnici ATJ Lučko osposobljeni su za djelovanje u svim situacijama na kopnu, vodi i u zraku. Jedinica ima vrlo važnu ulogu za Ministarstvo unutarnjih poslova jer može brzo, pravovremeno i učinkovito odgovoriti na razne nepredviđene situacije koje ponekad i nisu klasični policijski posao. Takav široki spektar djelovanja omogućava joj njezin ustroj, visoka razina osposobljenosti u raznim specijalnostima te specijalistička oprema i naoružanje koje posjeduje. Upravo iz tog razloga njeni pripadnici imaju najmoderne i najskuplje policijsko naoružanje, kvalitetnu zaštitnu opremu te plaćena životna osiguranja za pilote, ronioce i protueksplozijsku zaštitu. ■

Proslavljen Dan Policijske kapelanie „Sv. Hrvatski mučenici“ 8. rujna 2016.

Svečanim misnim slavlјem u četvrtak 8. rujna u katedrali Navještenja BDM u Gospicu proslavljen je dan Policijske kapelanie „Sv. Hrvatski mučenici“, kao i 23. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Medački džep“. Vojni biskup msgr. Jure Bogdan predvodio je misno slavlje, a suslavili su gospički biskup msgr. Zdenko Križić, policijski kapelani te lokalni župnici. Na misnom slavlju okupili su se djelatnici PU ličko-senjske predvođeni načelnikom Antom Podnarom zajedno s načelnicima PU dubrovačko-neretvanske

i PU krapinsko-zagorske, izaslanici županije i grada Gospicā, predstavnici udruge branitelja te predstavnici 1 MTB „Vukovi“.

Msgr. Bogdan je u svojoj homiliji progovorio o mučeništvu hrvatskog naroda kroz povijest te o svim onim mučenicima koji su dali svoj život za Boga. Svi hrvatski mučenici trebaju biti svijetli primjer nama i budućim generacijama.

Na kraju misnog slavlja nazočne je pozdravio i mjesni biskup msgr. Križić te zahvalio policijskim djelatnicima za njihov trud i rad u narodu.

Pjevanje i sviranje tijekom misnog slavlja predvodio je bend PU ličko-senjske.

Kod spomenika poginulim hrvatskim braniteljima na Trgu blaženog Alojzija Stepinca održana je komemoracija i 23. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Medački džep“. Poginulima je najprije počast odala Policijska uprava ličko-senjska predvođena načelnikom Podnarom, a zatim u ime Ličko-senjske županije i Grada Gos-

pića župan Milan Kolić, predsjednik Županijske skupštine dr. Darko Milinović i gradonačelnik Petar Krmpotić. Usljedila su izaslanstva Udruge veterana 9. gardijske brigade „Vukovi“, kao i brojnih udruga proisteklih iz Domovinskog rata. Molitvu za sve poginule predvodio je vojni ordinarij msgr. Bogdan. Proslava Dana kapelanje nastavljena je u pastoralnom centru župe Lički Osik. ■

Obilježena 25. obljetnica ustroja specijalnih snaga RH 8. rujna 2016.

Zapovjedništvo specijalnih snaga obilježilo je u četvrtak 8. rujna u vojarni Drgomalj u Delnicama 25. obljetnicu ustroja specijalnih snaga RH. Svečanom su događaju nazočili predsjednica RH i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar-Kitarović, zamjenik ministra obrane Tomislav Ivić, zamjenik načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH general-pukovnik Drago Matanović, generalni vikar Vojne biskupije o. Jakov Mamić, OCD, zapovjednici grana Oružanih snaga RH, načelnici uprava te bivši zapovjednici i pripadnici specijalnih postrojbi.

Na početku svečanosti slavljenja je sveta misa u crkvi Svetog Ivana Krstitelja u Delnicama, koju je predvodio o. Mamić u zajedništvu s vojnim kapelanom domaćinom p. Mirkom Vukojem. Nakon govora, polaganjem vijenca i paljenjem svijeća na spomen-obilježju u vojarni predsjednica Grabar-Kitarović odala je počast svim poginulim pripadnicima specijalnih postrojbi Oružanih snaga RH. Molitvu za poginule također je predvodio o. Mamić.

Zapovjednik Zapovjedništva specijalnih snaga brigadir Perica Turalija kazao je kako su specijalne postrojbe bile okosnica otpora velikosrpskoj agresiji, a u Domovinskom ratu život je izgubilo 76 njegovih pripadnika. Naglasio je kako je danas Zapovjedništvo specijalnih snaga najlitnija postrojba Oružanih snaga RH za provedbu

specijalnih operacija čije sposobnosti su prepoznate i na međunarodnoj razini.

U ime svih pripadnika Oružanih snaga RH čestitke je na obljetnici pripadnicima Zapovjedništva specijalnih snaga uputio general-pukovnik Drago Matanović.

Čestitke je hrvatskim specijalcima u ime ministra obrane uputio i njegov zamjenik Tomislav Ivić.

Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović uputivši čestitke pripadnicima Zapovjedništva specijalnih snaga, naglasila je kako nije bilo bojišta u Domovinskom ratu na kojem nisu sudjelovali i pripadnici specijalnih postrojbi te kako im imena 76 poginulih suboraca moraju biti trajan poticaj u radu. Predsjednica je kazala i kako smo danas suočeni s novim izazovima i prijetnjama, hibridnim i asimetričnim oblicima ratovanja koje ugrožavaju sigurnost. Istaknula je i kako je pred pripadnicima Zapovjedništva specijalnih snaga novi ispit. Naime, početkom iduće godine očekuje se njihovo sudjelovanje u operaciji KFOR na Kosovu te je ujedno izrazila uvjerenje kako će i u toj zadaći biti na čast i ponos RH kao i u zadaćama u okviru misije Odlučna potpora u Afganistanu. "Zelena beretka specijalnih snaga simbol je izvrsnosti, znamen hrabrosti i obilježje razlikovanja u borbi za slobodu", kazala je predsjednica. ■

Prvo hodočašće HKoV-a na Udbinu

9. rujna 2016.

U petak 9. rujna, na godišnjicu Krbavske bitke iz 1493., oko petsto pripadnika HKoV-a hodočastilo je po prvi put na Udbinu. Hodočašće je započelo pobožnošću križnog puta koji je predvodio šibenski biskup msgr. Tomislav Rogić, a vrhunac imalo u svetom misnom slavlju koje je predvodio i na kojem je propovijedao vojni biskup msgr. Jure Bogdan, u koncelebraciji s domaćim biskupom msgr. Zdenkom Križićem, msgr. Milom Bogovićem, msgr. Rogićem, generalnim vikarom Vojnog ordinarijata o. Jakovom Mamićem i 14 vojnih kapelana i svećenika Gospicko-senjske biskupije. U svetoj misi se posebno molilo za Domovinu.

Pripadnici kopnene vojske, iz najudaljenije Slavonije, počeli su se okupljati na Udbini dan uoči tako da je Udbina već tada živnula. Na sam dan hodočašća u udbinsku vojarnu „Josip Jović“ pristizali su autobusi s pripadnicima iz Bjelovara, Karlovca, Petrinje, Slunja, Gospicā, Knina, Zemunika i Benkovca.

Do 9.00 h svi hodočasnici bili su postrojeni i okupili su se na izlazu iz vojarne. Na čelu povorke bio je križ u pratnji državne zastave, zastave HKoV-a, Vojnog ordinarijata te svih postrojbi kopnene vojske. Postrojeni po postrojbama hodočasnici su se uz pratnju vojnog orkestra uputili prema crkvi „Svetog Marka Groba“ kod koje je početak križnog puta. Pripadnici svih postrojbi sa svojim kapelama su se izmjenjivali kod moljenja postaja i nošenja zavjetne svijeće. Završna molitva moljena je ispred vrata milosrđa na udbinskom svetištu.

Hodočasnici su svečano u procesiji ušli u svetište u pratnji prisutnih svećenika i biskupa gdje su slavili sveto misno slavlje. Pozdravnu riječ dobrodošlice uputio je biskup domaćin msgr. Križić, nakon koje je zapovjednik kopnene vojske general-pukovnik Mate Ostović zapalio zavjetnu svijeću koja je ostavljena, kao trajni spomen na ovo hodočašće, u udbinskom svetištu „Hrvatskih mučenika“.

Na misi je pjevao katedralni zbor Gospicko-senjske biskupije pod vodstvom vlč. Josipa Šimatovića, župnika, rektora i čuvara svetišta na Udbini, a orkestar Oružanih snaga je svirao državnu himnu i završnu pjesmu. Na kraju svima koji su sudjelovali u hodočašću u njegovo pripravi i provedbi zahvalio se vlč. Vladislav Mandura, dekan Karlovačkog vojnog dekanata. Izrazio je zelju da bi ovo hodočašće postalo tradicionalno te da bi i slijedeće godine pripadnici HKoV-a hodočastili na Udbinu. Za sve prisutne organiziran je zajednički objed u vojarni na Udbini. ■

Hodočašće vjernika PU zagrebačke na Trsat 10. rujna 2016.

U subotu 10. rujna, u organizaciji Policijске kapelanijske „Majka Božja Kamenitih vrata“, djelatnici PU zagrebačke, prijatelji kapelanijske PD "Sveti Rok" iz Svetе Nedjelje i dvije obitelji iz Martinjske Vesi i logistička potpora, hodočastili su u svetište Majke Božje na Trsatu predvođeni policijskom kapelanom don Marinom Dragom Kozićem.

Po dolasku na Trsat u zajedničkoj procesiji obišli su oltar i pred čudotvornom slikom Gospe Trsatske iznijeli svoje prošnje i zahvale. Potom su sudjelovali na hodočasničkoj misi na kojoj je koncelebrirao i don Marin.

U propovijedi koju su slušali pojašnjena je povijest trsatskog svetišta koja počinje, prema predaji zapisanoj u 15. stoljeću, prijenosom Marijine kućice 10. V. 1291. iz Nazareta na Trsat. Prema istoj predaji kućica je 10. XII. 1294. s Trsata prenesena u Loreto, a knez Nikola Krčki-Frankopan na tom je mjestu podigao kapelu koja je ubrzo postala hodočasničko mjesto. Predaja, također, kaže da je nakon odlaska nazaretske kućice s Trsata velika pobožnost hrvatskih

vjernika duboko dojmila papu Urbana V. Stoga je on 1367. g., u zamjenu za kućicu poslao u Trsat sliku s likom Djevice Marije. Autorstvo slike papa Urban V. pripisao je sv. Luki evanđelistu. Slika je okrunjena 8. rujna 1715. g.

Svaki hodočasnik imao je prigodu za svetu ispovijed i osobne molitve i razmatranja.

Poslije završnog blagoslova i kratkog zadržavanja u svetištu krenuli su na drugu destinaciju hodočašća, u spilju "Lokvarku". ■

U SOD-u predavanje s tematikom nasilja u obitelji 15. rujna 2016.

U Središnjici za obavještajno djelovanje (SOD) održana su u srijedu 14. i u četvrtak 15. rujna predavanja s tematikom nasilja u obitelji. O temi su izlagali: s pravnog aspekta stn Monika Čabraja, s psihološkog stn Milana Kljajić i s duhovnog don Marko Medo, vojni kapelan i povjerenik Komisije za pastoral braka i obitelji Vojnog ordinarijata u RH.

Nazočni su dobili uvid u zakonsku definiciju obitelji, pojам braka, pojам životnog partnerstva, kaznenu definiciju nasilja u obitelji, kazneno-pravnu zaštitu djece, prekršajni postupak, sigurnosne mjere te kaznenu, prekršajnu i stegovnu odgovornost kojoj podliježu pripadnici MORH-a i OS RH.

Don Marko je u svom izlaganju istaknuo neke manjkavosti kod samog stupanja u zajednicu, kao, na primjer, nedovoljnu podučenost u komunikaciji u međuljudskim odnosima, nedostatak osobne odgovornonosti pojedinca stećene odrastanjem i naobrazbom, a posebno je istaknuo potrebu za boljim i sveobuhvatnijim

predbračnim tečajevima. Naglasio je da je Vojni ordinarijat u RH upoznat s problematikom obiteljskog nasilja te da, sukladno mogućnostima, već duže vrijeme organizira duhovne vježbe za djelatnike, kao i za bračne parove.

Zaključio je naglaskom o potrebi ujedinjavanja svih segmenata, društvenih i radnih struktura, većoj brizi o pojedincu, kako bi se prevencijom doskočilo nasilju u obitelji. ■

Misnim slavlјem proslavlјena 25. godišnjica osnutka HRM-a

15. rujna 2016.

U sklopu obilježavanja dvadeset i pet godina od osnutka Hrvatske ratne mornarice (HRM) slavlјena je sveta misa u četvrtak 15. rujna koju je u katedrali svetog Jakova u Šibeniku predvodio umirovljeni šibenski biskup Ante Ivas. Uz biskupa concelebrirao je i generalni vikar Vojnog ordinarijata o. Jakov Mamić, OCD, kao i nekoliko vojnih i policijskih kapelana i šibenskih svećenika. O. Mamić je na početku slavlja pozdravio predstavnike državnih tijela i oružanih snaga: ministre obrane Josipa Buljevića i unutarnjih poslova Vlaha Orepića, načelnika GS OS RH generala zbora Mirka Šundova, zapovjednika HRM-a kontraadmirala Predraga Stipanovića i druge visoke predstavnike državnih tijela, visoke časnike i lokalne dužnosnike.

Biskup Ivas u homiliji naglasio je kako je Jadransko more velik Božji dar hrvatskom narodu. „More je kao duša hrvatskog naroda. Na njemu i od njega su živjeli ribari i mornari. Plovili brodovi i moreplovci svim morima i lukama svijeta, sa znakom domovine i križa na jedrima, da se zna tko su i odakle su. Na moru se molili, zavjetovali se i u znak zahvale za sretan povratak doma u brojna svetišta Gospa i sv. Nikoli”.

„Naši mornari, more i mornarica bili su ponos Hrvatske. More su čuvali i branili narod, njegovi knezovi, kraljevi i vladari, od svih lopova koji su nam ga htjeli oteti i prisvojiti, silom oružja ili lukavstvom politike. Branili ga od Avara i Mlečana, Turaka i gramzljivih susjeda. Od Austro-ugarske, od Napoleona, od Jugoslavije. Hrvatski mornari i brodovi su u mnogim presud-

nim bitkama nesebično branili Europu. I hrvatski brodovi, među njima i šibenski, sudjelovali su i u sudbonosnoj bitki kod Lepanta 1571., kad je pod zaštitom Gospe sv. Krunice, kršćanska flota konačno pobijedila osmanlijsku pomorsku silu. Danas se sjećamo kneza Branimira koji je 18. rujna 887. svojim brodovima i mornarima porazio moćno mletačko brodovlje i postao gospodar kopna i mora hrvatskog. Ukazom predsjednika Tuđmana 12. rujna 1991. upravo je taj dan proglašen 'danom Hrvatske ratne mornarice', čiju 25. obljetnicu evo ovih dana slavimo. Ona je i u teškom Domovinskom ratu hrabro i časno, uz mnoge žrtve puka i branitelja, branila naše more, obalu i otoke svoje domovine Hrvatske od nasilnih lopova koji su bili zaposjeli naše brodove, blokirali naše luke, granatirali naše gradove”.

„U dugoj povijesti naše mornarice bilo je teških i slavnih dana. Danas u slobodnoj Hrvatskoj možemo s ponosom slaviti ovaj srebrni jubilej naše mornarice. Nećemo zaboraviti da su kroz cijelu hrvatsku povijest naši mornari, moreplovci i ribari i s njima sav narod hrvatski vjerovali da ih Gospa Marija čuva i prati, da je ona naša 'Zvijezda mora'. Tome su svjedoci brojne crkve, kapele, slike i oltari diljem naših otoka i obale, od Istre do Boke. Njoj i danas preporučamo sve pokojne i na morima svijeta poginule mornare. Danas načito molimo za mir i vječni pokoj svim našim braniteljima. A njoj, Kraljici mora i danas preporučamo sve naše mornare, časnike, zapovjednike, službenike, njihove obitelji i djecu”, zaključio je homiliju biskup Ante Ivas. ■

Duhovne vježbe za pripadnike vojarne „Pukovnik Predrag Matanović“ 16. rujna 2016.

Duhovne vježbe za pripadnike 1. mb „Tigrovi“ i 2. mb „Gromovi“ održane su u Puli od 13. do 16. rujna. Predavanja je vodio njihov vojni kapelan don Antonio Mikulić.

Ciljevi duhovnih vježbi bili su pronaći Boga u svojoj svakodnevici te poboljšati svoj molitveni život. U predavanjima su se dotakle i teme ispita vlastite savjesti, razloga za odlazak na svetu misu te što znači biti katolikom u Oružanim snagama

RH. Predavanja su bila obilježena zanimljivim diskusijama i promišljanjima svih sudionika.

Popodnevni dio obuhvaćao je obilazak znamenitosti grada Pule i crkve Bl. Miroslava Bulešića u Valbandonu.

„Posebna zahvala vlč. Iliji Jakovljeviću na otvorenosti i gostoprimstvu, kao i svim sudionicima duhovnih vježbi“, u osvrtu je zahvalio don Antonio. ■

Duhovne vježbe za pripadnike Osječkog vojnog dekanata 16. rujna 2016.

Duhovne vježbe za tridesetak pripadnika MORH-a, ZZOD-a, ZZP-a i GOMBR-e održane su od 13. do 16. rujna s ciljem da svatko u trenutcima samoće te kroz tematske i poticajne misli, svetu misu i isповijed, može osjetiti sebe i svoj život. Predvodio ih je p. Zoran Vujčić, vojni kapelan. Promišljalo se o dvije teme: „suzbijanje nasilja u obiteljima - nastanak, prevencija i iznošenje iskustava“ i „osobni grijeh (čin, riječ ili želja protivna vječnom zakonu)“.

Polaznici su također posjetili Muzej Domovinskog rata u Dubrovniku te crkvu Sv. Marije Magdalene u Mandaljeni gdje je služena sveta misa. Tijekom vježbi polaznici su imali

prigodu za isповijed, kao i za osobni razgovor s kapelanom. ■

Duhovne vježbe za vjernike triju vojnih kapelacija 16. rujna 2016.

Duhovne vježbe za vjernike vojnih kapelacija: „Sv. Petar i Pavao“, „Sv. Valentin“ i „Sv. Ivan od Križa“ održane su od 13. do 16. rujna u vojarni „Kovčanje“ na Malom Lošinju. Voditelj je bio vojni kapelan o. Viktor Grbeša.

Na putu prema vojarni, sudionici duhovnih vježbi zaustavili su se u svetištu Majke Božje Goričke. Upravitelj svetišta vlč. Marinko Barbiš dočekao ih je i upoznao s povijesnu svetišta.

Tijekom duhovnih vježbi sudionici su slušali o temama iz Biblije, antropologije, psihologije, komunikologije... Također su planinarili na Osorčicu, gdje su u kapelici Sv. Nikole slavili svetu misu. U Nerezinama su posjetili samostan Sv. Frane iz 15. stoljeća i časne sestre Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina. Nakon klanjanja pred Presvetim

oltarskim sakramentom družili su se s časnim sestrama koje su iznijele svoja duhovna iskustva i povijest svoga poziva.

Većina sudionika po prvi puta je sudjelovala na ovom projektu Vojnog ordinarijata, na kojem su, mahom svi, prepoznali vrijednost osobne izgradnje kako bi, također, bolje i uspješnije djelovali u svojim postrojbama. ■

25. obljetnica specijalne policije „Trenk“

21. rujna 2016.

„Vi koji ste prvi krenuli, vi koji ste dali najviše, stanite prvi u red za raj jer pakao ste prošli“ – riječi su ispisane na spomen-obilježju koje je otkriveno u znak sjećanja na 12 poginulih i umrlih pripadnike specijalne jedinice policije „Trenk“, a u povodu obilježavanja 25. godišnjice utemeljenja te postrojbe u srijedu 21. rujna. Spomenik su otkrili Ranko Lovrić, ratni zapovjednik „Trenkova“ i Klara Jeger, nećakinja pripadnika specijalne policije Danijela Andrića koji je poginuo u akciji „Bljesak“, a blagoslovio ga je vojni kapelan vlč. Željko Volarić iz Vojne kapelanijske „Sveti Ivan Krstitelj“ iz Požege.

Služena je i sveta misa u požeškoj katedrali koju je predvodio požeški biskup msgr. Antun Škvorčević, a potom je održana i svečana akademija. Uz pripadnike postrojbe i članove obitelji poginulih, skupu su prisustvovali i ministar branitelja Tomo Medved i ratni zapovjednik specijalne policije general Mladen Markač, kao izaslanik predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović.

Goste na svečanosti prvi je pozdravio Željko Grgić, predsjednik Udruge specijalne policije iz Domovinskog rata „Trenk“. Podsjetio je kako je postrojba osnovana 8. ožujka 1991. g. te da „u Domovinskom ratu nema značajnije bitke i akcije u kojoj nisu sudjelovali pripadnici ‘Trenkova’“.

Ministar branitelja najavio je novi zakon

koji bi, kako je rekao, trebao uspostaviti temelje drugačijeg odnosa društva prema hrvatskim braniteljima i stradalnicima Domovinskog rata. „Ovo je zaista rezultat jednog drugačijeg, ozbiljnijeg i odgovornijeg rada Ministarstva hrvatskih branitelja koje je danas, za razliku od nekih drugih vremena, zajedno kao partner s hrvatskim braniteljima i stradalnicima Domovinskog rata. Nikada više, dragi moji prijatelji, hrvatski branitelji neće doživjeti poniženja“.

General Markač poručio je mladim policajcima: „ne tražite uzore u životu negdje drugdje nego to činite u svojim policijskim redovima, u ovim žrtvama koje su policijci dali za slobodu koju danas imamo i uživamo. Služite časno Domovini, budite vjerni kao što su bili vaši policijski veterani!“ ■

Proslava Dana kapelaniјe u PU bjelovarsko-bilogorskoj 21. rujna 2016.

U Policijskoj upravi bjelovarsko-bilogorskoj proslavljen je u srijedu 21. rujna Dan policije i Policijske kapelaniјe „Sv. Matej, apostol i evanđelista.“ Svečanost je započela slavlјem svete mise u crkvi Sv. Antuna Padovanskog u Bjelovaru, koju je predvodio msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij, u zajedništvu s policijskim kapelanicima preč. Ivicom Horvatom i vlč. Ozrenom Bizekom, preč. Krešimirom Žinićem, vlč. Markom Ocvirkom, fra Rikardom Patafta i vlč. Damirom Burlićem, a pjesmom ju uveličao vokalni sastav PU „Sv. Matej“ s kojim je pjeval domaćin policijski kapelan vlč. Damir Vrabec.

U svojoj propovjeti biskup je podsjetio kako ime svetog Mateja na hebrejskom znači „Božji dar“ te da je on bio carinik i zbog toga prezren od Židova. Naglasio je da je svaki čovjek vrijedan pažnje i pomoći, ma koliko bio grešan, ma što učinio. Više od ljudskog prihvaćanja i razumijevanja, čovjek je potreban Božje ljubavi i milosrđa – istaknuo je biskup. Biskup se posebno zahvalio policijskim službenicima bez kojih javni red i poredak u našoj domovini ne bi bio ovakav te je istaknuo sve izazove i težinu policijskog posla, što nerijetko osjete i članovi njihovih obitelji.

Nakon mise, za poginule, umrle i nestale policijske službenike položeni su vijenci i zapaljene svijeće kod spomen-obilježja ispred zgrade PU.

Na prigodnoj svečanosti u restoranu uprave, pored pozdravnog govora načelnika Dra-

gutina Vurneka nazočnima se obratio i župan Bjelovarsko-bilogorske županije Damir Bajs, te pomoćnik ministra unutarnjih poslova Mišo Faletar, koji je u ime ministra unutarnjih poslova Vlahe Orepića, zaželio sretan Dan policije i njenog zaštitnika svetog Mihovila. Podjednake želje uputio je i povodom osme godine od osnutka policijske kapelaniјe i njenog zaštitnika svetog Mateja, koja policijskim službenicima pruža uvijek potrebnu duhovnu podršku i mjesto je rasterećenja od svakodnevnih izazova zahtjevnog i pogibeljnog posla, ali i privatnih klonuća.

Nakon govora načelnik Vurnek je uručio pohvalnice osamnaestorici policijskih službenika, a pohvalio je još i desetoro državnih službenika i namještenika te im zahvalio na iznimnom trudu koji su uložili na svojim radnim mjestima i tako pridonijeli ugledu policije. ■

Nacionalni susret povjerenika za duhovna zvanja 22. rujna 2016.

Ovogodišnji susret povjerenika za duhovna zvanja iz (nad)biskupijskih i redovničkih zajednica, u organizaciji Vijeća za sjemeništa i duhovna zvanja Hrvatske biskupske konferencije, održan je u Pastoralnom centru i hodočasnici domu „Vincentinum“ otaca lazarišta u Novigradu na Dobri, od 20. - 22. rujna. Susret je imao radnu temu: "Pedagogija Milosrdnoga", a predavači su bili dr. s. Valentina Mandarić i dr. Mislav Kutleša.

Zajedno s 35 sudionika iz različitih (nad)biskupija i redovničkih zajednica iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, na susretu je bio nazočan i msgr. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup i predsjednik Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja. Predstavnik Vojnog ordinarijata bio je don Antonio Mikulić, petrinjski vojni kapelan.

Prvoga dana susreta, nakon okupljanja i

molitve, pozdravnu riječ uputio je nadbiskup Barišić, koji je naglasio kako je važno formirati se za naviještanje evanđelja i milosrđa Božjega, a to je i cilj ovoga susreta. Sudionike je u ime organizatora pozdravila i s. Danijela Anić, ASC, tajnica Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja. Usljedilo je predstavljanje sudionika s naglaskom na aktivnosti u pastoralu zvanja u župi, biskupiji ili redovničkoj zajednici, kako bi međusobno podijelili iskustvo i materijale koje koriste.

U popodnevним satima predavanje je održala s. Mandarić, koja je započela pitanjem: Koji su preduvjeti da se jedna mlada osoba oduševi za redovnički/svećenički poziv? Predstavila je profil današnjih mlađih kroz govor o karakteristikama postmoderne kao vremena u kojem mlađi odrastaju i žive, kroz njihov stil života i religioznost. Ustvrdila je kako je u Hrvatskoj

prisutna kriza kontinuiteta u pastoralu mlađih, koji se svodi samo na prigodni, te kriza praćenja i vođenja mlađih. Potaknula je animatore da u pastoralu zvanja vrate vrijednost susretu i nježnosti u odnosima. Nakon predavanja uslijedila je živa i bogata diskusija.

Večernju molitvu časoslova i misu s narodom u župnoj crkvi Uznesenja BDM predvodio je nadbiskup. Nakon večere sudsionici susreta su klanjali pred Presvetim oltarskim sakramentom.

Drugoga dana susreta sudsionicima je dr. Kutleša govorio o temi "Milosrđe kao Božja pedagogija". Polazeći od bule „Misericordiae vultus“, naglasio je kako animator za duhovna zvana mora biti usmjeren na vjeru i na zajedništvo

mladog čovjeka s Bogom po Isusu Kristu. Iz tega izvire i njegova ključna zadaća: približiti suvremenom čovjeku poziv na otkrivanje i novo prepoznavanje milosrdnog lica Boga Oca u Isusu iz Nazareta.

Uslijedio je posjet gradu Karlovcu gdje je sudsionike susreta dočekao msgr. Antun Sente ml. i proveo ih kroz stari grad Dubovac i staru jezgru Karlovca. Misu u nacionalnom svetištu Sv. Josipa, zajedno s okupljenim vjernicima, predvodio je nadbiskup Barišić.

Treći dan susreta bio je u znaku vrednovanja, novih prijedloga i dogovora za konkretnе aktivnosti i za slijedeći susret. Susret je završio euharistijskim slavljem. ■

Blagoslovjen križ u Dubravci 1. listopada 2016.

Povodom 25 obljetnice granatiranja Dubrovnika i Konavala u subotu 1. listopada slavljena je sveta misa zahvalnica za preživjele, kao i za pokojne branitelje, u crkvi Sv. Barbare. Svetu misu predvodio je policijski kapelan PU dubrovačko-neretvanske don Ivo Borić, uz sudjelovanje mjesnog župnika don Stipe Miloša, fra Ivana Kramara, gvardijana iz Pridvorja, i fra Marija Škrtića iz samostana Cavtat i župnika u župi Stravča.

Nakon svete mise vjernici su se u procesiji uputili do novopostavljenog križa na brdu Stražišće gdje je križ blagoslovjen. Križ su podigli branitelji s područja Konavala. Nosioci ove akcije su Policijska udruga branitelja PU Dubrovnik '91. i Udruga branitelja Konavle, a inicijator Ivica Kuliš.

Prilikom blagoslova križa kapelan Borić naglasio je da je „križ znak spasenja i znak ljubavi, prema istoku, zapadu, sjeveru i jugu. Križ je znak praštanja prema svakom čovjeku, pa i onima drugačijeg razmišljanja“. ■

24. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistricu 2. listopada 2016.

Tradicionalno, 24. po redu hodočašće hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistricu održano je u nedjelju 2. listopada.

Nakon što su u svečanom hodu na prostor Crkve na otvorenom „Bl. Alojzije Stepinac“ prištigli pješački ešalon, svečani i počasni dio, te stjegonoše, euharistijsko slavlje je u zajedništvu s vojnim biskupom u BiH Tomom Vukšićem i predstavnicima vojnih ordinarijata i vikarijata iz Slovačke i Slovenije, te vojnim i policijskim kapelanicima, kao i rektorom bistričkoga svetišta msgr. Zlatkom Korenom i novoimenovanim rektorm preč. Domagojem Matoševićem predvodio vojni biskup u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan.

Na hodočašću su bili i predsjednica Republike i vrhovna zapovjednica OS RH Kolinda Grabar-Kitarović, zamjenik ministra obrane Tomislav Ivić, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general-zbora Mirko Šundov, ministar branitelja Tomo Medved, glavni ravnatelj policije Zvonimir Vnučec, izaslanstva Ministarstva unutarnjih poslova te drugi brojni civilni i vojni dužnosnici.

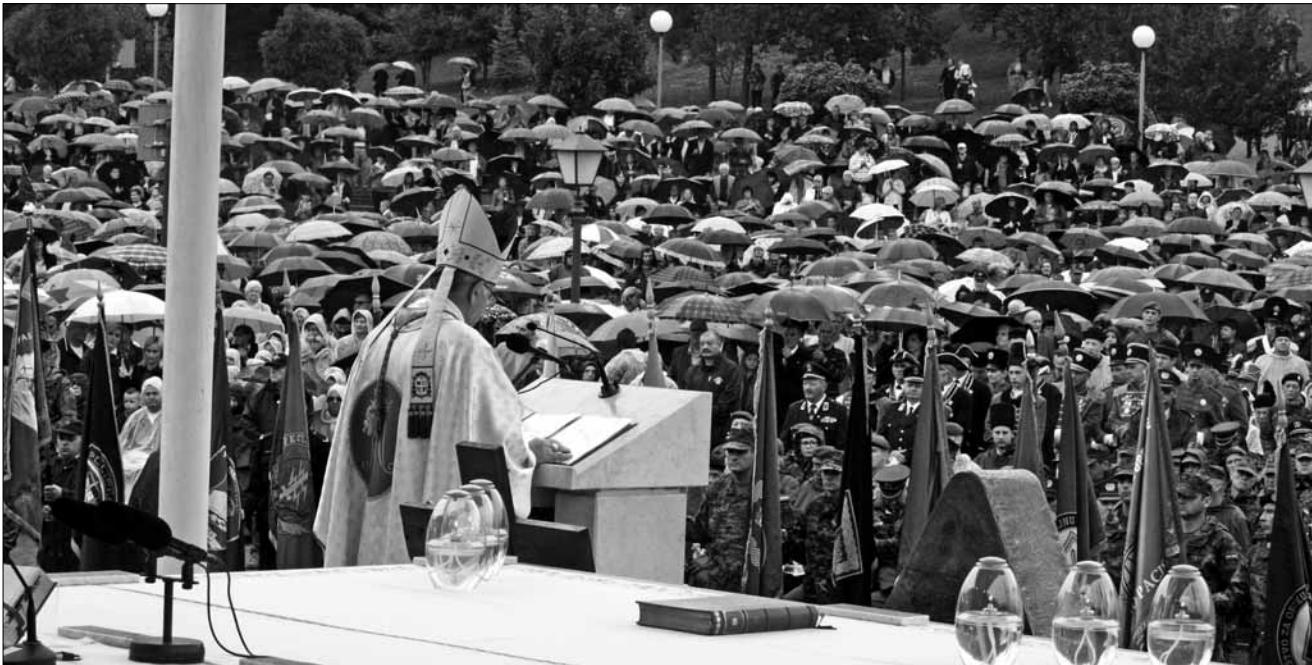
Zapovjednik hodočašća bio je brigadni general Miroslav Kovač, a i ove su godine na hodočašću bili i pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine

Na početku propovijedi, biskup Bogdan je

rekao „naš je ljudski život obilježen susretima i događajima, žalostima i radostima, dragim osobama koje nas prate. Sve to, na neki način, možemo pronaći ovdje u Mariji Bistrici. Pogledajmo prostor oko sebe – u njemu se očitava ljudski život. Ovdje smo na polju naših susreta, našega svakodnevnog života. Kao hrvatski vojnici i policijaci brinemo se za opće dobro i sigurnost naše Domovine. Želimo dati ono najbolje od sebe – u profesionalnom i ljudskom smislu. Tik uz nas je crkva, Očev dom koji nam pruža potporu i sigurnost, hrani nas riječju i sakramentima. U njemu nas svojom ljubavlju i blizinom očekuje Majka Marija, naša Gospa Bistrčka. S druge strane je Kalvarija. Dobro znamo, a mnogi su od nas to i osobno iskusili: život uključuje patnju i žalost, razočaranja i promašaje, grijeh i zlo. Na Kalvariji nam Isus daje Mariju za majku, te tako ona postaje dio našega života“.

U nastavku propovijedi biskup se usredotočio na obitelj, „sastavni dio Božjega stvoriteljskog i otkupiteljskog plana“, rekavši da je u Božjem naumu obitelj „prvo mjesto očovjećenja osobe i društva“ te „kolijevka života i ljubavi“ kako je u apostolskoj pobudnici „Christifideles laici“ naglasio i papa Ivan Pavao II. U tom je kontekstu podsjetio i kako je i Isus Krist, u kojem se Bog na osoban način objavljuje, započeo svoj ovozemaljski hod upravo u obitelji.

Obraćajući se očevima i majkama, biskup je naglasio kako su oni prvi vjerovjesnici svojoj djeci te im je poručio: „Crkva računa na vas, na vašu vjeru i ljubav. Vaš obiteljski 'vjeronauk', riječu a još više primjerom, preduvjet je za učinkovitost naših pastoralnih pothvata, kateheza i propovijedi. Štoviše, obiteljski odgoj u vjeri jامstvo je sretne buduћnosti vaše djece". Nadalje, propovjednik je naglasio kako je temelj svake obitelji brak muškarca i žene. „Brak ne proizlazi iz ljudskoga dogovora, pravnih običaja, kulturnih ili povijesnih okolnosti. Crkveni nauk utemeljen u Božanskoj objavi, o braku, obitelji i ženidbi je jasan. Isus Krist uzdigao je brak na

dostojanstvo sakramenta, time prema KKC „kršćanska ženidba postaje učinkovit znak, sakrament saveza Krista i Crkve", a to se odražava u sljedećim značajkama braka: cjelovitost uzajamnoga predanja muža i žene, njihovo jedinstvo i vjernost, nerazrješivost njihovoga zajedništva i otvorenost životu.

Obraćajući se supružnicima, biskup Bogdan je rekao „svojom ljubavlju i vjernošću pružate dragocjeno svjedočanstvo ljepote i smisla bračnoga života. Vaš primjer potiče mlade da, unatoč gospodarskim teškoćama i povremenim modnim trendovima, ne odustaju od sklapanja braka te svoju privolu izreknu pred Božjim ol-

tarom", rekao je, te dodao: „iz zdravoga braka proizlazi zdrava obitelj. Obitelj je ključna za rast pojedine osobe i čitavoga društva“. Obitelj je prvo ljudsko društvo. Kao takva ona prethodi i društvu i državi. Iz toga proizlazi obveza promicanja i zaštite obitelji, a „zaštita obitelji uključuje da se tim imenom ne nazivaju bilo koji oblici suživota odraslih i maloljetnih osoba“. Uzaknući na definiciju obitelji, biskup je ustvrdio, kako je „sasvim normalno da definicija braka kao životne zajednice žene i muškarca uđe u državne ustave“.

Nadalje je istaknuo kako je svako obiteljsko pravo dio kulturnog identiteta jednog na-

roda. „Ono također mora biti i odraz sustava vrijednosti i njegove pravne stećevine. Obiteljsko pravo mora posebice štititi obitelj temeljenu na braku, dostojanstvo, važnost i ulogu roditelja. Potrebno je ulagati u stručnjake koji propise primjenjuju – u socijalne radnike – izgubljenu i degradiranu struku, koji su prvi na redu da pomognu obiteljima, u obiteljska savjetovališta, u suce koji često djeluju ne samo kao suci, već i kao pomiritelji“. Istaknuo je i važnost konkretnih mjera za zaštitu i potporu obitelji, te podsjetio kako Crkva u svom društvenom nauku, ističe nužnost takozvane „obiteljske plaće“, to jest plaće koja će omogućiti uzdržavanje ne samo

zaposlenika nego i njegove obitelji.

Na potezu su i država i poslodavci. Bez zdravih i stabilnih obitelji nema budućnosti. To bi trebalo biti jasno svakome, bez obzira na svjetonazorsko ili političko opredjeljenje. Stoga u svim gospodarskim i razvojnim programima treba voditi računa o obitelji i njezinim pravima. Znamo za finansijsko i ekonomsko stanje naše zemlje, ali istodobno ne zaboravimo da je svako ulaganje u obitelj – ulaganje u budućnost hrvatske države i Europe.

Međutim, nisu na potezu samo politički i društveni čimbenici. Osobito ste vi, drage obitelji, pozvane prepoznati svoje dostojanstvo i obnoviti se u vjeri. Bez ove unutarnje obnove, sve će izvanske mjere ostati neučinkovite, poručio je biskup Bogdan.

Osvrćući se na misno Evanđelje, u kojem Isus od nas ne traži veliku vjeru, nego samo malu vjeru, vjeru veličine gorušićina zrna, biskup Bogdan je rekao „ova vjera gorušićina zrna iz današnjeg evanđelja sasvim je jednostavna i praktično primjenjiva u obiteljskom životu, primjerice: znak križa na početku i svršetku dana, zajednička molitva za stolom, radosno sudjelovanje na nedjeljnoj svetoj misi, redoviti ispit savjesti i osobna isповijed, prepoznavanje potrebitih u susjedstvu, pomoći starima, bolesnima, napuštenima. S malim djelima ljubavi možemo puno postići“.

Obitelj je temeljna jezgra društva i Crkva

u malome. Obitelj je naša prošlost: tu smo nikli, odrasli, primili dar vjere. Obitelj je naša sadašnjost: tu živimo, ostvarujemo se, preuzimamo odgovornost jedni za druge nošeni snagom Božje ljubavi i vođeni njegovim zapovijedima. Obitelj je naša budućnost: mладим naraštajima pružamo „razloge života i nade“ kako bi oni očuvali lijepi poklad vjere i hrabro se suočili s novim izazovima. Kuda god nas vodio naš životni put, Gospodin nam je blizu u svojoj Crkvi. Dao nam je Presvetu DjeVICU Mariju za Majku: ona je naše sigurno utočište i najbolja odvjetnica i savjetnica. Započnimo malim, ali odlučnim koracima. Upustimo se u logiku gorušićina zrna. Bog će ga umnožiti i dati da donese stostruk plod na dobrobit naših obitelji i hrvatskoga naroda, naše domovine i svijeta, rekao je na kraju propovjedi biskup Bogdan.

Nakon popričesne molitve, riječ zahvale uputio je generalni vikar Vojnoga ordinarijata o. Jakov Mamić, OCD.

Euharistijsko slavlje uveličao je Orkestar OS RH pod ravnateljem pukovnika mo. Miroslava Vukovojoča Dugana i Klapa HRM „Sv. Juraj“ uz orguljsku pratnju mo. Ivana Šćepanovića.

Hodočašće hrvatske vojske, policije i branitelja završilo je u poslijepodnevnim satima pobožnošću križnoga puta na bistričkoj Kalvariji koju je također predvodio msgr. Bogdan, a na kojoj je propovijedao, na dvanaestoj postaji, policijski kapelan don Darko Poljak. ■

Proslavljen Dan kapelaniјe na Kamenskom 3. listopada 2016.

Dan nebeskih zaštitnika svih inženjeraca - svetih Anđela čuvara - svečano je proslavljen u vojarni na Kamenskom kod Karlovca. Svetu misu u zajedništvu s petnaestak svećenika predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan. To je ujedno bila prigoda da se susretnе s mnogim pripadnicima postrojbe koji su dan ranije sudjelovali i u nacionalnom vojno-redarstvenom hodočašću na Mariji Bistrici. Na misi je svirala grupa „Šokci za pet“.

Slavlju su prethodili sportski dani inženjerije jer je postrojba obilježila 25. godišnjicu svog osnivanja.

Biskup je uočio da se u vojarni mnogo radi jer je na Kamenskom bio u ožujku, kratko nakon

što je zaređen za biskupa. Nakon što su se gosti razišli uputio se u obilazak vojarni na Skakavac i Cerovac. Na Skakavcu je imao priliku vidjeti u kakvim uvjetima živi pionirska bojna, a na poligonu „Cerovac“ mu je pokazan „park inženjerije“ sa svim strojevima koje inženjeri koriste. Obišao je i prostore na kojima vojska vježba s eksplozivnim sredstvima i gdje se pioniri obučavaju u razminiranju. Na mjestu gdje su nedavno, za vrijeme obuke, stradala dvojica pripadnika OS-a, a koje je povrijeđene posjetio u bolnici, imao je priliku vidjeti koliko su u svakidašnjem radu potrebni potpora i zaštita naših nebeskih zaštitnika – Anđela čuvara. ■

Proslavljen Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Franjo Asiški“ 4. listopada 2016.

Misno slavlje povodom proslave Dana Vojne kapelaniјe „Sv. Franjo Asiški“ u Gospiću u utorak 4. listopada predvodio je msgr. Jure Bogdan, vojni biskup. Uz njega suslavili su svećenici Karlovačkog vojnog dekanata te domaći župnici. U uvodnom dijelu kapelan domaćin vlč. Ivan Blaževac pozdravio je biskupa koji je po prvi puta u kapelaniјi. Uz pripadnike 1 MTB bojne „Vukovi“ predvođene zapovjednikom pukovnikom Igom Gojmercem na misnom slavlju nazočili su umirovljeni pripadnici 9. gardijske brigade, načelnik PU ličko-senjske te gosti iz PU zadarske.

U svojoj homiliji msgr. Bogdan prikazao je

život sv. Franje, teškoće kroz koje je prolazio, ali i njegovu veličinu u povijesti Crkve koja je potakla mnoge da slijede Krista u redovničkom pozivu.

Na kraju misnog slavlja kapelan je zahvalio biskupu Bogdanu što je prihvatio poziv da predvodi misno slavlje te svima onima koju su se odazvali sudjelovanju u ovogodišnjoj proslavi.

Nakon misnog slavlja druženje je nastavljeno u restoranu vojarne „Eugen Kvaternik“. Pri kraju posjeta uz kapelana i zapovjednika, vojni biskup je obišao ostale prostore vojarne i susreo se sa svim pripadnicima na njihovim dnevnim zadaćama. ■

Održani bračni susreti za djelatnike OS RH 7. listopada 2016.

Od 4. do 7. listopada u policijskom odmalištu Valbandon u blizini Pule održani su bračni susreti za 16 bračnih parova djelatnika OS RH, koje je vodio don Marko Medo, vojni kapelan u MORH i GS OS RH. Sudionici susreta okupili su se iz različitih ustrojstvenih cjelina OS RH, s različitim su životnim, profesionalnim i bračnim iskustvima (od bračnog para s 37 godina zajedničkog života do mladog bračnog para od nešto više od godine bračnog zajedništva), različitim uspjesima i radostima kao i bolima i teškoćama koje donosi život, ali ujedinjeni u namjeri traženja duhovne okrjepe i obnavljanja snage za daljnje napore kako u svakodnevnom (civilnom) tako i u profesionalnom (vojnom) životu i radu. O svemu govori Zdravko Barbarić, sudionik susreta.

Mjesto provedbe kao da je u zamisli Stvoritelja bilo predviđeno za ovakve aktivnosti. Do-

voljno „malo“ za stvaranje intimne atmosfere povjerenja i sigurnosti, a opet dovoljno „prostrano“ za nestati u tišini i osami kontemplacije nakon odslušanih kateheza ili potrebe za samoćom.

Bračni susreti protekli su u vedrom raspoloženju, druženju, razmatranju i dijeljenju iskuštava. Nakon međusobnog upoznavanja don Marko je tijekom iduća tri dana izveo niz kratkih kateheza o ulozi i značaju očinstva u obitelji. Kateheze su imale za cilj potaknuti na kritičko propitivanje i promišljanje uloge oca u obitelji na temelju nauka Crkve, znanstvenih spoznaja te pogleda majke - žene u obitelji. One su uz službeni nauk Crkve bile prožete primjerima stvarnog života, svakodnevnih situacija u kojima se mogu prepoznati svi ljudi, bili vjernici ili ne. Ti primjeri lako mogu i trebali bi se prenijeti u rad i ponašanje djelatnika unutar OS RH. Naglašeno je posebno kako je obitelj temelj svake zajednice

te ju je iz tog razloga potrebno izgrađivati i učvršćivati kako bi bila nositelj i svjedok kršćanskog života, kako riječima tako i djelima. U tom smislu najvažnije je izgrađivati svijest i savjest, koje su temeljni elementi za činiti dobro, a izbjegavati zlo, kao i potrebu zazivanja Božje blizine kroz molitvu i slavlje svete mise. U zajedništvu s Bogom i ono što se čini nemogućim postaje moguće.

Svaka kateheza izazvala je veliko zanimanje, što se očitovalo u aktivnom sudjelovanju polaznika s nizom vrlo zanimljivih pitanja i osobnih svjedočenja, što je pridonjelo snažnom međusobnom povezivanju.

Uspjehu bračnih susreta, otvorenom, iskrenom i dragovoljnem sudjelovanju sudionika mnogo je pridonio don Marko, kako svojim blagim i pozitivnim pristupom tako i jasnim i razgovijetnim iznošenjem stavova, otvorenošću i širinom prihvaćanja drugačijeg mišljenja, uključivošću i traženjem pozitivnog u osobi, osudom grijeha a ne osobe, tako i iskrenim, utemeljenim svjedočenjem vjere te stručnim tumačenjem crkvenog nauka. U trenutcima kada bi došlo do

razilaženja mišljenja, neprimjetno i nenametljivo ali učinkovito vratio bi raspravu na željeni, zacrtani i planirani pravac, suvereno ploveći „oceanom“ napisanog materijala o tome kako je ili kako bi trebalo biti otac - glava obitelji, kako sa strane Crkvenog učiteljstva tako i znanstvene zajednice držeći se čvrsto riječi Božje - Biblije.

Euharistijsko slavlje kao vrhuncu aktivnosti, svakog dana slavili su u crkvi blaženog Miroslava Bulešića. Gotovo svi sudionici iskoristili su prigodu i potaknuti Duhom Svetim isповjedili se te na taj način potpuno sudjelovali u misnom slavlju.

Uz predavanja, iskoristili su i lijepo vrijeme te upoznali znamenitosti Pule, Rovinja, Fažane...

Na kraju - hvala svima: don Marku, satniku Srećku Žmalecu, pomoćniku kapelana, Mati Topiću, policijskom službeniku, djelatnicima odmarališta, sudionicima bračnih susreta i svima koji su omogućili ovaj lijepi susret. Posebno hvala dragom Bogu što je nadahnuo voditelja susreta don Marka i na taj način potaknuo i sve nas na misao i na djelovanje. ■

Proslavljen Dan kapelaniјe u Gombr-i 7. listopada 2016.

U Zapovjedništvu Gardijske oklopno mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske u vojarni 5. gbr "Slavonski sokolovi" u Vinkovcima u petak 7. listopada proslavljen je Dan Vojne kapelaniјe "Kraljica sv. Krunice i sv. Ivan Kapistran". Sveti misno slavlje predvodio je nadbiskup u miru msgr. Marin Srakić u zajedništvu s generalnim vikarom Vojne biskupije o. Jakovom

Mamićem, vojnim i policijskim kapelima. Proslavi Dana kapelaniјe nazočili su zapovjednik Gombr-e brigadni general Denis Tretinjak sa zapovjednicima i stožerom brigade te predstavnici policije i lokalne uprave i samouprave.

Nakon svete mise položeni su vijenci i zapaljene svijeće kod spomenika poginulim padnicima 5. gbr "Slavonski sokolovi". ■

Posjet Ratne škole Vojnom ordinarijatu 14. listopada 2016.

Vojni ordinarijat su u petak 14. listopada u okviru Plana i programa školovanja posjetili polaznici XIX. naraštaja Ratne škole „Ban Josip Jelačić“, predvođeni načelnikom Škole brigadirom Krešimirom Trstenjakom. S njima je došao i vojni kapelan s Hrvatskog vojnog učilišta p. Zoran Vujičić. Primili su ih vojni biskup msgr. Jure Bogdan i generalni vikar Vojnog ordinarijata o. Jakov Mamić, OCD.

Na početku susreta polaznike je pozdravio biskup, a zatim je načelnik Škole ukratko predstavio XIX. naraštaj. Kako i jedna i druga ustanova slijedeće godine slave 20 godina postojanja, nakratko se poveo razgovor o proslavi ove važne obljetnice.

U ovome naraštaju petnaest je polaznika Ratne škole, a pored časnika iz Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, među

polaznicima su pripadnik Ministarstva unutarnjih poslova, pripadnica Ministarstva vanjskih i europskih poslova i po jedan časnik iz Bosne i Hercegovine i Makedonije.

Generalni vikar je zatim prikazao povijest vojnog dušobrižništva koje vodi računa o cjevovitom pristupu čovjeku te istaknuo smisao institucija vojnih ordinarijata. Temelj im daje dokument pape Ivana Pavla II. „Spirituali militum curae“, koji govori i o pravnoj strukturi i o sadržaju. Prema tom dokumentu smisao vojnog ordinarijata je izgradnja mira. Zatim je predstavio dokumente na kojima se temelji rad Vojnog ordinarijata u RH te prikazao strukturu i njegov rad.

Nakon predstavljanja poveo se razgovor između domaćina i gostiju o temama vezanim za rad Vojnog ordinarijata i duhovnu skrb. ■

Proslava Dana kapelaniјe u PU šibensko-kninskoj 17. listopada 2016.

U ponedjeljak 17. listopada u kapeli Katoličkog osnovnoškolskog centra „Sv. Mihovil“ u Šibeniku svetim misnim slavlјem proslavljen je Dan Policijske kapelaniјe „Sv. Luka evanđelist.“ Svetu misu predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s don Darkom Poljakom, kapelanom ove Policijske uprave, fra Žarkom Relotom, kapelanom PU splitsko-dalmatinske, don Tomislavom Vlahovićem, kapelanom PU zadarske, don Ivanom Blaževcem, kapelanom PU ličko-senjske, don Ivom Borićem, kapelanom PU dubrovačko-neretvanske, don Ivom Topalovićem, zadarskim vojnim kapelanom.

Na misi su nazočili, uz Ivicu Kostanića, načelnika Policijske uprave šibensko-kninske, i Sandra Santinija, njegova

zamjenika, kao i ostale rukovoditelje, policijske službenike i djelatnike ove Uprave, gosti: Slobodan Marendić, načelnik PU splitsko-dalmatinske, Neven Paškalin, načelnik PU zadarske, i visoki predstavnici lokalne vlasti i drugih službi. ■

Proslava Dana Vojne kapelaniјe „Sv. Ivan Pavao II“ 21. listopada 2016.

U petak 21. listopada proslavljen je Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Ivan Pavao II“ u kapelici posvećenoj sv. Ivanu Pavlu II. u sjedištu Ministarstva obrane i Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Svečano misno slavlje predvodio je msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij

u Republici Hrvatskoj, uz generalnog vikara Vojnog ordinarijata o. Jakova Mamića, vojnog kapelana p. Zorana Vujičića i policijskog kapelana don Marina Dragu Kozića. U misno slavlje uveo je sve prisutne vjernike riječima dobrodošlice vojni kapelan domaćin don Marko Medo.

Svečanom misnom slavlju prisustvovali su brojni vjernici iz kapelanije kao i službeni predstavnici Ministarstva obrane i GS OS RH: potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane gosp. Damir Krstičević, zamjenik ministra obrane gosp. Tomislav Ivić, glavni tajnik Ministarstva obrane gosp. Petar Barać i pomoćnici ministra obrane.

Msgr. Jure Bogdan je u svojoj propovijedi iznio pojedinosti vezane uz život i djelo svetog Ivana Pavla II. Posebno je istaknuo vrlo važnu

ulogu svetog Ivana Pavla II., koju je odigrao u priznanju Republike Hrvatske neovisnom državom. Istaknuo je kako se u vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj i ratnih strahota u Bosni i Hercegovini neumorno zalagao za pravedno rješenje i prestanak rata. Ivan Pavao II. je ostavio primjer velike pobožnosti, pravog mistika, sveta života.

Svojim pjevanjem u svečanom misnom slavlju sudjelovala je i klapa Hrvatske ratne mornarice „Sv. Juraj“. ■

Na Bobovcu održano 13. hodočašće oružanih i redarstvenih snaga BiH 22. listopada 2016.

Petnaesti molitveni dan za domovinu Vrhbosanske nadbiskupije i Trinaesto hodočašće na Bobovac katolika pripadnika Ministarstva obrane, Oružanih snaga BiH i redarstvenih snaga proslavljeni su u subotu, 22. listopada, na ostacima kraljevskog grada Bobovca pored crkve sv. Mihovila arkandela, u kojoj se nalaze posmrtni ostaci nekoliko bosanskih kraljeva, nedaleko od poznatog franjevačkog samostana i župe Kraljeva Sutjeska.

Svečano euharistijsko slavlje na Bobovcu predvodio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić u zajedništvu s vojnim biskupom u BiH msgr. Tomom Vukšićem i vojnim biskupom u RH msgr. Jurom Bogdanom. Koncelebrirali su vojni kapelani iz Bosne i Hercegovine, a pridružila su im se četvorica kapelana iz Republike Hrvatske te vojni kapelan fra Vito Muhić iz Slovenskog vojnog vikarijata, kao i svećenici drugih službi iz raznih dijelova Bosne i Hercegovine.

Na svetoj misi sudjelovali su i brojni katolici predstavnici raznih razina vlasti na čelu se članom Predsjedništva BiH Draganom Čovićem, ministricom obrane Marinom Pendeš, načelnikom Zajedničkoga stožera OS BiH generalom Antonom Jelečem, predsjednikom Federacije Marinom Čavarom, zamjenicom predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH Borjanom Krišto i drugima. Pridružilo im se i nekoliko časnika OS RH predvođenih brigadirom Božom Vukasovićem te pukovnik Žarko Henigman iz Slovenije. I ovaj put na Bobovac je došla povjesna Hajdučka družina Mijata Tomića iz Tomislavgrada kao i hodočasnici koje je organizala Zajednica žena Kraljica Katarina Kosača, Udruga Troplet i druge udruge.

Vjernici iz raznih župa Vrhbosanske i drugih biskupija pridružili su se časnicima, vojnicima i redarstvenicima katolicima koji su okupili kod rijeke Bukovice podno Bobovca te su u molitvenoj procesiji, predvođeni počasno-zaštitnim

bojnama BiH i HR sa stjegovima, došli do Bobovca gdje su sudjelovali na misnom slavlju. Među vjernicima su bile i časne sestre te bogoslovi iz Sarajeva i sjemeništari iz Travnika. Misno slavlje uživo je prenosi Hrvatski radio Bobovac, a preuzimali su Radio Marija i Radio Herceg-Bosna.

U svom pozdravu kardinal Puljić je izrazio radost što su se ponovno okupili na molitvu na povijesnom mjestu te prenio blagoslov svetog oca Franje svim stanovnicima Bosne i Hercegovine. Napominjući da se sa Svetim Ocem kratko susreo dan ranije u Vatikanu, kazao je da se papa Franjo s radošću sjeća svog posjeta Sarajevu i Bosni i Hercegovini te izražava zahvalnost na gostoprimstvu svima, a osobito Organizacijskom odboru na čelu s predsjednikom Čovićem.

Čitanje i molitvu vjernika čitali su pripadnici Oružanih snaga i policije.

Prigodnu propovijed uputio je biskup Vukšić koji je podsjetio da su se okupili „na ovom povijesnom mjestu i ujedinjeni u molitvi za sreću i blagostanje svoje zemaljske domovine i svih ljudi koji u njoj žive. I dok molimo sreću, slogu i uspjeh, kao vjernici znademo da Bog svoj blagoslov šalje na zemlju u mjeri u kojoj se oni, koji mu se obraćaju u molitvi, sami svojim djelima i životima trude, da pridonesu društvenoj slozi, napretku, miru, povjerenju i radosti“, kazao je biskup Vukšić te podsjetio na riječi sv. Pavla apostola da je

naša prava „domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista (Fil 3, 20)“. „No jednakoznademo i vjerujemo, da put svakoga čovjeka u nebesku domovinu prolazi kroz njegovu zemaljsku postojbinu i da se prolaz osigurava jedino odgovornim činjenjem dobra ljudima koje susreće, društvu u kojemu živi i stvorenjima koja ga okružuju. To je jedina ulaznica u Nebesa“, riječi su biskupa Vukšića.

Napominjući da je u tijeku Godina milosrđa za cijelu Katoličku Crkvu, biskup Vukšić je istaknuo da se prije svakoga pojedinoga djela milosrđa nalazi i mora stajati aktivan stav osobne odgovornosti iz kojega treba proizaći svako plemenito djelo. „Danas, kad smo okupljeni u molitvi za domovinu, najveće naše djelo milosrđa koje uopće možemo izvršiti za nju, zove se odgovornost: za svakoga čovjeka, za napredak, za savjesno vršenje službe koju obnašamo, za dostojanstvo, za prava i dužnosti, za izgradnju društvene slike, međusobnoga razumijevanja i uvažavanja“, kazao je biskup Vukšić.

Istaknuvši da je kršćanstvo religija radosti, ne samo zbog sadržaja koji je objavljen, i vječnoga života, kojemu se nadaju, nego također zbog uvijek mogućega novog početka, biskup Vukšić je kazao da ova „Godina odgovornosti“ poziva sve na novi početak, a time na nemir popravka i obraćenja, koji su nužna pretpostavka i početak pravoga mira i napretka: u duši, u savjeti, ali i u

društvu. „Mi kršćani smo pozvani da to učinimo prije svih drugih i odmah. To je naša obveza! Pri tomu, kao realisti znademo da nećemo uspjeti u svemu i da sreća društva ne ovisi samo o nama. No istovremeno, dok znademo da postoje i oni, koji ovakav kršćanski govor ne prihvataju, pa i da ima onih koji bi najradije da se mi ovdje ne okupljamo, kao kršćani vjerujemo da je naša zadaća, naša čast i čak naša definicija biti 'sol zemlje' (Mt 5, 13), 'svjetlost svijeta' (Mt 5, 14) i kvasac (usp. Mt 13, 33) za tjesto, koje se zove ovaj svijet, da bi taj isti svijet, po kvascu našega djelovanja i primjera, prerastao u kruh kraljevstva Božjega. To ćemo i činiti, jer vjerujemo da milosrđe dobiva svoje konačno osmišljenje kad prerasta u djelatnu ljubav“, rekao je biskup Vukšić.

Svoju propovijed biskup Vukšić završio je sljedećom molitvom: Bože, svevišnji vladaru svakoga vremena, svih naroda i država, Tebe ponizno molimo, pogledaj milostivim okom na našu domovinu, svakoga čovjeka i sve narode koji u njoj žive. I kao što si Ti dobar, i jedan u trojstvu osoba, daj da se svi ljudi, iako mnogi, slože u vršenju dobrote. Daj našoj domovini sreću, umnoži u njoj dobrotu, blagoslovi sve plemenite stanovnike. Obdari sve očeve i majke brojnim i zdravim potomstvom. Učini da se obrate grešni i da napredujemo u svakom dobru. Čuvaj nas, Bože, od neprijatelja i rata, od raznih bolesti i gladi, od korupcije i pokvarenosti, od mržnje i nesloge, od neodgovornosti i lijenosti u obnašanju javnih službi, od nepravednih zakona i njihove

primjene, od svađe i nemira. Sve nas, dobri Bože, nadahnji duhom istine i ljubavi da budemo milosrdni, da služimo jedni drugima i međusobno se bratski poštujemo, da izgrađujemo domovinu, da umnažamo dobrotu, da volimo ljude i svako Tvoje stvorenje te tako slavimo Tebe, svevišnjega vladara, sada u zemaljskoj domovini u prolazu i poslige u nebeskoj dovjeku".

Generalni vikar msgr. Željko Čuturić uputio je riječi zahvalnosti svima, a osobito pripadnicima Druge bojne pete pješačke brigade iz Kiseljaka koji su pripravili sve što je potrebno za misno slavlje kao i za blagovanje vojničkog graha.

Član Predsjedništva Čović uručio je na kraju svete mise vojnemu biskupu Bogdanu sliku - rad pripadnika 3. bojne iz Orašja. Potom je fra Mate Logara u znak zahvalnosti uručio sliku ministrici Pendeš, a zamjenik direktora Kaznenopopravnog doma Zenica Ivica Dujmović darovao je kardinalu Puljiću sliku Posljednje večere. Kao znak zahvalnosti Franjevačkom samostanu u Kraljevoj Sutjesci biskup Vukšić uručio je gvardijanu fra Željku Brkiću sliku zagrebačkog slikara Domenica Gonzija.

Nakon molitve za Sinodu Vrhbosanske nadbiskupije, svi zajedno su izmolili Molitvu za domovinu.

Liturgijsko pjevanje animirao je zbor Katoličkog školskog centra „Petar Barbarić“ iz Travniku.

Po završetku molitvenoga pohoda, vojnici su sve sudionike počastili vojničkim grahom.

Kardinal Puljić odredio je i da se 25. listopada, na smrtni dan kraljice Katarine Kosača, u svim župama slavi Misa za Domovinu te da se za zbornu molitvu uzme obrazac iz Rimskog misala na str. 722, a ostalo iz obrasca Za napredak naroda.

Molitveni pohod Bobovcu pokrenuo je kardinal Puljić u znak sjećanja na dan smrti bosanske kraljice Katarine Kosača 25. listopada 1478. s ciljem ujedinjenja u molitvi za osobne potrebe, za vlastiti narod i domovinu Bosnu i Hercegovinu ali i za sve ljude i narode koji u njoj žive. U listopadu 2002. godine kardinal Puljić je uputio dopis župnim uredima i crkvenim institucijama u kojem, između ostalog, stoji: „Nekoliko zadnjih godina na obljetnicu smrti bosanske kraljice Katarine Kotromanić-Kosača redovito sam slavio svetu misu na njezinom grobu u Rimu. Posavjetovavši se sa svojim suradnicima, odlučio sam da ubuduće na obljetnicu smrti kraljice Katarine molimo za ovu Zemlju – našu Domovinu u svim crkvama, a posebno ćemo to ciniti na Bobovcu. U tom duhu određujem da dana 25. listopada u svim župnim zajednicama bude uzet obrazac Mise za Domovinu“, napisao je tom prigodom kardinal Puljić pozavavši svećenike, redovnike, redovnice i ostale vjernike da dođu na Bobovac te mole za domovinu Bosnu i Hercegovinu. Tačkođer je zamolio sve predstavnike vlasti i medija da ovom činu ne bude davana nikakva politička konotacija ističući kako želi da to bude isključivo vjernička molitva. ■

Hodočašće polaznika Policijske akademije u Sinj 22. listopada 2016.

Polaznici i djelatnici Policijske akademije predvođeni svojim kapelanom fra Franom Musićem hodočastili su u subotu 22. listopada u svetište Čudotvorne Gospe Sinjske, u povodu ovo-godišnje proslave 300. obljetnice okrunjenja slike Čudotvorne Gospe Sinjske.

Hodočasnici su put započeli kratkom molitvom. Bez teškoća su stigli u Sinj gdje ih je dočekao župnik fra Perica Maslać, koji im je predstavio povijest svetišta. Nakon razgledavanja i upoznavanja svetišta slavili su svetu misu koju je predvodio fra Musić. Poslije svete mise posjetili su muzej Sinjske alke. Hodočasnici su bili oduševljeni ljepotom i postavom muzeja.

Nakon kratke šetnje ulicama Sinja, putovanje se nastavilo prema Splitu, tj. Poljudu – stadionu nogometnog kluba Hajduk. Službeni vodič proveo je grupu po prostorijama i stadionu te ih upoznao

s nogometnom poviješću kluba.

Nakon poljudskog stadiona posjetili su katedralu sv. Duje, gdje ih je također dočekao vodič i upoznao ih s bogatom i značajnom poviješću katedrale. Popodnevno lijepo vrijeme iskoristili su za razgledavanje ljepota grada Splita. ■

Hodočašće Osječkog dekanata u Ilok

23. listopada 2016.

Povodom blagdana svetog Ivana Kapistrana, zaštitnika župe i grada, u nedjelju 23. listopada održano je hodočašće Osječkog dekanata Vojnog ordinarijata u Ilok. Hodočašće je započelo uvodnim obredom ispred kapelice svetog Ivana Nepomuka koje je predvodio požeški biskup msgr. Antun Škvorčević, a nastavljeno je procesijom koja se kretala iločkom starom jezgrom prema župnoj crkvi sv. Ivana Kapistrana.

U procesiji su sudjelovali hodočasnici djevatnici Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" sa zapovjednikom brigadirom Željkom Šikićem i djevatnici Gardijsko oklopno-mehanizirane brigade s načelnikom stožera pukovnikom Milom Valentićem, noseći zastave postrojbi.

Središnji događaj bilo je svečano euharistiski slavlje koje je predvodio požeški biskup uz vojne kapelane Osječkog dekanata Vojne biskupije, te brojne svećenike iločkog i vukovarskog kraja.

U propovijedi biskup Škvorčević prisjetio

se života svetog Ivana Kapistrana (1386.-1456.), koji je proputovao gotovo cijelu Europu kao papin poslanik, propovjednik i organizator borbe protiv Turaka. Posebno se istaknuo vodeći križare u obrani Beograda od Turaka godine 1456. Umro je 23. listopada 1456. godine u Iloku, a ne zna se točno gdje je njegov grob. Motiv apostolskog rada svetog Ivana nije bila mržnja prema osvajačima nego ljubav prema kršćanskoj Europi. Ista ljubav nosila je branitelje naše domovine u obrani za vrijeme Domovinskog rata. Ta ista ljubav treba nadahnjivati i nas u obnovi i izgradnji naše domovine, napose u duhovnoj obnovi nas kao pojedinaca, naših obitelji i cijelog hrvatskog naroda, naglasio je biskup.

Nakon svete mise hodočasnike su ispred crkve dočekali polaznici OŠ „Julije Benešić“ s izložbom dječjih radova i domaćih proizvoda povodom Dana kruha i Dana zahvalnosti za plodove zemlje koji se održavaju u sklopu Dana grada. U gradskoj dvorani "Kurija Brnjaković" hodočasnici su imali prigodno druženje i okrjepu. ■

Preduputna obuka za pripadnike 6. HRVCON-a i prevencija nasilja u obiteljima

27. listopada 2016.

Od utemeljenja OS RH, poglavito kroz njezino stasanje tijekom Domovinskog rata dušobrižništvo i nazočnost svećenika pokazala se neizostavnom i nužno potrebnom, poglavito u trenutcima prije i poslije teških i stresnih situacija u kojima su bili pripadnici Hrvatske vojske. Bezbrojni primjeri pokazuju nam kako je vojni kapelan odradio nemjerljiv dio u sanaciji i liječenju osoba koje su prošle kroz strahote rata kao i za njihove članove obitelji. Bezbrojni su primjeri prigodom pogibija, ranjavanja i sahrana u kojima je utješna riječ vojnog kapelana i njegova empatija učinila mnoge situacije manje teškim i tragičnim. Ovaj hod Vojnog ordinarijata i OS RH nastavio se i nakon Domovinskog rata kroz svakodnevne susrete s djelatnicima na misama, različitim proslavama i komemoracijama. Poglavit je značajna suradnja i potreba za dušobrižnikom proistekla kroz sudjelovanje vojnih kapelana u mirovnim misijama, prvenstveno u Afganistanu. Kapelani su zajedno s našim pripadnicima mirovnih misija, s vojnicima i časnicima, provodili po šest mjeseci u dalekoj i delikatnoj mirovnoj misiji. Iskustvo je pokazalo koliko su važni tjedni ili svakodnevni susreti s pripadnicima mirovne misije u situaciji kad su vojnici konstantno pod stresom i odvojeni od svojih najmilijih.

Uključivši se u aktualna zbivanja u našem društvu i OS RH, kapelani Vojnog ordinarijata uključeni su u proces preduputne obuke za pripadnike OS RH

koji se spremaju u mirovne misije s sljedećim temama:

1. Etika vojnika u mirovnoj misiji
2. Religija i mir na biblijskoj osnovi
3. Multikulturalnost
4. Dušobrižništvo u mirovnoj misiji

Kroz navedeni blok predavanja koje su proveli naši vojni kapelani: p. Zoran Vučić, vlc. Ante Mihaljević, vlc. Slavko Rajić i don Marko Medo u Gašincima, Plesu i Rakitiju našim vojnicima se prezentira cijeli niz etičkih, moralnih, pravnih i vojničkih načela koji svoju inspiraciju i temelj imaju u evanđelju i kršćanskoj tradiciji. Kroz navedena predavanja predočuje se sva lje-pota i atraktivnost kršćanskog pogleda na svijet kao i nužnost moralnih, etičkih i obiteljskih vrijednosti koje su nosivi stupovi svakoga društva, čijim urušavanjem svako društvo neminovno gubi svoj temelj i upada u neizdrživi nered i kaos koji se odražava na sva područja ljudskog života.

Također su vojni kapelani uključeni u inicijativu koju je pokrenuo načelnik GS OS RH s aktualnom i akutnom temom nasilja u obitelji. Tako su svi vojni kapelani dobili naputak od Vojnog ordinarija u kojem se predlaže da u suradnji sa svojim zapovjednicima svi vojni kapelani pristupe održavanju ovih predavanja u kojima će na stručan, interdisciplinaran i nadasve evanđeoski pristup rasvijetliti nedoumice i tegove koje sa sobom nosi nasilje u obitelji, a koje postaje sve veći problem našega društva. ■

Misa zadušnica i pogreb žrtava iz Hude Jame

27. listopada 2016.

Sveta Misa zadušnica za žrtve komunističkih zločina počinjenih nakon Drugoga svjetskog rata, ekshumiranih iz stratišta Huda Jama u Sloveniji, slavlјena je u mariborskoj katedrali sv. Ivana Krstitelja u četvrtak 27. listopada u 14.00 sati. Predvodio ju je mariborski nadbiskup i metropolit msgr. Alojzij Cvikl u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Sloveniji msgr. Juliusom Januszom, vojnim ordinarijima iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine msgr. Jurom Bogdanom i msgr. Tomom Vukšićem, varaždinskim biskupom msgr. Josipom Mrzljakom, gospičko-senjskom biskupom u miru msgr. Milom Bogovićem, celjskim biskupom msgr. Stanislavom Lipovšekom, mariborskim nadbiskupom metropolitom u miru msgr. Marjanom Turnšekom, pomoćnim mariborskim biskupom u miru msgr. Jožefom Smejem i četrdesetak svećenika.

Na početku propovijedi nadbiskup Cvikl podsjetio je kako je 3. listopada ove godine kod kapele na ulazu rudarskoga rova Sv. Barbara u Hudoj Jami započeo javni pokop oko 800 do sada iskopanih žrtava masovnog ubijanja nakon Drugoga svjetskog rata.

Danas smo se okupili ovdje u našoj katedrali na sprovodnoj misi za sve žrtve Hude jame da se s njima oprostimo, te ih predamo Božjoj ljubavi i milosrđu, rekao je nadbiskup, te izrazio nadu da će se u budućnosti saznati tko su te žrtve imenom i prezimenom, kao i drugi podatci, te će im biti omogućen dostojanstven pokop u obiteljske grobove. Nadalje je naglasio kako su slovenski biskupi pozdravili napore državnih ustanova i organizacija civilnog društva kako bi se osigurao pokop ubijenih žrtava porača.

Želja da sve žrtve Hude jame budu poko-

pane u Spomen-parku Teharje bila je i želja nas slovenskih biskupa jer je za mnogu rodbinu nestalih i ubijenih prihvatljivo Teharje kao posebno mjesto sjećanja na te žrtve. No, nisu se svi složili s tim da to bude mjesto posljednjeg počivališta, pa je odabранo groblje Dobrova u Mariboru. Kao pastir mariborske nadbiskupije tako danas prihvaćam sve žrtve Hude jame. Tako ulazite, draga preminula braća i sestre, u zajedništvo naše mjesne Crkve. Od sada će se na poseban način moliti za vas kada se u molitvama spominjemo preminulih, rekao je nadbiskup.

Danas, osim molitve za ove drage pokojne, na oltar stavljam i naše molbe da bi uvijek i po svuda kao pojedinci i kao narod hrabro i s povjerenjem gledali u budućnost! To ćemo uspjeti, ako ćemo biti spremni zajedno iskreno tražiti istinu i ako ćemo se za počinjenu grešku i nepravdu zalagati za međusobno praštanje i pomirenje. Kad razmišljamo i govorimo o našoj zajedničkoj budućnosti, osjećamo koliko nam treba krepost nade i međusobnog povjerenja i povezanosti. Ova naša pokojna braća i sestre od kojih se oprštamo naši su uzori u vjeri. Pri otkapanju žrtava često su uz posmrtnе ostatke nađene krunice, križevi, svete sličice. To nam govorи o njihovoj čvrstoj vjeri i nadi u patnji. Unatoč teškom trpljenju i kušnjama nisu ostali bez nade i nisu odustali. Na kraju, ljudski gledano više nisu imali druge uporišne točke na koju bi usmjerili svoju nadu; Bog je mnogima od njih ostao jedini oslonac za ne-pokolebljivu vjeru i povjerenje. Stoga, danas možemo reći da su to naša pokojna braća, ne samo

po nacionalnosti i po krštenju, već ponajprije po jakoj vjeri. Vjerujemo da su po svojoj vjeri mnogi od njih sad naši zagovornici kod Boga, rekao je nadbiskup Cvikl.

Također je propovjednik podsjetio kako je među plodovima pomirenja svakako unutarnji mir, povjerenje i sigurni pogled u budućnost. Dok iskreno pristupamo jedni drugima, smatramo potrebnim ponoviti Isusove riječi izrečene na križu „Oče, oprosti!“. Ove riječi koje je Isus izrekao na Veliki petak svoj pravi i konačni smisao dobivaju na uskrsno jutro kada je Isus konačno pobijedio grijeh, mržnju, patnju, smrt, i dao nam vječni život. U svjetlu Isusova uskrsnuća od mrtvih, vjerujemo da naši pokojni žive i istodobno se moramo nadati da Bog liječi i naše rane grijeha, mržnje, ogorčenosti i svaku želju za osvetom, ako smo kročili stazom nesebične ljubavi, kao što nam pokazuje Isus Krist. Kada gledamo na događaje Hude jame i poslijeratnih ubojstva u svjetlu uskrsnog jutra, to ne znači da ćemo to lako zaboraviti, kao da se nije dogodilo. To je naša prošlost i povijest koju moramo prihvati. Božje milosrđe i naša nastojanja za međusobno oprštanje, pomirenje i mir nam mogu pomoći, da unatoč teškim događajima naše povijesti, slovenska država postane čovječnije mjesto za naše življenje, naglasio je nadbiskup.

Propovijed je nadbiskup Cvikl zaključio riječima koje je papa Franjo zapisaо nakon posjeta koncentracijskom logoru Auschwitz i Birkenau. Nakon što je stao pred „zid smrti“ i obišao bunker gladi u kojem je umro sv. Maksimilijan Kolbe

u knjizi posjetitelja je napisao „Gospodine, smiluj se svome narodu. Gospodine, oprosti toliku okrutnost.“

S tim Papinim riječima i mi se danas oprštamo od žrtava Hude jame. Zadatak koji nam daju te žrtve je da u sebi i među nama širimo sile dobra i nastojimo raditi, živjeti i darovati se za istinu i vrednote koje izviru u Bogu. Učinimo sve što je u našoj moći da se nepravedna i krvava djela novije povijesti nikada ne ponove. Svim pokojnima, od kojih se oprštamo neka Gospodin podari vječni mir i kod sebe puninu života, rekao je na kraju propovijedi nadbiskup Cvikl.

Poslije mise, u zajedništvu s drugim biskupima i svećenicima iz Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine nadbiskup Cvikl predvodio je sprovodne obrede na groblju Dobrava u Mariboru.

U nagovoru na groblju nadbiskup Cvikl je istaknuo: „Ako je moj život hod s Gospodinom, da vjerujem u Njegovo neizmjerno milosrđe, posljedni trenutak moga života prihvatiću kao predanje u ruke našega Stvoritelja. U toj vjeri, mi se u tišini i molitvi oprštamo od žrtava Hude jame, u nadi da su se u trenutcima patnje, boli i usamljenosti predali u ruke Božje i sada gledaju Njegovo lice. Gledati Lice Božje, naći se u Njegovu zagrljaju to je ono što čovjeka tješi i umiriće. Svi smo danas ispunjeni nadom i utjehom. Da bi nam Sin Božji pokazao da smrt nije kraj, i sam je legao u grob. Božja snaga, Božja ljubav je otkinula pečat smrti i odmaknula kamen koji je bio postavljen na ulazu u Isusov grob. Isus živi, pokazao se kao pobjednik nad smrću, da bi svи

ma nama dao nadu da smrt ne pobjeđuje. Drage žrtve Hude jame i vi ste pobijedili smrt. Zazovite Božji blagoslov na nas da bi bili sposobni živjeti u vjeri u povjerenju u Boga, jer u Njemu nije podjela, već smo svi dio jednoga velikoga zajedništva.“

Pogrebom posmrtnih ostataka dosad ekshumiranih žrtava partizanskog zločina iz Hude Jame, njih 778, među kojima su i stotine Hrvata, dovršen je proces prijenosa njihovih tijela iz stratišta u obilježenu grobnicu. Na pogrebu su govorili slovenski predsjednik Borut Pahor, predstavnik obitelji stradalih u Hudoj Jami Peter Sušnik, te predstavnici Katoličke Crkve u Sloveniji i Hrvatskoj.

Simboličkom spuštanju ljesa u grobnicu kojim je dovršen pogreb prisustvovali su hrvatski premijer Andrej Plenković, predsjednik Hrvatskog sabora Božo Petrov, ministar vanjskih poslova Davor Ivo Stier, potpredsjednici Sabora Milijan Brkić i akademik Željko Reiner, kao i više saborskih zastupnika.

Prijepodne, predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović na mariborskom groblju Dobrava odala je počast žrtvama. „Svaka žrtva zaslužuje plijetet i danas je dan kad se u miru, s dostojanstvom, moramo pokloniti žrtvama, a povjesna istina se mora utvrditi jer je ona zalog za bolju budućnost“, kazala je nakon što se poklonila žrtvama pored buduće zajedničke grobnice na mariborskom groblju. Istaknula je kako se došla pokloniti svim Hrvatima i svim drugim žrtvama masovnih ubojstava komunističkog režima nakon Drugog svjetskog rata. ■

Hodočašće vjernika PUZ-a u Vukovar i Lovas

29. listopada 2016.

U subotu 29. listopada djelatnici PU zgrebačke – vjernici Policijske kapelani „Majka Božja Kamenitih vrata“ – kojima se pridružilo nekoliko djelatnika MUP-a, kao i članova Planičarskog društva „Sv. Rok“ iz Svetе Nedjelje, krenuli su ka Vukovaru, pokloniti se plemenitosti žrtve darovane na oltaru domovine za slobodu i mir. Molitvom koju je predvodio policijski kapelan don Marin Drago Kozić započelo je putovanje - dan sjećanja na žrtvu Vukovara, na sve poginule branitelje i civilne žrtve Podunavlja, ali i hrvatskog naroda tijekom Domovinskoga rata - kapelan je sažeо geslo hodočašća.

Prva postaja hodočašća bilo je Memorijalno groblje. Pred središnjim spomenikom na groblju zapalili su svijeće, a don Marin je predvodio molitvu za sve koji počivaju na groblju.

Druga postaja i ujedno središnji dio hodočašća bilo je slavlje svete mise u župnoj crkvi sv. Mihaela Arkanđela u Lovasu, koju je predvodio policijski kapelan u zajedništvu s mjesnim župnikom vlč. Željkom Grigićem. Misno slavlje pjesmom su uzveličali i članovi župnog zbora.

Don Marin se u propovijedi osvrnuo na mještane Lovasa koji su u ratu od srpske agresije doživjeli veliku tragediju, moleći za njih zagovor sv. Mihaela.

Po završetku mise župnik je hodočasnike upoznao s događajima koji su se zbili u Lovasu, te im zahvalio što su došli u ovo mjesto koje je

doživjelo veliku tragediju i u kojem se također branila i stvarala Hrvatska.

Treća postaja hodočašća bila je masovna grobnica. Na mjesnom groblju u Lovasu bila je masovna grobnica iz koje je ekshumirano 68 žrtava. Teško je opisati sav užas i strahote koje su doživjeli Hrvati u Lovasu i Opatovcu. Svirepa ubojstva, torture, bijela traka na rukama Hrvata kao znak raspoznavanja i nacionalne pripadnosti, mučenja i silovanja žena, prisilni rad..., samo su dio strahota koje su ovi ljudi proživljavali, rekao je župnik Grigić. „Premda bi žrtve trebale biti u fokusu kada je riječ o suđenjima za ratne zločine, one su još uvijek zaboravljene i marginalizirane i nitko još nije za njih odgovarao“, nagnasio je.

Četvrta postaja bio je Muzej vučedolske kulture u Vukovaru. Muzej prikazuje život i postignuća vučedolske kulture koja slovi za najstariju europsku civilizaciju. Stalni postav čine predmeti pronađeni na arheološkim nalazištima, a datiraju iz 3000 do 3300 godine prije Krista. Po povratku stali su kod vukovarskog vodotornja, simbola hrvatskog zajedništva, i napravili zajedničku fotografiju.

Peta postaja hodočašća bio je posjet Spomen-domu hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti gdje se nalazi poprsje generala Blage Zadre, kao i tenk koji je simbol herojske obrane Trpinjske ceste i Borova naselja. ■

Misno slavlje za sve hrvatske branitelje 2. studenoga 2016.

U prigodi blagdana Dušnog dana u srijedu 2. studenog u svetištu Sveta Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu slavljena je sveta misa zadašnica za sve poginule, umrle i nestale hrvatske branitelje u Domovinskom ratu. Svetu misu, u zajedništvu s generalnim vikarom Vojnog ordinarijata o. Jakovom Mamićem, župnikom don Antonom Vasiljem, vojnim i policijskim kapelanim, predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan.

Na misi su nazočili predsjednik Hrvatskog sabora Božo Petrov, savjetnica Predsjednice RH za obranu i nacionalnu sigurnost Maja Čavlović, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, zamjenik ministra obrane Tomislav Ivić, zamjenik ministra unutarnjih poslova Davor Blažević, na-

čelnik GS OS RH general zborni Mirko Šundov, glavni ravnatelj policije Zvonimir Vnučec, kao i drugi visoki vojni i policijski dužnosnici, hrvatski branitelji, članovi udruga proizlišlih iz Domovinskog rata, obitelji poginulih i nestalih branitelja te predstavnici civilnih vlasti.

Na početku misnog slavlja msgr. Bogdan je zahvalio Salezijanskoj provinciji na suradnji i na otvorenim vratima svetišta za potrebe Vojnog ordinarijata te podsjetio koliko je bilo veliko i okrutno zlo koje je pokušalo zagospodariti hrvatskim prostorima, koje je razaralo sela i gradiće, uništavalo i raseljavalo skupine i pojedince do istrebljenja. Ono je nažalost i danas aktivno i ne posustaje. U tome svjetlu, s osobitom pažnjom

pristupamo pогinulim i nestalim hrvatskim braniteljima, koji su iz ljubavi prema vlastitoj obitelji, narodu i domovini krenuli na prve crte bojišnice kako bi obranili sve nas.

U propovijedi biskup Bogdan je protumačio kršćansko poimanje smrti u svjetlu Isusova uskrsnuća, koje jasno pokazuje da je svaki čovjek besmрtan – smrt otvara vrata životu, ono-

me vječnome životu.

Na misi je pjevala Klapa HRM-a „Sv. Juraj“, uz orguljsku pratnju Ivana Šćepanovića.

Nakon svete mise izaslanstvo predvođeno predsjednikom Hrvatskog sabora položilo je vijenac i zapalilo svijeće kod „Pieta Croatica“ na istočnom pročelju crkve, a msgr. Bogdan predvođio je molitvu za sve poginule branitelje. ■

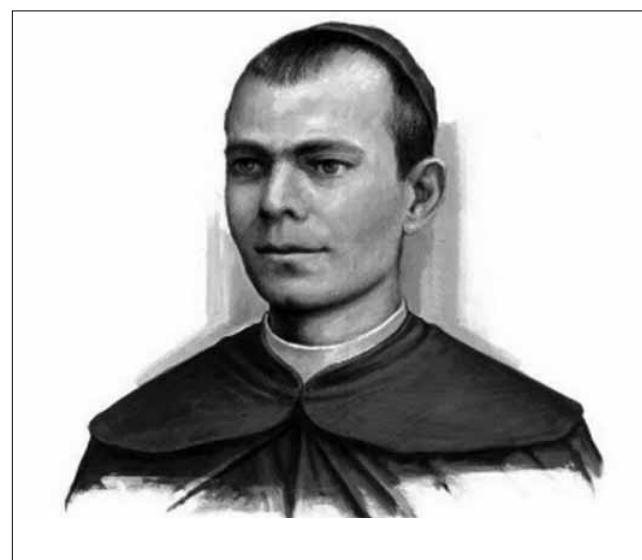
119. obljetnica smrti Bonifacija Pavletića i Dan kutinskih branitelja 4. studenoga 2016.

Vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan predvođio je u Kutini u petak 4. studenoga slavlje prigodom 119. obljetnice smrti sluge Božjega Bonifacija Pavletića. Toga dana bio je i Dan kutinskih branitelja. Ova dva važna događaja proslavljena su zajedno.

Nakon polaganja cvijeća i svijeća kod velikoga spomen-križa, uz veliku nazоčnost branitelja, biskup Bogdan je u 15.30 predvodio molitvu za pokojne kutinske branitelje. U 16 sati predstavio je sv. Misu u župnoj crkvi u zajedništvu s mјesnim župnikom, dvojicom redovnika iz Družbe sinova Bezgrješnog začeća i drugim svećenicima. Velika kutinska crkva bila je ispunjena braniteljima i drugim vјernicima Kutinjanima. U svojoj homiliji prikazao je ljudski i duhovni profil mladog redovnika rodom iz Zbjegovače kraj Kutine.

„Sluga Božji Bonifacije Pavletić“ (...) „U roditeljskoj kući u svojoj obitelji dobio je temeljni ljudski i kršćanski odgoj, ono najvrјednije što je bitno odredilo njegov život i dovelo ga do vrhnaca kreposnog života, do svetosti. Upravo stoga njegov ‐Dies natalis‐ - dan njegove prerane smrti, 4. studenoga 1897., nije bio dan poraza nego Dan rođenja za nebo.“

„Svojim životom svjedočio je u konkretnoj

svakodnevici Boga ljubavi. O njemu je govorio, u njegovoj prisutnosti je živio. Bog je njemu bio sve. Svjestan je bio kao i svaki čovjek svojih ograničenosti, a to mu je upravo još više pomagalo da se osloni na Boga, da u njemu ima svoje čvrsto uporište. Divan primjer i svima nama“, rekao je biskup.

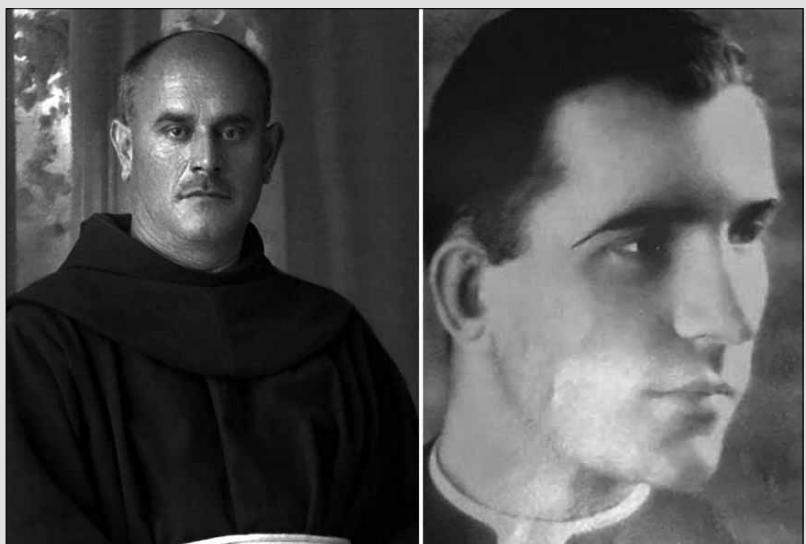
Nakon programa u župnoj crkvi biskup Bogdan je sudjelovao na prigodnome programu organiziranome za sve kutinske branitelje. ■

Hrvatski narod dobio dva nova blaženika

5. studenoga 2016.

U subotu 5. studenoga kardinal Angelo Amato, prefekt Kongregacije za proglašenje svetih, u skadarskoj katedrali Sv. Stjepana prвomučenika predsjedavao je slavlјem proglašenja blaženima 38 mučenika koji su ubijeni iz mržnje prema vjeri (in odium fidei) u razdoblju od 1946. do 1974. godine, za vrijeme komunističkog režima Envera Hodže. Među biskupima koncelebrantima bili su zadarski nadbiskup i predsjednik HBK Želimir Puljić, požeški biskup Antun Škvorčević i dubrovački biskup Mate Uzinić te biskupi iz BiH Tomo Vukšić i Pero Sudar.

Na svečanoj misi proglašenja blaženim sudjelovalo je i više od osam stotina hodočasnika iz Dubrovačke i Požeške biskupije te Zagrebačke nadbiskupije, uglavnom porijeklom iz Janjeva i Letnice.

Fra Serafin Glasnović-Kodić i don Anton Muzić

Fra Serafin Glasnović-Kodić, rođen je u Janjevu 25. travnja 1893. kao sin Gašpara i Antonije rođ. Rodić. Na krštenju je dobio ime Ivan. Kao redovnik Reda manje braće za prezbitera je zaređen 30. lipnja 1915. Teološki studij započeo je u franjevačkoj bogosloviji u Skadru, a zatim je nastavio u Grazu u Austriji. Obnašao je službu župnika u župama Dushman, Shalë, Prekal, Bushkash, Vukël i na kraju u Lezhë. U svojoj provinciji bio je definitor, ekonom i profesor.

Bio je čovjek velike razboritosti i oštromnosti. Nakon jednog provincijskog sastanka bio je uhićen i okrutno mučen, zbog lažne optužbe i zavjere. Tijekom mučenja i ispitanja bio je teško ranjen na dušniku te je poslije nekoliko dana, 11. svibnja 1947., preminuo u franjevačkom sa-

Kardinal Amato u homiliji istaknuo je misao pape Franje da mučiteljima treba oprostiti, ali i da trebamo čuvati spomen na naše mučenike. Ne smijemo ih prepustiti zaboravu, nego im se uvijek možemo – i trebamo – obraćati u svojim molitvama, poručio je. Dodajmo ovo: da je umjetnik Dragutin Glasnović, pranećak fra Serafina Glasnovića-Kodića, izradio tri relikvijara u kojima će moći novoga blaženika biti pohranjene u župama sv. Nikole u Janjevu i Kistanju te u crkvi Bezgrešnog začeća BDM u zagrebačkoj Dubravi, izvijestio je HKR.

Beatifikacija 38 mučenika predstavlja važan korak u duhovnoj obnovi Albanije koja je dugo vremena bila gotovo potpuno izolirana i gdje su vjera i vjernici bili izloženi najtežim progonima. Nakon završetka II. svjetskog rata, vlast u Albaniji preuzeo je komunistički režim pod

mostanu u Lezhë, u Albaniji, koji je već tada bio pretvoren u bolnicu. Živio je 54 godine, kao redovnik 37, a kao svećenik 32. Bolničarka Marie Ndoja, koja ga je njegovala u vrijeme agonije, pokopala ga je kriomice ispod masline u samostanskom vrtu. Nakon njenog svjedočanstva, kosti fra Serafina bile su pronađene 16. rujna 1994. Njegovi posmrtni ostaci sada počivaju u zidinama franjevačke crkve Navještenja Blažene Djevice Marije u Lezhe.

Don Anton Muzić rođen je 12. svibnja 1921. u Vrnavokolu, župa Letnica. Kasnije je prešao u Skadarsku biskupiju. Srednju školu završio je u Papinskom sjemeništu u Skadru, a 1938. odlaže u Rim u sjemenište Propagande za širenje vjere. Nekadašnja Kongregacija za širenje vjere danas se naziva Kongregacija za evangelizaciju naroda. U Rimu ima svoje sveučilište i nekoliko odgojnih zavoda u kojima borave svećenici i bogoslovi iz cijelog svijeta. Za svećenika je Anton Muzić zaređen u Rimu, 19. ožujka 1945.

Nakon povratka u Albaniju, imenovan je kancelarom nadbiskupije. Komunistički režim uhitio ga je 20. svibnja 1947. i odveo u istražni zatvor gdje je bio neljudski mučen iz razloga jer se nije htio odreći svoje vjere i pripadnosti Katoličkoj Crkvi. Suđenje mu je bilo 14. siječnja 1948., a pet mjeseci nakon oslobođenja umro je u strašnim bolovima, ležeći ispod stepenica na ulazu u zgradu nadbiskupije u Skadru. ■

vodstvom Envera Hodže koji je 1967. proglašio „prvu ateističku državu na svijetu“. Tadašnji primas Albanije mons. Vincenzo Prennushi odbio je Hodžin zahtjev da osnuje samostojnu Albansku Crkvu, nezavisnu od Rima zbog čega je završio u zatvoru gdje je 1949. i preminuo od posljedica mučenja. Slična sudbina zadesila je i njegovih 37 su-mučenika, slugu Božjih među kojima su bila i dvojica Hrvata – fra Serafin Glasnović-Kodić, rodom iz Janjeva, i don Anton Mužić, rodom iz Vrnavokola župa Letnica. Za vrijeme režima Envera Hodže ukupno je u zatvoru umrlo ili su pogubljeni sedmorica biskupa, 111 svećenika, 10 redovnika i 8 redovnica, a razoren je 1820 katoličkih, pravoslavnih i mu-

slimanskih bogomolja. One koje nisu srušene prenamijenjene su za druge svrhe. Tijekom svog posjeta Albaniji u rujnu 2014. papa Franjo odao je počast katolicima koji su opstali, vidno dirnut svjedočenjem jedne redovnice i osamdesetogodišnjeg svećenika koji su preživjeli desetljeća progona. „Kako su to uspjeli izdržati“, zapitao se Papa. Svećenik koji je pred Papom iznio svoje svjedočanstvo, o. Ernest Simoni, proveo je mnogo godina u zatvoru i više puta osuđivan je na smrt. Danas ima 88 godina i bit će kreiran kardinalom tijekom konzistorija koji je papa Franjo sazvao za 19. studenoga povodom zaključenja Svetе godine milosrđa, izvijestio je Francuski program Radio Vatikana. ■

Hodočašće u Vukovar PU zadarske 6. studenoga 2016.

Policjska kapelacija „Sv. Filip i Jakov“ za PU zadarsku organizirala je hodočašće policijskih službenika u Vukovar, Aljmaš i Đakovo 5. i 6. studenog. U Vukovaru su ih dočekali predstavnici grada i hrvatski branitelji te zajedno s njima obišli Trpinjsku cestu, Memorijalni centar, bolnicu Vukovar, Sajmište, Ovčaru i Memorijalno groblje Vukovar, prisjećajući se svih žrtava stradalih u Domovinskom ratu pri obrani Vukovara.

U Aljmašu su pohodili Gospino svetište gdje su sudjelovali na nedjeljnoj svetoj misi. Misu je u zajedništvu sa župnikom vlc. Antom Marki-

ćem predvodio kapelan PU zadarske don Tomislav Vlahović.

Kapelan je hodočasnicima poručio kako su mnogi branitelji dali svoje živote za obranu Domovine i kako su bili izloženi teškim stradanjima, ali da svi zajedno trebaju moliti za mir i dobrotu u ljudskim srcima, kako bi širili poruku mira i međusobnog uvažavanja.

Kasnije su posjetili spomenik i zapalili sveće za policajce stradale u Borovu selu 2. svibnja 1991. godine, a posjetili su i đakovačku katedralu i ergelu konja lipicanaca u Đakovu. ■

Hodočašće djelatnika MUP-a RH u Rim 7. studenoga 2016.

U organizaciji Policijske kapelaniјe „Sv. Michael Arkandeo“ – Policijska akademija, i Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom u Republici Hrvatskoj organizirano je hodočašće djelatnika MUP-a u Rim od 2. do 7. studenog. Vodili su ga fra Frano Musić, policijski kapelan s Akademije, i don Marin Drago Kozić, policijski kapelan iz Policijske uprave zagrebačke.

Putovanje je započelo u kasnim večernjim satima ispred Policijske akademije u Zagrebu. Putom su predviđeni posjeti dvama značajnim mjestima: Pisi – Trgu čудesa i Orvietu, gradu na stjeni s jednom od najljepših katedrala u Italiji.

Dolaskom u Rim u večernjim satima hodočasnici su se smjestili u maloj hrvatskoj oazi u srcu Vječnog grada u Hrvatskom domu nazvanom po blaženiku dr. Ivanu Merzu. U sklopu doma nalazi se vrlo lijepo uređena kapela u kojoj se nalaze klupe koje je blaženi Alojzije Stepinac vlastoručno izradio, za vrijeme studija u Rimu.

U petak, prvog hodočasnicičkog dana u Rimu, hodočasnici su koračali Cestom pomirenja od Andeoske tvrđave do bazilike sv. Petra ili hodočasnicičkom stazom prema Svetim vratima, koja je u ovoj Godini milosrđa otvorio papa Franjo. Predvođeni policijskim kapelanim nosili su križ s logom jubilejske godine. Prošli su kroz Vrata

milosrđa i zaustavili se pred grobom apostolskog prvaka sv. Petra te, ispunivši ostale uvjete, zadobili potpuni oprost. Tom prigodom obišli su znamenitosti Vatikana i grada: baziliku sv. Petra, kupolu, krstionicu i Svete stube.

Idućeg dana u Rimu, cestom Via Appiom krenuli su prema znamenitim katakombama sv. Kalista, tj. groblju ranih kršćana, gdje je služena sveta misa. U poslijepodnevним satima obišli su: baziliku sv. Petar u okovima, Koleseum, Konstantinov slavoluk, Rimski forum, Kapitol, Nebeski žrtvenik i Venecijanski trg.

U nedjelju su nazočili središnjem događaju hodočašća – angelusu s papom Franjom. Pojava pape Franje proizvela je snažan osjećaj zajedništva u vjeri, te osjećaj općeg oduševljenja.

Nakon odmora obišli su kulturne znamenitosti Rima: Andeosku tvrđavu, Trg Navona, Pantheon, Fontanu di Trevi, Španjolski trg. Hodočasnici dan završili su svetom misom u Hrvatskoj crkvi sv. Jeronima.

Posljednjeg dana hodočašća krenuli su prema Padovi svetom Leopoldu Bogdanu Mandiću i svetom Antunu.

Hodočasnicički put završio je blagoslovom na božnih predmeta te hodočasnici, uz Božju pomoć, sretni i zadovoljni stigoše u Zagreb oko ponoći. ■

Pohod ministra obrane Damira Krstičevića Vojnom ordinarijatu 7. studenoga 2016.

U ponedjeljak 7. studenoga, Vojni ordinarijat pohodio je potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar obrane general Damir Krstičević s glavnim tajnikom ministarstva gosp. Petrom Baraćem i drugim suradnicima. Ministra Krstičevića primio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan s generalnim vikarom o. Jakov Mamićem i drugim suradnicima.

Pohod – radni susret ministra Krstičevića s vojnim ordinarijem biskupom Bogdanom protekao je u međusobnom upoznavanju i u razmjeni mišljenja o odnosima između Vojnog ordinarijata i Ministarstva obrane, o dušobrižništву, projektima i planovima. ■

Msgr. Jure Bogdan pohodio PU istarsku 10. studenoga 2016.

U četvrtak, 10. studenoga, vojni biskup msgr. Jure Bogdan posjetio je PU istarsku. Načelnik policijske uprave Dragutin Cestar sa svojim najbližim suradnicima poželio je dobrodošlicu biskupu zahvalivši mu što je izdvojio vrijeme za pohod.

Upoznao je biskupa s nadležnošću PU i stanjem sigurnosti, a u nastavku je istaknuo zadovoljstvo radom i djelovanjem policijskog kapelana vlč. Ilije Jakovljevića, koji uz veliki angažman pruža duhovnu skrb djelatnicima PU. Osim toga sudjeluje i daje svoj obol u protokolarnim aktivnostima koje uključuju i vjerski blagoslov.

Msgr. Bogdan zahvalio se na srdačnoj dobrodošlici i pruženoj prilici da u prvoj godini svog mandata u službi vojnog biskupa upozna policijsku kapeliju na području PU istarske. Upravo mu je i namjera upoznati biskupiju i obići policijske uprave i vojarne. Svestan je koliko je kvalitetan svećenik koji promiče kršćansku poruku važan i koliko koristi može donijeti. Namjera je da

svi policijski službenici za svoje duhovne potrebe mogu uvijek imati na raspolaganju svećenike, policijske i vojne kapelane. Biskup je istaknuo da policajci obavljaju izuzetno odgovoran i stresan posao, da su izloženi kompleksnim situacijama i da je stoga jako važno da im je duhovna skrb, koju im mogu pružiti policijski kapelani, pristupačna i na dohvat ruke. Biskup je zahvalio načelniku uprave na otvorenosti, pristupačnosti i dobroj suradnji. ■

Duhovne vježbe za svećenike Vojnoga ordinarijata 11. studenoga 2016.

U policijskom odmaralištu u Valbandonu kraj Pule, od 8. do 11. studenoga, održane su duhovne vježbe za svećenike Vojnoga ordinarijata. Voditelj je bio svećenik Vojnoga ordinarijata, policijski kapelan don Željko Rakošec.

Duhovne vježbe počele su zazivom Duha Svetoga i voditeljevim kratkim uvodom u kapelici posvećenoj blaženomu Miroslavu Bulešiću. Slijedila su razmatranja o pojedinim temama u obliku kratkih nagovora, prvoga dana dva, a

drugoga tri, poslije čega je uvijek bilo vremena za osobno promišljanje i tišinu.

Središnje je svakoga dana bilo euharistijsko slavlje koje je predslavio vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, a uvečer i klanjanje pred Presvetim u Oltarskome sakramantu. Posljednjega dana duhovnih vježbi svećenici su zajedno sa svojim vojnim ordinarijem sudjelovali na proslavi Dana Vojne kapelani „Sv. Martin Tourski“ u Delnicama. ■

Proslavljen Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Martin Tourski“ 11. studenoga 2016.

Svetim misnim slavlјem u crkvi Sv. Ivana Krstitelja u Delnicama u petak, 11. studenog, proslavljen je Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Martin Tourski“ smještene u Zapovjedništvu specijalnih snaga u Delnicama. Misno slavlјe predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s vojnim kapelanom domaćinom p. Mirkom Vukojom, vojnim i policijskim kapelanima Vojnog ordinarijata.

Na misi su nazočili predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OS RH Kolinda Grabar-Kitarović, potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević, načelnik GS OS RH general zbora Mirko Šundov, zapovjednik Zapovjedništva specijalnih snaga RH brigadir Perica Turalija, umirovljeni general zbora Josip Lucić, zapovjednici grana, načelnica Policijske uprave primorsko-goranske Senka Šubat, načelnik Policijske postaje iz Delnica Marinko Puškarić, gra-

donačelnik Delnica Ivica Knežević, roditelji, djeца, udovice i obitelji poginulih branitelja, udruge proizašle iz Domovinskog rata, bivši pripadnici postrojbe te predstavnici lokalnih i županijskih vlasti i ostali visoki vojni i civilni dužnosnici.

Prije početka mise biskup i nazočne pozdravio je brigadir Turalija. "Poštujući i slaveći ovaj dan poštujemo i slavimo djela onih koji više nisu s nama, a isto tako poštujemo i svjesni smo žrtve koju su podnijele i podnose obitelji bez svojih dragih osoba. Stoga kao najčvršća veza između njih i vas, bit ćemo mi, pripadnici ZSS-a koji nećeemo prestati gajiti uspomenu na sve naše kolege, suborce i prijatelje", rekao je zapovjednik ZSS-a.

Nakon njega biskup je pozdravio nazočne i uveo u svetu misu.

U propovijedi biskup je prikazao život sv. Martina u želji da svetac bude svima trajni svjetionik na putu vjere.

Na kraju mise koju je uzveličala svojim pjevanjem Klapa HRM-a "Sv. Juraj" zahvalio je i sve pozdravio p. Vukoja.

Zatim su u vojarni Drgomalj kod spomen-križa položeni su vijenci i zapaljene svijeće za 76 poginulih pripadnika specijalnih postrojbi MO i GS OS RH.

Predsjednica RH i vrhovna zapovjednica Kolinda Grabar-Kitarović rekla je kako osjeća veliki ponos, ali i ogromnu poniznost prema žrtvi ovih ljudi kojima se danas klanja. "Danas sam s vama s posebnim ponosom i radošću jer je njihova žrtva utkana u sve naše živote i zbog njih danas možemo govoriti o slobodnoj, samostalnoj i ponosnoj Hrvatskoj. Zbog njih naši mladi imaju budućnost, a na nama je da tu budućnost osigu-

ramo", naglasila je predsjednica RH.

"Danas na blagdan sv. Martina Tourskog, zaštitnika Vojne kapelanije ZSS-a, s tugom ali i s ponosom prisjećamo se prijatelja i suborača, 76 hrvatskih vitezova, naših specijalaca koji su ugradili svoje živote u ostvarenje Republike Hrvatske. Ponosan sam što sam stajao s vama u istom stroju. Gradili smo našu voljenu Hrvatsku, oslobađali svaku stopu zemlje. Znam da bol za gubitkom najmilijih nikad ne prestaje, ali budite ponosni kao što smo i mi ponosni jer smo imali čast biti uz rame s tom hrvatskom mladošću", rekao je ministar obrane Damir Krstičević okupljenim obiteljima poginulih branitelja.

Biskup je na kraju izmolio prigodnu molitvu. ■

Objetnica posvete svetišta Svetе Mati Slobode 12. studenoga 2016.

Večernje euharistijsko slavlje 12. studenog u 19.00 sati u svetištu Svetе Mati Slobode predvodio je vojni biskup msgr. Jure Bogdan u koncelebraciji salezijanskog provincijala don Peje Orkića, župnika don Ante Vasilja, dekana Trešnjevačkog dekanata vlč. Damira Bačuna, tajnika provincije don Stjepana Bolkovca, provincijalnog ekonoma don Tihomira Šutala, ravnatelja zajednice za odgoj i zvanja u Podsusedu don Mladena Delića, voditelja Oratorija na Knežiji don Davida Leskovara te još brojne braće svećenika. Svetu misu animirao je Mješoviti zbor župe Svetе Mati

Slobode i zbor s Trsata iz Rijeke.

Biskup Bogdan je u svojoj homiliji istaknuo kako danas slavimo posvećenje Božjeg hrama koji je prije 16 godina, 12. studenog 2000., posvećen zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Crkva je izgrađena u spomen našim poginulim braniteljima. Svetu Mati Slobode Božji je dom u koji nas Isus poziva i u kojem nam se svakodnevno daruje u maloj bijeloj hostiji. U hramu priznamo i druge sv. sakramente, uzdižemo svoje srce i um Bogu. To je mjesto izravnog susreta Boga i čovjeka.

Isus nas poziva u svoj dom. Slijedom evanđelja koje je pročitano te večeri pod sv. Misom, biskup je potaknuo sve prisutne da si postave pitanje: Tko je za mene Isus? Sv. Petar je jasno izrekao svoju ispovijest vjere: "Ti si Krist-Pozmanik, Sin Boga živoga" (Mt 16, 16). Takav odgovor može biti samo plod osobnog susreta s Isusom koji je Bog. Ništa drugo! Iskustvo

živoga Boga najvažniji je temelj našeg duhovnog života! Njegovu ljubav i prisutnost najbolje možemo osjetiti i spoznati tamo gdje On živi, gdje stanuje, gdje prebiva: u crkvi. Mi smo našem Spasitelju u svom naselju izgradili dom u kojem ga možemo svakodnevno hvaliti i slaviti. A kome smo ga posvetili? Njegovoj majci Blaženoj Djevici Mariji koja je izrekla spasonosni „Fiat – Neka bude“, te ga donijela na ovaj svijet. Naša nebeska majka, sveta Mati Slobode, dala nam je primjer da je prava sloboda pristanak uz

Boga i njegovu svetu volju! Njena vjera i potpuno pouzdanje u nebeskog Oca omogućila je Bogu da učini nemoguće: začela je po Duhu Svetomu i donijela na svijet Isusa! Veličanstveno! Upravo zato je štovanje Blažene Djevice Marije ključ spoznavanja naše vjere, zaključio je biskup msgr. Bogdan.

Biskupa i mnogobrojnu okupljenu vjerničku zajednicu pozdravili su župnik don Ante Vasilj i Ante Ledić u ime Odbora za izgradnju svetišta Sveće Mati Slobode. ■

Hodočašće polaznika Policijske akademije u Vukovar i Osijek 12. studenoga 2016.

Djelatnici i polaznici Policijske akademije predvođeni policijskim kapelanom fra Franom Musićem u subotu 12. studenog krenuli su rano zorom, nešto prije šest sati, prema gradu heroja – Vukovaru. Ovim hodočašćem uključili su se u inicijativu „Vukovar mjesto posebnog pjeteta“.

Potaknuti osjećajima zahvalnosti i poštovanja prema gradu obišli su mjesta obilježena tom žrtvom: franjevački samostan i crkvu sv. Filipa i Jakova, gdje su slavili svetu misu za sve stradale branitelje i nevine žrtve grada Vukovara; bolnicu i prostorije što ostadoše na trajan spomen patnji ranjenih branitelja; hangare na Ovčari i Veleprometu - mjesta masovne grobnice na kojima su hrabri ljudi živjeli svoje zadnje trenutke; Memorijalno groblje na kojemu leže posmrtni ostaci svih čiji su životi okončani u to vrijeme ponosa i slave; vodotoranj - simbol stradanja i otpora grada;

križ na ušću Vuke i Dunava - spomen svih koji su svoj život dali za slobodnu i neovisnu Hrvatsku; Spomen-dom hrvatskih branitelja - mjesto gdje su čuvaju uspomene na heroje Trpinjske ceste.

Molitvom uz paljenje svijeće na svakom od tih mesta tražili su od milosrdnog Boga da stradalima udijeli puninu života. Na povratku u Zagreb navratili su se u Osijek. ■

Proslava 25. obljetnice obrane grada Splita 15. studenoga 2016.

U utorak 15. studenog u Splitu je svečano obilježena 25. godina oslobođanje grada i deblokada Jadrana od neprijateljske JRM. Obilježavanje je započelo paljenjem svijeća i molitvom odrješenja u spomen-sobi Zapovjedništva HRM. Zatim su položeni vijenci na braniteljskom groblju Lovrinac, a molitvu odrješenja predvodio je vojni kapelan don Branimir Projić. Nakon polaganja vijenaca brod „Andrija Mohorovičić“ isplvio je s uzvanicima ispred splitske luke gdje su u more položeni vijenci za sve poginule, a molitvu odrješenja predvodio je vojni kapelan o. Jozo Mravak.

Istoga dana u crkvi sv. Frane na obali slavlјena je sveta misa za sve poginule branitelje, a misno slavlje predvodio je vojni biskup msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s policijskim kapelanim za PU splitsko-dalmatinsku fra Žarkom Relotom i mornaričkim kapelanim. Na misnom slavlju nazočili su potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević, načelnik GS OS

RH general zbora Mirko Šundov, zapovjednik HRM kontraadmiral Predrag Stipanović, splitsko-dalmatinski župan Zlatko Ževrnja, obitelji poginulih hrvatskih branitelja, udruge proizile iz Domovinskog rata, pripadnici HRM i mnogi drugi. Na misi je pjevala Klapa HRM-a „Sv. Juraj“.

Poslije misnog slavlja uslijedilo je otkrivanje spomen-obilježja na Kašunima, gdje je bila postavljena 1. MTB, odakle se branio grad Split. Spomenik koji nosi naslov "Spomen i Želja" otkrili su Davor Šolić i djeca umrlih pripadnika postrojbe: Antonija Krišto, Duje i Ante Baras i Ivan Tičinović, a blagoslovio ga je fra Žarko. Na svečanom otkrivanju spomen-obilježja, spomenutim uzvanicima, pridružio se predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković. Povjesni događaj za grad Split i Hrvatsku završen je svečanom akademijom u prepunoj dvorani doma HV u Lori. ■

Završetak Godine milosrđa za Vojnu biskupiju u Republici Hrvatskoj 16. studenoga 2016.

U srijedu 16. studenog u crkvi blaženog Miroslava Bulešića u Valbandonu proslavljen je svečano misno slavlje povodom zatvaranja Godine milosrđa za Vojnu biskupiju i proslave Dana Policijske kapelanije „Bl. Miroslav Bulešić“ u Policijskoj upravi istarskoj.

Svečanu misu predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s msgr. Jurjem Jezerincem, vojnim biskupom u miru, domaćinom vlč. Ilijom Jakovljevićem, policijskim kapelanom za PU istarsku i 12 policijskih i vojnih kapelana. Liturgijsko pjevanje animirao je župni zbor iz Fažane.

Na misnom slavlju prisustvovali su načelnik Policijske uprave istarske Dragutin Cestar sa svojim suradnicima, Željko Pršo, ovlašten za obavljanje poslova načelnika PU zagrebačke, načelnici drugih policijskih uprava ili njihovi izašlanici, predstavnici Hrvatske ratne mornarice i vojske predvođeni kontraadmiralom Predragom Stipanovićem, predstojnik Ureda državne uprave u Istarskoj županiji Draženko Janjušević i drugi gosti i vjernici iz Fažane.

Na početku misnog slavlja nazočne je pozdravio vlč. Jakovljević i istaknuo: „Ova crkva je bila, u ovoj Godini onaj vidljivi znak Božjeg milosrđa, susreta Boga i čovjeka, te Božje ljubavi pre-

ma svojoj ljubljenoj djeci. Zahvalni smo našem vojnem ordinariju msgr. Juri Bogdanu što je proglašio ovu crkvu hodočasničkom i oprosničkom, da smo i mi kao Vojna biskupija živjeli stvarnost Sveopće Crkve po želji pape Franje.“

Msgr. Bogdan je na početku misnog slavlja kazao da budući je Vojna biskupija jedina hrvatska biskupija koja nema svoje katedrale, određeno je da u Godini milosrđa policijska crkva bl. Miroslava Bulešića bude povlašteno mjesto oprosta te je stoga i Sveta godina zaključena misnim slavljem u Valbandonu.

U propovjedi msgr. Bogdan govorio je o milosrđu te o mučeništvu mladog hrvatskog svećenika Miroslava Bulešića, koji je ubijen 1947. godine u župnoj kući u Lanišću. „Milosrđe je srž razmišljanja i govora pape Franje. U jednom susretu sa svećenicima Rimske biskupije (6. ožujka 2014.) on je naglasio kako ima puno ljudi koji su „ranjeni materijalnim i duhovnim problemima, a svećenici su pozvani liječiti njihove rane“. Zbog toga je prema Papinom uvjerenju „bitno obilježje svećenika“ da je „pun milosrđa i samilosti, da je blizak svome narodu i da mu služi poput Dobrog Pastira“. Biskup je naglasio: „milosrđe je stožer na kojem počiva život Crkve, ali i kriterij po kojem se prepoznaju prava djeca Božja.“ Potom je

protumačio što je jubilej, jubilarna godina i sveta godina te kako je veliki talijanski pjesnik Dante Alighieri, koji je sudjelovao na prvoj Svetoj godini u Crkvi koja je bila 1300. godine, zapisao u Božanstvenoj komediji svoj doživljaj hodočasnice iz Hrvatske: „Možda iz Hrvatske sada dolazi našu Veroniku zreti pa kaže u sebi, dok ju pokazuju: Gospodine moj, Isuse Kriste, pravi Bože, tako je dakle izgledalo lice tvoje.“

Biskup je, govoreći o bl. Miroslavu Bulešiću, zaštitniku kapelaniјe, istaknuo kako je naš blaženik „u progonstvu, trpljenju i umiranju ljubio. On prašta progoniteljima. U njega nema trenutka mržnje prema protivnicima Isusova križa. On za njih moli. Želi ih zagrliti Kristovom otkupiteljskom ljubavlju. On je spoznao milosrdnog Oca koji je Bog ljubavi i on ne mrzi nikada!“ Poznate su nam riječi našeg Mučenika: „Svima pitam oproštenje. A moja osveta je oprost. Bože, oprosti svima i sve obrati na pravi put“ (23. travnja 1945.). Biskup je svoju propovijed zaključio riječima koje je bl. Miroslav zapisao u svoj Duhovni dnevnik nakon svećeničkog ređenja: „Onda sam očutio da nisam ni sam više svoj, onda sam osjetio da moje ruke nisu više moje, već da su Bogu darovane; onda sam opazio da moja usta nisu [više] usta moja, već Onoga u čije sam Tijelo pretvorio kruh i u čiju sam Krv pretvorio vino.“

Na kraju misnog slavlja prisutnima se obratio i načelnik Policijske uprave istarske Dra-

gutin Cestar koji je čestitao djelatnicima Dan policijske kapelaniјe te je, s obzirom na činjenicu da je policijska crkva bl. Miroslava Bulešića bila hodočasnička crkva za Vojnu biskupiju u ovoj izvanrednoj Godini milosrđa, izrazio nadu da su svi hodočasnici bili zadovoljni te da su dobili svu pomoć koja im je trebala.

Potom je msgr. Jure Bogdan na traženje don Marina Drage Kozića, policijskog kapelana za Policijsku upravu zagrebačku, uručio relikviju bl. Miroslava Bulešića Željku Prši, ovlaštenom za obavljanje poslova načelnika PUZ, kako bi se ona mogla pohraniti u prostorije Policijske kapelaniјe „Majka Božja Kamenitih vrata“. ■

Duhovne vježbe za djelatnike Vojnog ordinarijata 18. studenoga 2016.

Od 15. do 18. studenog u MUP-ovom kompleksu u Valbandonu održane su duhovne vježbe za djelatnike Vojnog ordinarijata, djelatnike MORH-ovog Samostalnog odjela za potporu Vojnom ordinarijatu, MUP-ove Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom te pomoćnika vojnih i policijskih kapelana. Voditelj duhovnih vježbi bio je policijski kapelan Policijske kapelanie „Majka Božja Kamenitih vrata“ u Policijskoj upravi zagrebačkoj don Marin Drago Kozić. Tema duhovnih vježbi bila je: „Svjedoci Krista u 20. i 21. stoljeću - mučenička Crkva naših vremena“.

U prvom predavanju don Marin je protumačio sam grčki izraz za mučenika - "marty" što u prijevodu znači svjedok. "Kršćanska egzistencija je od davnine, u svojem idealnom, normativnom liku, bila shvaćena i opisana kao svjedočka egzistencija, kao život koji svjedoči istinitost istinitosti vlastite vjere." Naglasivši to kao bit kršćanskog življena vlastite vjere, predavač je ukratko prikazao mučeništvo iz vjere kroz Stari i Novi zavjet, u prvim stoljećima kršćanstva i napose, što je i glavna tema vježbi zadržao se na prošlom i sadašnjem stoljeću.

Za primjer pročitao je izvješće s mise zadašnice koju je slavio papa Franjo za o. Jacquesa Hamela, ubijenog svećenika za vrijeme misnog slavlja. "Papa je u homiliji razmatrao o križu Isusa Krista, u kojem shvaćamo puninu Kristova otajstva, otajstva uniženja i blizine s nama. Kristovo otajstvo, ističe Papa, 'otajstvo koje je podnijelo mučeništvo za spas ljudi. Isus Krist, prvi muče-

nik, prvi daje život za nas. A iz Kristova otajstva počinje cijela povijest kršćanskog mučeništva, od prvih stoljeća sve do danas."

„Prvi su kršćani ispovijedali Isusa Krista plaćajući svojim životom, podsjeća Papa. Danas u Crkvi ima više kršćanskih mučenika nego u prvim vremenima. Danas su kršćani ubijani, mučeni, zatvarani, klani – jer se ne odriču Isusa Krista. I tu dolazimo do našega oca Jacquesa: on je dio lanca mučenika, naglašava Sveti Otac, i nastavlja: "Kršćani koji danas trpe – u zatvoru, ubijani ili mučeni – kako ne bi zanijekali Isusa Krista, očituju okrutnost progona. Okrutnost koja zahtjeva otpad od vjere – recimo to jasno – je sotonska. Kako bi bilo dobro kad bi sve religije i vjere rekle: 'Ubijati u Božje ime je sotonski'“.

„Papa poziva da po tom primjeru hrabrosti i mučeništva, primjeru darivanja života za bratstvo među ljudima, krenemo dalje bez straha.“

Vrhunac dana bilo je sveto misno slavlje u crkvi blaženog Miroslava Bulešića povodom zatvaranja Godine milosrđa za Vojnu biskupiju i proslave Dana Policijske kapelanie „Bl. Miroslav Bulešić“ u Policijskoj upravi istarskoj.

Svečanu misu predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s msgr. Jurjem Jezerincem, vojnim biskupom u miru, domaćinom vlč. Ilijom Jakovljevićem, policijskim kapelanom za PU istarsku, voditeljem duhovnih vježbi i policijskim i vojnim kapelanim.

Na svetoj misi su, uz sudionike duhovnih vježbi, prisustvovali visoki vojni i policijski duž-

nosnici, kao i predstavnici civilne vlasti.

U propovjedi msgr. Bogdan govorio je o milosrđu te o mučeništvu mladog hrvatskog svećenika Miroslava Bulešića, te njome pridonio temi duhovnih vježbi. „Milosrđe je srž razmišljanja i govora pape Franje. U jednom susretu sa svećenicima Rimske biskupije (6. ožujka 2014.) on je naglasio kako ima puno ljudi koji su „ranjeni materijalnim i duhovnim problemima, a svećenici su pozvani liječiti njihove rane“. Zbog toga je prema Papinom uvjerenju „bitno obilježje svećenika“ da je „pun milosrđa i samilosti, da je blizak svome narodu i da mu služi poput Dobrog Pastira“. Biskup je naglasio: „milosrđe je stožer na kojem počiva život Crkve, ali i kriterij po kojem se prepoznaju prava djeca Božja.“

Biskup je, govoreći o bl. Miroslavu Bulešiću, zaštitniku kapelanijske istaknuo kako je naš blaženik „u progonstvu, trpljenju i umiranju ljubio. On prašta progoniteljima. U njega nema trenutka mržnje prema protivnicima Isusova križa. On za njih moli. Želi ih zagrliti Kristovom otkupiteljskom ljubavlju. On je spoznao milosrdnog Oca koji je Bog ljubavi i on ne mrzi nikada!“ Poznate su nam riječi našeg Mučenika: „Svima pitam oproštenje. A moja osveta je oprost. Bože, oprosti svima i sve obrati na pravi put“ (23. travnja 1945.). Biskup je svoju propovijed zaključio riječima koje je bl. Miroslav zapisao u svoj Duhovni dnevnik nakon svećeničkog ređenja: „Onda sam očutio da nisam ni sam više svoj, onda sam osjetio da moje ruke nisu više moje, već da su Bogu darovane; onda sam opazio da moja usta nisu [više] usta moja, već Onoga u čije sam Tijelo pretvorio kruh i u čiju sam Krv pretvorio vino.“

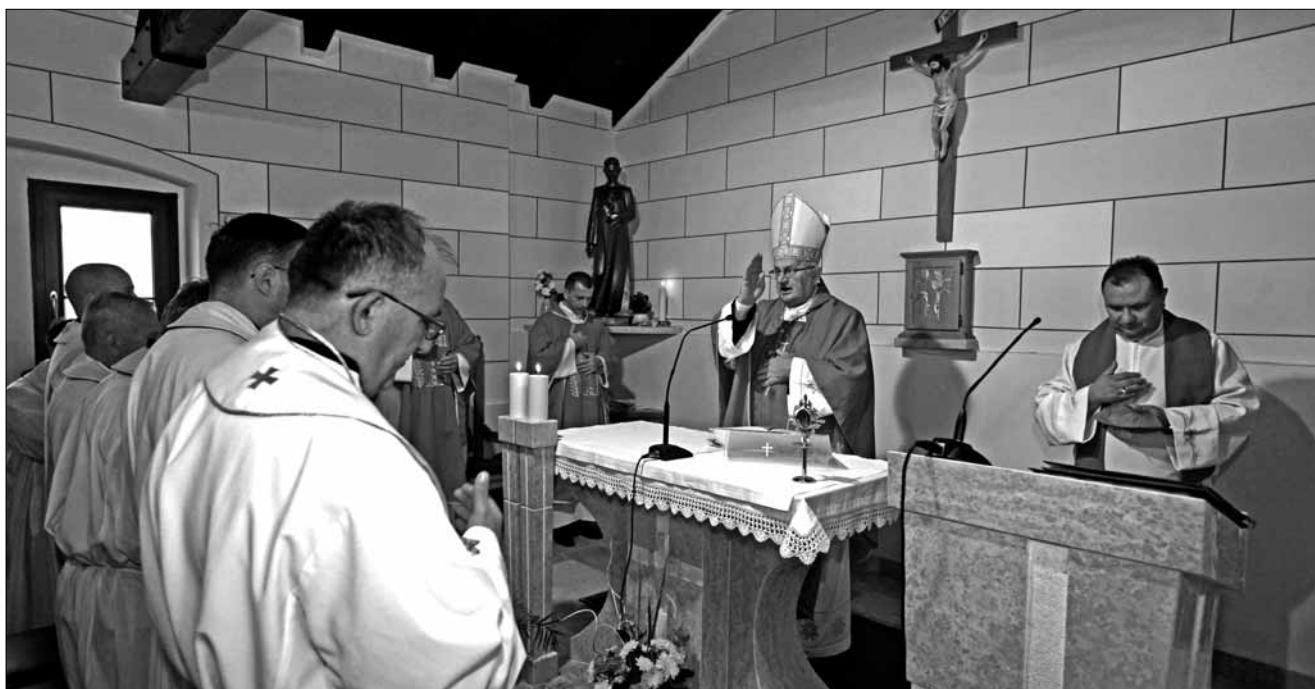
Slijedećeg dana, sudionici duhovnih vježbi išli su na studijsko putovanje po Istri tragom mučenika Istre blaženoga Bonifacija Franceska. Tom prigodom posjetili su značajna mjesta gdje je blaženi Francesco živio, radio i gdje je odveden na svoje mučeništvo: Grožnjan, Krasica, Novigrad.

Dan su završili misnim slavlјem u crkvi sv. Ivana Evanđelista u Fažani koje je predvodio don Marin u zajedništvu s vlč. Ilijom i paljenjem svjeća kod centralnog križa nakon mise, za sve poginule i nestale u Domovinskom ratu, za sve potrebite molitve, za Domovinu.

Zadnji dan započeli su svetim misnim slavlјem koje je predvodio don Marin, a završili predavanjem. U njemu se predavač ukratko osvrnuo na praksu hodočašćenja po svetim mjestima i konstatirao kako se ona prečesto pretvori u turističko putovanje koje zasjeni sveto, sveto izgubi svoju temeljnu svrhu, povezivanje s Bogom, ukazivanje na njega.

Nakon osvrta zaključio je mišlu o mučeništvu. „Mučenik odabire smrt kao najuzvišeniji čin svoje vjere, jer je to naučio od Isusa Krista koji je prauzor mučenika, odnosno svjedoka. Vrhunac Kristova svjedočkog života je njegova patnja, smrt na križu i uskrsnuće od mrtvih. Po mučeničkoj smrti Isus se očituje i svjedoči da je prvi između živih i mrtvih koji na najuzvišeniji način svjedoči o Bogu Ocu. Isusova smrt na križu očitavanje je ljubavi u Bogu, ali i ljubavi prema čovjeku.“

„Možemo konstatirati da je kršćanski mučenik nasljedovatelj Isusa Krista u mučeništvu. Kršćanin je pozvan da u svojem životu, u svojoj svakodnevničkoj postane uprisutnjeni Krist u povijesti“, zaključio je. ■

Obilježena 25. obljetnica stradanja Vukovara 18. studenoga 2016.

Na 25. obljetnicu pada Vukovara, u dostojanstvenom okupljanju, Koloni sjećanja i ponosa, pobožnoj molitvi i euharistijskom slavlju, ulicama grada heroja koje su resili zapaljeni lampaši, u petak 18. studenoga, prošlo je oko 120 tisuća ljudi, kako bi zajedno s Vukovarcima obilježili Dan sjećanja na žrtvu Vukovara, pod sloganom: „Vukovar – mjesto posebnog pijeteta“

U jutarnjim satima na stadionu okupili su se branitelji Vukovara zajedno s članovima obitelji pогinulih, ubijenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja. Okupljeni pod nazivom „Heroji bitke za Vukovar i Hrvatsku“ stigli su u dvorište Opće županijske bolnice Vukovar i bolnice hrvatskih veteranata gdje je u 10 sati započeo program obilježavanja vukovarskog stradanja.

U dvorištu Vukovarske bolnice okupili su se gotovo svi hrvatski biskupi iz RH, predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskog sabora Božo Petrov s mnogim zastupnicima, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković s više ministara, visoki predstavnici vojnih i policijskih vlasti, gradskih, županijskih i kulturnih ustanova, branitelja, rodbine poginulih i nestalih, te mnogi drugi.

Prigodni program obilježen je nastupom Klape HRM-a "Sveti Juraj" i Darka Milasa i Branka Čulića-Vukovarca. „Ovo je dan koji nikada nećemo i ne smijemo zaboraviti. Ljudima i gradu koji su proživjeli opsadu agresora trebamo ponuditi bezuvjetnu pomoć i podršku u zacjeljivanju

rana“, rekao je predsjednik Hrvatskog sabora Božo Petrov.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković rekao je kako je 25. obljetnica od okupacije Vukovara i Dan sjećanja prigoda da se izrazi duboko poštovanje i zahvalnost hrvatskim braniteljima i svima koji su dali život za Hrvatsku te da se uvjek prisjećamo njihove žrtve. „Ovo jedinstvo koje vidimo u Vukovaru neka bude poticaj za djelovanje u budućnosti“, istaknuo je premijer.

Nakon minute šutnje za sve poginule i nestale u Domovinskom ratu, tradicionalna Povorka sjećanja krenula je od bolnice prema Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata. Povorku su predvodili hrvatski branitelji Vukovara i članovi obitelji. Stigavši na Memorijalno groblje, gdje su uz 938 bijelih križeva bile postavljene hrvatske zastavice, crvene ruže i svijeće, molitvu kod Središnjeg križa predvodio je đakovačko-osječki nadbiskup metropolit Đuro Hranić. Počast poginulima u obrani Vukovara polaganjem vijenca i paljenjem svijeće odala je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskog sabora Božo Petrov, premijer Andrej Plenković i drugi državni dužnosnici, izaslanstva GS OS RH, Ravnateljstva policije, 204. vukovarske brigade, Koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskog rata, Grada Vukovara te ostalih.

Zatim je uslijedilo svečano misno slavlje na Memorijalnom groblju, koje je predvodio za-

grebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Uz kardinala u koncelebraciji su sudjelovali: apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, riječki nadbiskup Ivan Devčić, đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup u miru Marin Sračić, biskup srijemski Đuro Gašparović, požeški biskup Antun Škvorčević, varaždinski biskup Josip Mrzljak, sisački biskup Vlado Košić, vladika križevački Nikola Kekić, bjelovarsko-križevački Vjekoslav Huzjak, dubrovački biskup Mate Uznić, vojni ordinarij u RH Jure Bogdan, gospicko-senjski biskup Zdenko Križić, vojni ordinarij u miru Juraj Jezerinac, biskup šibenski u miru Ante Ivas, biskup porečko-pulski u miru Ivan Milovan, biskup gospicko-senjski u miru Mile Bogović, pomoćni biskup vrhbosanski msgr. Pero Sudar, pomoćni zagrebački biskupi Valentin Pozaić, Ivan Šaško i Mijo Gorski, p. Leopold

Rochmes, izaslanik beogradskog nadbiskupa Stanislava Hočevara, generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije msgr. Enco Rodinis, rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta prof. dr. Željko Tanjić te oko stotinu svećenika.

U velikome vjerničkome mnoštву na misi su nazočili predstavnici državnih vlasti, predstavnici vojske i policije, gradskih i županijskih vlasti, kao i predstavnici gradova i županija iz cijele Hrvatske.

U pozdravnoj riječi, đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić kazao je „na današnji Dan sjećanja na žrtvu Vukovara, dok se posebno spominjemo vukovarskih branitelja i svih žrtava ugrađenih u događaje u kojima se rađala sloboda naše domovine Hrvatske, svoje misli, osjećaje i nade sada želimo stopiti u snagu najveće kršćanske molitve: u slavlje euharistije. Svoj pogled pružamo prema Kristu, čija je žrtva potpuno bila ispunjena božanskom ljubavlju. Nasuprot grijeha

hu, stradanju i smrti ona je zasjala u događaju uskrsnuća, postavši svim ljudima izvor spasenja. Stoga, euharistiju današnjega spomen-hodočašća u Vukovaru redovito, u skladu s liturgijskim odredbama Crkve, slavimo na čast otajstva križa i muke Gospodnje. Želimo, prije svega i iznad svega, ostati uvijek zagledani u Krista, Kralja mučenika, jer samo u njemu neprolazno sjaji istina, vrijednosti i plodovi svake čovjekove žrtve, svih naših ljudskih križeva i umiranja". Posebno pozdravljući hrvatski episkopat, podsjetio je, kako su hrvatski biskupi bili u Vukovaru i prije 10 godina, o 15. obljetnici stradanja ovoga grada, kada su zajedno posjetili ovo Spomen-groblje i Ovčaru, a tom je prigodom također molitvu predvodio kardinal Bozanić. Kardinal Bozanić je održao homiliju.

Nakon popričesne molitve, riječ je uputio fra Ivica Jagodić iz Vukovarskog franjevačkog samostana. Potom je prije blagoslova kardinal Bozanić predvodio molitvu za dar ljubavi i praštanja.

Euharistijsko slavlje su animirali združeni zborovi vukovarskih župa sv. Filipa i Jakova, Gospe Fatimske i Kraljice mučenika, potom katedralni zbor iz Đakova i zbor đakovačkih bogoslova. (izvor: IKA, Zagrebačka nadbiskupija).

Bitka za Vukovar počela je 25. kolovoza 1991., a završila 18. studenoga slomom obrane grada koji je branilo oko 1800 pripadnika Zbora narodne garde i policije te dragovoljaca HOS-a, ustrojenih u legendarnu 204. vukovarsku brigu

du. Stoga se 18. studenoga obilježava kao Dan sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. godine, temeljem odluke Hrvatskog sabora iz 1999. godine.

Za vrijeme opsade Vukovara gradska bolnica postala je vojna bolnica. Sustavno je bombardirana i uništavana od strane agresora. Mjesto prepuno osakaćene djece, žena i muškaraca svih uzrasta. Simbol hrvatske nezavisnosti i slobode. Do 20. studenoga 1991. godine u bolnici je već bilo zbrinuto 4000 ranjenika. Tada je na bolnicu svakodnevno padalo prosječno oko 700 granata. Nakon 20. studenoga 1991. godine iz bolnice je planski odvedeno 200 ranjenika, bolesnika, a među njima i 20 djelatnika bolnice, te pogubljeno na Ovčari.

U sklopu bolnice od 2006. godine nalazi se stalna muzejska izložba Mjesto sjećanja - Vukovarska bolnica 1991. koja je otvorena za posjetitelje. U dvorištu bolnice zaslugom Mladena Pavkovića postavljen je i Spomen križ - Da se ne zaboravi.

Memorijalno groblje žrtvama iz Domovinskog rata nalazi se na istočnom prilazu gradu, južno od ceste prema Sotinu i Iloku. Na njemu je jedna od najvećih masovnih grobnica u Europi nakon II. svjetskog rata. Eshumirano je 938 tijela i na tom mjestu je postavljeno 938 bijelih križeva. U središnjem dijelu groblja, 5. kolovoza 2000. g. postavljen je spomenik čiji je autor gđa. Đurđa Ostoja. Spomenik je rađen od patinirane bronce, visok je četiri metra, a u sredini je "zračni" križ i „vječni plamen“. ■

Crkva dobila sedamnaest novih kardinala

21. studenoga 2016.

Papa Franjo je u subotu 19. studenog o.g., u bazilici sv. Petra u Vatikanu kreirao 17 novih kardinala. Među njima je i čikaški nadbiskup hrvatskih korijena Blase Joseph Cupich (Blaž Josip Cupić).

Na početku konzistorija naslovni nadbiskup Zuglja i apostolski nuncij u Siriji Mario Zenari uputio je Papi pozdrav i zahvalu u ime novih kardinala.

Nakon homilije Papa je pročitao obrazac imenovanja i svečano proglašio imena novih kardinala, obznanjujući prezbiteriski odnosno đakonski red svakog pojedinog. Zatim su kardinali izgovorili isповijest vjere pred narodom i prisegnuli vjernost i poslušnost Papi i njegovim nasljednicima. Novi kardinali su potom prilazili Papi redoslijedom imenovanja, a Sveti Otac je svakom predao kardinalsku kapicu, biret i prsten.

Novi kardinali su: msgr. Mario Zenari, apostolski nuncij u Siriji; Diedonne Nzapalainga, C.S.Sp., nadbiskup Banguija (Srednjoafrička Republika); Carlos Osoro Sierra, nadbiskup Madrida (Španjolska); Sergio da Rocha, nadbiskup Brazilije (Brazil); Blase J. Cupich, nadbiskup Chicago (SAD); Patrick D'Rozario, C.S.C., nadbiskup Dhake (Bangladeš); Baltazar Enrique Porras Cardozo, nadbiskup Merida (Venezuela); Jozef De Kesel, nadbiskup Malines-Bruxelles (Belgija); Maurice Piat, nadbiskup Port-Louisa (Mauricijus); Kevin Joseph Farrell, prefekt Dikasterija za laike, obitelj i život (SAD); Carlos Aguiar Retes, nadbiskup Tlalnepantle (Meksiko); John Ribat, M.S.C., nadbiskup Port Moresbyja (Papua Nova Gvineja); Joseph William Tobin, C.SS.R., nadbiskup Indianapolisa (SAD); msgr. Anthony Soter Fernandez, umirovljeni nadbiskup Kuala Lumpur (Malezija); Renato Corti, nadbiskup emeritus Novare (Italija); Sebastian Koto Khoarai, O.M.I., umirovljeni biskup biskupije Mohale's Hoek (Lesoto) i Ernest Simoni, prezbiter Skadarske biskupije (Skadar – Albanija).

Kardinal hrvatskih korijena Blase Joseph Cupich rođen je 19. ožujka 1949. u Omahi, Nebraska, od Blasea i Mary (Mayhan) Cupich, u obitelji koja je imala ukupno devetero djece. Studirao je na američkom Sveučilištu sv. Tome u gradu Saint Paulu, gdje je 1971. stekao status prvostupnika filozofije. Studij je nastavio na Papinsko siveučilištu Gregoriana u Rimu gdje je

i magistrirao kao član Papinskog sjevernoameričkog Zavoda.

Za svećenika je zaređen 16. kolovoza 1975. Imenovan je biskupom Rapid City, Južna Dakota, 7. srpnja 1998. godine. Biskupski red primio je 21. rujna 1998. godine. Imenovan je šestim biskupom Spokanea, Washington, 30. lipnja 2010. godine, a službu je preuzeo 3. rujna 2010. Papa Franjo imenovao ga je nadbiskupom i metropolitom crkvene pokrajine Chicago 20. rujna 2014. Više puta je pohodio Hrvatsku. ■

Relikvija bl. Miroslava Bulešića darovana policijskoj kapelaniji u PUZ-u 23. studenoga 2016.

U srijedu, 23. studenoga, na svečanom misnom slavlju u kapeli Majke Božje Kamenitih vratova svećano je unesena relikvija bl. Miroslava Bulešića, istarskog svećenika i mučenika, i položena na trajno štovanje. Čast nošenja pripala je gosp. Željku Prši, ovlaštenom za obavljanje poslova načelnika PU zagrebačke, koji je relikviju Blaženika, na traženje policijskog kapelana don Marina Drage Kozića, primio od msgr. Jure Bogdana u Valbandonu po završetku svečanog misnog slavlja slavljenog povodom zatvaranja Godine milosrđa. Misno slavlje predvodio je vlč. Ilija Jakovljević, policijski kapelan za Policijsku upravu istarsku i vicepostulator u kauzi za beatifikaciju bl. Miroslava Bulešića, u zajedništvu policijskih kapelana o. Stjepana Harjača, fra Frane Musića i domaćina don Marina, koji je pročitao dekret biskupa porečkog i pulskog msgr. Dražena Kutleše o dostavljanju relikvije bl. Miroslava Bulešića.

Uz vjernike kapelaniye, na svetoj misi nazočili su gosp. Prša, njegov zamjenik gosp. Dubravko Teur, načelnici sektora i voditelji službi te dječatnici Samostalne službe za suradnju s Vojnim ordinarijatom u RH.

Na početku misnog slavlja don Marin je zaželio dobrodošlicu vlč. Iliju, svećenicima i okupljenim vjernicima.

Vlč. Jakovljević je u uvodnoj riječi pozdravio okupljene te podsjetio na važnost postojanja relikvija – moći, slika i kipova koji nas podsjećaju na višu stvarnost koja nadilazi ovaj svijet, a na koju čovjek zaboravlja u rutini svakodnevice. U kratkim crtama prikazao je život i glavne značajke bl. Miroslava Bulešića. „Ljubav je bila duša

služenja našeg Blaženika. On i danas s ljubavlju služi svome narodu, svojim štovateljima.“

„I danas pred nama stoje isti evanđeoski izazovi u pastoralu, ali i slične osude od ovoga svijeta, kojemu ponekad smeta vjernik bilo kao biskup, svećenik, redovnik, redovnica, a iznad svega istaknuti vjernik laik. Bl. Bulešić je svojim neprijateljima odgovorio u svome Duhovnom testamentu: 'Moja je osveta – oprost'. Neka to i danas bude naš zajednički odgovor svima onima koji nas napadaju i progone: 'Moja je osveta – oprost'“, pozvao je vlč. Jakovljević.

Svečanost je završena čašćenjem relikvije bl. Bulešića, a vlč. Jakovljević uručio je kip Blaženika gosp. Prši, kao trajnu uspomenu na ovaj događaj na čemu je čelnici čovjek zagrebačke policije uzvratio dojmljivim riječima zahvale.

Kip od kamena bl. Miroslava Bulešića, rad umjetnika Ante Jurkića i Slavena Miličevića, svećano je dodijeljen kapelaniji.

Misno slavlje pjevanjem i sviranjem uveličale su časne sestre iz reda Marijinih sestara. ■

Obilježen Dan svete Barbare – Dan topništva 2. prosinca 2016.

U petak, 2. prosinca, topnici Topničko-raketne pukovnije Bjelovar i Topničko-raketne bojne GOMBR-e Vinkovci u bjelovarskoj vojarni „Bilogora“ proslavili su blagdan svete Barbare, zaštitnice roda topništva OS RH. Sveti misno slavlje u kapelici svetoga Križa, u krugu bjelovarske vojarne, je za sve žive i pokojne pripadnike postrojbi predvodio msgr. Jure Bogdan, vojni biskup u RH, u zajedništvu s policijskim kapelanom vlč. Damijrom Vrabecom.

U svojoj propovijedi okupljenim vjernicima vojni biskup se osvrnuo na vrijeme Došašća u kojem se nalazimo, na simboliku adventskog vijenca i simbol svjetla te na kraju i na proslavu svete Barbare, zaštitnice roda topništva, stavivši ju svima okupljenima kao primjer ustrajnosti, odlučnosti i nepokolebljivosti te spremnosti na svjedočenje za vlastite ideale i Krista Gospodina i pod cijenu vlastitog života. Na kraju euharistiske službe vojni biskup Jure Bogdan, svima okupljenima, zaželio je sretan Božić i blagoslovljenu novu 2017. godinu te puno uspjeha u radu, zala-

ganju, profesionalnom i privatnom životu.

Ova proslava okuplja, uz aktivne pripadnike postrojbi, obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, pripadnike i članove udruga prosteklih iz Domovinskog rata, umirovljene pripadnike, bivše zapovjednike, djelatnike MUP-a, uzvanike iz političkog i društvenog života grada i županije te ostale goste.

Prije svete mise, svečanost je započela prijavkom pukovnika Milana Radočaja, načelnika stožera, brigadnog generalu Siniši Jurkoviću, zamjeniku zapovjednika HKoV-a u 10:45. Nakon toga uslijedilo je čitanje Odluke predsjednice Republike Hrvatske i vrhovne zapovjednice OS RH Kolinde Grabar-Kitarović o imenovanju pukovnika Marijana Cikuša novim zapovjednikom Topničko-raketne pukovnije u Bjelovaru. Vojni biskup msgr. Jure Bogdan potom je izrekao molitvu Gospodinu za novog zapovjednika i sve pripadnike roda topništva u Bjelovaru, a potom su uslijedili govor zapovjednika, pukovnika Marijana Cikuša i zamjenika zapovjednika HKoV-a, brigadnog generala Siniše Jurkovića u kojima je istaknuta veoma značajna uloga roda topništva u povijesti, Domovinskom oslobođilačkom ratu, ali i u budućnosti HV i OS RH.

Svečano postrojavanje pripadnika roda topništva završilo je dodjelom nagrada, pohvala i zahvala pripadnicima postrojbi i svima koji su ove godine otišli u zaslužene mirovine.

Proslava Dana postrojbe prigoda je u kojoj vojarna otvara svoja vrata zainteresiranim za vojnu opremu, oruđe i oružje koje se je moglo razgledati unutar kruga vojarne „Bilogora“. Nakon razgledavanja svečanost je završila kratkim domjenkom za sve uzvanike u vojnoj kantini. ■

Obilježena 25. godišnjica pogibije branitelja na Papuku 2. prosinca 2016.

U petak 2. prosinca obilježena je 25. godišnjica pogibije 11 hrvatskih branitelja na bazi Papuk. Molitvu pred spomen-obilježjem prevodili su velički župnik vlč. Mario Sanić i vojni kapelan Vojne kapelani "Sveti Ivan Krstitelj" iz Požege vlč. Željko Volarić.

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća počast su im odali članovi obitelji, suborci, prijatelji i rodbina, predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata, izaslanik predsjednice RH Ivan Krupec, izaslanik potpredsjednika Vlade RH i ministra obrane Stanislav Jolić, izaslanik ministra hrvatskih branitelja Jozo Katić, vojarne 123. brigade, izaslanici državnih tijela i civilnih vlasti.

Drugi dan prosinca 1991. godine najtragičniji je u Domovinskom ratu kada je Požeština u pitanju - u četničkoj zasjedi na Papuku tada je ubijeno jedan

naest hrvatskih branitelja od kojih su devetorica bili pripadnici 123. brigade: Davor Dragić, Josip Koutni, Tade Nikić, Branko Pećić, Tomo Perić, Damir Pišmiš, Tomislav Pranjković, Vinko Tomašević i Ivica Zlomislić. ■

Obilježena 25. godišnjica osnutka „Alfi“ 3. prosinca 2016.

U subotu 3. prosinca svečano je obilježena 25. godišnjica osnutka Specijalne jedinice policije „Alfa“ polaganjem vijenaca na Oltaru domovine i slavljenje svete mise za poginule, stradale i umrle pripadnike SJP „Alfa“ u crkvi sv. Marka, koju je predvodio policijski kapelan zagrebačke policije don Marin Drago Kozić.

Don Marin je u propovijedi naglasio da smo vječni dužnici kako preminulim, tako na poseban način poginulim hrvatskim braniteljima, jer zahvaljujući njihovoј žrtvi imamo našu Domovinu. „Veličina ljubavi mjeri se veličinom žrtve. Ne mjeri se lijepim riječima, velebnim govorima, poljupcima i sl. Veličina ljubavi mjeri se konkretnim djelima, požrtvovnošću i sebedarjem. Tako će za ljubav prema domovini Vjekoslav Klaić kazati: 'Jedna kap prolivene krvi za domovinu vrijedi više nego čitavo more ili najgušća kiša rodoljubnih govora'. Ljubav i zahvalnost niti će, niti nas smiju nikada napustiti“, zaključio je don Marin.

Na misi je pjevala

policjska klapa „Sv. Mihovil“ iz Splita.

Nakon misnog slavlja obilježavanje se nastavilo na sjednici u zagrebačkoj Gradskoj skupštini na kojoj su bili prisutni ministar unutarnjih poslova Vlaho Orepić, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, načelnik Glavnoga stožera OS RH general zboru Mirko Šundov, potpredsjednik Hrvatskog sabora Miljan Brkić, predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba Andreja Mikulić, bivši i sadašnji djelatnici Specijalne jedinice policije „Alfa“, obitelji poginulih, među kojima i Kata Zadro te drugi uzvanici. ■

Proslava blagdana sv. Nikole biskupa, zaštitnika HRM 5. prosinca 2016.

U ponedjeljak 5. prosinca Vojna kapelacija „Sv. Nikola biskup“ proslavila je blagdan svoga nebeskog zaštitnika sv. Nikole, ujedno zaštitnika Hrvatske ratne mornarice, u vojarni „Sveti Nikola“ u Lori u Splitu.

Proslava je započela paljenjem svijeća u spomen-sobi zapovjedništva HRM-a, nakon toga je krenula svečana procesija s kipom sv. Nikole od sidrišta luke Lora do samostana sv. Ante na Poljudu, gdje je slavljena sveta misa koju je predvodio vojni biskup msgr. Jure Bogdan uz concelebraciju generalnog vikara Vojnog ordi-

narijata o. Jakova Mamića i dvojice vojnih kapelana HRM-a: o. Jose Mravka i don Branimira Projica.

U procesiji su sudjelovali svećenici okolnih župa, predstavnici gradskih i županijskih vlasti, policijski službenici, braniteljske udruge proizašle iz Domovinskog rata, Orkestar HRM-a, kao i veliki broj mornara, dočasnika i časnika, predvođeni zapovjednikom kontraadmiralom Predragom Stipanovićem.

Na početku svete mise sve nazočne je pozdravio don Branimir, koji je u svoje i u ime o.

Mravka, kao domaćin čestitao mornarima blagdan njihovog zaštitnika i zamolio biskupa da započne euharistijsko slavlje.

Čestitajući blagdan sv. Nikole, u propovjedi msgr. Bogdan između ostalog je upozorio: „U elektroničkim i tiskanim medijima naći će se istovremeno jedno do drugog, u istom omotu, ono što je nama kršćanima najsvetije i ono što je antipod svim našim ljudskim, moralnim i kršćanskim načelima. I sve stavljeno na istu ravan, sve je pod istim nazivnikom, sve valja kupiti i sve

valja potrošiti. (...) Netko nam moćnim sredstvima pokušava uvesti neki svoj kalendar, promiče suptilno svoje oblike svetkovanja do te mjere da, ako ne budemo pažljivi, možemo slaviti Božić bez Isusa, Božić bez Mladog Sunca što silazi s visina (...)“

Uz pripadnike Hrvatske ratne mornarice proslavili su nazočili predstavnici grada, županije i braniteljskih udruga. Slavlje su uveličale i povijesne postrojbe, Kliški uskoci i Sinjski alkari te klapa HRM-a „Sv. Juraj“. ■

Proslava Dana Policijske kapelaniјe "Sv. Nikola biskup"

6. prosinca 2016.

U utorak 6. prosinca Policijska kapelaniјa „Sv. Nikola biskup“ u Policijskoj upravi krapinsko-zagorskoj proslavila je blagdan svoga nebeskog zaštitnika u zajedništvu sa župom sv. Nikole biskupa u Krapini.

Proslava je započela euharistijskim slavlјem koje je predvodio msgr. Lovro Cindori uz koncelebraciju domaćeg župnika vlč. Tomice Šestaka, policijskih kapelana: vlč. Damira Vrabeca, vlč. Ivana Blaževca, vlč. Tomislava Vlahovića, župnika sv. Jelene Križarice u Zaboku vlč. Marjana Culjka, policijskog kapelana domaćina p. Zrinka Nikolića i drugih svećenika.

U svojoj propovjedi msgr. Cindori govorio je o sv. Nikoli kao zaštitniku svih ljudi, svecu koji je volio i vodio brigu o svakom čovjeku kojega je susreo. Sveti Nikola oduvijek je shvaćao da je

jedini životni put čovjeka ljubav prema Bogu i bližnjemu. Od svetog Nikole učimo kako biti ljudi ljubavi i mira, ljudi koji donose u srce drugih radost i nadu, povjerenje i pouzdanje.

Na kraju svete mise p. Zrinko zahvalio se svima koji su sudjelovali u proslavi zaštitnika kapelaniјe, posebno se zahvalio svim policajcima na svemu što rade i čine za dobrobit građana.

Uz brojne djelatnike, Udrugu specijalne policije i umirovljenih policajaca, načelnike PP, svetoj misi nazočili su i zamjenik načelnika PU Željko Sugnetić sa suradnicima, gradonačelnik grada Krapine Zoran Gregurović i dogradonačelnik Branko Varjačić te djelatnici Samostalne službe MUP-a za suradnju s Vojnim ordinarijatom u RH na čelu s voditeljem službe Josipom Zagoršćakom. ■

U Osijeku proslavljenja 25. obljetnica osnutka 68. bojne Vojne policije 7. prosinca 2016.

Udruga veterana vojne policije iz Domovinskog rata Osječko-baranjske županije obilježila je u srijedu, 7. prosinca, u Osijeku 25. obljetnicu od osnutka 68. bojne Vojne policije. Sveto misno slavlje u konkatedrali sv. Petra i Pavla u Osijeku predvodio je i propovijedao vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan. Nakon mise, u Sveučilišnom kampusu otkriveno je spomen-obilježje za trinaestoricu poginulih pripadnika te bojne. Spomenik je blagoslovio msgr. Bogdan, a otkrili su ga autor Josip Bařišić i Mario Puhanić, sin poginulog pripadnika 68. bojne Vojne policije Milana Puhanića.

Podno otkrivenog i blagoslovljenog spomen-obilježja vijence su položili i svijeće zapalili članovi obitelji i prijatelji poginulih pripadnika bojne, izaslanica predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović brigadirk Senka Vučić, izaslanik ministra obrane Damira Krstičevića brigadir Željko Ljubas, izaslanik ministra branitelja Tome Medveda pukovnik Ilijan Cota, župan osječko-baranjski Vladimir Šišljadić, osječki gradonačelnik Ivan Vrkić, predsjednik Zajednice udruga veterana vojne policije Josip Adžić, predstavnici Koordinacije zajednice braniteljskih udruga OBŽ-a i Organizacijskog odbora za obilježavanje 25. obljetnice 68. bojne Vojne policije OBŽ-a. Počast su odali i predstavnik Zapovjedništva za obranu i doktrinu Fran Krsto Frankopan brigadir Robert Horvat, načelnik PU osječko-baranjske Milan Baričević, predstavnici udruga proizliših iz Domovinskog rata, suborci, Petar Čavar iz Memorijalnog centra u Vukovaru, građani...

„Ovo je spomen-obilježje prvo, koje je otkriveno za naše prijatelje, jedino na području svih 5 slavonskih županija na kojima je djelovala 68. bojna Vojna policije. Spomen-obilježje ispred zgrade u kojoj su vojni policajci obitavali cijelo vrijeme Domovinskog rata i nakon toga, i smatrali smo da je ovo mjesto najprikladnije da bude u spomen na naše poginule kolege, koji su dali ono najvrjednije, svoj život na oltaru Domovine“, rekao je Stipe Modrić, predsjednik Udruge veterana vojne policije OBŽ i organizacijskog odbora obljetnice.

„Dvadeset i pet godina je prošlo. Mi se prisjećamo tih dana i trenutaka. Nažalost imamo 13 poginulih u našoj bojnoj, imamo oko 120 ranjenih. Nažalost imamo i dosta umrlih nakon Domovinskoga rata i još uvijek nam branitelji i vojni policajci umiru, ali evo mi smo se nakon 25 godina htjeli odužiti svima koji su dali svoje živote i dali dio svog tijela za državu Hrvatsku, pa smo napravili ovaj spomenik“, kazao je Zvonko Jelić, dozapoovjednik 68. bojne Vojne policije.

„Ovdje smo pred spomenikom „Poginulim hrvatskim sinovima. Ovo je naša 'nacionalna memorija', pamćenje koje odgaja. Spomenik govori da je postojalo vrijeme kad su mladići i djevojke, muževi i žene ginuli za slobodu ove zemlje; bilo je vrijeme u kojem se oni nisu pitali: hoće li ostati živi u vihoru metaka, granata i mina. Ovaj spomenik govori da je postojalo vrijeme u kojem su ovi ljudi više ljubili našu slobodu nego svoj život. I nije tome davno, ta tek je prošlo dvadesetak godina od tog vremena, a danas nam se čini da je ono davno bilo, kao nešto o čemu su nam pradjedovi kazivali.

Ovo je spomenik – memorija. Pamćenje koje odgaja. Ovu se školu ne smije ignorirati. Učimo jedni druge poštovanju i poštivanju parnih, ali i preživjelih. Neka se ova memorija pretoči u djecu našu te nam ona budu oslonac u nadi. Hvala vam poginuli sinovi Hrvatske zemlje za nesebičnu ljubav“ – rekao je msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH.

Zatim je održana metodsko pokazna vježba pripadnika Pukovnije vojne policije OS RH, a građani su mogli pogledati i izloženo naoružanje, te vojnu opremu PU OBŽ-a. Potom je uslijedila svečana akademija u kampusu.

Vojna policija je odigrala važnu ulogu u Domovinskom ratu. Pripadnici 68. bojne sudjelovali su u obrani grada Osijeka i Vinkovaca u vrijeme najjačih napada agresorske vojske. Prošli su i brojna druga ratišta diljem Hrvatske, a nakon oslobođanja okupiranih područja vojna policija odigrala je ključnu ulogu u uspostavljanju reda i sigurnosti. ■

Proslavljeni 25. obljetnici HRZ i PZO-a 9. prosinca 2016.

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu u petak, 9. prosinca, obilježena je 25. obljetnica ustrojavanja Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane (HRZ i PZO). Svečanost je započela slavljem svete mise za sve poginule i nestale branitelje i djelatnike HRZ i PZO-a, u kapeli Vojne kapelanijske „Sv. Petar i Pavao“. Misno slavlje predvodio je vojni biskup msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s kapelanom o. Viktorom Grbešom.

Uz djelatnike grane, na misnom slavlju nazočili su načelnik GS OS RH general zbora Mirko Šundov, zapovjednik HRZ i PZO-a brigadni general Miroslav Kovač, predstavnici ustrojbenih cjelina MORH-a i OS RH, MUP-a, udruga proglašenih iz Domovinskog rata, diplomatskog i vojno-diplomatskog zbora, bivši zapovjednici i djelatnici HRZ i PZO-a i drugih ustrojbenih cjelina OS RH, obitelji poginulih pripadnika grane i drugi.

Vojni biskup msgr. Bogdan u propovijedi je potaknuo vjernike na vjerničku pripravu za blagdan Kristova rođenja - Božić, čestitao je i zahvalio svim djelatnicima HRZ i PZO-a na neizmernom doprinisu u stvaranju slobodne Hrvatske, kao i svim djelovanjima kojima danas štite i pomažu hrvatske građane u slučajevima prirodnih nepogoda i nesreća, ali i stranim zemljama u slučajevima prirodnih nepogoda, kriza i nesreća.

Misno slavlje uzveličala je Klapa HRM-a „Sv. Juraj“.

Nakon misnog slavlja uslijedila je akademija na kojoj su se prigodno obratili predsjednica i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar-Kitarović, izaslanik predsjednika Vlade RH i potpredsjednika Vlade i ministra obrane državni tajnik MORH-a Zdravko Jakop, načelnik Glavnog stožera OS RH general zbora Mirko Šundov i zapovjednik HRZ i PZO-a brigadni general Miroslav Kovač.

Završetak svečanosti bio je posvećen dodjeli odlikovanja, promaknuća, nagrada i pohvata najistaknutijim pripadnicima HRZ-a i PZO-a, a potom su gosti razgledali taktičko-tehnički zbor sa zrakoplovima na stajanci 91. zrakoplovne baze. ■

Misa zadušnica za prvog hrvatskog predsjednika dr. Franju Tuđmana 10. prosinca 2016.

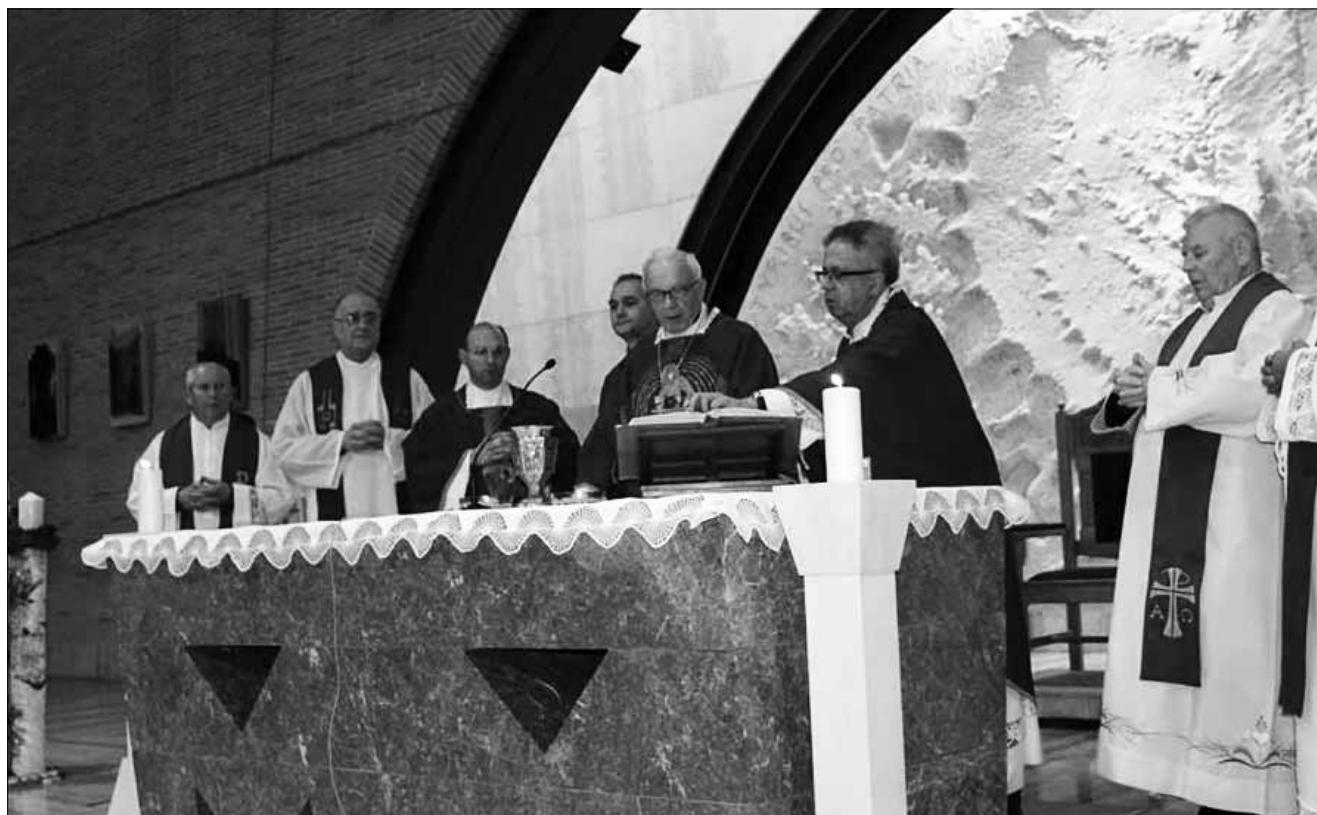
U zavjetnoj crkvi Sveta Mati Slobode svečanim euharistijskim slavlјem u subotu 10. prosinca u 19 sati obilježena je 17. godišnjica smrti prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Misno slavlje predvodio je msgr. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij u miru, u koncelebraciji više svećenika među kojima je bio i provincijal Salezijanske provincije don Pejo Orkić te župnik don Ante Vasilj. Svojim pjevanjem misno slavlje uveličala je Klapa HRM-a „Sveti Juraj“.

U propovijedi msgr. Jezerinac istaknuo je koliko je za pokojnog predsjednika dr. Franju Tuđmana bilo važno zajedništvo države s Katoličkom Crkvom. Predsjednik je prigodom posjeta pape Ivana Pavla II. 1994. god. Hrvatskoj naglasio kako je hrvatski narod tijekom cijele povijesti bio vezan za Katoličku Crkvu, i da je za naš narod papa vrhovni i moralni autoritet, naglasivši pri tome kako je za predsjednika bilo važno ponovno uspostaviti prijateljske odnose između Hrvatske i Svetе Stolice koji su u komunističko doba razrušeni. Nadasve je važno za predsjednika bilo to da je narod izbavljen iz komunističkog pakla, te da ponovno doživljava svoj duboki nacionalni preporod građen na kršćanskim načelima, istaknuo je msgr. Jezerinac. Između ostalog biskup je istaknuo kako je za predsjednika vjera u Boga imala veliko značenje i da je tijekom svog

života nastojao upoznati Isusa Krista i slijediti ga. Pogotovo je naglasio svim prisutnima kako je predsjednik uvijek isticao da bez kršćanskih načela nema ni zdravog hrvatskog društva, te sve skupa pozvao da ga slijedimo u tome. Također je naglasio kako je život dr. Franje Tuđmana ugrađen u mozaik naše države i da to nikada ne smijemo zaboraviti niti dozvoliti da nam netko iskriviljuje povijest.

Msgr. Jezerinac pozvao je sve prisutne da grade bolju i kvalitetniju državu Hrvatsku, vjernu Bogu i svojim kršćanskim načelima. Potaknuo je da je grade svoj život na čvrstim temeljima, a ne na pijesku. Na samom kraju biskup je stavio naglasak na dostojanstvo čovjeka od samog zače-

ća pa sve do prirodne smrti, pozivajući na nasljeđovanje Krista i da se ne odmetnemo od njega ni pod koju cijenu.

Svetoj misi zadušnici za prvog hrvatskog predsjednika uz njegovu obitelj, nazočili su i predsjednik Vlade Andrej Plenković, potpredsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner, uz ostale ministre i saborske zastupnike, branitelje, te mnogobrojne članove Hrvatske demokratske zajednice, kao i general Ante Gotovina i mnogo-

brojni vjerni puk.

U jutarnjim satima, na grobu pokojnog dr. Franje Tuđmana izaslanstva Hrvatskog sabora i Hrvatske demokratske zajednice položila su vijence i zapalila svijeće. Predvodili su ih predsjednik Vlade Andrej Plenković i predsjednik Hrvatskog sabora Božo Petrov. Molitvu za prvog hrvatskog predsjednika predvodio je izaslanik Vojnog ordinarijata u RH vikar za pastoral don Marko Medo. ■

25. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Vihor“ obilježena u Šišincu 10. prosinca 2016.

U organizaciji Kluba veterana Domovinskog rata 102. brigade HV-a Novi Zagreb i Udruge ratnih veteranova 2. gardijske brigade „Gromovi“ u subotu, 10. prosinca, u Šišincu obilježena je 25. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Vihor“.

U župnoj crkvi svete Marte u Šišincu, svetu misu za poginule hrvatske branitelje, i molitvu kod spomen-obilježja poginulih branitelja predvodio je don Antonio Mikulić, vojni kapelan Vojne kapelanie „Sveti Ilijan Prorok“ iz Petrinje.

Kod spomen-obilježja u „Spomen gaju 102. brigade HV-a“ izaslanstva su položila vijence i zapalila svijeće. U ime organizatora obratili su se: predsjednik Kluba 102. brigade HV-a Željko Vranić i dopredsjednik udruge 2. gardijske brigade Gromovi Nenad Bužanić. Umirovljeni pukovnik Alojzije Hren, ratni načelnik veze iz 102. brigade, i ratni zapovjednik SJP „Osa“ Sisak Srećko Telar okupljenima su detaljno prezentirali tijek akcije. Nazočnima se obratio i žu-

pan Sisačko-moslavačke županije Ivo Žinić, u to vrijeme ratni zapovjednik 78. samostalne bojne Glina.

Uz ratne veterane 102. brigade HV-e, 2. gardijske brigade „Gromovi“, veterane OMB-a i OKB-a 2. gbr, veterane SJP „Osa“ Sisak i 78. samostalne bojne u obilježavanju su sudjelovale i obitelji poginulih branitelja, udruge proistekle iz Domovinskog rata, predstavnici grada Gline i načelnik općine Lekenik Ivica Perović.

Ratne 1991. godine Hrvatska vojska u Pokuplju i na Banovini pokrenula je napadnu operaciju postrojbi Hrvatske vojske i policije s ciljem oslobođanja okupiranih područja od velikosrpskog agresora. U toj operaciji nazvanoj „Vihor“, 22 hrvatska branitelja položila su svoje živote za Domovinu. Trinaest pripadnika 102. brigade HV Novi Zagreb, 6 pripadnika 2. gardijske brigade „Gromovi“, dva pripadnika 78. samostalne bojne Glina i jedan pripadnik Specijalne jedinice policije „Osa“ Sisak. ■

Biskup Bogdan krstio peto dijete obitelji Beljan

11. prosinca 2016.

Na treću nedjelju došašća, 11. prosinca 2016. godine, biskup vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan predvodio je u župnoj crkvi sv. Nikole Tavelića u zagrebačkoj Kustošiji misno slavlje. Tijekom slavlja biskup je krstio Niku Beljana - peto dijete u obitelji Karoline i Kristijana Beljan. Kristijan Beljan djelatnik je u Ministar-

stvu obrane RH.

Pozdravni govor i dobrodošlicu biskupu iskazao je župnik kustosijanski vlč. Božidar J. Tenšek. Biskup je svoju homiliju temeljio na čitanjima treće nedjelje Došašća. Roditeljima je uputio srdačne čestitke i iskazao zahvalnost za opredjeljenje prihvaćanja dara života. ■

Spomen 25. obljetnice razaranja Voćina i ubojstva civila

13. prosinca 2016.

Povodom 25. obljetnice razaranja Voćina, rušenja crkve te ubojstva 47 nedužnih civila u utorak, 13. prosinca, održano je hodočašće u to svetište kojem su se pridružili hrvatski branitelji, vojska i policija u organizaciji Virovitičko-podravske HVIDRE te rodbina voćinskih žrtava i poginulih branitelja.

Na hodočašću su uz domaćeg biskupa msgr. Antuna Škvorčevića sudjelovali đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit msgr. Đuro Hranić, bjelovarsko-križevački biskup msgr. Vjekoslav Huzjak, vojni biskup msgr. Jure Bogdan, generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije i izaslanik predsjednika HBK msgr. Enco Roldanis, zamjenik generalnog tajnika HBK msgr. Fabijan Svalina te četrdesetak svećenika iz svih dijelova Požeške biskupije.

Među nazočnim javnim dužnosnicima

bili su dr. Mate Granić, izaslanik predsjednice Republike Hrvatske, Tomislav Žagar, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, izaslanik ministra obrane, njegov pomoćnik Zoran Piličić, izaslanik ministra unutarnjih poslova Mirko Kostelac te predstavnici lokalnih vlasti.

Program hodočašća započeo je kod prostrijeljenog križa na brijegu iznad crkve, zvanom Prebenda, gdje je pokorničko-molitveni dio predvodio biskup Škvorčević. Pozdravljajući sve okupljene, podsjetio je da je uz Vukovar i Škabrnju Voćin sa svojih 47 ljudi, ubijenih najvećim dijelom 13. prosinca 1991. godine, jedno od mjesta najtežih stradanja u Domovinskom ratu. Pored toga, spomenuo se i dvadesetak nedužnih civila ubijenih u nedalekom Četekovcu, Balincima, Čojlugu i Kusonjama, te zatočenika u logoru Bučje

koji uz voćinske žrtve svjedoče kako je na prostoru zapadne Slavonije zlo ostavilo teške tragove. Kazao je da „dok tražimo jednaku pravdu za sve žrtve, pripadnike bilo kojeg naroda i vjere, ne želimo na ovom hodočašću zbog dostojanstva samih žrtava i čistoće spomena na njih podržavati u srcu osjećaje mržnje ili osvete, nego moliti za slobodu u našim dušama od diktata zla“.

Slijedila je pokornička procesija od Prebende do liturgijskog prostora na otvorenom, pokraj Svetišta gdje je postavljen Memorijal voćinskim žrtvama „U Majčinu naručju“, pred kojim su se zaustavili svi hodočasnici. Biskup Škvorčević protumačio je značenje spomenika: „Ovaj Memorijal stavљa pred oči potresnu sliku Isusa, skinuta s križa, čije tijelo izranjeno neprijateljskom mr-

žnjom i okrutnošću, u svoje naručje prima njegova Presveta Majka Marija. Ona je svojim suosjećajnim srcem ovdje u voćinskom svetištu tijekom više stoljeća primala i majčinskom ljubavlju liječila mnoge naše hrvatske rane. Duboko vjerujem da je u svoje naručje primila i nedužne voćinske žrtve, sve poginule u Domovinskom ratu, združila ih s patnjama svoga Sina, povjerila ih pobjedičkoj snazi njegove ljubavi koja je moćna darovati im puninu života i mir u Božjoj vječnosti.“

Potom je prigodnim recitalom „Duše su pravednika u ruci Božjoj“, iz pera trajnog đakona Zdravka Ticla i pod njegovim vodstvom, odana počast ubijenim voćinskim žrtvama. Spomenuto je svih 47 imena ubijenih voćinskih stradalnika i u okviru kojega su djeca postavila oko Memo-

rijala jednako toliko upaljenih lampiona, a biskup Škvorčević položio vijenac. Zazvonila su sva zvona voćinskog svetišta u počast žrtvama a svi nazočni krenuli su u crkvu gdje je požeški biskup uputio tri pozdrava liku Gospe Voćinske, a nazočni odgovarali poklikom „Blažena ti što povjerova“. Nadbiskup Hranić zatim je predvodio euharistijsko slavlje na spomen voćinskih žrtava.

Nadbiskup je u homiliji podsjetio na trajnu Božju prisutnost među nama, kazavši „da je Bog po utjelovljenju svojega Sina ušao u našu ljudsku povijest, da se u tamnoj betlehemskoj noći, i u voćinskom mraku zla, pojavilo 'svjetlo svijeta' i da je svjetlo Božjeg utjelovljenja preobrazilo tamu čovjekova zla, nasilja i grijeha“. Zatim se osvrnuo na prvo čitanje proroka Sefanije čija riječ zahvaća puno dublje ispod religioznih motiva ljudskih postupaka te ide do same ljudske naravi podsjećajući da „svakog čovjeka, priznao on to javno ili ne, progoni glas njegove savjesti“ te se u tom smislu ima potrebu oslobođiti od srama zla koje je nanio drugima. Istaknuo je kako čovjek iako u tim trenucima nema hrabrosti priznati pred drugima pogrešku, on ustvari vapi za milosrđem i oproštenjem. Povezao je to i s primjerom čovjeka koji je imao dva sina, iz evanđeoskog odlomka. S jedne strane imamo sina koji je nestašan, drzak i tvrdoglav, nije ni čuo ni razmislio o očevoj molbi, ali se kasnije tiho pokajao, predomislio i izvršio volju očeva te s druge strane sina koji je na riječi vrlo uglađen, ali se iza te uglađenosti vanjštine krije laž i neposlух. Naglasio je kako nam njihovi primjeri posvećuju da smo u svakodnevnom životu pozvani ne osuđivati ili odbacivati prebr-

zo nikoga već svakome dopustiti da sazrijeva i raste, odnosno da ne osuđujemo nekoga samo na temelju vanjštine. Tim primjerom želio je naglasiti i mogućnost obraćenja i onih koji su u Voćinu okrvavili svoje ruke, masakrirali 47 nevinih ljudi i minirali Gospino svetište, da je moguće obraćenje onih koji su htjeli Hrvatsku raskomadati. Podsjetio je hrvatske branitelje i sve druge hodočasnike da je gesta oprosta suobličenje s Isusom koji na križu moli za svoje progonitelje. Gest je to odustajanja od osvete i unutarnje ozdravljenje od proživljenog nasilja i zla. Na kraju homilije nadbiskup je pozvao da zamolimo Blaženu Djevicu Mariju da nas sve primi u svoje Majčinsko naručje te nam izmoli kod svoga Sina dar istinske slobode i spasenja.

Na svršetku euharistijskog slavlja biskup Škvorčević je pred likom Gospe Voćinske predvodio molitvu za Domovinu, u kojoj je Isusovo Majci povjerio voćinske žrtve, kao i žrtvu naših branitelja i hrvatsku slobodu te zamolio da voditelji javnih poslova osluškuju vrijednosti Boga i čovjeka, da se za njih zauzimaju u svom djelovanju. Zahvalio je đakovačko-osječkom nadbiskupu i drugim nazočnim biskupima za sudjelovanje u tom slavlju te za iskazanu blizinu u trenucima kada svjedočimo pažnju onima koje ne smijemo zaboraviti. Zahvalio je i svim sudionicima hodočašća što su svojim molitvama za voćinske žrtve postali dionicima duhovnog zajedništva prošlosti i sadašnjosti, osobito organizatorima na čelu s predsjednikom HIDRE Županije virovitičko-podravske Nenadu Križiću za uloženi trud te svim braniteljima, obiteljima branitelja i hodočasnicima. ■

Proslavljen Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Ivan od Križa“

15. prosinca 2016.

U četvrtak, 15. prosinca, u Velikoj Buni proslavljen je Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Ivan od Križa“, Druga obljetnica ustrojavanja Središnjice za obavještajno djelovanje i Dan vojnoobavještajnog roda. Proslava je započeta sv. misom u 11 sati u kapeli svete Ane u Velikoj Buni. Svetu misu predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan u zajedništvu s vojnim kapelanicima: domaćinom vlč. Željkom Savićem, don Markom Medom i vlč. Slavkom Rajičem te svećenicima iz Velikogoričkog dekanata.

Biskup je u svojoj homiliji prikazao život i djelovanje svetog Ivana od Križa te aktualnost njegove poruke za današnje vrijeme. „Prema nauku Katoličke Crkve dva su razloga radi kojih štujemo svece. Oni su naši zagovornici kod Boga i mi im se utječemo u molitvi, stavljamo se pod njihovu zaštitu u našim potrebama. Oni nas zagovaraju pred licem Božjim. Oni su „od krvi i mesa“, sa svim ljudskim potrebama, sa svim ograničenjima koje svaki ljudski stvor osjeća u svome biću. U svome životu oslonili su se u vjeri na Boga i dosegnuli su izrazito visoke stupnjeve herojskih kreposti, ostvarenosti kao čovjek, kao osoba sukladno Božjem naumu sa stvorenim čovjekom. Njihov život nam je primjer i putokaz. Jedan od njih u tom velikom mnoštvu je sveti

Ivan od Križa, zaštitnik ove kapelaniјe“ - rekao je biskup.

Homiliju je zaključio riječima pape Benedikta XVI: „Ako čovjek nosi u sebi veliku ljubav, ta mu ljubav daje gotovo krila, i lakše podnosi nevolje života, jer nosi u sebi veliku svjetlost; ovo je vjera: biti ljubljeni od Boga i pustiti da nas Bog ljubi u Isusu Kristu. Puštajući da nas on ljubi dobivamo svjetlo koje nam pomaže svakoga dana nositi to breme. A svetost nije naše, vrlo teško, djelo, već je upravo to „otvaranje“: otvoriti prozore našega života da Božje svjetlo može ući, ne zaboraviti Boga jer se upravo u otvaranju njegovome svjetlu nalazi snagu, nalazi se radost otkupljenih.“

Na kraju misnog slavlja prisutnima su se obratili vojni kapelan Željko Savić i zapovjednik Središnjice za obavještajno djelovanje brigadir Mirko Validžić. Čestitali su Božić i novogodišnje blagdane.

Nakon svete mise položeno je cvijeće kod spomen-obilježja u vojarni „Satnik Josip Zidar“, u Velikoj Buni. Biskup je s prisutnima izmolio molitve za pokojne branitelje u Domovinskom ratu. Nakon toga slijedilo je svečano postrojavanje. Sve je završilo domjenkom i zajedničkim druženjem. ■

PROPOVIJEDI VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti Dan hrvatskih branitelja Gospa velikoga hrvatskog krsnog zavjeta Knin, 5. kolovoza 2016.

Liturgijska čitanja: Sir 24, 9-12.19-22; Otk 12, 1-3.7-12ab.17; Lk 1, 39-56

*Draga braćo i sestre,
Poštovani i dragi vjernici,
dragi hrvatski branitelji.
Poštovane obitelji poginulih i nestalih.
Poštovani slušatelji i gledatelji koji ste s
nama povezani preko elektroničkih medija.*

1. Danas su nam srca puna radosti i zahvale, jer slavimo Dan pobjede i Dan domovinske zahvalnosti. Danas klikće sav vjerni narod od Vukovara i Aljmaša, preko Bistrice, Poreča i Trsata, do Dubrovnika i Prevlake, uzdižući molitve Bogu po svojoj Majci i Pomoćnici - Blaženoj Djevici Mariji. Danas u kraljevskom gradu Kninu srce hrvatsko kuca jače, jer njegove su misli i osjećaji usmjereni prema jednom povijesnom događaju - pobjedi hrvatske vojske koja nas je dovela do slobode i mira.

U ovoj svetoj misi molimo Boga za svoju zemaljsku Domovinu Hrvatsku: da ljudima na položaju podari mudrosti a građanima poštenja i zauzetosti kako bi još više među nama ojačali sloga i pravda, mir i napredak.

2. Ove godine, spominjemo se 25. obljetnice hrvatske samostalnosti. I kao što smo devedesetih godina prošlog stoljeća nošeni nadom odlučno krenuli u demokraciju i slobodu, i danas smo prožeti i nošeni istom nadom u bolju budućnost.

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti posvješće i produbljuje u nama nadu da možemo više, bolje i zauzetije graditi ovu zemlju u međusobnom zajedništvu i zajedništvu europskih naroda. Zajedništvom smo postigli slobodu. Zajedništvom smo izborili svoju samostalnu domovinu. Imamo mnoge mogućnosti, imamo snaže, imamo prirodne ljepote i bogatstva, imamo ljude. Treba nam mudro, kompetentno, trijezno i samoprijegorno vodstvo koje živi za svoj narod

i za svoju Domovinu. I upravo stoga valja vrlo odgovorno pristupiti izborima koji su ispred nas.

Drugi vatikanski sabor podsjeća nas na važnost nade: „*Budućnost čovječanstva u rukama je onih koji budu znali budućim pokoljenjima pružiti razloge života i nade.*“¹ To vrijedi i za budućnost našega naroda i naše Domovine. U vremenima kada nam se u javni i privatni život pokušava uvući beznađe i malodušje, kada mnogi mlađi odlaze u strani svijet, potrebno je uvijek iznova posvijestiti utemeljene razloge života i nade u vlastitoj kući, u hrvatskoj nam Domovini. Ako li mi ne budemo djelotvorno voljeli i zauzeto izgrađivali našu zemaljsku Domovinu, to će učiniti netko drugi. Geografskim položajem, prirodnim bogatstvima, ljepotama i mnogim drugim dostostima, naša Domovina je „osuđena“ na život, „osuđena“ je na bolju budućnost.

3. U prvom čitanju iz Knjige Sirahove govvara nam Božja Mudrost koja se nastanila među ljudima, Isus Krist, Riječ Očeva, koja se utjelovila u krilu Djevice Marije. Na taj je način ponizna nazaretska Djevica postala „prijestolje Mudrosti“. Ona je puna milosti te stoga može za se reći: „*Ja sam majka lijepo ljubavi i straha i spoznanja i svetog ufanja.*“ (Sir 24, 18). Samo u ovome biblijskome redku spominju se četiri Marijine vrline, četiri stožerne vrline koje su i nama danas potrebne kako bismo mladim naraštajima pružili razloge života i nade.

4. Prva je vrlina: ljubav. Marija kaže: „*Ja sam majka lijepo ljubavi*“. Ljepa ljubav je plemenita, velikodušna i milosrdna ljubav koja se uzdiže do Boga, a ne zaboravlja potrebe svojih bližnjih. To je ljubav koja je vodila hrvatske branitelje kad su se s krunicom oko vrata, suprotstavili agresiji i izvojivali pobjedu. Njihov primjer potiče i obvezuje sve hrvatske građane na ljubav prema obitelji i domu, na veće i zauzetije zalaganje za opće dobro.

A kao kršćanski vjernici pozvani smo na

¹ Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*, br. 31.

osobit način unositi milosrdnu ljubav na sve društvene razine. Sveti papa Ivan Pavao II. rado je naglašavao ovu društvenu dimenziju milosrđa: „Milosrdna ljubav je nadasve prijeko potrebna među onima koji su najbliži: između bračnih drugova, između roditelja i djece, između prijatelja. (...) Ljudski svijet može postajati uvijek sve čovječnijim jedino ako u mnogostruko područje međuljudskih i društvenih odnosa, zajedno s pravednošću, unesemo onu milosrdnu ljubav koja tvori mesijansku poruku Evanđelja.“²

5. Druga je vrlina: strah Božji. To je jedan od sedam darova Duha Svetoga. Bog je svet, dobar i milosrdan, i stoga pred Bogom imamo osjećaj strahopštovanja. Marija kaže u svome hvalospjevu: „Od koljena do koljena dobrota je Gospodinova nad onima što se njega boje“ (Lk 1, 50). Tko se Boga boji, ne treba se strašiti ni nevolje, ni bolesti, pa čak ni smrti, jer ga na svakom koraku prati i štiti Božja dobrota. Strah Božji je unutarnja snaga koja nas trajno potiče da poštujemo Božja i ljudska prava, jer je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju.

Hrvatski branitelji, vođeni ovom vrlinom, časno su i pošteno stali u obranu sigurnosti i slobode svoga naroda. Crkva usrdno potiče na izbjegavanje ratnih sukoba, ali se isto tako protivi lažnome miru jer pravi je mir „plod pravednosti i učinak ljubavi“³. Stoga Crkva jasno naučava da je, pod određenim uvjetima, opravdano posegnuti za zakonitom obranom vojnom silom⁴. Ti su uvjeti bili ispunjeni u Domovinskom ratu. Zato danas s ponosom slavimo Dan pobjede. Mi smo branili vlastitu Domovinu. To je bila naša ljudska i moralna obveza. Kako jučer tako i danas. Ono što želimo sebi i svome narodu to želimo svim narodima svijeta, i onima blizu i onima daleko: slobodu, sigurnost i ravnopravnost svih građana u vlastitome domu.

6. Uz spomenute dvije vrline, ljubav i strah Božji, potrebna nam je i treća vrlina: spoznanje istine. Naši su se branitelji borili za Hrvatsku u kojoj će vladati sloboda, istina i pravda, vladavina prava. Borba protiv totalističke ideologije smješta se u širi kontekst borbe dobra i zla o kojoj govori Knjiga Otkrivenja. Strahovit Zmaj, simbol zla, ratuje „s onima što čuvaju Božje zapovijedi i drže svjedočanstvo Isusovo“ (Otk 12, 17). Zmaju se protstavlja Žena, odjevena suncem, pod čijim je nogama mjesec, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. U toj Ženi možemo prepoznati bezgr-

ješnu Djesticu Mariju koja je slika Crkve. U borbi dobra i zla Marija zauzima važnu ulogu, kako kaže sveti papa Ivan Pavao II.: „Marija, majka utjelovljene Riječi, smještena je u samo središte ... ove borbe koja je upisana u povijest čovječanstva. (...) U toj povijesti Marija ostaje znak sigurne nade.“⁵ Marija odnosno Crkva svijetli svojoj djeci u tminama zablude i ideologije, usmjerujući ih prema punini istine, Isusu Kristu.

Vrlina upoznavanja istine, otvorenost prema istini, uspješno je sredstvo protiv ideologija i zastranjenja svih vrsta. Prijeko nam je potrebna ova vrlina na današnjoj veletržnici svjetonazora u kojoj se tako lako gubi ljudsko dostojanstvo. Suprotstaviti se odlučno razornim ideologijama prošlih totalističkih sustava i njihovim izdancima! Potrebno je prepoznati i smjelo odbaciti i nove ideologije koje žele izobličiti ljudsku narav, brak i obitelj! Za ovo se isplati boriti a našim mladima jasno se tako očituju istinski razlozi života i nade.

7. Evo i četvrte vrline – nade. Blažena Djevica Marija je majka svetog ufanja, svete nade. Sva nadanja proroka i svetaca Staroga Zavjeta nalaze svoj vrhunac i dovršenje u Blaženoj Djestici Mariji. Ona je Žena nade, zato joj Elizabeta kliče: „Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!“ (Lk 1, 45). A Marija odgovara svojim divnim hvalospjevom: „Veliča duša moja Gospodina! Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo! Od koljena do koljena dobrota je njegova nad onima što se njega boje.“ (Lk 1, 46.49-50). Marija pjeva hvalu Gospodinu jer On čini velika djela, iz dana u dan, iz naraštaja u naraštaj. Marija je majka svete nade: ona zna da budućnost nije u rukama silnika i oholica, nego u Božjim rukama. Bog je gospodar povijesti koji uzvisuje nezнатне, gladne napunja dobrima i sve nas prihvata u svoj milosrdni zagrljaj.

Naši su branitelji spremno izložili svoje zdravlje i živote jer su bili ispunjeni nadom da će pravda pobijediti i da Hrvatska može postati mjesto mira i blagostanja. Tome su se nadali u teškim ratnim vremenima kada baš i nije bilo izvanjskih pokazatelja da je ta nada opravdana, ali imali su čvrsto, unutarnje jamstvo da im nuda nije uzaludna. Tako i unatoč današnjim izazovima naša nuda ne smije doći na manje, ne smije posustati.... Nuda nije samozavaravanje. Papa Franjo, razmišljajući o nadi, kaže da nuda također uključuje „prihvatići da se određene stvari

² Enciklika *Dives in misericordia*, br. 14

³ KKC 2304.

⁴ Usp. KKC 2308/2309.

⁵ Enciklika *Redemptoris Mater*, br. 11.

*ne zbijaju onako kako bismo to željeli, ali da možda Bog piše ravno i po krivim crtama, izvodeći neko dobro iz zala ... koja ne uspijevamo nadvladati na ovoj zemlji*⁶. Nada nam otvara nove vidike i potiče nas na veću oslonjenost na Boga. Krjepost nade usko je povezana s čežnjom za srećom koja je upisana u srce svakoga čovjeka. Crkva naučava da nade pruža smisao našim djelatnostima, čuva nas od malodušja i vodi nas k radosti ljubavi⁷. A papa Franjo nas poziva: „Ne gubimo nadu zbog naše ograničenosti, niti odustajmo od traženja punine ljubavi i zajedništva koja nam je obećana.⁸“

8. Blažena Djevica Marija izvrsna je učiteljica vrlina koje su nam potrebne danas u Hrvatskoj kako bismo mladim naraštajima pružili

razloge života i nade. Marija je osjetljiva na potrebe drugih i spremna pomoći. Pokretačka su joj snaga čista ljubav prema Bogu i djelotvorna ljubav prema bližnjemu. Ona je žena vjere i idealna, bez obzira na poteškoće i nesklone joj društvene okolnosti.

Presveta Bogorodice Marijo, Majko i Odvjetnici naša, Gospo velikog hrvatskog krsnog zavjeta, brani i štiti nas. Sve potrebe roda našeg i Domovine naše stavljamo u Tvoje ruke. Zajedno s hrabrim pastirom i mučenikom blaženim Alojzijem Stepincem, te drugim svećima i mučenicima, roda našeg i Crkve naše, zagovaraj nas kod Boga. Neka nikad u nama ne ugasne nade i zauzetost za bolji život ovđe u zemaljskoj Domovini iz koje u vjeri stremimo punini života u nebu – u Vječnoj domovini. Amen. ■

Blagdan svetoga Lovre, zaštitnika Požeške biskupije Požega, 10. kolovoza 2016.

2 Kor 9, 6-10; Ps 112 (111), 1-2 5-6. 7-8, 9; Iv 12, 24-26;

*Poštovani i dragi štovatelji sv. Lovre,
Draga braćo i sestre,*

„Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod“ (Iv 12, 24).

1. Požeška Crkva slavi danas svoga nebeskog zaštitnika sv. Lovru. Čestitam Vam blagdan sv. Lovre, đakona, sa željom da čvrsta i nepokolebljiva vjera koja je bila temelj njegovog djelovanja i orientir u trenutcima životnih iskušenja resi svakog člana ove mjesne Crkve.

U ovome gradu, sv. Lovro se časti od davnine. Njegov kult ne ide na manje, naprotiv! Zašto je to tako? Zašto danas ovđe u Požegi ali i u mnogim mjestima naše domovine i uopće po svijetu spominjemo sv. Lovru? Zemaljski je život završio davno, prije 1758. godina. Mnoštvo je njegovih suvremenika koje je zauvijek zakrio veo povijesti. O njima ne znamo ništa niti ćemo ikada išta saznati. Tek je poneki pojedinac kojeg se spominjemo iz života Crkve ili iz društvenog života ondašnjeg rimskoga carstva. A zvijezda sv. Lovre ne zalazi nego svijetli i dalje... I neki likovi se spominju i žive upravo zahvaljujući sv. Lovri.

2. Đakon Lovro (Laurentius) rodom je iz današnje Španjolske iz mjesta Huesca u Pirinejima. Iz njegova života znademo samo nekoliko podataka. Živio je kratko: svega 33 godine, (225.-258.). Kao mladić pohađao je humanistički i teološki studij u Zaragozi. Možemo si i zamisliti, inteligentnog mladića željnog znanja, kako se studijem, radom i molitvom ozbiljno priprema za život. Tamo je susreo i sprijateljio se s uglednim profesorom budućim papom Sikstom II. Dvije srodne duše s istim idealima, vrijednostima, oduševljene Kristovim evanđeljem ostat će čvrsto povezane sve do Sikstove mučeničke smrti. Providnost ih je obojicu kasnije odvela u Rim. Prema povjesničaru Euzebiju Cezarejskomu, Siksto II. je bio rimskim biskupom od kolovoza 257. do mučeničke smrti 6. kolovoza 258. godine. Kad je Siksto izabran rimskim biskupom, Lovri je odmah povjerio službu arhiđakona, skrb u rimskoj biskupiji za više od 1500 siromašnih, potrebitih, udovica, itd. Kršćanstvo je vjera ljubavi i ona se živi u konkretnoj stvarnosti! Svojom ljudskošću i dobrotom, vedrinom i mladenačkom svježinom, čistoćom srca i pogleda, organizacijskim sposobnostima i nadasve neumornim karitativnim radom, Lovro je pobuđivao poštovanje svih koji su ga susreli. Premda je bio mlađ, svećenstvo i puk

⁶ Apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, br. 116.

⁷ (usp. KKC 1818)

⁸ (Apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, br. 325).

su ga cijenili, s punim povjerenjem su odobravali njegov posao, i rado su s njime surađivali.

3. Prva tri stoljeća naše ere obilježena su okrutnim progonstvima kršćana. Izmjenjivale su se godine mira i godine progona. Danas se možemo lakše uživjeti u tu neprijateljsku klimu prema kršćanima. Slično se događa u naše vrijeme. U mnogim zemljama gdje dominira radikalni islam kršćani su na udaru, pred istrjebljenjem.

Carskim odredbama kršćanima se oduzimala sva imovina. Svi biskupi, svećenici, đakoni i ugledniji kršćani, ako li se ne bi odrekli kršćanske vjere, osuđivani su na smrt. Ostali kršćani protjerivani su iz zavičaja, u daleke i nepoznate krajeve. Slani su na prisilni rad. A uvjeti rada bili su takovi da se nitko živ ne može vratit doma! Za pontifikata Siksta II. car Valerijan je izdao edikt kojim zabranjuje svako sastajanje kršćana, naređuje svim biskupima i svećenicima da apostatiraju – da napuste kršćansku vjeru. Dakako da nije bio zadovoljan s rezultatima! Nije prošlo dugo isti Valerijan je izdao i drugi radikalniji edikt, kojim naređuje da se odmah pobiju svi biskupi i svećenici koji se nisu odrekli kršćanske vjere.

Trebalo je u cijelosti i to zauvijek, iskorijeniti tu strašnu «bogohulnu» herezu kršćansku vjeru, koja je u očima mnogih bila opasna za politički sustav i ustrojstvo carstva. Svojim moralnim načelima, kršćanska vjera, radikalno svjedočena i potvrđena životom, kako učenih visoko pozicioniranih tako i jednostavnih i neukih robova, postajala je sve više izazov – rekli bismo «crvena krpa» svima, koji su se valjali u kaljuži vlastitog nemoralia i svakovrsnih opaćina.

4. Kršćani su promicali, rekli bismo uvodili, novi stil života, novu kulturu, novi mentalitet. Stvarali su novi svijet. Bili su poziv na promjene vlastitog ponašanja. Valjalo je ostavljati starog čovjeka, grešne navike i krenuti novim težim putom... Putem askeze, odricanja... samozataje... I tako su kršćani svojom čestitošću koja je ute-meljena u Isusovoj božansko-ljudskoj čestitosti kao modelu, suočiličeni Kristu, postajali nada, nova snaga, za bolji svijet, za bolju budućnost! To je smetalo mnoge. Bez svjetla milosti i snage odozgo, bez minimalnog sudjelovanja i napora, zaslijepljeni uživalačkim mentalitetom staroga paloga čovjeka, mnogi su radije ostajali u tami zablude, u začaranome krugu samodostatnosti i uživanja, puni nutarnjeg otpora prema rađanju novoga svijeta, nove kršćanske uljudbe...

Vrijeme je to velikog susreta, vrijeme sučeljavanja dviju filozofija života, dvaju svjetonazoru onoga antičkoga poganskoga sa svojim vrijed-

nostima, koji je dobro bio nagrižen hedonističkom «kulturom smrti» - «kruha i igara»(*panem et circenses*) i onoga kršćanskoga koji je u svojim temeljnim postavkama i vrijednostima koje je promicao bitno drugačiji, suprotan antičkoj antropologiji, učenju o svijetu i životu, a onda i ponašanju. Kršćanski pogled na svijet i čovjeka bitno je različit od poganskoga! Kršćani u prvim stoljećima i u svim vremenima to su dobro znali!

5. Bez obzira na žestinu progonstva i muke, bilo je mnogo onih koji su ostali čvrsti u svojoj vjeri i podnijeli su mučeničku smrt. Još više ih je otišlo u progonstvo. Kao i u svim vremenima bilo je i slabića, otpadnika... Bilo je i bljutavih oportunistika, koji su cijeli život prosjedili na dvije stolice...

6. kolovoza 258. godine dok je služio sv. Misu u Kalistovim katakombama uhvaćen je papa Siksto II., zajedno sa šestoricom đakona: *Januarius, Magnus, Vincentius, Stefanus, Felicissimus i Agapit*. Smjesta su pogubljeni. Četiri dana kasnije 10. kolovoza, pogubljen je arhiđakon Laurentius sveti Lovro. Vijencem mučeništva zajedno s njime ovjenčani su također subđakon Klaudijs, prezbiter Sever, lektor Krešencion i ključar Roman. Lovro je doslovno ispečen na vatri. Pokopan je u jednoj grobnici na Veranskome Polju (Campo Verano), gdje se i danas pokapaju Rimljani. Njegov grob postao je okupljalište kršćana na molitvu i danas se tamo uzdiže starokršćanska bazilika sa svim oznakama i obilježjima mučeništva sv. Lovre.

6. Ponekad nam se može nametnuti pitanje: Nije li sve to bio stanoviti fanatizam i ludost? Ima li ikakve razlike između negdašnjih tzv. «narodnih heroja», današnjih kamikaza i kršćanskih mučenika? Zašto su se mučenici tako lako odričali onoga što je svakom ljudskom biću najdraže? Svoga života! Da li je njihovo mučeništvo, njihovo dragovoljno, spremno i hrabro umiranje poraz i ludost ili pobjeda, prava mudrost, pravi izbor?

Ako bismo na to htjeli odgovoriti logikom čovjeka bez vjere, ili nekog drugog svjetonazora, odgovor bi bio da je to zaista fanatizam, da su oni nepomišljeno i uludo izgubili život koji su trebali živjeti i radovati se njemu, da su doživjeli potpuni poraz. Ali, ako njihovo mučeništvo i gubitak zemaljskog života promatrano u svjetlu vjere i vjernosti Isusu Kristu, onda će i odgovor biti posve drugačiji, tj. da su oni, gubeći zemaljski život stvarno pobjedili, jer su postigli onaj pravi život, vječnu sreću na nebu.

«Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod» (Iv 12, 24).

Vjera u Isusa Krista, pravoga Sina Božjega,

jedinog Spasitelja i Otkupitelja svih ljudi, daje pravi odgovor o smislu čovjekovog života i smrti. Da bi bila spasonosna, da nam osigura život vječni, vjera zahtjeva vršenje Božjih zapovijedi. Zahtjeva djela Božja i život po vjeri. Zahtjeva svladavanje i odricanje od svega što je grijeh, što se protivi Bogu i njegovim zapovijedima. Zahtjeva naslijedovanje Isusa. Već je sv. Jakov rekao da je vjera bez djela mrtva. To su shvatili kršćanski mučenici. Čvrsto su vjerovali u Isusa Krista. Htjeli su mu uvijek ostati vjerni, naslijedovati ga.

Katekizam Katoličke Crkve za mučeništvo kaže da je ono «vrhovno svjedočanstvo dano za istinu vjere» (...) «Mučenik daje svjedočanstvo za Krista umrlog i uskrsloga, s kojim je sjedinjen ljubavlju. Daje svjedočanstvo za istinu vjere i kršćanske nauke. On podnosi smrt činom jakosti. 'Pustite me da postanem hranom zvijeri. Po njima bit će mi dano da prispijem Bogu'»¹, govorio je sveti Ignacije Antiohijski.

Kršćanski mučenik nije ni „narodni heroj“ iz nekih prošlih vremena ni „kamikaza“ iz današnjeg svijeta. On umire svjedočki, jak bez trunka mržnje, posve uronjen u Božju ljubav, ponajčešće s molitvom na usnama i s usklikom oprاشtanja svojim mučiteljima, progoniteljima i neprijateljima! Po uzoru na svog Božanskog učitelja koji s križa opršta: «Oče, oprosti im jer ne znaju što čine».

7. Kao što Kristova smrt nije njegov poraz i konačni nestanak, nego pobjeda koja je procvjetalala uskrsnućem i novim besmrtnim životom, i osigurala spasenje svim ljudima, tako i smrt i umiranje mučenika u vjeri i ljubavi nije njihov

poraz nego pobjeda, nije bescilna smrt i gubitak života, nego je nebeska sjetva, iz koje je za njih i za nas niknuo stostruki plod, vječni život.

Zato i danas slavimo blagdan pobjede a ne poraza... Lovro je svjesno i spremno darovao svoj život iz ljubavi prema Kristu, vjerujući njegovoj riječi: «Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi mene, naći će ga» (Mt 16, 26). Zato Lovro, izgubivši svoj život, darovavši ga Kristu iz ljubavi, nije ga u stvari izgubio, nego je pronašao pravi, vječni život. Dakle, on nije poražen, nego je pobijedio...

Njegova smrt je prijelaz u novi, vječni život... Lovro je naučio od Krista, da njegova smrt, prihvaćena iz ljubavi prema Kristu, - jest novo, pravo rođenje za istinski život. Lovro je vjerovao Kristovo riječi: «Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat plod» (Iv 12, 24). Da zrno nije izgubilo svoj život, ne bi nastao novi, stostruki život, novi klas. Zato je danas zaista i blagdan života, a ne smrti i to pravoga, vječnog i neprolaznog života.

Sveti Lovro mučeniče, apostolu ljubavi među najpotrebitijima, hrabri i dosljedni đakone u svim trenutcima svoga života, ti si živio iz vjere. Upoznao si Božju riječ, studirao si i razmišljao o Božjoj riječi. Ona je bila svjetiljka Tvojim stopama. U njoj si upoznavao što je volja Božja za Tebe. Cijelim svojim bićem trudio si se izvršavati ono što je Crkva od Tebe tražila. A kad su došle prijetnje i ucjene, muke i patnje ostao si dosljedan do kraja. Izmoli nam kod Boga zajedno s ostalim mučenicima odlučnost, snagu i ustrajnost živjeti po načelima kršćanske vjere, u zgodno i nezgodno vrijeme. Amen. ■

¹ Katekizam Katoličke Crkve, 2474.

Blagdan hrvatskih mučenika

Udbina, 27. kolovoza 2016.

Liturgijska čitanja: Mudr 3, 1-9; Ps 34 (33), 2-3.4-5.6-7.8-9; Rim 8, 31b-39; Iv 12, 24-26

**Draga braćo i sestre,
Poštovani i dragi štovatelji hrvatskih mučenika**

1. Mnoge stranice naše nacionalne povijesti ispisane su krvlju nedužnih žrtava. Dok se danas, na ovome povijesnome mjestu, sjećamo svih stradalih za krst časnu i slobodu zlatnu, pitamo se s pjesnikom svećenikom don Antonom Škobaljem: „*Oj zemljo Hrvatska, krvlju natopljena, // kuda tvoje krvi potoci uviru? // Hoćeš li se ikad, suzam' oškropljena, // otkupiti grijeha, dovinuti miru?*”¹.

I ove godine smo se okupili na Udbini, odakle promatramo prostrano Krbavsko polje. Ovo je mjesto, prije više od pet stoljeća, 9. rujna 1493. godine, bilo poprište krvave bitke. Osman-ski osvajači pregazili su kršćanske zemlje Male Azije i jugoistočne Europe približavajući se sve više središtu Europskog kontinenta. Hrvatska je tada uz velike žrtve bila predziđe kršćanstva (*antemurale cristianitatis*). To višestoljetno teško stanje je lapidarno izrazio dubrovački pjesnik Menčetić ovim riječima: „*Od ropstva bi davno u valih // Potonula Italija, // O hrvatskijeh da se žalih // More otomansko ne razbija.*”² Uistinu, Hrvatska je odbijala osmansku silu, ali uz velike žrtve. Turci bi vršili upade u hrvatske zemlje, pljačkali i palili, a preživjelo bi pučanstvo odvodili u roblje. Gospodarski a osobito demografski gubitci bijahu golemi. Kad su se tako 1493. godine Turci vraćali s krvavoga pohoda odvodeći sa sobom roblje i plijen, na Krbavskom im se polju suprotstavila hrvatska vojska pod vodstvom bana Mirk-a Derenčina i knezova Ivana i Bernardina Frankopana. Ne poslušavši savjeta Frankopana koji su bolje poznавали način turskoga ratovanja, ban Derenčin odlučio se za bitku na otvorenom polju. I to je bilo kobno.

Očevidac, ninski biskup Juraj Divnić izvjestio je Papu u Rimu o tragičnome događaju: „*U onaj jedan dan na tjesnom prostoru 13.000 ljudi bilo*

je što zarobljeno, što ubijeno. Po putovima, na sve strane, leži vrlo mnogo ukočenih tjelesa što ih razdiru vuci..., a nema nikoga da ih pokopa. Tko da ispravi vjedi poraz onoga dana, tko da ispriča onu propast?”³, pita se biskup Divnić, pod dojmom jezovitoga pokolja.

2. Što reći o tolikim žrtvama, ako ne ono što nam veli prvo čitanje: „*Očima se bezbožničkim čini da oni umiru, i njihov odlazak s ovoga svijeta kao nesreća. (...) Ali oni su u miru. (...) Zadobili su dobra velika jer Bog ih je stavio na kušnju i našao da su ga dostojni.*“ (Mudr 3, 2.3.5). Poginuli i zarobljeni Hrvati u Krbavskoj bitci stradali su radi kršćanske vjere. O tome svjedoči zapis suvremenika svećenika „popa Martinca“ na rubu II. novljanskoga brevijara: „*Tada padoše krepki vitezovi i slavni borci radi vjere Kristove. I tada počeše civiliti majke i mnoge udove i drugi ljudi. I bila je u tim krajevima tuga velika kod svih živućih na sve strane, kakva nije bila od Tatara i Gota i Atile nečastivoga.*”⁴ Ban Derenčin, premda je pred bitku donio krivu odluku, nakon bitke pokazao je junačko držanje. Bili su zarobljeni on i njegov sin. Pred očima su mu sinu odrubili glavu, a od njega su tražili da se poturči, ali on nije htio. Svaki su mu dan donosili glavu mrtvoga sina, postavlјali je na stol zajedno s jelom. Ali ban je ostao odlučan i nije se htio nipošto odreći kršćanske vjere.

Takav odlučan stav zauzima i Hrvatski sabor, te 1494. godine šalje pismo Papi i njemačkom caru moleći kršćansku Europu za pomoć: „*Mi ne samo dnevno, nego gotovo svakoga sata u opasnosti za naše živote i dobra naša stojimo nasuprot njima, a naši očevi, braća i prijatelji u tom trajnom otporu bivaju grozno i na užasan način ubijani, hvatani i na neljudski način odvlačeni, naše žene, kćeri i djeca u ropstvo odvodjeni, a njihova ženska i djevičanska čast biva gažena, te mi tako bačeni u najveće iskušenje koje je uopće na tom svijetu podnosići. Ipak mi smo zadali vjernost našoj kršćanskoj vjeri, prihvativši krštenjem da ćemo je stalno i čvrsto držati i da je ne ćemo predati neprijateljskoj sili.*”⁵ Na Krbavskom je polju izginuo cvijet hrvatskoga plemstva, ali Hrvatska – nije pala! Ni u toj bitci, ni u kasnijim iskuše-

¹ Ante Škobalj, *Teci, Jadro, tec!*

² Vladislav Menčetić, *Trublja slovinska*. Ancona, 1665.

³ Nav. prema: Milan Kruhek, *Bitka na Krbavskom polju*, izlaganje prigodom obilježavanja 510. obljetnice bitke, 9. rujna 2003., preuzeto s mrežne stranice <http://www.hrvatski-mucenici.net>.

⁴ Nav. prema: Oton Knezović, *Poviest Hrvata*, sv. I, Domovina, Madrid 1961., str. 140.

⁵ Nav. prema: M. Kruhek, *nav. dj.*

njima i borbama sve do danas! Hrvatska je ostala predzije kršćanstva ponajprije u duhovnom smislu jer su se u svakom stoljeću našli muževi i žene koji su čuvali i očuvali sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi.

Blagdanom hrvatskih mučenika spominjemo se svih koji su pod raznim okolnostima dali živote za krst časni i slobodu zlatnu, poput Nikole Šubića Zrinskoga koji je pao pod Sigetom prije 450 godina. Spominjemo se uzornih kršćana u životu i smrti, poput Petra Zrinskoga i Frana Krste Frankopana. Čuvamo spomen i na tolike stradale u ratovima, logorima i križnim putovima XX. stoljeća. Sjećamo se svih naših sunarodnjaka u Domovini i inozemstvu koji su postali žrtve institucionaliziranoga terora u bivšoj državi nakon II. svjetskog rata. Spomen na nedužne žrtve ostat će trajno jer „*duše su pravednika u ruci Božjoj*“ (*Mudr 3, 1.*)

3. Današnjim blagdanom hrvatskih mučenika, osobito slavimo mučenike u strogom smislu riječi. To su oni koji su od Crkve službeno proglašeni svetima i blaženima; zatim oni čiji su postupci za kanonizaciju ili beatifikaciju u tijeku, te konačno mnoštvo onih čija su nam imena nepoznata ali zapisana su u Božjem srcu. Prema kršćanskome poimanju mučeništva, mučenici u strogom smislu riječi ispunjavaju tri kriterija: *prvo*, umrli su nasilnom smrću, bilo izravno, bilo kao posljedica mučenja; *drugo*, progonitelji su djelovali iz mržnje prema vjeri; *treće*, žrtve su se svjesno predale Božjoj volji pod cijenu života. Do sada su prema tim kriterijima proglašeni sljedeći

mučenici iz hrvatskoga naroda: sv. Nikola Tavelić, sv. Marko Križevčanin, bl. Alojzije Stepinac, bl. Drinske Mučenice i bl. Miroslav Bulešić. Njima možemo pridodati gradiščanskoga Hrvata bl. Antuna Durkovića⁶ koji je kao biskup rumunjskoga grada Iași-ja uhapšen 1949. godine. U zatvoru su ga mučili te je tamo i umro 1951. godine. Don Rafael Friederich, svećenik njegove biskupije je posvjedočio o koncu života svoga biskupa. Dok je don Friedrich čistio zatvorske hodnike primaknuo se čeliji biskupa Durkovića, i rekao je na latinskome: «*Ego sum Friederich*. (Ja sam Friedrich). Iznutra je slabašna glasa čuo odgovor svoga biskupa: «*Antonius muribundus. Morior fame e siti. Da mihi absolutionem*». (Antun koji umire. Umirem od gladi i žeđi. Daj mi odrješenje”). Preminuo je istoga dana. Pokopan je na „rutenskome“ groblju noću, na nepoznatome mjestu i do danas se ne zna za njegov grob. Vlasti su uništile sve predmete i tragove povezane s njim. Proglašen je blaženim 17. svibnja 2014.

Tom zboru hrvatskih mučenika ubrzo će se pribrojiti i dvojica Hrvata: fra Serafin Kodić Glasnović i don Anton Mužić. Fra Serafin Kodić Glasnović je rodom iz Janjeva i djelovao je u frajevačkoj provinciji u Albaniji. Godine 1947. bio je uhapšen i okrutno mučen te je zbog zadobivenih teških rana preminuo. Don Anton Mužić je rodom iz mjesta Vrnavokolo iz župe Letnica. Djelovao je u Skadarskoj nadbiskupiji. Albanski komunistički režim ga je uhitio 20. svibnja 1947. i odveo u istražni zatvor gdje je bio neljudski mučen iz razloga jer se nije htio odreći svoje vjere i pripadnosti Katoličkoj Crkvi. Preminuo je od posljedica mučenja 1948.

⁶ Antun Durković biskup mučenik, rođen je u Austriji u Altenburgu 17. svibnja 1888. godine. Obitelj mu se preselila u Rumunjsku 1894. godine. Tamo se i odlučio za svećeništvo. Za svećenika je zaređen u Rimu 24. rujna 1910. Neumoran pastoralni radnik, s mnogim inicijativama pastoralno je djelovao vrlo zauzeto na mnogim područjima u Rumunjskoj. Rektorom sjemeništa u Bukureštu bio je od 1927. do 1948. godine. Papa Pio XII. imenovao ga je biskupom grada Iași 30. listopada 1949. godine. Zbog žestokih otpora rumunjskih komunističkih vlasti i neprijateljstva prema katoličkoj vjeri biskupski red je primio tek 5. travnja 1948. I kao biskup, u vrijeme žestokih progona Crkve u Rumunjskoj, u svojoj biskupiji Iași bio je izuzetno pastoralno aktivan. Uhvaćen je na jednome od svojih pastoralnih pohoda župama 26. lipnja 1949. Bačen je u zatvor gdje su ga dugo mučili. Podvrgnut je mnogim maltretiranjima i torturama. Tražilo se od njega da se odreće papinstva i povezanosti s Rimskom Crkvom, da odijeli rumunjsku Katoličku Crkvu od Rima, te da se prilagodi i podredi politici Rumunjske komunističke partije i da osnuje Rumunjsku nacionalnu Crkvu. Posljednja tri mjeseca života proveo je u najstrožem zatvoru (10. rujna 1951.-10. prosinca 1951.) gdje su tamnovali i život završili mnogi oponenti i politički protivnici rumunjskoga komunističkog sustava i drugi katolički biskupi i svećenici. Iscrpljen od torture, umro je od gladi i žeđi u zatvorskoj čeliji samici broj 13, u Sighetu (Rumunjska) 10. prosinca 1951. godine. Don Rafael Friederich, svećenik njegove biskupije je posvjedočio o koncu života svoga biskupa. Dok je Friedrich čistio zatvorske hodnike primaknuo se čeliji biskupa Durkovića, i rekao je na latinskome: «*Ego sum Friederich*. (Ja sam Friedrich). Iznutra je slabašna glasa čuo odgovor svoga biskupa: «*Antonius muribundus. Morior fame e siti. Da mihi absolutionem*». (Antun koji umire. Umirem od gladi i žeđi. Daj mi odrješenje”). Preminuo je istoga dana. Pokopan je na „rutenskome“ groblju noću, na nepoznatome mjestu i do danas se ne zna za njegov grob. Vlasti su uništile sve predmete i tragove povezane s njim. Proglašen je blaženim 17. svibnja 2014.

Fra Serafin i Don Anton bit će proglašeni blaženima u Skadru 5. studenoga ove godine zajedno s još 36 albanskih mučenika, ubijenih između 1945. i 1974. godine. Ponosni smo što imena hrvatskih mučenika blistaju na slavu Božju u Domovini i izvan nje, gdjegod su ostavili svjedočki trag. Dakako, da će se ovima pribrojiti i mnogi drugi iz hrvatskoga naroda, poglavito iz razdoblja II. svjetskoga rata i nakon njega do danas, kad se iz mnoštva hrvatskih žrtava, prouče pojedinačno i minuciozno, život i smrt onih koji prema vrlo strogim propisima Katoličke Crkve zadovoljavaju sve povjesne i teološke kriterije kršćanskog mučenika, i kad ih Crkva uzdigne na čast oltara. Njihova nevino prolijena krv traži od nas veliki rad i napor da se ništa ne zaboravi i ne izgubi od onoga što su oni živjeli i kršćanski svjedočili.

4. Mučenici su nasljedovali Krista na njegovom putu do Golgotе. Kao što Isus na križu objavljuje tko je uistinu Bog, naime „*snaga ljubavi koja spašava čovjeka*”⁷, tako se sveti mučenici stavljaju u službu Božje ljubavi kako bi unijeli svjetla u ovaj napačeni svijet. Papa Ivan Pavao II. na početku trećega tisućljeća ovako govori o značenju mučenika: „*Crkva je u mučenicima uvijek pronalazila sjeme života. Sanguis martyrum – semen christianorum. Kro mučenika – sjeme kršćana. Ovo poznato pravilo koje je izrekao Tertulijan, uvijek se pokazalo istinito u povijesnim iskušenjima.* (...) *U mučenicima je Božja riječ, posijana na dobro tlo, donijela stotruški plod. Svojim su nam primjerom pokazali i takoreći poravnali put u budućnost. Nama preostaje samo to da se, milošću Božjom, uputimo njihovim stopama.*”⁸

Sveti Pavao u drugom čitanju produbljuje misao o zajedništvu Krista i vjernika. Svi smo dođuše postali dionici toga zajedništva u krštenju: primanjem svete Euharistije i drugih sakramenata hranimo i učvršćujemo to zajedništvo. Međutim, mučenici na osobit način ulaze u zajedništvo s Kristom. Izrazi koje sveti Pavao upotrebljava podsjećaju na sudski proces: „*Tko će optužiti izabranike Božje? (...) Tko će osuditi?*” (Rim 8, 33-34). Sveti Pavao zna da mučenik postaje dionik Kristove muke. Kao što je Isus izveden pred nepravedan sud, pred Pilatom i svjetinu, tako i njegovi vjernici bivaju izvedeni pred sudove i upraviteљe: „*Pred Pilatom, Krist proglašava da je došao na svijet da dade svjedočanstvo za istinu.*” (KKC 2471). Kao što Isus uzima križ na se i nosi ga na Golgotu, tako su i mučenici prigrili križ i proživjeli

svoju Kalvariju. Mučenici se suočili su Kristu dajući svjedočanstvo za istinu, ponajprije svojom ustrajnošću i nadom u uskrsnuće. Krv mučenika – sjeme je novih kršćana. Mučenici učvršćuju i umnažaju vjeru nas kršćana. Oni nam pružaju vidljiv dokaz da nas ništa ne može rastaviti od ljubavi Kristove – ni nevolja, ni tjeskoba, ni progonstvo, ni smrt.

Službeni nauk Katoličke Crkve potvrđuje da je put mučenika put istine i ljubavi, put milosti i milosrđa: „*Mučeništvo je vrhovno svjedočanstvo dano za istinu vjere*” (KKC 2473). Zato Katekizam Katoličke Crkve govori o mučeništvu u sklopu članka o osmoj Božjoj zapovijedi: „*Ne reci lažna svjedočanstva.*” Mučenik se suprotstavlja laži i obmani jer je spreman za svoja uvjerenja trpjeti. I nakon smrti, mučenik ostaje svjedok istine, a na nama je da neustrašivo promičemo istinu o mučenicima na svim područjima: u homilijama i katehezama, u znanstvenim radovima, na akademskim skupovima, itd. „*Crkva ... s najvećom pomnjom skuplja uspomene na one koji su u svjedočenju vjere išli do kraja*”, a Djela mučenikâ (*Acta martyrum*) naziva „*pismohranom Istine, zapisanom slovima krvi*” (KKC 2474).

5. Mi kao Crkva u Hrvata snosimo osobitu odgovornost za širenje istine o onim mučenicima koji su nikli na hrvatskom tlu. Papa Ivan Pavao II. pozvao je na pragu trećega tisućljeća mjesne Crkve da očuvaju spomen na mučenike XX. stoljeća: „*Crkva ne smije izgubiti njihova svjedočanstva. (...) Potrebno je da mjesne Crkve, prikupljajući nužnu dokumentaciju, poduzmu sve da se ne izgubi spomen na one koje su podnijeli mučeništvo*”⁹, kaže Ivan Pavao II. Hrvatski martirologij, na kojemu radimo, bit će naš doprinos onoj sveopćoj, kataličkoj pismohrani Istine. Čvrsto smo uvjereni da su najsvjetlijе stranice hrvatske povijesti ispisane upravo imenima mučenika. Među hrvatskim mučenicima istaknuto mjesto zauzima zagrebački nadbiskup bl. Alojzije Stepinac. Prigodom pastoralnoga pohoda Hrvatskoj prije pet godina, papa Benedikt XVI. ovako je okarakterizirao blaženog Alojzija: „*U svojem je životu uvijek čvrsto upravljao pogled na Isusa i Njemu se uvijek suočavao, sve do toga da je postao živa slika Krista, pa i Krista patnika. (...) U vrijeme nacističke i fašističke diktature postao je braniteljem Židova, pravoslavnih i svih progonjenih, a potom, u doba komunizma, odvjetnik svojih vjernika... Da, postao je branitelj Boga na ovoj zemlji, jer je postojano branio istinu i pravo*

⁷ Benedikt XVI., *Nagovor na općoj audijenciji*, 29. listopada 2008.

⁸ Ivan Pavao II., Apostolsko pismo *Novo millennio ineunte*, 6. siječnja 2001., br. 41.

⁹ Ivan Pavao II., Apostolsko pismo *Tertio millennio adveniente*, 10. studenoga 1994., br. 37.

čovjeka da živi s Bogom.”¹⁰ Tim je riječima Papa jasno sažeо ulogu i držanje bl. kardinala Alojzija Stepinca u najtežim razdobljima XX. stoljeća.

Prisjećajući se montiranoga sudskog procesa u jesen 1946. godine blaženi Alojzije Stepinac zaključio je ovako: „*Da mi netko sto godina tumači muku Isusovu, ne bih je toliko shvatio, kao poslije svega, što sam doživio samo kod suđenja!*”¹¹ To nije samo njegovo iskustvo, nego iskustvo svih drugih mučenika. Oni su prošli kroz Kristovu školu križa. Križ nas uzvisuje kako bi nam nebo otvorio, kaže sveta Edith Stein, mučenica XX. stoljeća i suzaštitnica Europe. A sv. Ivan Pavao II. koji je u Poljskoj proživio strahote dvaju totalitarnih sustava, naglašava: „*Crkva se rodila s Kristova križa i rasla je usred progona. Tako je bilo na početcima, u rimskoj antici. Tako je bilo i u kasnijim vremenima. (...) Martirologij Crkve ispisani je stoljeće po stoljeće.*”¹² Stoga isti Papa ističe trajno značenje mučenika za Crkvu: „*U našem su se stoljeću vratili mučenici, često nepoznati, poput neznanih junaka za veliku Božju stvar. (...) Proglašavajući i časteći svetost svojih sinova i kćeri, Crkva je podala najvišu slavu samome Bogu; u mučenicima je častila Krista koji je izvor njihovoga mučeništva i svetosti.*”¹³

6. Mučenici svih vremena su dobro razumjeli Isusove riječi: „*Ako mi tko hoće služiti, neka ide za mnom.*” (Iv 12, 26). „*Neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom.*” (Mt 16, 24). Tko ide Isusovim putem, ide putem života. Tim su putem išli sveti mučenici. Po Kristovoj jedinstvenoj žrtvi, njihove su muke i žrtve postale plodonosne za čitavu Crkvu. Oci Drugoga vatikanskog sabora, razmišljajući o nebeskoj i zemaljskoj Crkvi, ističu: „*Dok promatramo život onih koji su vjerno slijedili Krista, dobivamo novi poticaj da tražimo budući Grad i učimo koji je najsigurniji put po kojemu ćemo među promjenjivim stvarima svijeta moći do savršenoga jedinstva s Kristom, tj. do svetosti, svaki prema svom posebnom stanju i položaju.*”¹⁴

Svi su kršćani pozvani postati ono pšenično zrno koje donosi obilat rod. Svi su pozvani

postati mučenici u izvornom značenju: *martyres* – svjedoci. U braku, obitelji, na radnom mjestu, u društvu, proživljavamo i žalosti i radosti, suočeni smo sa situacijama koje nalikuju križu, ali susrećemo i trenutke radosti koji nas ispunjuju nadom. Kao kršćani pozvani smo svjedočiti Evandelje i vršiti Božju volju u onim životnim okolnostima u kojima se nalazimo, ali to ne znači da smo prepušteni nekoj slijepoj sodbini koja se poigrava našim životima. Sveti mučenici pružaju nam primjer da kršćanin i u naoko bezizlaznim situacijama može postati pšenično zrno koje u očima svijeta propada, ali zaštićeno Božjom rukom donosi obilat rod. Svaki je kršćanin stoga pozvan na svoj način proći Isusovu školu križa kako bi s Isusom i uskrsnuo.

7. Hrvatski su nam mučenici u zalog ostavili – svjedočanstvo svoje krvi, svoju ljubav, predanje i vjernost Bogu i Domovini. Dar koji smo primili, ujedno je i obveza da svakodnevno živimo one vrijednote za koje su mučenici dali svjedočanstvo života. Jedan ugledan teolog s početka III. stoljeća, Origen, čiji je otac stradao u progonima kršćana, veli ovako: „*Ništa mi ne koristi što sam imao oca mučenika ako ne vodim čestit život i ne radim na čast plemenitosti svojega roda.*”¹⁵

Draga braćo i sestre. Na početku XXI. stoljeća i mi kažemo: Ništa nam ne koristi što su naši predci ginuli za krst časni i slobodu zlatnu ako ne vodimo čestit kršćanski život, ako ne poštujemo dostojanstvo braka i obitelji, temeljne jezgre društva, i ako na svim društvenim razinama, od malih zajednica do središnjih državnih ustanova, Vlade, Sabora i predsjedničkog ureda, s ljubavlju ne radimo na čest i izgradnju, svoga roda hrvatskoga, boljšak svih građana lijepo naše Domovine!

Svi sveti hrvatski mučenici – molite za nas! A ti, bezgrješna Djevice Marijo, kraljice mučenika i odvjetnice Hrvatske, svrni svoj pogled na nas: „*Ti nad nama plašt razastri bijeli, // brani, Gospo, brani narod svoj.*”¹⁶ Amen! ■

¹⁰ Benedikt XVI., *Nagovor na Večernjoj u zagrebačkoj katedrali*, 5. lipnja 2011.

¹¹ Nav. prema: Josip Vraneković, *Dnevnik*, sv. II, 27. kolovoza 1955.

¹² Ivan Pavao II., *Nagovor u Lurdru*, 14. kolovoza 1983.

¹³ Ivan Pavao II., Apostolsko pismo *Tertio millennio adveniente*, 10. studenoga 1994., br. 37.

¹⁴ Drugi vatikanski sabor, Dogmatska konstitucija *Lumen gentium*, 21. studenoga 1964., br. 50.

¹⁵ Origen, *Homilije o Knjizi proroka Ezekiela* 4, 8.

¹⁶ Petar Perica, *Zdravo Djevo*.

24. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistrigu Marija Bistrica, 2. listopada 2016.

Liturgijska čitanja: Hab 1, 2-3; 2, 2-4; 2 Tim 1, 6-8.13-14; Lk 17, 5-10

*Draga braćo i sestre,
Poštovana gospođo predsjednice Republike Hrvatske,
Preuzvišeni oče biskupe,
Poštovani predstavnici Hrvatskog sabora,
Hrvatske vlade, vojske, policije i branitelja,
Dragi hrvatski vojnici, policajci i branitelji, invalidi Domovinskoga rata,
Poštovane obitelji poginulih i nestalih,
Dragi predstavnici vojnih ordinarijata iz Bosne i Hercegovine s vojnicima, iz Slovačke i Slovenije, drugih hrvatskih biskupija, braćo svećenici,
Poštovani slušatelji i gledatelji koji ste s nama povezani preko elektroničkih medija,
Poštovani i dragi vjernici.*

1. Naš je ljudski život obilježen susretima i događajima, žalostima i radostima, dragim osobama koje nas prate... Sve to, na neki način, možemo pronaći ovdje u Mariji Bistrici. Pogledajmo prostor oko sebe – u njemu se očitava ljudski život. Ovdje smo na polju naših susreta, našega svakodnevnog života. Kao hrvatski vojnici i policajci brinemo se za opće dobro i sigurnost naše Domovine. Želimo dati ono najbolje od sebe – u profesionalnom i ljudskom smislu. Tik uz nas je crkva, Očev dom koji nam pruža potporu i sigurnost, hrani nas riječju i sakramentima. U njemu nas svojom ljubavlju i blizinom očekuje Majka Marija, naša Gospa Bistrička. S druge strane je Kalvarija. Dobro znamo, a mnogi su od nas to i osobno iskusili: život uključuje patnju i žalost, razočaranja i promašaje, grijeh i zlo. Na Kalvariji nam Isus daje Mariju za majku: „Ženo, evo ti sina!“ (Iv 19, 26). Tako Blažena Djevica Marija postaje dio našega života. U tminama beznađa i nedostatka perspektive, Marija je svjetlo koje nam osvjetljava put. Ona nas trajno potiče da zajedno s apostolima izrečemo onu prekrasnu molitvu: „Gospodine, umnoži nam vjeru!“ (Lk 17, 5).

2. „Vjerovati ne znači ništa drugo nego u noći svijeta dodirnuti Božju ruku i tako – u tišini – čuti riječ, vidjeti ljubav.“¹ Ova misao pape Benedikta XVI. podsjeća nas na povjerenje djeteta u svoje roditelje: Dijete se boji u mraku, ali kad osjeti dodir majčine ili očeve ruke, blizinu svojih roditelja, onda nema više straha! Prvi ljudi koje dijete susreće na ovome svijetu, jesu otac i majka. Od njih dijete uči ono što je najvažnije i najvrjednije: ljubav, dobrotu, istinu i ljepotu.

Obitelj je sastavni dio Božjega stvoriteljskog i otkupiteljskog plana.² U Božjem je naumu obitelj „prvo mjesto očovječenja osobe i društva“ te „kolijevka života i ljubavi“.³ Isus Krist, u kojem se Bog na osoban način objavljuje, započinje svoj ovozemaljski hod upravo u obitelji. Dobro je prisjetiti se da je Isus proveo najveći dio svoga života, oko 30 godina (vidi: Lk 3, 23), – u obitelji, u Marijinom i Josipovom domu. Isus je u svetoj nazaretskoj Obitelji rastao i „napredovao u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi“ (Lk 2, 52).

3. Sveti Pavao u drugome čitanju poziva svoga učenika Timoteja da čuva lijepi poklad vjere. U retku koji neposredno prethodi današnjem čitanju, Pavao izričito spominje dvije žene koje su Timoteju prenijele vjeru: to su baka Loida i majka Eunika. Od njih je Timotej primio dar vjere, naučio je znamen križa i osnovne molitve, rastao je u ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Na taj se obiteljski temelj Pavao nadovezao i od Timoteja učinio navjestitelja Evandželja.

Dragi očevi i majke! Vi ste prvi vjerovjesnici svojoj djeci.⁴ Crkva računa na vas, na vašu vjeru i ljubav. Vaš obiteljski „vjeronauk“, riječu a još više primjerom, preduvjet je za učinkovitost naših pastoralnih pothvata, kateheza i propovijedi. Štoviše, obiteljski odgoj u vjeri jamstvo je sretne budućnosti vaše djece. Vjera nas nosi na našem životnom putu. Kao vjernici na svojoj životnoj dionici, osjećamo se sigurnijima, snažnijima, jačima. Sveti Ivan Pavao II. ističe da u obitelji učimo „ljudsku ekologiju“: „U njoj čovjek prima prve i odlučujuće spoznaje o istini i o dobroti, uči što znači ljubiti i biti ljubljen i, stoga, što znači kon-

¹ Papa Benedikt XVI., *Nagovor na završetku korizmenih duhovnih vježbi za Rimsku kuriju*, 23. veljače 2013.

² Usp. Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, *Compendio della Dottrina Sociale della Chiesa* [dalje: *Kompendij*], Libreria Editrice Vaticana 2004, 209.

³ Papa Ivan Pavao II., *Apostolska pobudnica „Christifideles laici“*, 30. prosinca 1988., 40.

⁴ Usp. *Katekizam Katoličke Crkve* [dalje: KKC], 1656.

kretno biti osoba.⁵ Rane i nedostatak ljubavi koje djeca pretrpe u nekim obiteljima, ostaju za cijeli život. Žalosno je vidjeti kako neki zaziru od majčinstva ili očinstva zbog traumi i patnji koje su im u njihovom djetinjstvu nanijeli vlastiti roditelji.

4. Temelj svake obitelji jest brak muškarca i žene. Brak ne proizlazi iz ljudskoga dogovora, pravnih običaja, kulturnih ili povijesnih okolnosti. Crkveni nauk utemeljen u Božanskoj objavi, o braku, obitelji i ženidbi je jasan: „Sam je Bog začetnik ženidbe. Zvanje za ženidbu upisano je u samu narav muškarca i žene kakvi su izašli iz ruke Stvoriteljeve.“⁶ Isus Krist je uzdigao brak na dostojanstvo sakramenta.⁷ Time „kršćanska ženidba postaje učinkovit znak, sakrament saveza Krista i Crkve“⁸ – vidljivi znak nevidljive Božje milosti. To se odražava u sljedećim značajkama braka: cjelovitost uzajamnoga predanja muža i žene, njihovo jedinstvo i vjernost, nerazrješivost njihova zajedništva i otvorenost životu.⁹

Dragi supružnici! Svojom ljubavlju i vjernošću pružate dragocjeno svjedočanstvo ljepote i smisla bračnoga života. Vaš primjer potiče mlađada, unatoč gospodarskim teškoćama i povremenim modnim trendovima, ne odustaju od sklapanja braka te svoju privolu izreknu pred Božjim oltarom.

5. Iz zdravoga braka proizlazi zdrava obitelj. Obitelj je „prva i životna stanica društva“¹⁰. Ona je ključna za rast pojedine osobe i čitavoga društva. Međusobno predanje supružnika stvara „ozračje života“¹¹, u kojem, kako kaže papa sv. Ivan Pavao II., dijete „može razvijati svoje sposobnosti, postati svjesnim svoga dostojanstva i pripremiti se da se susretne sa svojom jedinstvenom i neponovljivom sudbinom“¹². Obitelj je prvo ljudsko društvo.¹³ Kao takva ona prethodi

i društvu i državi.¹⁴ Iz toga proizlazi obveza promicanja i zaštite obitelji.

Kao prvo¹⁵, zaštita obitelji uključuje da se tim imenom ne nazivaju bilo koji oblici suživota odraslih i maloljetnih osoba. Obitelj je jasno definirana: „Obitelj, zasnovana i oživotvorena ljubavlju, jest zajednica osoba: bračnih drugova, muža i žene, roditelja i djece, rodbine.“¹⁶

Ona je dakle utemeljena na braku jednoga muškarca i jedne žene. Sasvim je normalno da ovakva definicija braka kao životne zajednice žene i muškarca uđe u državne ustave. Tu su volju izrazili i hrvatski građani na referendumu u prosincu 2013. godine. Svako obiteljsko pravo dio je kulturnog identiteta jednog naroda. Ono također mora biti i odraz sustava vrijednosti i njegove pravne stečevine. Obiteljsko pravo mora posebice štititi obitelj temeljenu na braku, dostojanstvo, važnost i ulogu roditelja. Potrebno je ulagati u stručnjake koji propise primjenjuju – u socijalne radnike – izgubljenu i degradiranu struku, koji su prvi na redu da pomognu obiteljima, u obiteljska savjetovališta, u suce koji često djeluju ne samo kao suci, već i kao pomiritelji.

Vrlo su važne konkretnе mjere za zaštitu i potporu obitelji. Crkva u svom društvenom naku, primjerice, ističe nužnost takozvane „obiteljske plaće“, to jest plaće koja će omogućiti udržavanje ne samo zaposlenika nego i njegove obitelji.¹⁷ U skladu s temeljnim načelom solidarnosti nužno je provesti prikladne gospodarske i političke mjere koje će osigurati pravednu plaću i predvidjeti novčanu potporu obiteljima, primjerice u obliku obiteljskih doplataka ili doplataka za majku domaćicu.¹⁸

Na potezu su i država i poslodavci. Bez zdravih i stabilnih obitelji nema budućnosti. To bi trebalo biti jasno svakome, bez obzira na svjetonazorsko ili političko opredjeljenje. Stoga

⁵ Papa Ivan Pavao II., *Enciklika „Centesimus annus“*, 1. svibnja 1991., 39.

⁶ KKC 1603.

⁷ Usp. KKC 1601.

⁸ KKC 1617.

⁹ Usp. *Kompendij*, 215/217.

¹⁰ Drugi vatikanski sabor, *Dekret „Apostolicam actuositatem“*, 18. studenoga 1965., 11.

¹¹ *Kompendij*, 212.

¹² Papa Ivan Pavao II., *Centesimus annus*, 39.

¹³ Usp. KKC 2206.

¹⁴ Usp. *Kompendij*, 214.

¹⁵ Usp. *Kompendij*, 229.

¹⁶ Papa Ivan Pavao II., *Apostolska pobudnica „Familiaris consortio“*, 22. studenoga 1981., 18.

¹⁷ Usp. papa Pio XI., *Enciklika „Quadragesimo anno“*, 15. svibnja 1931., 72; Drugi vatikanski sabor, *Pastoralna konstitucija „Gaudium et spes“*, 7. prosinca 1965., 67; papa Ivan Pavao II., *Enciklika „Laborem exercens“*, 14. rujna 1981., 19; Sveta Stolica, *Povelja o pravima obitelji*, 22. listopada 1983., članci 9 i 10.

¹⁸ Usp. *Kompendij*, 250.

u svim gospodarskim i razvojnim programima treba voditi računa o obitelji i njezinim pravima. Znamo za financijsko i ekonomsko stanje naše zemlje, ali istodobno ne zaboravimo da je svako ulaganje u obitelj – ulaganje u budućnost hrvatske države Europe i svijeta.

6. Međutim, nisu na potezu samo politički i društveni čimbenici. Osobito ste vi, drage obitelji, pozvane prepoznati svoje dostojanstvo i obnoviti se u vjeri. Bez ove unutarnje obnove, sve će izvanske mjere ostati neučinkovite.

Prorok Habakuk nam u prvom čitanju stavlja pred oči patnje i nevolju pravednika, ali i Božje obećanje nade: „Pravednik živi od svoje vjere“ (Hab 2, 4). Vjera i život idu zajedno. Za kršćanina ne mogu postojati paralelni svjetovi: s jedne strane takozvani duhovni svijet s izvanskim obredima i običajima koji više ne dotiču srce i razum, a s druge strane stvarni život, to jest obitelj, posao, društveni odnosi, kultura, politika.¹⁹ Ne, nego osobito za kršćanina XXI. stoljeća potreban je život prožet i nošen vjerom. Zato zajedno s apostolima molimo: „Gospodine, umnoži nam vjeru!“ (Lk 17, 5). Pred nama nije nemoguć zadatak. U Evanđelju čusmo: Isus od nas ne traži veliku vjeru, nego samo malu vjeru, vjeru veličine goruščina zrna. Po Gospodnjoj riječi takva mala vjera sasvim je dovoljna da postignemo velike stvari i nadvladamo naizgled nepremostive prepreke.

Ova vjera goruščina zrna sasvim je jednostavna i praktično primjenjiva u obiteljskom životu, primjerice: znak križa na početku i svršetku dana, zajednička molitva za stolom, radosno sudjelovanje na nedjeljnoj svetoj misi, redoviti ispit savjesti i osobna isповijed, prepoznavanje potrebitih u susjedstvu, pomoći starima i bolesnima. S malim djelima ljubavi možemo puno postići.

7. Draga braće i sestre, obitelj je temeljna jezgra društva i Crkva u malome.

Obitelj je naša prošlost: tu smo nikli, odrasli, primili dar vjere.

Obitelj je naša sadašnjost: tu živimo, ostvarujemo se, preuzimamo odgovornost jedni za druge nošeni snagom Božje ljubavi i vođeni Njegovim zapovijedima.

Obitelj je naša budućnost: mladim naraštajima pružamo „razloge života i nade“²⁰ kako bi oni očuvali lijepi poklad vjere i hrabro se suočili s novim izazovima.

Kuda god nas vodio naš životni put, Gospodin nam je blizu u svojoj Crkvi. Dao nam je Presvetu Djesticu Mariju za Majku: ona je naše sigurno utočište i najbolja savjetnica. Započnimo malim, ali odlučnim koracima. Upustimo se u logiku goruščina zrna. Bog će ga umnožiti i dati da doneše stostruk plod na dobrobit naših obitelji i hrvatskoga naroda! Amen. ■

¹⁹ Usp. papa Ivana Pavla II., *Christifideles laici*, 59.

²⁰ Drugi vatikanski sabor, *Pastoralna konstitucija „Gaudium et spes“*, 31.

Dan Vojne kapelije „Sv. Ivan Pavao II“ Zagreb, 21. listopada 2016.

**Karol Józef Wojtyla¹ - sv. Ivan Pavao II.
(18. svibnja 1920. - 2. travnja 2005.)**

1. "Bdijte, jer ne znate u koji će dan doći naš Gospodin" (*usp. Mt 24, 42*) – te me riječi podsjećaju na posljednji poziv, koji će se dogoditi u trenutku u kojem će to htjeti Gospodin. Želim ga slijediti i želim da me sve ono što je dio moga zemaljskoga života pripravi na taj trenutak. Ne znam kada će on doći, ali poput svega, i taj trenutak polažem u ruke Majke moga Učitelja: *Totus tuus*. U iste majčinske ruke stavljam sve i sve one s kojima me povezivao moj život i moje zvanje. U te Ruke prepuštam ponajprije Crkvu, a također i moju naciju i cijelo čovječanstvo. Zahvalujem svima. Sve molim za oproštenje. Molim i za molitvu, kako bi se Božje milosrđe pokazalo većim od moje slabosti i nedostojnosti." – riječi su sv. Ivana Pavla II. kojima je započeo svoju oporuku i onda nastavio: "U tijeku duhovnih vježbi ponovo sam pročitao oporuku svetoga oca Pavla VI. To me čitanje potaknulo na pisanje ove oporuke. Iza sebe ne ostavljam nikakvog imetka kojim bi bilo potrebno raspolagati. Što se tiče stvari za svakodnevnu upotrebu koje su mi služile, molim da se podijele kako se učini prikladnim. Osobne bilješke neka se spale. Molim da nad time bdije don Stanislaw, kojemu zahvalujem na suradnji i na tako dugoj i tako uviđavnoj pomoći tijekom godina. Sve ostale zahvale, pak, ostavljam u srcu pred Bogom samim, jer ih je teško izreći." – zapisaо je vlastoručno 6. ožujka 1979. u svojoj oporuci, na poljskom jeziku Ivan Pavao II. Bilo je to niti šest mjeseci nakon njegovog izbora za papu.

2. U subotu 2. travnja 2005., u 21.37 sati, u uskrsnoj osmini, u osvit nedjelje Božanskoga milosrđa, u apostolskom domu u Vatikanu preminuo je Ivan Pavao II., rimski biskup i pastir svećopće Crkve.

Sva zemaljska hodočasnička Crkva, poglavito mladi, pratili su sa strepnjom i žarkom molitvom posljednje dane, sate, minute... njegova života. Već u veljači 2005. godine kad se proširila vijest da se pogoršalo njegovo zdravstveno stanje, nakon što je hitno prevezен u rimsku polikliniku Gemelli, tisuće vjernika svakodnevno se

okupljalo ispod prozora njegove bolesničke sobe moleći za papino ozdravljenje. Stotine televizijskih snimatelja i kuća iz cijelog svijeta požurilo je u Rim kako bi iz sata u sat javljali što se događa u središtu zapadnog kršćanstva. Trg ispred glavnog ulaza u polikliniku Gemelli, zgrade u blizini Trga sv. Petra, Vatikanskih zidina, rimske terase s kojih se dobro vidi kupola sv. Petra, ulice i prolazi od Andeoske tvrđave do Via della Conciliazione..., zaposjednute su kamerama, snimateljima, novinarima...

Te travanske večeri, u prvu subotu u mjesecu, Trg svetog Petra bio je pun kao šipak pobožnih molitelja. Bilo nas je barem stotinu tisuća. Premda je Trg bio ispunjen do posljednjeg mesta, u Via della Conciliazione i sporedne ulice, stalno su pristizali novi molitelji, poštovatelji... Sve se odvijalo u savršenoj tišini... Iako bi slučajno netko imao potrebu nešto kazati, to bi učinio brzo šapćući u uho svome sugovorniku... Više hrvatskih svećenika, redovnica, vjernika i pobožnih hodočasnika ujedinilo se u velikome mnoštvu u molitvi za Sv. Ocu.

Svi smo bili sigurni da je kraj blizu ali kao da smo očekivali čudo da se to neće dogoditi. Svaka smrt je neizbjegna. Ništa u ljudskom životu nije tako sigurno kao smrt. I kad ona "dođe" uvijek je iznenadna i nikada za taj trenutak nismo dovoljno pripremljeni... Ne možemo predvidjeti kako ćemo sami reagirati, poglavito kako će reagirati naša okolina...

Izmolili smo krunicu, Litanije svih svetih... Na Apostolskoj palači bila su upaljena svjetla samo na dva prozora... Upalilo se iznenada i treće svjetlo. Svi smo protmuli. Pa nije valjda umro? S nekog tornja otkucavalo je vrijeme: 22.00 sata... "Omnia vulnerat, ultima necat." Snažni muški glas, preko razglasa obznanio je, Urbi et Orbi - svima, da je prije dvadesetak minuta, u 21.37 sati preminuo Ivan Pavao II. Zavladala je grobna tišina. Onda se prołomio dugi pljesak. Mnoštvo je spontano kleknulo na koljena. Bez riječi. Bez komentara. Oglasilo se veliko zvono s bazilike sv. Petra javljući smrt rimskog prvosvećenika. Susret vremena i vječnosti, života i smrti, vjere i nade. Imao sam osjećaj kao da smo svi zakoračili preko praga u vječnost. I samo što nismo prešli

¹ Prigodom smrti Ivana Pavla II. objavio sam članak u "Omiškom ljetopisu" u spomen preminuloga pape. Ovdje je isti dorađen i prilagođen za proslavu blagdana sv. Ivana Pavla II. u kapelici u sjedištu MORH-a, 21. listopada 2016. Tekst je ovdje cijelovit. Izrečen je u kraćoj formi.

na drugu stranu. Jedino on, Sveti Otac, napravio je odlučan korak. Kao i uvijek! Njemu je jedinom uspjelo. A mi smo ostali... Puni čežnje za onostranošću... I kao da nam je žao što je on uspio, a mi nismo pa smo sada razdvojeni...

Tako je bilo te večeri na Trgu sv. Petra. Tako je bilo sve dane i noći u bazilici sv. Petra, na trgu, sve do njegovog veličanstvenog sprovoda i pokopa u kripti svetoga Petra ispod reljefa Majke Božje što ga je u kamenu isklesao Ivan Duknović Trogiranin. Ivan Pavao II. bio je 264. nasljednik sv. Petra. Uspomena na njega ostaje duboko upisana u srcu Crkve i cijelog čovječanstva.

3. Karol Wojtyla, izabran za rimskog prvo-svećenika 16. listopada 1978., rodio se u gradu Wadowice u Poljskoj (pedesetak kilometara od Krakova), 18. svibnja 1920. Sin je Karola Wojtyla krojača, kasnije časnika, najprije u austrijskom i potom poljskoj vojsci i Emilije Kaczorowske. Vojni kapelan Franciszek Zak krstio ga je u župnoj crkvi samo dva dana poslije rođenja². Sestru nije ni upamtilo. Rodila se i umrla prije Karolova dolaska na svijet. Brat mu Edmund Wojtyla, po zanimanju liječnik, 14. godina stariji od njega, umro je od neke zarazne bolesti 5. prosinca 1932. Majka Emilija preminula je 13. travnja 1929., kad mali Karol još nije bio navršio niti devet godina. Pučku školu započeo je 15. rujna 1926. u rodnim Wadowicama. U državnu gimnaziju „Marcin Wadowita“, također u Wadowicama, stupio je 1930. Prvu svetu pričest Karol je primio u dobi od devet godina a sakrament svete potvrde u 18. godini, u svibnju 1938. Nakon položenog ispita zrelosti 14. svibnja 1938. upisao je studij poljske književnosti na Jagelonskom sveučilištu u Krakovu. Te iste godine u ljetu, s ocem je preselio u Krakov³. U akademskoj godini 1938/39. postaje članom „Studio 38“ kazališnog kružoka što ga je utemeljio Tadeusz Kudliński. U veljači 1939. učlanio se u „Društvo sveučilištaraca Jagelonskog sveučilišta“ u euharistijsku i karitativnu sekciju. Nekoliko mjeseci kasnije, 1. rujna 1939., započeo je II. svjetski rat. Neće proći dugo, njemačke trupe zauzele su Poljsku i ona je bila izbrisana sa zemljopisne karte. Mladi Karol bio je svjedokom kako su tisuće poljskih rodoljuba odvedeni i pogubljeni. Hvatani su i internirani poljski svećenici, intelektualci. Nacisti su željeli uništiti dušu poljskog naroda, Katoličku Crkvu i domoljubnu svijest. Poznanstvo Karola početkom 1940. s krojačem Janom Tyranowskim, čovjekom velike pobožnosti obilježilo je njegov ka-

snji život. Tyranowski je upoznao mladog Karola s karmelskom duhovnošću sv. Ivana od Križa i sv. Terezije Avilske. Negdje u isto vrijeme započelo je i tajno djelovanje kazališnog kružoka pod vodstvom Tadeusza Kudlińskiego. Mladi studenti intelektualci su se potajno skupljali, recitirali pjesme, izvodili dramske komade, i tako podizali duh porobljenom poljskom narodu. Trebalо je sačuvati prisenost duha. Ostati miran, staložen, duhovno nepokoren, mudar, jak! Ne zahvaćen mržnjom prema neprijatelju, duhovno slobodan! Nadasve oprezan jer ga je samo jedan pogrešan korak mogao stajati života.

Kako bi izbjegao deportaciju i odlazak na prisilni rad u „Treći Reich“ Karol se zaposlio u kamenolomu u mjestu Zakrzówek kraj Krakova. Godinu dana kasnije, 18. veljače 1942. umro mu je otac. I tako je sada ostao posve sam, bez roditelja, bez brata i sestre, bez bliže rodbine... U proljeće 1942. zaposlio se u kemijskoj tvornici Solvay. U tim ratnim godinama u svojoj nutrini osjećao je sve jači glas postati svećenikom. Opređijeliti se za svećeničko zvanje značilo je izložiti se velikom riziku, po svoj prilici završiti život negdje u koncentracionom logoru. Ali kad Bog zove jedno mlado čisto srce On uvijek pobjeđuje. Odluka je dozrela. Karol je toga bio duboko svjestan. U potpunosti se predao Božjem vodstvu. Svoj korak povjerio je zaštiti Bezgrješne Djevice kojoj je od ranog djetinjstva bio jako pobožan. *Totus tuus!* Prijavio se krakovskom nadbiskupu kardinalu Adamu Sapieha za bogosloviju. Premda su sva sjemeništa bila zatvorena hrabri krakovski nadbiskup Sapieha organizirao je potajno bogoslovni studij za svećeničke pripravnike. Karol i dalje radi u tvornici i potajno pohađa bogoslovni studij. U kolovozu 1944. kardinal Sapieha je preselio „tajnu“ bogosloviju u nadbiskupsku rezidenciju. Tada je i Karol prestao raditi u tvornici Solvay. Nacisti sa svojim doušnicima, slutili su što bi se moglo događati u kardinalovoј rezidenciji ali se nisu usudili dirnuti u ovog velikog i uglednog kardinala. Na kraju rata, kad je Crvena armija „oslobodila“ Krakov od nacista, Karol je već bio dopredsjednikom studentske organizacije „Bratska pomoć“ (Bratnia pomoc) Jagelonskog sveučilišta.

4. Nadbiskup kardinal Adam Sapieha zaređio ga je u svojoj privatnoj kapelici za svećenika 1. studenoga 1946. Mladu misu slavio je u kripti sv. Leonarda u katedrali na Wavelu 2. studenoga 1946. Dva tjedna poslije oputovao je u Rim. Na

² Obitelj Wojtyla živjela je u Wadowicama u ulici Rynek br. 2, danas ulica Koscielna br. 7, int. 4.

³ Nastanili su se u ulici Tyniecka br. 10.

Papinskom dominikanskom sveučilištu nastavio je teološke studije. Najprije je bio smješten kod palotinaca (dva mjeseca) i nakon toga je preselio u Belgijski zavod. Licencijat iz teologije položio je 3. srpnja 1947. Godinu dana kasnije, 19. lipnja 1948., obranio je doktorsku tezu iz teologije pod naslovom „*Doctrina de fide apud S. Johannem de Cruce*.“

Po povratku u Poljsku, 8. srpnja, imenovan je kapelanom u župi Niegowić kod Gdów-a. Akademski senat Jagelonskog sveučilišta, nakon što mu je priznao studij od 1942. do 1946. i zatim akademske stupnjeve s Angelicuma u Rimu, priznao mu je 16. prosinca 1947. akademski naslov doktora teologije. U kolovozu 1949. premješten je za kapelana u župu sv. Florijana u Krakovu. Tada je počeo objavljivati svoje pisane radove. Istovremeno se priprema za habilitaciju na sveučilištu. Pastoralno djeluje među studentskom mladeži. Socijalnu etiku na teološkom fakultetu Jagelonskog sveučilišta počeo je predavati 1953. Habilitacijski ispit položio je tezom „*Prosudba o izgradnji kršćanske etike na osnovi sustava Maxa Schelera*“⁴. Od 1954. predaje na Katoličkom luhanskom sveučilištu.

5. Papa Pio XII. imenovao ga je 4. srpnja 1958. naslovnim biskupom Ombijskim i pomoćnim krakovskim nadbiskupom. Posvećen je za biskupa 28. rujna 1958. u katedrali na Wavelu. Nakon smrti nadbiskupa Baziaka izabran je 15. travnja 1962. kapitularnim vikarom krakovske nadbiskupije. Dvije godine poslije, 13. siječnja 1964., Pavao VI. imenovao ga je krakovskim nadbiskupom. Službu rezidencijalnog krakovskog nadbiskupa započeo je 8. ožujka 1964. Sudjelovao je u radu II. vatikanskog sabora počevši već od 1. zasjedanja 5. listopada do 8. prosinca 1962. Od 31. siječnja do 6. travnja 1964. radio je na tekstu sheme „*Gaudium et spes*“ o Crkvi u suvremenom svijetu. Kreiran je kardinalom 26. lipnja 1967. U Rimu je dobio naslovnu crkvu San Cesareo in Palatio. U posjed kardinalske crkve ušao je 18. veljače 1968.

Kao krakovski nadbiskup razvio je veliku aktivnost među poljskim katolicima, u svojoj nadbiskupiji, u tijelima Poljske biskupske konferencije i među Poljacima u dijaspori. Često je držao predavanja i konferencije na znanstvenim skupovima po raznim evropskim državama. U znak solidarnosti s poljskim primasom kardinalom Stefanom Wyszyńskim kojemu vlasti nisu dozvile ići u Rim na Biskupsku sinodu, i on ostaje u Poljskoj. Ne odlazi na zasjedanje Prve redovne generalne sinode biskupa što se održavala u Rimu od 29. rujna do 29. listopada 1967. Po osob-

nom izboru i želji Pavla VI. sudjelovao je u radu izvanredne Biskupske sinode u Rimu od 11. do 28. listopada 1969. Kao predstavnik poljskog epi-skopata sudjelovao je u radu II. biskupske sinode 1971. (30. rujna – 6. studenoga). Tada je izabran za člana Vijeća Generalne sinode biskupa. Na III. redovnoj Generalnoj sinodi biskupa od 27. rujna do 26. listopada 1974. kardinal Karol Wojtyła sudjeluje u svojstvu relatora s doktrinalne strane. Od 7. do 13. ožujka 1976. održao je duhovne vježbe Pavlu VI. i rimskoj kuriji. Na IV. Redovnoj Generalnoj sinodi biskupa 1977. (30. rujna do 29. listopada) izabran je u vijeće tajništva generalne sinode biskupa.

6. Nakon iznenadne smrti Ivana Pavla I. izabran je za rimskog biskupa i poglavara Katoličke Crkve, 16. listopada 1978. Uzeo je ime Ivan Pavao II. Svečano je započeo službu pastira svećopće Crkve u nedjelju 22. listopada 1978.

Pontifikat Ivana Pavla II. jedan je od najdužih u povijesti Crkve. Duže od njega na katedri sv. Petra bili su samo sv. Petar i bl. Pio IX. U razdoblju Ivana Pavla II. zbili su se za Crkvu i svijet mnogi važni događaji. To su godine obilježene političkim promjenama, odlaskom s vlasti totalitarnih komunističkih sustava, rađanjem demokracije i nastajanjem novih država. Osobno se i sam zauzimao za promjene. To ga je skoro i života stajalo. Na trgu sv. Petra u Vatikanu na njega je 13. svibnja 1981. u 17.19 sati izvršen atentat. Dok je papa prolazio trgom sv. Petra u papamobilu na njega je pucao iz pištolja mladi Turčin Ali Agca. Punih šest sati u poliklinici Gemelli liječnici su se borili u operacijskoj sali za papin život. Posljedice atentata je osjećao sve do smrti. Premda nisu ni do danas rasvijetljene sve pojedinosti oko atentata svi tragovi upućuju na neku od komunističkih država koje su htjele eliminirati ovog hrabrog borca za osnovna ljudska prava, za dostojanstvo svake ljudske osobe.

U Petrovu službu je unio novi duh i novi stil primjereno današnjem čovjeku i vremenu. Poduzeo je 104 apostolska putovanja izvan Italije kako bi radosnu vijest Evandjela navijestio po svim kontinentima i svim zemljama. Pohodio je 129. nacija izvan Italije. Obilno je koristio sredstva društvenog priopćavanja i ostala tehnička pomagala u evangelizaciji suvremenog svijeta. Susretao se s ljudima i narodima više nego i jedan njegov prethodnik od sv. Petra do danas. Na apostolskim pohodima je održao 3.288. govor. Poduzeo je 146 apostolskih pohoda po Italiji izvan Rima. Učinio je 748 apostolskih pohoda po Rimskoj biskupiji, gradu Rimu i Castelgandolfu.

⁴ Habilitacijsku tezu objavilo mu je 1960. Towarzystwo Naukowe Katoličkog sveučilišta u Lublinu.

Kao rimski biskup sustavno je pohađao rimske župe i ostale crkve i ustanove u Rimu. Od 333 rimske župe posjetio je 301 župnu zajednicu. A kad to više nije mogao činiti zbog zdravstvenih poteškoća onda su rimske župne zajednice dolazile k njemu u Vatikan. Od prosinca 2002. šesnaest rimskih župnih zajednica došlo je k njemu u Vatikan. Tako se Ivan Pavao II. kao rimski biskup susreo s 317 rimskih župnih zajednica. U zbroj njegovih pohoda valja ubrojiti i 54 posjeta raznih uredima Svetе Stolice i Vatikanske države.

Svoju ljubav prema mlađeži pokazivao je napose ustanovljenjem Svjetskog dana mlađeži, te susretima s milijunima mlađih i porukama koje im je upućivao. S uspjehom je promicao dijalog sa Židovima, s predstavnicima drugih religija, pozivao ih na zajedničke molitvene susrete među kojima je posebice značajan molitveni susret u Asizu.

Kreirao je 231 kardinala. Ovima treba pribrojiti još jednoga "in pectore." Kao papa zaređio je 321 biskupa, krstio je 1501 osobu od toga 814 odraslih i 687 djece. Sazvao je 15 sinoda biskupa, šest redovnih i devet posebnih⁵. Osnovao je mnogo biskupija, uspostavio puno novih crkvenih pokrajina, poglavito u Istočnoj Europi. Reformirao je i izdao Zakonike kanonskog prava za Zapadnu⁶ i Istočne Crkve⁷. Ustanovio je nove ustanove i službe u rimskoj kuriji koju je također i reformirao. Za njegovog pontifikata Sv. Stolica je uspostavila diplomatske odnose s mnogim državama.

Promicao je ponajprije primjerom vlastitog života liturgijsku duhovnost, kontemplativnu molitvu, posebice euharistijsko klanjanje i molitvu krunice⁸. Jednu cijelu godine proglašio je Godinom krunice⁹.

Pod njegovim vodstvom Crkva se pripre-

⁵ Papa Pavao VI. je ustanovio sinodu biskupa Motu Proprijiem «*Apostolica sollicitudo*» 15. rujna 1965. Za njegovog pontifikata sazvao je pet Biskupskih sinoda (1967., 1969., 1971., 1974. i 1977.). Biskupske sinode Ivana Pavla II. su: Izvanredna biskupska sinoda za Nizozemsku od 14. do 31. siječnja 1980. Tema sinode bila je *Pastoralna situacija u Nizozemskoj*; Peta generalna redovna sinoda od 26. do rujna do 25. listopada 1980. imala je za temu «*Kršćanska obitelj*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Familiaris consortio* objavljena je 22. studenoga 1981.; Šesta generalna redovna sinoda biskupa od 29. rujna do 29. listopada 1983. imala je za temu «*Pokora i pomirenje u poslanju Crkve*». Postsinodalna apostolska pobudnica «*Reconciliatio et paenitentia*» objavljena je 2. prosinca 1984.; Druga Izvanredna generalna sinoda biskupa od 25. rujna do 8. listopada 1985. imala je za temu «*XX. Obljetnica završetka II. Vatikanskog Sabora*»; Sedma generalna redovna sinoda biskupa od 1. do 30. listopada 1987. imala je za temu «*Poziv i poslanje laika u Crkvi i svijetu*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Christifideles laici* objavljena je 30. prosinca 1988.; Osma generalna redovna sinoda biskupa održana od 30. rujna do 28. listopada 1990. imala je za temu «*Odgoj svećenika u aktualnim prilikama*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Pastores dabo vobis* objavljena je 25. ožujka 1992. godine; Prva posebna Biskupska sinoda za Europu održana je od 28. studenoga do 14. prosinca 1991. Tema joj je bila «*Svjedoci smo Krista koji nas je oslobođio*».; Posebna Biskupska sinoda za Afriku održana je od 10. travnja do 8. svibnja 1994. Tema sinode «*Crkva u Africi i njezino evangelizacijsko poslanje prema 2000. godini: 'Bit ćete mi svjedoci' (Dj.Ap. 1,8)*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Ecclesia in Afrika* objavljena je 14. rujna 1995.; Deveta Generalna redovna sinoda biskupa održana je od 2. do 9. listopada 1994. Tema sinode: «*Posvećeni život i njegovo poslanje u Crkvi i svijetu*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Vita consecrata* objavljena je 25. ožujka 1996.; Posebna Biskupska sinoda za Libanon održana je 26. studenoga do 14. prosinca 1995. Tema sinode bila je «*Krist je naša nada, obnovljeni njegovim duhom zajednički svjedočimo njegovu ljubav*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Nova nada za Libanon* objavljena je 10. svibnja 1997.; Posebna generalna sinoda biskupa za Ameriku od 12. studenoga do 12. prosinca 1997. imala je za temu: «*Susret s živim Isusom Kristom: hod k obraćenju, zajedništvu i solidarnosti u Americi*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Ecclesia in America* objavljena je 22. siječnja 1999.; Posebna biskupska sinoda za Aziju održana je od 19. travnja do 14. svibnja 1998. Tema joj je bila: «*Isus Krist Spasitelj i njegovo poslanje ljubavi i služenja u Aziji: 'Došao sam da život imaju. U izobilju da ga imaju' (Iv. 10,10)*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Ecclesia in Asia* objavljena je 6. studenoga 1999.; Posebna biskupska sinoda za Oceaniju održana je 22. studenoga do 12. prosinca 1998. Tema joj je bila: «*Isus Krist: slijediti njegov Put, proglašavati njegovu Istinu, živjeti njegov Život: poziv narodima Oceanijske*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Ecclesia in Oceania* objavljena je 22. studenoga 2001.; Druga posebna Biskupska sinoda za Europu održana je od 1. do 23. listopada 1999. Tema joj je bila: «*Isus Krist, živ u svojoj Crkvi, nada za Europu*». Deseta redovna Biskupska sinoda održana je od 30. rujna do 27. listopada 2001. Tema joj je bila: «*Biskup: Službenik Evanđelja Isusa Krista za nadu svijeta*». Postsinodalna apostolska pobudnica *Pastores Gregis* objavljena je 16. listopada 2003.

⁶ *Codex Iuris Canonici* papa je proglašio 25. siječnja 1983. godine.

⁷ *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium* papa je proglašio 18. listopada 1990. godine.

⁸ Usp. Apostolsko pismo *Rosarium Virginie Mariae*.

⁹ Godina krunice bila je od 16. listopada 2002. do 31. listopada 2003.

mala za prijelaz iz drugog u treće tisućljeće. Tu posebno mjesto zauzima slavljenje Svetе godine 2000. – velikog jubileja prema smjernicama što ih je zacrtao u svome pismu *Tertio millennio adveniente*. I nakon toga uputio je vjernicima svoje apostolsko pismo – smjernice za treće tisućljeće *Novo millennio ineunte*.

S Godinom Otkupljenja¹⁰, Marijanskom godinom¹¹ i Godinom Euharistije¹² ustrajno je želio promicati duhovnu obnovu Crkve. Brojnim kanonizacijama i beatifikacijama Božjih ugodnika revno je isticao primjere života i svjedočenja mnogih kršćana. Isticao ih je kao primjer i poticaj za nasljedovanje ljudima našega vremena. Napose je uočljivo da je među blaženike i svete uvrstio najviše mučenika. Od 1338. blaženika proglašenih od Ivana Pavla 1.032. su mučenici. Od 482. proglašena sveca 402. su mučenici. Proglasio je naučiteljicom Crkve svetu Tereziju od Djeteta Isusa.

Doktrinalni magisterij Ivana Pavla II. je obilan i vrlo bogat. Vjerni čuvar poklada vjere, s velikom mudrošću i primjernom hrabrošću, promicao je katolički nauk, teološki, moralni i duhovni. Jasno i uspješno se odupirao zastranjnjima i tendencijama suprotnima nauku i vjerenju Crkve.

Među glavne dokumente ubraja se 14 enciklika, 15 apostolskih pobudnica, 11 apostolskih konstitucija, 45 apostolskih pisama. Ovima valja dodati mnoštvo izgovorenih kateheza i nagovora u generalnim audijencijama i na apostolskim pochodima i putovanjima. U 1165 generalnih audijencija primio je preko 17 675 800 vjernika iz svih krajeva svijeta. Svojim naučavanjem Ivan Pavao II. utvrđivao je i Božji narod u teološkim istinama (napose tri prve enciklike – *Redemptor hominis*, *Dives in misericordia*, *Dominum et vivificantem*), antropološkim i socijalnim (enciklike *Laborem exercens*, *Sollicitudo rei socialis*, *Centesimus annus*), moralnim (enciklike: *Veritatis splendor*, *Evangeliūm vitae*), ekumenskim (enciklika *Ut unum sint*), misiološkim (enciklika *Redemptoris missio*), mariološkim (enciklika *Redemptoris Mater*).

U svjetlu crkvene tradicije, nauka II. vatikanskog sabora i postkoncilskih promišljanja, promovirao je na tridesetu obljetnicu otvorenja Drugog vatikanskog općeg sabora 11. listopada 1992. *Katekizam Katoličke Crkve*. Objavio je i nekoliko osobnih djela koja su uglavnom prevedena i

na hrvatski jezik.

Njegovo učiteljsko djelovanje doseglo je vrhunac u enciklici *Ecclesia de Eucaristia* i u apostolskom pismu *Mane nobiscum Domine*.

7. Hrvatski narod će ga upamtiti po svetoj misi na hrvatskome jeziku nad grobom sv. Petra u Rimu, u travnju 1979. godine, po pohodu Zavodu i crkvi sv. Jeronima 1989., po tri apostolska pohoda Republići Hrvatskoj i dva Bosni i Hercegovini. Osnovao je četiri biskupije u Republici Hrvatskoj: Požešku, Varaždinsku, Gospičko-senjsku i Vojni ordinarijat. Proglasio je svetima Leopolda Bogdana Mandića i Marka Križevčanina. Blaženim je proglašio Alojzija Stepinca, Ivana Merza i Mariju od Propetoga Petković. Za njegovog pontifikata intenzivirani su postupci za proglašenje blaženima više slugu Božjih iz redova hrvatskog naroda.

Trojicu Hrvata je kreirao kardinalima: Franjo Kuharić, Vinko Puljić i Josip Bozanić. Msgr. Josip Uhač, bivši apostolski nuncij u Njemačkoj i nakon toga tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda preminuo je dan prije nego što ga je papa htio najaviti budućim kardinalom. Dvojicu svećenika iz našeg naroda imenovao je apostolskim nuncijima nadbiskupima: msgr. Nikola Eterović i msgr. Martin Vidović. Msgr. Fabijana Veraju postavio je podtajnikom Kongregacije za proglašenje svetima, a msgr. Milana Simčića potajnikom Kongregacije za kler.

Odigrao je vrlo važnu ulogu u priznanju Republike Hrvatske neovisnom državom. U vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj i ratnih strahota u Bosni i Hercegovini neumorno se zauzimao za pravedno rješenje i prestanak rata.

Ivan Pavao II. je ostavio primjer velike pobožnosti, pravog mistika, sveta života. Živio je 84 godine, deset mjeseci i petnaest dana. Rimskim prvosvećenikom bio je 26 godina, pet mjeseci i sedamnaest dana. Već za života nazivali su ga Ivan Pavao Veliki. A na dan sprovoda i ukopa, u višemiljunsom mnoštvu koje se došlo s njime oprostiti na Trgu sv. Petra u Vatikanu, po rimskim trgovima i ulicama istaknuti su veliki plakati "Svetac i to odmah!".

Papa Benedikt XVI. proglašio ga je blaženim 1. svibnja 2011. A papa Franjo uvrstio ga je u zbor svetih Katoličke Crkve 27. travnja 2014.

Sveti Ivane Pavle, moli za nas. ■

¹⁰ Godina Otkupljenja bila je od 25. ožujka 1983. do 22. travnja 1984.

¹¹ Marijanska godina bila je od 7. lipnja 1987. do 15. kolovoza 1988.

¹² Proglasio je Godinom Euharistije od 17. listopada 2004. do 29. listopada 2005.

Dušni dan - sveta misa za sve pokojne hrvatske branitelje

Zagreb, 2. studenoga 2016.

Dan 12, 1-3; Rim 14, 7-9. 10b-12; Lk 23, 44-49.
24, 1-6a;

Braćo i sestre,

U našim srcima, živo je ozračje slavlja Svih Svetih juče, te spomen i molitva za sve vjerne mrtve. Pohod grobljima ovih dana, na osobit način juče i danas, obnavlja u nama veze s dragim osobama koje su nas napustile. Smrt, čuva ono što život ne može zadržati: Kako su naši mrtvi živjeli, što su voljeli, čega su se plašili i čemu su se nadali, što su odbijali?! Sve to često otkrivamo kod grobova i na spomenicima iz kojih se zrcali njihova egzistencija, njihov svijet. Grobovi nas uvode u dijalog s njima, u dijalog što ga je smrt poremetila. Smrt je uvijek takova! Tako, mjesta ukopa, postaju mjesta, u kojima živi susreću mrtve, s njima učvršćuju veze zajedništva koje ni smrt nije mogla i ne može prekinuti.

Tako i ovdje u našem gradu Zagrebu, na Mirogoju kao i na drugim grobljima, u našem kraju i mjestu podrijetla, s nadgrobnih natpisa i spomenika, mnoštva upaljenih svijeća, cvijeća, osjećamo čvrstu poveznici s našim pokojnicima koja je duboko protkana kršćanskom porukom. Stupajući na groblja, juče i danas, imamo dojam kao da smo prešli nematerijalni - nevidljivi prag i kao da smo stupili u izravni kontakt i komunikaciju s onima koji s one strane čuvaju svoju prošlost, radosti i žalosti, svoje neuspjehe i nadanja. To se događa stoga jer smrt i osjećaj smrtnosti i prolaznosti zahvaća svakog čovjeka podjednako. Tako je danas tako je bilo u svim vremenima kad su naši pokojnici živjeli, tako je od početka čovječanstva. Premda su nam mnoge stvari iz prošlosti posve strane, nedohvatljive, nerazumljive, i ne zahvaćaju nas, smrt je u snazi svoje prodornošt u ljudsku svijest ostala uvijek ista.

Naspram ovoj stvarnosti tajanstvenosti i okrutnosti smrti, ljudsko biće uvijek je tražilo i traži svjetlo koje otvara perspektivu, budi nadu, teži životu i preko groba. I tu se postavlja osnovno pitanje: Kako mi kršćani odgovaramo na pitanja o smrti? Koji je naš odgovor? Stojimo li pred njom nemoćni, bez nade, pokošeni, neutješeni, bez riječi? Ne! Mi jednostavno odgovaramo vjерom u Boga, s pogledom čvrste nade koja se temelji na smrti i uskrsnuću Isusa Krista. O tome nas izvješćuje sv. Luka u evanđelju koje smo upravo slušali. Po svim prirodnim zakonima, Isusovo se tijelo, nakon fizičke smrti trebalo početi raspadati

u grobu. On je treći dan po smrti, uskrsnuo od mrtvih u tijelu svome, proslavljenome, koje više ne podliježe zakonima prostora i vremena, fizike i kemije. Dotad nečuveno ali povijesno i stvarno istinito! To je temelj vjere naše. To je razlog nade naše u vječni život. „Ako li Krist nije uskrsnuo uzalud je vjera naša, uzalud je propovijedanje naše“ kaže sv. Pavao.

U svijetu ove činjenice Isusova uskrsnuća, koje jasno pokazuje da je svaki čovjek besmrtan, smrt otvara vrata životu, onome vječnome životu koji nije beskonačno ponavljanje sadašnjeg života u vremenu, nego nešto posve novo i drugačije. Osnaženi vjerom otkrivamo da istinska besmrtnost kojoj težimo nije nekakova ideja, koncept, nego da je to odnos punog zajedništva s Bogom živih: To jest i to znači biti u njegovim rukama, u njegovoj ljubavi, postati u njemu jedno sa svom braćom i sestrma koje je On stvorio i otkupio sa svime stvorenim. Naša nada počiva na Božjoj ljubavi što odsjeva s Križa Kristova i koja odjekuje u duši dobrog razbojnika: „Danas ćeš biti sa mnom u raju“ (Lk, 23,43). To je život koji je došao do svoga vrhunca, do svoga ispunjenja. Život u Bogu, kojeg mi sada tek polagano vjerom naziremo kao vedro nebo kroz gustu maglu...

U toj vjeri i ozračju molitve, okupljeni smo oko Gospodnjeg oltara da bi prinijeli misnu žrtvu za naše pokojne branitelje koji su završili tijek svoga zemaljskog života tijekom Domovinskog rata i u godinama poslije rata. Od Boga, Dobrog i milosrdnog Oca molimo da im udijeli vječnu nagradu, zajedništva u nebu sa svima svetima. Razmišljajući o svjedočanstvu njihova života, ljubavi prema vlastitome domu i Domovini, u njima prepoznajemo ponizne, milosrdne, čiste srcem, mirotvorce o kojima govori apostol Matej. U njima prepoznajemo prijatelje Gospodinove koji su i u vremenu progonstva i rata znali sačuvati vjeru a sada zauvijek žive u Očevoj kući gdje mnogi od njih uživaju nebeske nagrade. Oni su se trudili služiti svojoj Domovini vjerno i s ljubavlju.

Dva su snažna događaja koja su prethodila ovogodišnjoj proslavi Svih Svetih i Dušnoga dana i koji s pravom i danas izazivaju veliko zanimanje: U prvome redu to je objavljivanje dokumenta „*Ad resurgentum cum Christo*“ (*Da bi se suuskrslo s Kristom*). To je Naputak Kongregacije za nauk vjere o pokapanju tijela preminulih i čuvanju pepela u slučaju spaljivanja. Crkva je od samih početaka s velikim poštovanjem pristupala pokojnicima te je imala vrlo jasne upute o

pokapanju tijela pokojnih. Među ostalim u ovome dokumentu stoji: „Držeći se veoma drevne kršćanske predaje, Crkva snažno preporučuje da se tijela preminulih pokapa na groblju ili na drugome svetom mjestu.

U spomen na Gospodinovu smrt, ukop i uskrsnuće, otajstvo u svjetlu kojega se očituje kršćanski smisao smrti, pokop je povrh svega najprikladniji oblik za izražavanje vjere i nade u uskrsnuće tijela.

Crkva, koja je kao Majka pratila kršćanina na njegovu zemaljskome putovanju, prikazuje Ocu, u Kristu, dijete njegove milosti i predaje zemlji njegove smrtne ostatke u nadi da će uskrnuti u slavi.

Pokopom tijela umrlih vjernika, Crkva potvrđuje vjeru u uskrsnuće tijela i želi istaknuti uzvišeno dostojanstvo ljudskoga tijela kao sastavnog dijela osobe s kojom tijelo dijeli povijest. Ne može, dakle, dopustiti stavove i obrede koji uključuju pogrešna poimanja smrti, gdje se smrt shvaća bilo kao konačno uništenje osobe, bilo kao trenutak njezina stapanja s Majkom prirodom ili sa svemirom, bilo kao etapu u procesu reinkarnacije, bilo kao izbavljenje iz »tamnice« tijela.

Osim toga, pokop na grobljima ili na drugim svetim mjestima na prikidan način odgovara pobožnosti i poštivanju koje se duguje tijelima pokojnih vjernika, koji su po krštenju postali hram Duha Svetoga i kojima se, »kao oruđima i posudama, Duh Sveti sveto poslužio da učini toliko dobra djela».

Pravednoga se Tobiju hvali zbog zasluga stečenih pred Bogom, zato jer je pokapao mrtve, a Crkva smatra pokapanje mrtvih djelom tjelesnoga milosrđa.

Na kraju, pokapanje tijela pokojnih vjernika na grobljima ili na drugim svetim mjestima potiče članove obitelji i cijelu kršćansku zajednicu na spomen i molitvu za pokojnike, kao i na čašćenje mučenikâ i svetaca.

Pokapanjem tijelâ na grobljima, u crkvama ili na za to predviđenim mjestima, kršćanska je predaja čuvala zajedništvo između živih i pokojnih te se protivila težnji da se prikriva ili privatizira događaj smrti i značenje koje ona ima za kršćane¹.

Premda Crkva ostaje na dosadašnjim pozicijama pokapanja tijela pokojnika, ona dopušta i kremiranje tijela ali uz određene uvjete. Pepeo pokojnika valja s poštovanjem pohraniti na prikladnome mjestu na groblju.

U svjetlu crkvene prakse, važećih kanonskih propisa o pokapanju mrtvih i najnovijeg do-

kumenta Kongregacije za nauk vjere o pokapanju mrtvih, kao vjernici katolici i hrvatski građani, s velikim zanimanjem pratili smo pokop žrtava iz rudnika u Hudoj Jami na groblju Dobrave u Mariboru. Iz rudnika u Hudoj jami ekshumirano je skoro osam stotina pokojnih koji su ubijeni na najokrutniji način 1945. godine. Pretpostavke su da je još više od dvije tisuće žrtava u istome rudniku koje će također biti ekshumirane i nakon sedamdeset godina civilizacijski pokopane. Radujemo se da su na oproštaj s pokojnicima iz Hude same došli i najistaknutiji predstavnici vlasti iz naše države: predsjednica gospođa Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik sabora gospodin Božo Petrov i predsjednik vlade gospodin Andrej Plenković. Obredu pokopa na Mariborskoj groblju Dobrave prethodila je sv. misa u Mariborskoj prvostolnici u kojoj su sudjelovala četiri slovenska i četiri hrvatska biskupa i slovenski apostolski nuncij, nekoliko desetaka svećenika i više tisuća vjerničkoga puka.

Naši susjedi Slovenci, premda su imali otpore i žestoka protivljenja, napravili su veliki iskorak i to pozdravljamo. Jasno su odaslati poruku da su civilizirani ljudi i kršćani i da žele pokojnike iz rudnikâ, jamâ, vrtača, parkova i ostalih masovnih grobnica kršćanski i civilizacijski pokopati. Isto tako jasno su naglasili da nema nacionalnog pomirenja bez priznavanja istine, i da ne mogu biti dvije ili više istina. Istina je samo jedna. Dokle god povijest budu pisali pobjednici, jači i nažalost puno puta okrutniji i krvaviji, nema mira. Povijest moraju pisati događaji. Istina se teško probija ali to je jedini put pomirenja. A u smrti, svi ljudi zaslužuju isto dostojanstvo, poštovanje i pokop.

U prvome redu kao kršćanski vjernici ali i kao građani Republike Hrvatske, želimo se nadati, da će slovenski primjer potaknuti i naše hrvatske vlasti da se znanstveno istraže sve masovne grobnice u Republici Hrvatskoj kojih je nažalost i previše, da se objektivno predloži općinstvu što se je i zašto dogodilo, i da konačno svi mrtvi, iz masovnih grobnica, bez obzira na naciju, političku opredijeljenost vjeroispovijest nađu svoj mir i da sukladno našoj europskoj kulturi i običajima budu pokopani u grobnicama i na grobljima kamo se pokapaju i svi drugi ljudi.

Kao što se s pravom danas na Dušni dan, sjećamo svih preminulih i poginulih branitelja i želimo pronaći grobove svih nam milih i dragih nestalih u Domovinskom ratu i dostojanstveno ih pokopati, isto tako se s poštovanjem sjećamo i svih žrtava iz masovnih grobnica i želimo da i oni nađu svoj mir i pokoj na našim grobljima. ■

¹ Ad resurgendum cum Christo, br. 3.

119. obljetnica smrti Bonifacija Pavletića i Dan kutinskih branitelja

Kutina, 4. listopada 2016.

Blažena Djevica Marija vrata nebeska, Otk 21, 1-5a; Ps 122 (121), 1-2.3-4.8-9; Mt 25, 1-13;

Draga braćo i sestre, dragi vjernici,

1. Slavlje rođenja za nebo sluge Božjega Bonifacija Pavletića, stotinu devetnaesta obljetnica njegove svete smrti u gradu Kutini kad se obilježava i "Dan Kutinskih branitelja", povlaštena su prigoda za svakoga od nas da razmislimo o sebi, o čovjeku i njegovu putu od rođenja do onog čudesnog konačnog susreta s Bogom. Taj susret sada očekujemo u vjeri i nadi. Spomendan svete smrti sluge Božjeg Bonifacija Pavletića, obilježava se u ozračju svetkovine Svih svetih i Dušnoga dana, kad Crkva na osobit način razmišlja o posljednjim stvarima, o životu s onu stranu zemaljskoga života.

Suvremeni čovjek rado slavi rođendan. Obično na dan toga slavlja ne razmišljamo o svojim rođenju i o okolnostima u kojima smo rođeni, o čudesnom događaju u kojem je Bog imao glavnu riječ. Zato je dobro sebi postaviti pitanje: što za mene znače okolnosti u kojima sam rođen? Što znači okrilje obitelji i društva u kojima sam odgajan? Koliko u svome životu sve te okolnosti povezujem s Bogom?

Sluga Božji Bonifacije Pavletić, rođen je 25. lipnja 1864. i istoga dana preporođen vodom krštenja postao je dijete Božje, član Katoličke Crkve. U roditeljskoj kući u svojoj obitelji dobio je temeljni ljudski i kršćanski odgoj, ono najvrjednije što je bitno odredilo njegov život i dovelo ga do vrhunaca kreposnog života, do svetosti. Upravo stoga njegov "Dies natalis" Dan njegove prerane smrti, 4. studenoga 1897. nije bio dan poraza nego Dan rođenja za nebo.

2. »Hvala ti što sam stvoren tako čudesno!« kliče psalmist u 139. psalmu. Je li nam bar nekad došla misao da zahvalimo Bogu što smo rođeni i što nas je od krila materina pozvao na svoj način u određene okolnosti života. Čovjek ne smije zatvoriti svoj život samo u isključivo svoje okvire. On, doduše, mora sebe prihvati onakvog kakav jest - s ljubavlju, sa svim svojim prednostima i sa svim svojim ograničenjima. Ali, to mora usmjeriti na ono što Bog želi po njemu izvesti i za druge, za svijet. Čovjek je rođenjem i posлан. I kao što starozavjetni autor kaže za proroka »Od krila materina pozvan je da bude prorok, da učini djelo Božje za druge« (usp. Iz 49,1-6) isto i naš sluga Božji Bonifacije u kratkome životu (svega 33, tek

je stupio u 34. godinu), slijedeći nutarnji glas savjesti od rane mladosti postao je sredstvo u Božjim rukama "da učini djelo Božje za druge". Bog na taj način djeluje u svijetu. Rođenje je ujedno i poslanje. Kad nas je Bog pozvao u život, onda nas je i predvidio za svoju njivu. Zato svaki čovjek ima i određene zadaće u životu, koje prima od Boga. Bog, koji sve vodi, ima svoje planove s njim. Nitko nije samo slučajno nastalo i rođeno biće. Svaki je čovjek neponovljiv i od krila majčina, Bog ga zove po imenu. Bog svakoga usmjeruje prema određenom životnome pozivu, majke, oca, muža žene, djeda, bake, svećenika, redovnika, redovnice... Upravo stoga je u naš govor u kršćanskoj kulturi ušla ta riječ - poziv, zvanje, što ga svaki čovjek stječe u životu. Bog nas za nešto želi imati. Poziva nas, potiče nas da mu u svojoj slobodi izbora odgovorimo vlastitim životom, vlastitim opredjeljenjem.

Nama je važno da ono što Bog želi od nas, što potpunije shvatimo. Bog nas o tome poučava. On sam je zato uzeo našu ljudsku narav, postao je nama sličan, povezao se s nama i pozvao nas, svakog pojmljence, da se povežemo s njime. Obdario nas je prijateljstvom i zajedništvom. Povezao je našu ljudskost sa svojim božanstvom, tako da smo, iako zemaljski, ipak nekako već i nebeski, zaodjenuti Duhom Svetim. To se događa u krštenju i u sakramantu sv. potvrde. Duh Sveti nas vodi i prosvjetljuje na našem životnome putu.

3. Roditelji (Ivana) Bonifacija Pavletića, gorljivi kršćani Marijan Pavletić i Ana rođena Stanković, imali su četvero djece. On je bio drugi po redu. Troje ih je odraslo. Možda bi bilo i još djece da Gospodin nije pozvao k sebi Marijana i Anu kad je mali (Ivan) Bonifacije imao 11 godina. Smrt roditelja ga je jako pogodila. Kao dječak pučkoškolac sanjario je kako će studirati medicinu. To mu ekonomске prilike nisu dopustile. Kasnije će sam reći u odrasloj životnoj dobi o svojoj neostvarenoj želji i životnome putu: "Vidi se da je Bog tako htio. Njemu sam bezgranično zahvalan, tko znade što bi od mene sada bilo? Možda bi me oholost i ambicija učinili da izgubim svoju dušu?". Nakon pučke škole, u Kutini je izučio za postolara. Redovna molitva, pohađanje sv. Mise, redovita isповijed i primanje sakramenata za njega su bile svetinja. Bog ima svoje planove! S 22 godine otišao je "trbuhom za kruhom" u Austriju i tamo se učlanio u "Katoličko društvo mladih radnika". Cilj mu je bio doći u Beč. Po pri-

rodi sklon razmatranju, kontemplaciji uživao je u duhovnim programima društva mlađih katolika radnika. Sve to hranilo je i ispunjalo njegovu dušu.

Neki susreti u životu mogu nam izgledati kao slučajni ali kod Boga nema slučajnosti. U Austriji je (Ivan) Bonifacije susreo jednog mладог Moravca iz Beča, Alberta Müllera, koji mu je otvorio svoje planove: poći u Rim da bi prihvatio posvećeni život u redovničkome zvanju. Nikad Ivan nije čuo da takovog nešto postoji a tome je i sam duboko inklinirao. Dogovorio se s prijateljem Albertom da će i njemu pripraviti put u samostan kad se Albert smjesti u Rimu. I doista, Albert je tako i napravio. Ivan je došao u samostan Sinaia Bezgrješnog začeća, u rimskej gradskoj četvrti Trastevere. Zauvijek je odustao od Beča. Sa 23 godine stupio je u mladu Kongregaciju u kojoj je dobio redovničko ime Bonifacije. Započeo je u svojoj družbi radom na njegovanju bolesnika u bolnici Santo Spirito in Sassia. Postolarski zanat, prirođena praktičnost, marljivost dobro su mu došli u novoj sredini. Sve to bio je blagoslov za njegov duhovni život ali i za redovničku zajednicu u kojoj je živio. Deset godina (1887.-1897.) provešt će u Družbi u potpunosti posvećen Bogu i bližnjemu. Umro je od tuberkuloze, potpuno predan u volju Božju, na današnji dan 4. XI. 1897. Glas o njegovome krepsonome životu, potpunoj predanosti volji Božjoj ostao je živ sve do danas u njegovoj redovničkoj zajednici i u njegovoj Domovini Hrvatskoj. U Rimskoj biskupiji pokrenut je postupak za njegovu beatifikaciju. Njegovo tijelo s rimskog Veranskog groblja preneseno je u generalnu kuću Družbe sinova Bezgrješnog začeća u Rimu. Hrvatska rimska zajednica, svake godine, na blagdan svih svetih, zaustavlja se u molitvi nad njegovim grobom na Campu Veranu.

4. Ako to što se pokazalo u Bonifaciju (Ivanu) Pavletiću uzmemu u svome razmišljanju kao model i sliku kroz koju gledamo čovjeka kao osobu i njegovu budućnost u Božjem planu, onda možemo kazati: svaki čovjek koji se rodi, rodi se u određenim okolnostima života - obitelji, društva, svijeta na jednom određenom stupnju razvoja, i na neki način odgojem prima sve što su generacije kroz tisuće i tisuće godina stvarale, odnosno što je Stvoritelj svega po ljudima izvadio. U tom smislu svako dijete - naše ljudsko dijete - u određenoj mjeri odmah od rođenja ulazi u stupanj duhovne svijesti ljudi oko sebe. Ucjepljuje se, dakle, u jednu tradiciju koja je prijenosni kanal iz koljena na koljeno onog što nije svedivo samo na tjelesno. To nasljeđe ne smije ostati u čovjeku kao neka okamina, kao da bi ljudske osobe

trebale isključivo ponavljati ono što je bilo, nego čovjek samog sebe treba shvatiti kao kreativno biće. Čovjek je i sam govor Božji. Bog progovara po svakom pojedinom čovjeku. Svaki je čovjek zato i novost za svijet, originalna novost. Njegov put ide prema budućnosti koju Bog, svega svijeta stvoritelj, gleda. Od svakog čovjeka, svake ljudske osobe, dakle, s pravom očekujemo nešto novo, ono što samo on može dati.

5. U tom smislu prijeko je potrebno da čovjek sebe samog dobro poznae. Uvijek su mislioci, filozofi kroz vjekove naglašavali kao početak ljudskog uspjeha - poznavati samoga sebe, svoje sposobnosti i svoja ograničenja. Upoznati sebe i prihvati sebe znači biti kreativno biće! Jer, tko sebe ne prihvati, tko sebe ne voli, koji se osjeća u sebi nezadovoljnim ne može biti stvaralački uspješan. "Ljubi Boga iznad svega a bližnjega svoga kao samog sebe". Ne može ljubiti brata čovjeka tko ne voli sebe! Ne može ljubiti Boga tko ne ljubi sebe!

Čovjek kršćanin sebe shvaća - kao onog koji je od Boga poslan drugima, za druge, za bližnje. Nitko samom sebe ne živi! Nisam sam sebe izmislio, sam sebe stvorio. Od Boga sam pozvan u život i k Bogu idem. Život mi je stalno uspinjanje. Poslan sam u zajedništvo s drugima da se ostvaram onako kako sam stvoren. Pravilno shvaćen moj put kao čovjeka, vodi do onog konačnog sretra s Bogom u vječnosti. Od Boga k Bogu! To je vrhunac i punina samospoznaje čovjekove.

Gledano tako, mi koji vjerujemo u Boga promatramo svoj život u svjetlu Božjem. Nastojimo proniknuti, u svakom času shvatiti - što Bog od mene traži? Kad u pojedinim trenucima svoga života shvatim što Bog od mene traži, zašto se nalazim u ovakvim ili onakvim okolnostima, kad shvatim za što sam od njega poslan baš u te okolnosti, onda postajem plodonosan. Bude se tada u meni one posebne stvaralačke sile i energije da mogu i ono što mi se na prvi pogled čini nemogućim. Upravo stoga nitko ne smije biti pesimist nad samim sobom. Ne, nikad malodušje, nikad frustracija! Možeš uspjeti, svatko u nečemu nečemu! Bog daje unutarnju snagu čovjeku da pokrene svoje biće u konkretnim okolnostima, da učini ono što Bog želi od njega na putu prema onom konačnom ostvarenju.

6. Sluga Božji Bonifacije Pavletić, prema tome, bio je onaj koji je shvatio poslanje svoga života i u Duhu Svetome krenuo na izvršenje. Svojim životom svjedočio je u konkretnoj svakodnevici Boga ljubavi. O njemu je govorio, u njegovoj prisutnosti je živio. Bog je njemu bio sve! Svetac je bio kao i svaki čovjek svojih ograničenosti

a to mu je upravo još više pomagalo da se osloni na Boga, da u njemu ima svoje čvrsto uporište. Divan primjer i svima nama: Gore srca! Pogled gore, odakle dolazi svjetlo Božje!

I mi smo danas dužni, u sekulariziranome društvu, u materijalističkome svijetu, mladim ljudima pomoći da otkrivaju ideal svoga života. Otvarati im perspektivu, siguran put u budućnost sa zagarantiranim ciljem i uspjehom. Ta za-

cijelo nije, u tome se svi slažemo, časoviti užitak, nešto propadljivo, samo tjelesno... to je kratko i to brzo prestaje. Naš ideal, naš cilj, naša kršćanska perspektiva seže do Boga! Molimo dobrogog Boga, danas, da nas Dies natalis – rođendan za nebo sluge Božjega Bonifacija Pavletića potakne da razmislimo o svome osobnome životu, da sebe shvatimo kao put od rođenja do susreta s Bogom, kao poslanje u svome vremenu. ■

Dan Vojne kapelanie „Sv. Martin Tourski“ Delnice, 11. studenoga 2016.

*Poštovani i dragi vjernici,
Draga braćo i sestre*

1. Čestitam Vam svima Dan kapelanie, blagdan sv. Martina. Želim da njegov plemeniti lik, prožet dobrotom prema bližnjima, te hrabrost i odlučnost u promicanju kršćanskih istina, bude svima nama trajni svjetionik na putuvjere, na putu življenja kršćanskih kreposti.

„*Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi radi mene svoj život, naći će ga. Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi svoj život? Što li može dati čovjek kao otkupnинu za svoj život?*“ (Mt 16, 25-26) – zapisaо je sv. Matej Isusove riječi koje smo upravo slušali u evanđelju.

2. Ima osoba iz povijesti Crkve, iz povijesti svijeta koje su kao zvijezde koje nikad ne zalaze. I što god je veći odmak od njihova života, njihova zvijezda je još jasnija, još sjajnija.

Svetac Martin što ga danas spominje sva Katolička Crkva, pojavio se na duhovnom horizontu u Panonskoj ravnici prije ravnih 1700. godina¹. Teško bi bilo kazati iz koje se zemlje danas bolje i jasnije vidi njegova sjajna zvijezda: Hrvatska, Mađarska, Italija, Francuska, Njemačka, Slovenija, Austrija, itd.

Martin (latinski Martinus) rođen je prije 1700. godina, po svoj prilici 316. godine², u Donjoj Panoniji, u gradu Sabariji – današnji Szombathely u Mađarskoj. Njegov otac, paganin, bio je visoki vojni časnik – tribun u garnizonu sta-

cioniranom u Sabariji. Sinu je dao ime prema rimskome božanstvu - bogu rata - Marsu. Martinus – Martin bila bi umanjenica od imena Mars (Marsić). Nije nam poznato je li imao braće i sestara? Je li Martinov otac bio barbar, Panonac, Rimjanin sa sjevera Apeninskog poluotoka, ili Ilir iz Ilircuma, ili nekog drugog dijela carstva. To se ne zna. Sveci su uvijek bili univerzalna baština sviju i oni jednostavno nadilaze krajevne i državne granice, pa je manje važno podrijetlo njegova oca. Oni nas i time još jače povezuju jer ih svi osjećamo podjednako svojima. Kad je otac završio vojnu karijeru obitelj je preselila u Paviju. Martinu je bilo deset godina. Kao sin visokog vojnog časnika, tamo je Martin stekao dobre osnove humanističke naobrazbe. Kao i svim čestitim roditeljima i Martinovi su željeli dobru i solidnu formaciju svome sinu. Željeli su da im sin ostvari karijeru, ali i da njihove životne vrijednote budu i njegove vrjednote...

Martinovi su roditelji bili pogani. Upravo u Paviji je Martin prvi put čuo govoriti o novoj religiji, o kršćanstvu. Osobito njegov otac je bio odan rimskoj religiji, a kršćanstvo je gledao kao nekakve došljake s Istoka kao što su bili i drugi orientalni kultovi. Valja spomenuti da je kršćanstvo Milanskim ediktom 313. godine, dakle tri godine prije Martinova rođenja, dobilo slobodu u Rimskome carstvu. Dakako, dekretom se nije sve riješilo pa je i nadalje bilo velikih otpora kršćanskoj vjeri u carstvu. Kasnije će Martin zapisati da je kao desetogodišnjak požurio upisati se

¹ Vincenzo Monachino, Martino di Tours, Enciclopedia Cattolica, VIII, MARA – NZ, Firenze 1952., str. 228.

² U Enciclopedia Cattolica Vincenzo Monachino navodi godinu rođenja 315. Vidi, Vincenzo Monachino, Martino di Tours, Enciclopedia Cattolica, VIII, MARA – NZ, Firenze 1952., str. 228. Enciklopedija svetaca Bibliotheca Santorum navodi kao godinu rođenja sv. Martina 316., i mi nju slijedimo. Teško je sa sigurnošću utvrditi precizno god. rođenja sv. Martina. Vidi Mariella Liverani, Martino di Tours, u Bibliotheca Sanctorum, Enciclopedia dei Santi, sv. VIII., Città Nuova Editrice, 2a ristampa, gennaio 1996., str. 1251.

u katekumenat, kao pripravnik za krštenje. To je sve što znademo iz njegova djetinjstva o do-dirima s kršćanstvom. Je li kršćanstvo upoznao preko svojih školskih kolega, prijatelja, ili nekog drugoga..., možemo samo nagađati. Dječak i mladić Martin je po prirodi nagnjao duhovno-me životu, razmatranju, razmišljanju...

Kako li su u njegovome srcu odzvanjale Isusove riječi možemo tek nagađati: „*Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi radi mene svoj život, naći će ga. Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi svoj život? Što li može dati čovjek kao otkupninu za svoj život?*“

3. Vojnik. S navršenih 15 godina, prema rimskome običaju, „ritualno“ se oprostio od djetinjstva. Otac ga je upisao u vojsku, rekli bismo u vojnu školu. Nedostajale su još dvije godine do izvršenja obvezne dvogodišnje vojne službe koja se u to vrijeme u Rimskome carstvu počinjala služiti sa sedamnaest godina. Ipak, nekakve nove pravne norme dopuštale su da se vojsku može služiti i s navršenih petnaest godina. Vidjevši sinovljeve sklonosti, težnje razmišljanju, osami, kršćanstvu, otac ga je prisilio na vojničku službu ali i da položi svečanu vojnu prisegu. Ubrzo je promaknut i dobio je čin circitora. Taj čin predviđa službu noćnog nadziranja trgovca i javnih prostora, nadgledanje sigurnosnih punktova i osoblja, garnizonских čuvara i uopće garnisonske sigurnosti. S 18 ili 19 godina započeo je vojnu karijeru u Galiji u gradu Amiensu. Neke slučajne zgode i susreti u ljudskome životu ponkad bitno utječu na cijeli život. U to razdoblje njegova života smješta se i zgoda kad je vojnik Martin pred gradskim vratima usred ljute zime susreo siromaha koji se smrzavao i od Martina je tražio milostinju. Martinovo plemenito srce nije moglo ostati bez odgovora. Uza se nije imao novaca. Sišao je s konja, odrezao je polovicu svoga vojničkoga plašta i zaogrnuo siromaha. Slijedeće je noći Martin usnuo san u kojem je video samoga Isusa zaognuta polovicom svoga plašta koji je rekao anđelima: „Ovim me je plaštem zaogrnuo katekumen Martin³.“

4. Krštenje. „*Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi radi mene svoj život, naći će ga. Što koristi čovjeku ako dobije sav svi-*

jet, a izgubi svoj život?

Nakon tri godine službe, poslije solidne pripreme i razmišljanja, za Uskrs 339. godine, u dobi od 23 godine (neki misle da je bio mlađi i da je imao 22. godine ili čak samo 18. godina), Martin je primio sakrament krštenja. Kod krštenja odraslih odmah se podjeljuje i sakrament kršćanske punoljetnosti sv. Potvrda i sakrament sv. Pričesti. Još je ostao u vojsci neko vrijeme. Koliko godina, teško je dokučiti i tu se povjesničari ne slažu. Služio je kao časnik u najelitnijoj carskoj postrojbi – legiji, što je vjerojatno i bio cilj njegova oca. To su bile specijalne postrojbe „alae scolares“, izuzetnog povjerenja i pripreme i u njih su mogli stupiti samo najprovjerjeniji kadrovi. Oni su čuvali visoke carske službenike i najosjetljivija mjesta njihova boravka i djelovanja. Teško je rekonstruirati koliko godina je bio u toj službi, neki misle i do dvadeset godina⁴.

Zbog visoke i odgovorne službe, obveza koje je preuzeo bilo mu je vrlo teško, gotovo nemoguće, slobodno napustiti službu, oprostiti se od vojske. Vedre naravi, oštrouman po prirodi, druželjubiv, iskreni kršćanin – ponizan, malen pred Bogom, čista pogleda i srca, pravi profesionalac, odrastao i zreo muž časnik carske garde od povjerenja, osvojio je simpatije svojih kolega koji su ga voljeli i poštivali. Njegov autoritet nije bio autoritet sile, batine, zakona. Bio je to autoritet iznutra, izgrađenog čovjeka, vojnika, časnika profesionalca... Rado su ga svi imali u svojoj sredini. Po ondašnjim propisima i službi imao je jednog roba na raspolaganju 24 sata. Martin ga je gledao kao brata i tako se prema njemu odnosio. „Nije bio vojnik nego monah“ napisat će Sulpicije Sever za visokog časnika Martina⁵.

5. Oproštaj s vojničkom službom. U dobi od četrdeset godina Martin odlučuje ostvariti svoj mlađenački san, napustiti vojsku i živjeti intenzivnijim duhovnim životom. Slično iskušto profesionalnih vojnika imali su i mnogi drugi kršćani kroz povijest Crkve. Osim mnogih vojnika koji su postigli aureolu mučeništva i svetosti čest je slučaj da su se mnogi od njih posvetili duhovnome zvanju. Ima i danas vojnika i policajaca koji ostavljaju sve da bi se posvetili duhovnome zvanju. Događa se često da se upravo iz ovih redova odlučuju na svećeništvo kako

³ Mariella Liverani, Martino di Tours, u Bibliotheca Sanctorum, Enciclopedia dei Santi, sv. VIII., Città Nuova Editrice, 2a ristampa, gennaio 1996., str. 1251.

⁴ Mariella Liverani, Martino di Tours, u Bibliotheca Sanctorum, Enciclopedia dei Santi, sv. VIII., Città Nuova Editrice, 2a ristampa, gennaio 1996., str. 1251.

⁵ Mariella Liverani, Martino di Tours, u Bibliotheca Sanctorum, Enciclopedia dei Santi, sv. VIII., Città Nuova Editrice, 2a ristampa, gennaio 1996., str. 1252.

bi nakon ređenja postali dušobrižnicima u vojsci i policiji. Nije davno kako sam u Rimu posjetio njihovo vojno sjemenište koje se nalazi u velikome vojnome kompleksu na periferiji Rima. Svi kandidati za svećeništvo u tome sjemeništu su iz talijanske vojske i odlučili su postati svećenici.

Martin se nastanio u gradu Poitiersu gdje je djelovao učeni biskup Hilarije, veliki moralni i duhovni autoritet Crkve u IV. stoljeću. „Similis simili gaudet“ (Sličan sličnom se veseli!). Hilarije je primio Martina kod sebe. Obojica su bili obraćenici iz poganstva na kršćanstvo. Obojica su bili visoke kulture i od ugleda. Obojica su bili osobe duboke kontemplacije, molitve! Biskup Hilarije je predlagao Martinu da ga zaredi za đakona ali ovaj to nije htio. A i vjernički narod u to vrijeme nije gledao dobro u svetim redovima bivše vojнике i časnike⁶. Prema ondašnjem običaju Martin je primio red egzorcista i započeo je studij teologije pod vodstvom učenoga biskupa Hilarija.

Još jedan Martinov san ostavio je na njega duboki dojam. Sanjao je da mora obratiti svoje stare roditelje. San je doživio kao Božji znak i poziv. Odmah je krenuo na put. Biskupu je obećao da će se vratiti. Prelazeći preko Alpa upao je u ruke razbojnika i jedva je izvukao živu glavu. Jednog od njih je obratio i to ga je spasilo. S velikom radošću susreo je svoje roditelje. Njegova majka je prigrila kršćanstvo. Otac je ostao tvrd kao alpska stijena, nepopustljiv u svome stavu prema kršćanstvu. Tajna ljudske slobode!

U to doba u Martinovoj domovini i uopće u carstvu munjevito se širila arijanska heretska koja je nijekala Kristovo božanstvo i njegovu istobitnost s Ocem. Bila je to velika prijetnja kršćanstvu, veća nego mnogi zatvori i progostva kršćana. Idejna zastranjenja imaju uvijek pogubne posljedice! Proširio se arianizam i po Galiji pa je biskup Poitiersa Hilarije protjeran u Frigiju. Nažalost arianizam je duhovno pustošio i našu Domovinu. Martin se dao u borbu protiv krivojverja. Snažnom i jasnom riječju naviještati cjelevite istine vjere. Kad je trebalo, uhvatiti se u koštač i apologetskom metodom i prirođenom erudicijom raskrinkati krivojverje. Zbog svoje neustrašivosti, i zbog toga jer su obnašatelji civilne vlasti prigrili krivojverje i žestoko progongili pravovjerje, Martin je morao napustiti svoju Domovinu.

„Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi radi mene svoj život, naći će ga. Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi svoj život?“

Tako je Martin prispio u Milano. Kod gradskih vrata se smjestio u jednu ćeliju u kojoj je započeo eremitski život. Arijanski biskup Auxentius ga je uspio protjerati iz Milana. Nastavio je živjeti monaškim životom u Liguriji, spustio se do Rima i potom se vratio u Poitiers u Galiji (Francuskoj). Biskup Hilarije koji se upravo vratio iz progostva, dočekao ga je s velikom radošću. On je Martinu podijelio đakonat i potom ga zaređio za svećenika. Martinov san bio je monaški život, postovi, pokora, molitva, propovijedanje evanđelja po selima koja nisu još primila kršćanstvo. To je osjećao kao svoje zvanje i poslanje! Biskup Hilarije mu je to dopustio i Martin se povukao na biskupsko dobro u Lugugé gdje je Martin utemeljio monaški samostan po uzoru na one u Crkvi na Istoku. Koliko je poznato do danas, Martin je ovim udario temelje prvog monaškog samostana u Zapadnom kršćanstvu. Ubrzo su mu se pridružili mnogi mladići koji su u strogim postovima, pokori, molitvi, proučavanju sv. Pisma i uopće duhovne baštine Crkve snažno napredovali u kršćanskim krepostima. Možemo i zamisliti s kojim je entuzijazmom, u vojničkoj stezi, poučavao mlade monahe, Kristove vojнике Milites Christi... Opatija Lugugé u Poitou, od njega utemeljena je još i danas cilj mnogih hodočasnika, poglavito 4. srpnja i 11. studenoga⁷.

6. Biskup. Nakon smrti biskupa Liborija u Poitiersu, prijevarom je Martin doveden na mjesto gdje su birali biskupa. Aklamacijom je izabran za Liborijeva nasljednika. Kroz 26. godina bio je na čelu biskupije. Neumoran u propovijedaju, energičan u nastupu, odlučan u pastirskim pothvatima i postupcima!!! Propovijedao je po svojoj i okolnim biskupijama. Na osobit način se posvetio ruralnim neevangeliziranim sredinama koje su bile zapuštene i tu je imao velike uspjehe. U ono vrijeme kršćanstvo je bilo snažno prisutno u gradovima. Evangelizacija sela - to je bio njezin pastoralni program, osnivanje novih župa, stvaranje novih žarišta duhovnosti i molitve. Da bi evangelizacija bila uspješna bio je svjestan da mora imati dobro odgojen - izgrađen kler - svećenike. U Marmoutieru je utemeljio središte što mnogi vide kao prvo sjemenište u Galiji (Francuskoj). Zbog značenja nazivali su ovo veliko i

⁶ Mariella Liverani, Martino di Tours, u Bibliotheca Sanctorum, Enciclopedia dei Santi, sv. VIII., Città Nuova Editrice, 2a ristampa, gennaio 1996., str. 1255-1256.

⁷ Enrico Josi, Martino di Tours, II. Venerazione e Iconografia Antica, Enciclopedia Cattolica, VIII, MARA - NZ, Firenze 1952., str. 230.

važno središte „maius monasterium“⁸. I danas postoje ruševine ove glasovite opatije koja je postala veliko duhovno i kulturno žarište za cijelu Galiju. Tu su se ručno prepisivali manuskripti, upoznavalo i promicalo Sv. pismo, te tekstovi istaknutih učitelja i propovjednika evanđelja, filozofa, pjesnika, teologa. Osobita pažnja posvećivala se mladima, njihovoj duhovnoj kulturi, duhovnome vodstvu, sazrijevanju i rastu u vjeri, kulturnoj razini uopće... Dobra škola, dobra formacija, dobar odgoj na svim razinama, dobra priprema za život ne može ostati bez ploda! Ubrzo je Marmoutier postao istaknuto žarište gorljivih i vrlo sposobnih propovjednika evanđelja, mjesto iz kojeg su izabirani i pozivani mnogi na biskupsku službu.

Biskup Martin je bio čovjek velike vjere. Iz duboke povezanosti s Bogom, kroz molitvu, postove i pokoru, iz svake njegove geste izbjigala je poniznost – malenost pred Bogom i veliki apostolski žar: Svim ljudima približiti i upoznati ih s Bogom ljubavi, ljubavi koja svoj vrhunac dostiže u žrtvi vlastitoga Sina na križu. Jako je inzistirao na povezanosti i jedinstvu klera i vjernika. Radio je puno na podizanju duhovne i kulturne razine klera. Redovno je pastoralno obilazio svoje župe.

7. Smrt. Dvadeset i šest godina biskupske službe ostavile su na njemu svoj trag. Prošao je osamdesetu ali se nije predavao. U jesen 397. godine pošao je biskupiju Candes. Tamo je izbila nekakva svađa među klericima na veliku sablazan vjernicima i svima drugima. Želio je uspo-

staviti mir, graditi povjerenje... On je jednostavno bio autoritet za sve.

Osjećao se vrlo umorno i počeo je svima govoriti o svome kraju... Pastoralno je obišao biskupiju, uspostavio mir i red i kad se počeo pripremati za povratak u Tours, osjetio je kako ga snage naglo izdaju a groznica ga je sve više obuzimala... Strčali su se monasi, svećenici i drugi kršćani oko njega... Zavladala opća tuga... A Martin, ganut pažnjom i žalošću monaha, svećenika i vjernog puka, je sa samrtnog ležaja rekao: „Gospodine, ako sam još nužan za tvoj narod, rad ne otklanjam: neka bude Tvoja volja“⁹. A kad su ga svećenici željeli malo pomaknuti da zgodnije legne on je odgovorio: „Pustite, braćo, pustite da radije gledam nebo nego zemlju kako bi se duh već zaputio svojim putem kojim mu je ići Gospodinu“. Dok je to govorio, vidio je kako blizu stoji zavodnik, izvor svakoga zla, đavao. Reče mu Martin: „Zašto stojiš tu, okrutna životinja? Ništa nećeš, krvniče, na meni naći: prima me krilo Abrahama“. S tim riječima na usnama usnuo je u Gospodinu Martin¹⁰. Bilo je to 8. studenoga 397. godine. Pokopan je na gradskome groblju u njegovoj biskupiji u Toursu na današnji dan 11. studenoga 397. Njegov grob je uskoro postao mjesto pobožnosti i molitve i ubrzo je iznad njega podignuto svetište koje je tamo i danas¹¹.

„Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi radi mene svoj život, naći će ga. Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi svoj život? Što li može dati čovjek kao otkupninu za svoj život?“ (Mt 16, 25-26). ■

⁸ Enrico Josi, Monachino, Martino di Tours, Enciclopedia Cattolica, VIII, MARA - NZ, Firenze 1952., str. 230.

⁹ Časoslov rimskog obreda IV, KS Zagreb, 1985., str. 1198.

¹⁰ Časoslov rimskog obreda IV, KS Zagreb, 1985., str. 1198.

¹¹ O čašćenju sv. Martina kroz povijest do naših dana vidi, Enrico Josi, Martino di Tours, Venerazione e Iconografia antica, Enciclopedia Cattolica, VIII, MARA - NZ, Firenze 1952., str. 230.-232; III., Paolo Toschi, Martino di Tours, III., Arte, Enciclopedia Cattolica, VIII, MARA - NZ, Firenze 1952., str. 231.-232.

Svetkovina posvete svetišta Sveta Mati Slobode Zagreb, 12. studenoga 2016.

Liturgijska čitanja: Ez 47, 1-2.8-9.12; Heb 12, 18-19.22-24; Mt 16, 13-19

1. Posljednjih desetljeća na ovom području uz rukavac rijeke Save niklo je novo naselje Jarun. Pomalo se uređivalo i izgrađivalo, nastali su športski i rekreativni sadržaji. Ovdje na Jarunu i mnoge su obitelji našle svoj dom. Dom je više od samoga mesta stanovanja. Dom je mjesto našega obiteljskog zajedništva, intiman prostor koji nam pruža mir i sigurnost, suživot u ljubavi. U obiteljski dom ne pozivamo strance ili nepoznate osobe, nego samo rodbinu i prijatelje.

Kada Isus započinje svoje javno djelovanje, onda ga pitaju prvi učenici: „Učitelju, gdje stanuješ?“ Gdje ti je dom? – A Isus im odgovara: „Dodata i vidjet ćete!“ (usp. Iv 1, 38-39). Isus poziva prve učenike u svoj dom, poziva ih kao prijatelje, da vide gdje stanuje, da zajedno s njima i za njih lomi kruh. Danas slavimo posvetu ove crkve. Crkva je Božji dom. Isus nas poziva kao svoje prijatelje u ovaj dom, poziva nas da izgradimo bliski, obiteljski odnos s Bogom.

2. Kako ćemo izgraditi taj odnos? Moramo odgovoriti na ključno pitanje o kojem ovisi sav smisao našega kršćanskog života. To je pitanje koje Isus u današnjem evanđelju postavlja apostolima: „A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ (Mt 16, 15). Tko je za mene Isus? Ostajem li na razini anketa, javnoga mnijenja, onoga što mediji govore o Isusu? Ili tražim li odgovor koji se tiče mene i moga života? Petar daje svoj osobni odgovor: „Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga“ (Mt 16, 16).

Što znači taj Petrov odgovor? U biblijskom jeziku „sin“ odnosno „sinovstvo“ označava najveću moguću sličnost, povezanost i bliskost između dvije osobe. Oni koji su prethodili Isusu – Ivan Krstitelj, Ilija, Jeremija – bili su proroci Božji, ali samo je Isus – Sin Božji. Nema nikoga od ljudi koji bi bio bliži Bogu i Njemu sličniji od Isusa iz Nazareta. Međutim, kako Petar zna da je Isus Sin Božji? Otkuda mu ta sigurnost? Kako je on došao do toga zaključka? Isus objašnjava kako: „To ti ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima“ (Mt 16, 17). Dakle, spoznaja da je Krist Bog, nije rezultat našeg umovanja, nego plod susreta s osobom Isusa iz Nazareta. Petar je živio uz Isusa, ušao je u Isusov dom i dopustio da Isus uđe u njegovo srce. Zato mu Isus daje obećanje: „Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit će Crkvu svoju i vrata paklena ne će je nadvladati“ (Mt 16, 18).

Isus na Petru gradi Crkvu, kako bi i drugi ljudi izrekli Petrovu vjeroispovijest kao svoju vlastitu. Crkva omogućuje ljudima svih vremena da uđu u Isusov dom, da žive s Njime, da Ga upoznaju i da otvore svoja srca Njemu kako bi se On u njima nastanio. Nije to rezultat naših proračuna i projekata, nego plod i dar Duha Svetoga koji zahvaća cijelu našu osobu – razum, volju i osjećaje.

3. Evanđeoska izvješća završavaju s Isusovim uzašaćem i obećanjem da će poslati Duha Svetoga. Djela apostolska, koja su izravan nastavak evanđelja, govore upravo o ispunjenju tog obećanja, o silasku Duha Svetoga na prvu Crkvu. Važan je sljedeći detalj: Prva Crkva je okupljena oko Blažene Djevice Marije. Kao što je po Mariji Isus došao na svijet, tako se i svaki Isusov učenik po njoj rađa za Crkvu, za Božji narod, za hram Duha Svetoga. Zato je blaženi papa Pavao VI., za vrijeme Drugoga vatikanskog sabora, svečano proglašio da je Marija – Majka Crkve (usp. Ivan Pavao II., *Enciklika „Redemptoris Mater“*, 25. III. 1987., br. 47).

Ovdje na Jarunu pak častimo Mariju pod naslovom „sveta Mati slobode“. Ova dva pojma, sloboda i Crkva, izgledaju na prvi pogled vrlo različita, ali zapravo su duboko povezani. Poveznica je vjera. Katekizam Katoličke Crkve kaže da je vjera „osoban čin: slobodan čovjekov odgovor na Božji poziv. Ipak vjera nije osamljen čin“ (KKC 166). Vjeru primamo i ispovijedamo u Crkvi, u zajedništvu vjernika (usp. KKC 168). U Blaženoj Djevici Mariji prepoznajemo „najčistije ostvarenje vjere“ (KKC 149). Ona u potpunoj slobodi izriče svoj *Fiat!* – „Neka mi bude po riječi tvojoj!“, i time pokazuje da je prava sloboda pristanak uz Boga, a ne udaljavanje od Njega. Zato je Marija – Mati slobode.

4. Nadalje, Marija je najtešnje povezana s otajstvom Krista i otajstvom Crkve (usp. II. vatikanski sabor, *Dogmatska konstitucija „Lumen gentium“*, 21. XI. 1964., br. 63). U ključnim trenutcima Isusovoga života uvijek je nazočna Blažena Djevica Marija. Drugi vatikanski sabor govori o Mariji u dogmatskoj konstituciji o Crkvi: „Time što je Krista začela, rodila, hrnila, u hramu ga Ocu prikazala, i sa svojim Sinom, dok je na križu umirao, trpjela, na sasvim je osobit način sudjelovala u Spasiteljevu djelu, poslušnošću, vjerom, ufanjem i žarkom ljubavlju, da obnovi vrhunaračni život duša. Zbog toga nam je postala majkom u redu milosti“ (II. vatikanski sabor, *Dogmatska konstitucija „Lumen gentium“*, 21. XI. 1964., br. 61). Tako veli i Katekizam

Katoličke Crkve: „Marija je svugdje Majka gdje je Krist Spasitelj i Glava otajstvenoga Tijela Crkve.“ (KKC 973).

Sveti Ljudevit Marija Grignion Montfortski (1673. – 1716.), francuski pučki misionar koji je umro prije točno 300 godina, u svome djelu *Rasprava o pravoj pobožnosti prema Djevici Mariji* kaže: „Po presvetoj Djevici Mariji Isus Krist je došao na svijet, te također po njoj treba zavladati svijetom“ (br. 1). Kao što je Duh Sveti odabrao Mariju za svoje boravište, za svoj dom, tako i danas Duh gleda u srca ljudi i kada u nekoj duši nađe Mariju, onda postaje djelotvoran u toj duši i oblikuje ju po Isusu Kristu (usp. br. 20). Zašto Isus Krist nije dovoljno poznat i ljubljen u svijetu? – pita se sv. Ljudevit Montfortski, i odgovara: Jedan je razlog taj što Marija još nije dovoljno poznata i ljubljena (usp. br. 13).

Stoga nas blaženi papa Pavao VI. ovim rijećima potiče na dublje štovanje Blažene Djevice Marije: „*Poznavanje pravoga katoličkog nauka o Blaženoj Djevici Mariji predstavljat će uvijek ključ za točno shvaćanje otajstva Krista i Crkve*“ (Nav. prema: Ivan Pavao II., *Enciklika „Redemptoris Mater“*, 25. III. 1987., br. 47). Dakle, ako bolje upoznamo Mariju, bolje ćemo upoznati Isusa.

5. Prije na selu, odrasli nisu pitali dijete: „Kako se zoveš?“, nego: „Čiji si ti?“ Djeca su se raspoznavala po roditeljima. Mi kao kršćani slobodno možemo reći: Marijini smo. Veliki Gospin štovatelj sveti papa Ivan Pavao II. izrazio je to svojim biskupskim geslom „*Totus tuus*“ – „*Sav tvoj*“: kada smo Marijini, onda smo potpuno Isusovi. A u svojoj enciklici o Blaženoj Djevici Mariji u životu putujuće Crkve isti papa veli: „*Crkva održava s Majkom Božjom čvrstu vezu koja, u otajstvu otkupljenja, obuhvaća prošlost, sadašnjost i budućnost te je časti kao duhovnu majku čovječanstva i odvjetnicu milosti*“ (Ivan Pavao II., *Enciklika „Redemptoris Mater“*, 25. III. 1987., br. 47).

S Marijom izgovaramo Bogu svoj *Fiat!* – „Neka mi bude po tvojoj riječi!“. S Marijom smo u betlehemskoj štalici, uz malog Isusa. S Marijom rastemo uz Isusa, susrećemo ga u Njegovu domu u Nazaretu, u Josipovoj radionicici. S Marijom sto-

jimo uz Isusov križ, ali smo i obasjani svjetлом uskrsnoga jutra. S Marijom isčekujemo Duha Svetoga koji nas svojim općim i posebnim darovima, karizmama, osposobljava za ispunjavanje Božje volje u ovome svijetu. Marija je jedno srce i jedna duša s Isusom. Ako smo njezini, onda i mi postajemo jedno srce i jedna duša s Isusom.

6. U tom zajedništvu trebamo rasti. Kao što vidimo na Jarunu, trebalo je urediti prostor da bude prikladan za život. Bila su nužna ulaganja i građevinski pothvati. Vi koji ovdje živite sigurno znate što bi se sve još trebalo napraviti, uljepšati, bolje urediti. Ista stvar je i s našim vjerskim životom. Kršćanima ne postajemo ni genetskim nasljeđem niti popunjavanjem pristupnice, nego ispunjavanjem Božje volje. Naši su nas roditelji na krštenju unijeli u crkvu, zahvalni za dar života i moleći Božju milost i blagoslov za nas. Svaki put kada ulazimo u crkvu, spominjemo se svoga krštenja, svoga prvog ulaska u crkvu: uzimamo svetu vodu, znamenjujemo se znakom križa i poklekнемo pred Svetohraništem u znak poštovanja i predanja Gospodinu koji je među nama u Euharistiji. Ovdje se povjeravamo Bogu u osobnoj i zajedničkoj molitvi. Ovdje mu predajemo svoje grijehе i propuste u sakramantu svete isповijedi. Ovdje se hranimo Njegovim euharistijskim kruhom. U ovu crkvu ulazimo kao Božji prijatelji, postajemo ukućani Njegova doma, suzajedničari njegova mira, snage i ljubavi, kako bismo u svijetu mogli biti svjedoci Evanđelja – svatko u svojim životnim okolnostima.

Ova crkva je Božji dom usred naših obiteljskih domova na Jarunu. Ovdje se okupljamo oko Blažene Djevice Marije kako bismo po Duhu Svetomu primili Kristove sakramente koji nas osposobljavaju i potiču na vršenje volje Očeve. Iz ovoga Božjeg doma vraćamo se u svoje obiteljske domove, u svoju svakodnevicu, ohrabreni i utjereni, osnaženi i radosni.

Blažena Djevice Marijo, sveta Mati slobode, Majko Crkve, uvijek budi uz nas svoju djecu. Štiti našu župu i zagovaraj nas kod svoga božanskoga Sina da izlije svoj blagoslov na naše obitelji i dragu nam domovinu Hrvatsku! Amen. ■

25. obljetnica obrane Grada Splita

Split, 15. studenoga 2016.

Liturgijska čitanja: Iz 9, 1-3.5-6; Iv 20, 19-23

Braćo i sestre,

1. „Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku. Onima koji mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu“ (Iz 9, 1). Slušajući ove riječi proroka Izaije spontano mislimo na ono što je naš hrvatski narod proživljavao tijekom i poglavito krajem XX. stoljeća. Prorok Izajija zahvaljuje Bogu za izbavljenje svoga naroda iz velike nevolje. I mi to činimo i danas ovom svetom misom.

I naš narod i naša domovina u XX. stoljeću prolazili su kroz mnoge tmine i nevolje. Pjesnik Dobriša Cesarić izrekao je to ovim riječima: „Na domovini dvostruku je sjena... Ona je sva u crno zavijena. Ne čuje, majko, nitko tvoju riječ.“¹

Višestruke sjene prekrivale su Hrvatsku u XX. stoljeću.

A hrvatska majka je plakala i tugovala nad svojom djecom:

nad onom koja su stradavala po rovovima balkanskih ratova i europskim bojišnicama kad se slamala carevina i stvarali novi svjetovi i savezi; nad krvlju svojih odličnih sinova palih u skupštini; nad logorima i na križnim putovima, nad Jazovkama i Hudim jamama bezdankama, nad plavetnilom dubokog morskog bezdana; Plakala je i do danas traži svoje izgubljene sinove da ih dostoјno pokopa i da im grobove označi; Tugovala je i nad veleizdajnicima svoga doma i roda, služenju tuđincu i podmuklome neprijatelju.

I našim lijepim Splitom prolazile su razne vojske i politike. Grad je živio i trpio u svojim stanovnicima. Radovao se s Domovinom i njenim napretkom, tugovao je nad njenim mukama i stradanjima; Davao je nemjerljivi doprinos životu i obrani vlastitoga doma. Ožiljci i rane u duši njegovih stanovnika i mnogih spomenika su trajni i duboki.

„Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku. Onima koji mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu.“ (Iz 9, 1).

Mi stariji se dobro sjećamo kako je to bilo prije 25. godina, poglavito one duge noći s 14. na 15. studenoga 91. Pucnji i rafali su se čuli cijelu noć ali nije dan znak za opću opasnost.... To nam je nekako bilo neobično. I onda ujutro

rano i prije podne... Split se našao u teškome obračunu i ratnome poprištu, a građani njegovi u smrtnome strahu... Dobro se sjećamo opasnosti iz dviju zgrada simbola zla za ovaj grad iz Splitske luke: Žute kuće na Katalinića brigu i Komande vojnopolomorske oblasti; S leđa iz ratne luke Lora, s Visoke, iz Dračevca, iz Solina i Divulja, s Kozjaka i Biokova, Kukuzovca i Sinja, Žrnovnice, s Visa, s brodova na moru i drugih mjesta..., pokušalo se ukrotiti Split. Brzi vojni zrakoplovi bi se u čas stvorili na splitsko-meme nebnu. A naš sveti Dujam sa svoga zvonika bdio je i molio skupa s vjerničkim mnoštvima iz podruma i skloništa s krunicom u ruci i na usnama, za svoj grad, sve njegove stanovnike, sve njegove branitelje...

Napad na Split 15. studenoga 1991. godine i cjelokupna agresija na Hrvatsku, izravna su posljedica sustavne strategije i politike koja je ušla u završnu fazu obračuna s osnovnim i legitimnim težnjama jednog naroda koji se usudio opredijeliti za vlastitu državu i svoju samostalnost. Svi smo to znali. Svi smo to osjećali. I svi smo kao jedan složno branili svoj grad.

Split je obranjen. Pale su ljudske žrtve u gradu Splitu, pogodjeni brodovi, uništeni krovovi, razbijeni stanovi, teško je ranjena špinutska crkva Gospe od pohođenja, uporno je ciljano splitsko sjemenište, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, ratno zapovjedništvo i drugi objekti po gradu... Jedinstvo i sloga svih obranili su grad.

Braneći svoje ognjište, svoje selo i grad, svaki branitelj, svaki građanin lijepe naše, brani i čitavu domovinu Hrvatsku. Mi smo sretna i povlaštena generacija koja je oduševljeno dočekala perestrojku, baršunastu revoluciju, revoluciju svjeća u zemljama Istočne Europe, koja je rušila stari svijet i stvarala novi poredak. Nažalost to u nas nije išlo bez rata. I njegove razorne posljedice osjećamo do danas...

2. „Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku. Onima koji mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu“ (Iz 9, 1) - poručuje nam Izajija u prvome čitanju. Prorok nas ne podsjeća samo na Božju pomoć koju smo iskusili u prošlosti, nego nam otvara pogled na našu sadašnjost i svjetliju budućnost.

¹ Dobriša Cesarić, *Trubač sa Seine*.

3. Ivanov odlomak iz evanđelja nam donosi prvi susret uskrslog Isusa s učenicima. Oni su još u strahu, zatvorili su se u dvoranu Posljednje večere. No, upravo tu gdje im je Krist darovao sakrament ljubavi, presvetu Euharistiju, upravo tu ponovno dolazi među njih i dariva im svoj mir. Isus im daje pravi mir koji će ispuniti njihova srca i koji je jači od bilo koje sile.

Kao Božja djeca, i mi čeznemo za puninom Kristova mira. Branitelji su sanjali Hrvatsku u kojoj će vladati pravednost, poštenje, sloboda i blagostanje, mir. Za to su se borili i žrtvovali. To smo svi željeli i očekujemo. Ljudsko društvo duše nikada ne će biti savršeno, ali mi ga činimo

boljim ili lošijim. Kršćanin znade da usvajanjem evanđeoskih vrednota on izgrađuje civilizaciju ljubavi. Aktivno živjeti po načelima kršćanske vjere u svom osobnom i obiteljskom, privatnom i javnom životu, tamo gdje me je providnost danas postavila. Biti dionik Kristova mira, živjeti Kristov mir, prenositi ga na svoju djecu, na okolinu u kojoj živimo.

„Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas“ (Iv 20, 21), kaže Isus. Biti suradnik Božji u izgradnji ovoga svijeta koji daje svoj mali ali odvažni doprinos u izgradnji znači biti aktivni sudionik u izgradnji Božjeg kraljevstva, znači biti odgovoran kršćanin. Amen. ■

PROPOVIJEDI GENERALNOG VIKARA O. JAKOVA MAMIĆA

Dan Zapovjedništva specijalnih snaga Delnice, 8. rujna 2016.

Slavimo Dan Zapovjedništva specijalnih snaga HV-a i svečani jubilej ove postrojbe. Ovaj datum koïincidira s Danom rođenja BDM, Malom Gospom. Dva početka puna nade za OS RH i za sve vjernike svijeta. Pitanja su to na koja će tek budući tijek povijesti dati odgovor.

Dragi pripadnici Zapovjedništva SS, nastali ste kao skup raznih izdvojenih pripadnika Domovinskog rata i gardijskih brigada. Vaš korijen je početak u koji su utkani ljudi koji su u svojim rukama držali samo ljubav i nadu, a u srcu im je gorjelo neugasivo povjerenje u Boga. Bilo je to vrijeme velikih dilema, ali nesigurnost i zdvajanje u njima nije imalo mjesta. Tražila se i formirala odlučnost praćena nutarnjim uvjerenjem da je jedini put koji vodi slobodi zemlje put rizika, put koji je zahtijevao raspoloživost od svakog branitelja da se posve stavi na raspolažanje obrani Domovine i čuvanju njezine neovisnosti.

Bilo je to vrijeme pouzdanja u Boga i povjerenja u vlastitu sigurnost ustrajnosti na takvom putu. Nitko se nije pitao: hoću li preživjeti, nego je očekivao radosni trenutak povratka obitelji i prijateljima da kao pobednik kliče slobodi svoje zemlje, doživi radost i prenese vrijednost života istrošenog za dobro drugih. Poginule kolege odlučno se pokapalo, ranjene zbrinjavalo i bez zdvanjanja ustajalo, iako u dubokoj boli i dušom punom rana, nastavljalo braniti napadnutu zemlju.

Osobno sam iskusio nezaboravni ponos bojovnika pomiješan s ranama, prijateljstvo stvoreno u rovovima bojišta, bliskost koja je jače govorila od krvnih veza i odnosa. Kao svećenik nerijetko sam ostao zatečen iznenađujućom mjerom sebedarja i autentične čovjekoljubivosti, s okusom prave kršćanske - kristovske ljubavi, u trenutcima kada to ni slutiti nisam mogao: oni na položajima u rovovima i pod krovovima zahvaljuju meni što sam se izvrignuo opasnosti i donio im oproštenje Božje, a sam mislim: o Bože kakve li žive vjere u ovom naraštaju da su svakodnevnu izloženost smrti izabrali kao put ljubavi prema slobodi Domovine!

Gospodo vojnici, takvi ljudi i takav duh ugrađeni su u nastanak Vaše postrojbe: predanost Bogu i Domovini; svijest o vrijednosti slobode i ljudskog dostojanstva; maksimalni napor da bi se

što kvalitetnije osposobili i na terenu izrekli svoju ulogu posebno vrijednih i dragocjenih boraca. Što nitko nije mogao, oni su trebali moći i znati; što se nikome nije dalo, jer ih je nadilazilo, Vašim predhodnicima to je bila obveza koju treba izvršiti bez računice.

Poštovani pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga HV-a, Vaš se početak podudara s početkom jedne povijesti koja je drugačija od svega što je bilo prije, a riječ je o danu kad je rođeno žensko dijete, vjerojatno u Nazaretu, s imenom Marija. Bilo je to prije 2000 godina. Dan njezinog rođenja slavi se već od V. stoljeća poslije Krista pod nazivom Mala Gospa. Na taj isti dan rođena je i Vaša postrojba, 8. rujna 1991. Iako je Marija starija od vas 2000 godina, ipak imate mnogo zajedničkoga s tom ženom koja je u vjeri naroda punih 2000. godina ostala posve mlada te se naziva „Mala Gospa“.

Prema Matejevom evanđelju iz kojeg smo čuli rodoslovje (genealogiju) Isusa Krista „sina Davidova, sina Abrahamova“, u nizu od 37 muških prijelomnih „koljena“, spominje se i pet žena koje su dale zaokret povijesti: Tamara (žena koja je na samom početku nastajanja Judina plemena, Rahaba (prema Još 2, 6: poganka i prostitutka iz Jerihona; obraćenica na vjeru Izraela i posrednica ulaska Izraela u Obećanu zemlju), Ruta (strankinja koja uči pripadnice Izraela kako se vjeruje i pouzdaje u Boga - vrijeme Sudaca), bivša žena Urijina (Bat-Šeba: početak kraljevstva u Izraelu) i Marija vezana uz mušku lozu Josipa, svojeg muža, „od koje se rodio Isus koji se zove Krist“ (Mt 1, 16).

Ova Mala Gospa, Marija, potječe iz Abrahamova roda, a Abram znači „Otac (Bog) je veličanstven“ ili „On ljubi Oca (Boga)“. Riječ je o najstarijem patrijarhu, ocu Izraela. Njegovo pleme živjelo je nomadski, u pustinji: prepušteno trajnim kušnjama, oskudici i neizvjesnosti. Ni u takvim okolnostima nisu izgubili osjećaj za Boga te su Bet-Šebu odredili kao kultno mjesto čašćenja Gospodina. Glavni razlog njihovog slavljenja Boga i njihove vjere, svakako je Božji zahvat u ovu nomadsku zajednicu koji joj je omogućio prijelaz iz daleke zemlje u područje gdje će otpočeti oblikovati jedan Novi narod. U liku Abrahama i u njegovom odnosu prema Bogu, Narod je video i sebe

i zaključio da se nalazi „u ruci Božjoj“. Sve ovo govori da ni nas kao ljude vjere ne može zaobići kušnja „pustinje“, sumnja u pozitivne ishode našeg uloga te da se smijemo pitati o smislu svega što nas snalazi. Ali klonuti ne smijemo, jer jedna ruka vodi povijest ljudi i svijeta: to je naš Bog kojemu vjerujemo.

O ovoj „Malog Gospo“ blaženi papa Pavao VI. 1964. godine napisao je slijedeće: „Marijino rođenje nas obvezuje da se spominjemo Gospinog pojavka u svijetu kao dolaska zore koja prethodi svjetlosti spasenja Isusa Krista, kao otvaranje najljepšeg cvijeta nastala u ljudskoj povijesti na zemlji pokrivenoj blatom grijeha; taj se cvijet do Marije nikada nije pojavio u vrtovima ljudske povijesti. Rođeno je, naime, najljepše, najnevinije, najdostojanstvenije ljudsko stvorenje na koje se primjenjuje izraz što ga Bog daje pri stvaranju: slika Božja, vrhunska ljestvica, duboka, tako idealna u svom bitku i obliku i tako realna u svojem životu. Danas, nastavlja blaženi Papa, častimo taj dar, to remek-djelo Boga Stvoritelja. Danas možemo klinkati: Marija je rođena, Marija je naša, Marija nam vraća oblik savršenog čovještva“.

Dragi vjernici i pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga, od blagdana Male Gospe učimo kako Bog ima svoja „mjerila“ u kojima je najvažnija „malenost“, skromnost, jednostavnost. Tako i samo mjesto Betlehem-Efrata spomenuto je kao „najmanje“ među kneževstvima Judinim, a kaže se da će iz njega izići onaj koji će vladati Izraelom. Isto tako prorok Mihej govori da će Narod ostati u ropstvu sve dok se ne rodi jedno dijete od „one koja ima roditi“, a to je upravo ova koju danas slavimo kao Malu Gospu. To dijete bit će oslobođitelj Naroda i osoba koja će osigurati povratak Ostatka djeci Izraelovo. Djela „malenih“, koji su „mjerila veličine“ kod Boga, istovremeno se navode kao bitna za opstanak Naroda: priuštiti će hranu Narodu; s autoritetom će voditi Narod; sila Božja bit će njihova snaga; mir će biti pokazatelj njihove pri-

sutnosti, a vlast će im dosezati „krajeve zemlje“; zemlja će imati neviđenu sigurnost kojoj tuđin neće moći nauditi.

Da bi se sve ovo moglo događati i danas razumjeti i Vašu postrojbu koja je prije 25. godina stasala kao beznačajni broj u odnosu na zadatke i očekivanja Naroda, potrebno je da prođe dio povijesti. Bilo je to vrijeme velikog ratnog plamena u kojemu je Domovina gorjela, nuda je bila svedena na nemoć. Sve je tonulo osim optimizma ljudi onih ljudi koji su sebi presudili tako što su odlučili braniti Domovinu i pod cijenu vlastite smrti. Kako je sve to bilo i kako se odvijalo, kako je uopće moglo sve to tako ići još uvijek ne razumijemo, a osobito nam nije jasno ako to mjerimo kriterijima naših mjerila, a zaboravljamo da dragi Bog ima drugačija mjerila. Bogu, draga braćo i sestre, ništa nije neobično angažirati se do kraja kad je u pitanju ugroženost malenih i bespomoćnih osoba i Naroda. Danas se usudim reći da je Vaša postrojba i njezina povijest pokazatelj ove logike u kojoj Božja mjerila imaju veću snagu govora od svih naših projekata i zaključaka.

Dragi pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga, neka vam se usadi u memoriju istovjetnost rađanja Vaše postrojbe s rođenjem djevojčice Marije koju slavimo kao Malu Gospu. Ona je „origo mundi melioris“, ona je „međaš“ povijesti, ona je jamstvo novoga svijeta, ona je pokazatelj značenja Boga u životu Naroda, ona je majka koja ljubavlju odgaja, a patnjom ljubi. Neka Vam ovaj govor o značenju i smislu Marije i „malenosti“ (kao Božjeg mjerila) bude poruka da sebe gledate, prosuđujete i vrednjujete u svjetlu Božjeg govora. Dok Vam čestitam Dan Zapovjedništva specijalnih snaga, molim Boga da ostanete u skromnom mišljenju o sebi u odnosu na važnost Domovine i Vašeg poslanja. Iako ste najelitnija postrojba HV-a, ostanite ljudi nade i pouzdanja u Boga te se tako osmjelimo računati s vama osobito onda kad zemlji bude najteže. Amen. ■

KRONIKA VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA

SRPANJ

Split, 23. srpnja 2016., subota. Na poziv župnika don Andželka Dukića, u župi sv. Spasa u Splitu u župnoj crkvi, predvodio sv. misu i propovijedao u čast sv. Liberana. Pod sv. misom blagoslovio nove orgulje.

Oštarije, 24. srpnja 2016., nedjelja. Obilježavanje 25. obljetnice obrane mjesta od srpske agresije. U Pitomome Javoru predvodio molitvu kod spomen-obilježja za poginule i stradale u ratu. U Cerovniku u crkvi predvodio sv. misu i propovijedao. Pod sv. misom pjevala je policijska klapa sv. Mihovil. Nakon slavlja otputovao u Šibenik.

Šibenik, 25. srpnja 2016., ponедjeljak. Msgr. Ante Ivas dosadašnji šibenski biskup odlazi u mirovinu. U šibenskoj stolnoj crkvi zaređen je novi šibenski biskup msgr. Tomislav Rogić. Iz crkve sv. Barbare biskupi su preko glavnog trga u svečanoj povorci došli u stolnicu.

Novog biskupa pratili su don Richard Pavlić i don Mile Čančar. Pjevalo je mješoviti katedralni zbor. U koncelebraciji je bilo oko 150 svećenika, nekoliko tisuća ljudi. Prisutni su biskupi: nadbiskup metropolit zagrebački kardinal Josip Bozanić, nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup msgr. Alessandro D'Erricco, dosadašnji šibenski biskup msgr. Ante Ivas, nadbiskup metropolit splitsko-makarski msgr. Marin Barišić, nadbiskup metropolit riječki msgr. Ivan Devčić, nadbiskup metropolit đakovačko-osječki msgr. Duro Hranić, nadbiskup zadarski msgr. Želimir Puljić, koparski biskup msgr. Jurij Bizjak, vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan, umirovljeni gospičko-senjski biskup msgr. Mile Bogović, bjelovarsko-križevački biskup msgr. Vjekoslav Huzjak, kotorski biskup msgr. Ilija Janjić, umirovljeni ordinarij u RH msgr. Juraj Jezerinac, vladika križevački msgr. Nikola Kekić, sisački biskup msgr. Vlado Košić, gospičko-senjski biskup msgr. Zdenko Križić, porečki i pulski biskup msgr. Dražen Kutleša, umirovljeni porečki i pulski biskup msgr. Ivan Milovan, varaždinski biskup msgr. Josip Mrzljak, subotički biskup msgr. Ivan Penzeš, mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski msgr. Ratko Perić, umirovljeni đakovačko-osječki nadbiskup metropolit msgr. Marin Srakić, pomoćni biskup zagrebački msgr. Ivan Šaško, hvarska bi-

skup msgr. Slobodan Štambuk, dubrovački biskup msgr. Mate Uzinić, vojni ordinarij u Bosni i Hercegovini msgr. Tomo Vukšić, gradišćanski biskup iz Željezna u Austriji msgr. Egidije Živković i msgr. Tomislav Rogić, novi šibenski biskup. Na misi je sudjelovao i šibenski pravoslavni epi-skop Fotije.

Cijeli obred izravno je prenosila Hrvatska radio-televizija. Posluživali su splitski bogoslovi. Ceronijama je ravnao don Roko Glasnović, uz don Krešimira Matešu i don Franu Glasnovića. Glavni zareditelj bio je kardinal Josip Bozanić, a su-zareditelji msgr. Marin Barišić i msgr. Ante Ivas.

Struga Banska, 26. srpnja 2016., utorak. U Strugi Banskoj obilježena je 25. obljetnica pogibije policijaca u obrani mjesta. Predvodio molitvu kod mjesnog spomenika i uputio prigodnu riječ.

Split, 28. i 29. srpnja 2016., četvrtak - petak. Po-hodio Hrvatsku ratnu mornaricu u Splitu, u Lori. U petak 29. srpnja u kapelici u Lori slavio sv. misu i propovijedao.

Sinj, 30. srpnja 2016., subota. Regionalno ho-dočaće vojske i policije u Sinj. U svetištu Gospe Sinjske predvodio procesiju, sv. misu i propovijedao. Svirao puhački orkestar HV.

KOLOVOZ

Zagreb, 1. kolovoza 2016., ponedjeljak. Dan sjećanja na veliko zlo koje se zabilo u mjestu Dalj na Dunavu u vrijeme Domovinskoga rata. Jugoslavenska narodna armija sa srpskim pobunjenicima ubila je u policijskoj postaji 39 hrvatskih redarstvenika, vojnika i civila. Na dan sjećanja, pred mjesnom policijskom postajom nakon polaganja vijenaca i paljenja svijeća, biskup je predvodio molitvu. Potom je u prepunoj župnoj crkvi služio sv. misu i propovijedao. Crkva je u Domovinskom ratu do temelja bila srušena te je ponovo izgrađena.

Zagreb, 2. kolovoza 2016., utorak. U sjedišu Vojnog ordinarijata u Zagrebu, primio je ministra branitelja gosp. Tomu Medveda s dvojicom umirovljenih generala HV (Josip Lucić i Ljubo Ćesić Rojs). Na razgovoru je sudjelovao i vlč. Vladislav Mandura.

Istoga dana poslije podne predvodio je u Mra-vincima kraj Splita sprovodnu misu za pok. Din-ku Marović, majku maestra don Šime Marovića.

Pod sv. misom propovijedao je msgr. Miroslav Vidović, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije.

Zagreb, 3. kolovoza 2016., srijeda. Sudjelovao na svečanoj akademiji povodom obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 21. obljetnice vojno-redarstvene operacije „Oluja“ u Domu HV-a „Zvonimir“ u zgradici Ministarstva obrane RH. Svečanost je glazbenim taktovima uveličao Simfoniski puhački orkestar Oružanih snaga pod ravnateljem satnika Ivana Kšeneka.

Knin, 4. kolovoza 2016., četvrtak. Povodom obilježavanja vojno-redarstvene akcije „Oluja“ biskup je sudjelovao na svečanom prijemu, na Kninskoj tvrđavi u večernjim satima, zajedno s generalnim vikarom o. Jakovom Mamićem.

Knin, 5. kolovoza 2016., petak. Središnja proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja te 21. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Oluja“. Proslava blagdانا nebeske zaštitnice Vojne biskupije, Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta.

Biskup je najprije sudjelovao na programu proslave u jutarnjim satima na tvrđavi. Uz predsjednicu države, predsjednika Hrvatskog sabora, predsjednika Vlade, ministre, visoke vojne dužnosnike te mnoge druge javne djelatnike, branitelje, aktivne i umirovljene generale i admirale, redarstvenike na tvrđavi su bili i predstavnici rodbine poginulih i nestalih hrvatskih branitelja. Čitanje imena poginulih branitelja, podizanje hrvatskoga stijega, akrobacije hrvatskog ratnog zrakoplovstva – preleti migova itd.

Na trgu Ante Starčevića, kod spomenika, biskup je predvodio molitvu. U novoj kninskoj crkvi svečanu sv. misu predvodio je umirovljeni šibenski biskup msgr. Ante Ivas. Koncelebrirali su: msgr. Tomislav Rogić, novi šibenski biskup, vojni biskup u RH msgr. Jure Bogdan, svi svećenici iz Vojnog ordinarijata, vojni i policijski kapelani, te drugi svećenici. Vojni biskup msgr. Bogdan održao je homiliju a msgr. Rogić uputio je riječi dobrodošlice. Pjevalo je zbor župe iz Knina i klapa Hrvatske ratne mornarice "Sv. Juraj". Cjelodnevni program slavlja u Kninu izravno je prenosila Hrvatska televizija.

Zagreb, 7. kolovoza 2016., nedjelja. Slavio pučku sv. misu u 10 sati u kapelici Vojnog ordinarijata i propovijedao.

Požega 9. i 10. kolovoza 2016., utorak - srijeda. Sudjelovao u programima proslave sv. Lovre

u Požegi. Na sam dan sv. Lovre, 10. kolovoza, predvodio koncelebriranu sv. misu i propovijedao. Koncelebrirali su požeški biskup msgr. Antun Škvorčević, stolni kaptol požeški, više od četrdeset svećenika iz središnjih biskupijskih ustanova i župa grada Požege te drugih dijelova Požeške biskupije.

Sinj, 14. kolovoza 2016., nedjelja. U večernjim satima predvodio u svetištu Gospe sinjske Vigiliju – uočnicu Velike Gospe (sv. misu) i propovijedao. Na sv. misi bilo je veliko mnoštvo marijinih štovatelja.

Vepric (kraj Makarske), 15. kolovoza 2016., ponедjeljak, Velika Gospa. U marijanskom lurdskom svetištu Vepric kraj Makarske, predvodio večernju sv. misu i propovijedao.

Visovac, 18. kolovoza 2016., četvrtak. Sa skupinom svećenika obišao Slapove Krke, pohodio Gospin otočić Visovac, Skradinski buk... Na večer pohodio obojicu šibenskih biskupa msgr. Antu Ivase i msgr. Tomislava Rogića.

Poreč, 24. kolovoza 2016., srijeda. U župnoj crkvi u Svetvinčentu u Istri predvodio sv. misu i propovijedao u čast blaženoga Miroslava Bulešića, svećenika i mučenika. Koncelebrirali su biskupi msgr. Dražen Kutleša i msgr. Ivan Milovan te četrdesetak svećenika. U velikom mnoštvu prisutnih vjernika bio je i brat blaženoga Miroslava s kojim se biskup susreo.

Udbina, 27. kolovoza 2016., subota. U svetištu hrvatskih mučenika na Udbini u molitvenom zajedništvu pred nekoliko tisuća vjernika predvodio sv. misu i propovijedao.

U koncelebraciji su bili nadbiskupi: msgr. Ivan Devčić i msgr. Želimir Puljić; biskupi: msgr. Zdenko Križić, msgr. Mile Bogović, msgr. Tomislav Rogić, msgr. Ante Ivas, msgr. Dražen Kutleša, msgr. Ivan Milovan, msgr. Ivica Petanjak, msgr. Ivan Šaško i mnoštvo svećenika. Sv. misu izravno je prenosila Hrvatska radiotelevizija.

Donji Dolac, 28. kolovoza 2016., nedjelja. Slavio župnu sv. misu u rodnome mjestu Donji Dolac i propovijedao. Na mjesnome groblju predmolio molitvu za sve vjerne mrtve.

Vepric (kraj Makarske), 31. kolovoza 2016., srijeda. S nadbiskupom Marinom Barišićem koncelebrirao u kapelici svetišta Vepric, na završetku duhovnih vježbi svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije.

RUJAN

Zagreb, 1. rujna 2016., četvrtak. U sjedištu Vojnog ordinarijata oproštaj od s. Marine Perčić, SMI, nakon četiri i pol godine služenja. Biskup je sestri zahvalio na predanome radu u Ordinarijatu. Istoga dana sestra Jelena Burić, SMI, preuzeala je u Ordinarijatu službu domaćice - kuvarice.

Ludbreg, 2. rujna 2016., petak. Slavio sv. misu u svetištu Predragocjene krvi u Ludbregu i propovijedao na regionalnom hodočašću policije u Ludbreg.

Istoga dana na Gornjem Gradu u Zagrebu, blagoslovio prostore sjedišta Hrvatskog generalskog zbora.

Zagreb, 4. rujna 2016., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata u Zagrebu slavio pučku sv. misu s narodom i propovijedao.

Zagreb, 5. rujna 2016., ponedjeljak. U sjedištu Ordinarijata prije podne predsjedao sjednici Povjerenstva za izradu Pravilnika Ordinarijata.

Zagreb (Lučko), 7. rujna 2016., srijeda. Predvodio sv. misu i propovijedao prigodom dvadeset i šeste obljetnice uteviljenja Antiterorističke jedinice Lučko. Za liturgijsko pjevanje pobrinuo se Zbor svetoga Mateja, djelatnika Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske pod ravnanjem policijskog kapelana vlč. Damira Vrabeca.

Gospic, 8. rujna 2016., četvrtak. Svečanim misnim slavljem u katedrali Navještenja BDM u Gospicu proslavljen je dan Policijske kapelanije „Sveti hrvatski mučenici“, kao i 23. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Medački džep“. Vojni biskup msgr. Jure Bogdan predvodio je misno slavlje, a suslavili su gospički biskup msgr. Zdenko Križić, policijski kapelani te lokalni župnici. Msgr. Bogdan je održao prigodnu homiliju.

U pratnji msgr. Zdenka Križića, policijskog načelnika g. Ante Podnara biskup je obišao mjesto pored gospičkoga groblja na kojem se vrši istraživanje i iskapanje žrtava komunističkih zločina s kraja II. svjetskoga rata u Gospicu.

Udbina, 9. rujna 2016., petak. Na godišnjicu Krabavske bitke iz 1493. i 23. obljetnicu Medačkog džepa oko petsto pripadnika HKoV-a hodočastilo je na Udbinu. Hodočašće je započelo pobožnošću križnog puta koji je predvodio šibenski biskup msgr. Tomislav Rogić, a vrhunac imalo u svetom misnom slavlju koje je predvodio i na kojem je propovijedao vojni biskup msgr. Jure

Bogdan. Uz vojnog ordinarija u koncelebraciji su sudjelovali domaći biskup msgr. Zdenko Križić, umirovljeni biskup gospičko-senjski msgr. Mile Bogović, msgr. Tomislav Rogić, generalni vikar Vojnog ordinarijata o. Jakov Mamić i 14 vojnih kapelana i svećenika Gospičko-senjske biskupije. U svetoj misi se posebno molilo za Domovinu.

Rim, 10. rujna 2016., subota. Od 10. do 20. rujna, na poziv Kongregacije za biskupe, biskup je sudjelovao u Rimu na tečaju formacije za nove biskupe. Zajedno s njim bila su još dvojica novih biskupa iz Republike Hrvatske: msgr. Zdenko Križić i msgr. Tomislav Rogić. Na ovome tečaju što ga svake godine organizira Sveta Stolica sudjelovala su 154 biskupa iz raznih zemalja svijeta.

Rim, 11. rujna 2016., nedjelja. U Hrvatskome veleposlanstvu u Rimu pri Republici Italiji, sudjelovao na glasovanju za parlamentarne izbore u Republici Hrvatskoj. Susreo se s veleposlanikom RH u Italiji prof. Damirom Grubišom.

Rim, 16. rujna 2016., petak. U Sali Clementini u Vatikanu, sv. otac Franjo primio je biskupe koji sudjeluju na tečaju formacije za nove biskupe. Među njima je bio i naš biskup.

Bjelovar, 21. rujna 2016., srijeda. Na dan Policijske kapelanije, blagdan sv. Mateja, u Bjelovaru u franjevačkoj crkvi predvodio sv. misu i propovijedao.

Poslije podne pohodio bjelovarsko-križevačkog biskupa msgr. Vjekoslava Huzjaka i s njime se zadržao u razgovoru.

Zagreb, 23. rujna 2016., petak. Poslije podne slavio sv. Misu i propovijedao na Hrvatskom vojnom učilištu u Zagrebu.

Zagreb, 25. rujna 2016., nedjelja. Predvodio u kapelici Vojnog ordinarijata pučku misu i propovijedao.

Zagreb, 27. rujna 2016., utorak. Povodom 25. obljetnice ustanovljenja i djelovanja Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, služio sv. misu i propovijedao u kapelici sv. Ivana Pavla II. u Ministarstvu obrane RH. Sudjelovao na programu u Domu Hrvatske vojske.

Istoga dana u Frankopanskoj ulici u samostanu Sestara milosrdnica u Zagrebu, predvodio misno slavlje i propovijedao povodom blagdana sv. Vinka Paulskog. Biskup je prije mise obišao sve bolesne sestre u samostanu.

Zagreb, 29. rujna 2016., četvrtak. Povodom zaštite

nika policije sv. Mihovila, Dana policije, dana policijske kapelanije, pohodio Policijsku akademiju u Zagrebu, slavio sv. misu i propovijedao. Sudjelovao na prigodnom programu u Akademiji.

Osjek, 30. rujna 2016., petak. Dan Policijske kapelanije u Osijeku, blagdan sv. Jeronima. Predvodio sv. misu i propovijedao.

LISTOPAD

Marija Bistrica, 2. listopada 2016., nedjelja. Gođišnje nacionalno hodočašće Hrvatske vojske i policije u Mariju Bistrigu. Predvodio sv. misu i propovijedao. Cjelokupni program izravno je prenosila Hrvatska radiotelevizija. Poslije podne predvodio Križni put u Bistričkome svetištu.

Kamensko, 3. listopada 2016., Sveti Andeli čuvare. Dan vojne kapelanije. Predvodio sv. misu u vojarni u Kamenskom i propovijedao. Pod misom je pjevala i svirala glazbena skupina „Šokci za 5“ sastavljena od četiri brata i jedne sestre. Glazbena skupina je iz Brodskog Vinogorja. Sa zapovjednikom brigadirom Alanom Srpkom i vlač. Vladislavom Mandura biskup je obišao i poligon Cerovec.

Gospic, 4. listopada 2016., srijeda, sv. Franjo Asiški. Dan vojne kapelanije u Gospiću. U vojarni u Gospiću predvodio sv. misu i propovijedao.

Monte Carlo, 6. – 9. listopada 2016. U ime predsjednika Hrvatske biskupske konferencije msgr. Želimira Puljića sudjelovao u Monte Carlu u kneževini Monaco na zasjedanju Vijeća Europskih biskupskih konferenciјa.

Na polasku iz Monaca u zračnu luku u gradu Nizza 9. listopada, biskupi su doznali da je papa Franjo u 12 sati imenovao nove kardinale. S biskupima je bio u autobusu belgijski nadbiskup Malines-Bruxelles-a Jozef De Kesel koji je tada doznao da je i on novi kardinal. Među novim kardinalima je i čikaški nadbiskup hrvatskih krijena Blaise Cupich.

Zagreb, 10. listopada 2016., ponедjeljak. Dobio rješenje kojim se sjedištu Vojnog ordinarijata dodjeljuje kućni broj 12 (Ksaverska cesta, 12).

Zagreb, 11. – 13 listopada 2016. Sudjelovao na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

Zagreb, 12. listopada 2016., srijeda. U večernjim satima sudjelovao na predstavljanju knjige – zbornika radova o blagopokojnom šibenskom

biskupu msgr. Ćirilu Baniću. Predstavljanje knjige organiziralo je u Zagrebu Društvo Poljičana sv. Jure iz Zagreba. Na predstavljanju su govorili msgr. Jure Bogdan, msgr. Ante Ivas, prof. don Slavko Kovačić i prof. Miroslav Akmadža. Uz druge uzvanike na predstavljanju su sudjelovali biskupi: msgr. Marin Barišić, msgr. Mate Uzinić i msgr. Tomislav Rogić.

Zagreb, 13. listopada 2016., četvrtak. S biskupima Hrvatske biskupske konferencije sudjelovao na akademiji u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. Akademija je priređena povodom 25. godina vjeronauka u školi u Republici Hrvatskoj.

Zagreb, 14. listopada 2016., petak. U 13.30 sati primio u sjedištu Vojnog ordinarijata zajedno s generalnim vikarom o. Jakovom Mamićem Ratnu školu zajedno s njihovim kapelanom p. Zoranom Vučićem.

Zagreb, 16. listopada 2016., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata predvodio pučku sv. misu i propovijedao.

Šibenik, 17. listopada 2016., ponedjeljak. U Šibeniku u kapelici (Katolički školski centar) predvodio sv. misu i propovijedao povodom Dana policijske kapelanije sv. Luke. Istoga dana otpotovao za Beč.

Beč, 18. – 20. listopada 2016. Sudjelovao na dvodnevnom znanstvenom skupu „Der Soldat - Vertreibender, Fliehender, Aufnehmender“. Skup je organizirao Austrijski vojni ordinarijat na čelu s biskupom msgr. Wernerom Freistetterom.

Zagreb, 21. listopada 2016., četvrtak. U 11 sati slavio sv. Misu i propovijedao u kapelici sv. Ivana Pavla II. u Ministarstvu obrane. Uz časnike, dočasnike, vojnike i djelatnike Ministarstva obrane, na misi je nazočio i potpredsjednik vlasti i novi ministar obrane Damir Krstičević koji je upravo preuzeo svoju novu službu. Istoga dana biskup je otpotovao u Kraljevu Sutjesku u Bosni i Hercegovini. Prenoćio u franjevačkom samostanu.

Bobovac, 22. listopada 2016., subota. Sudjelovao na sv. misi na Bobovcu koju je predvodio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. Propovijedao je msgr. Tomo Vukšić, vojni ordinarij u Bosni i Hercegovini. Na Bobovcu je negda stolovala bosanska kraljica Katarina Kotromanić Kosača. Odatle je pošla u izbjeglištvo u Rim gdje je i preminula 25. listopada 1478. godine. Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić

uspstavio je prije 15. godina, povodom obljetnice njezine svete smrti, molitvu za Domovinu. Ovo je ujedno i dan hodočašća hrvatske komponente vojske Bosne i Hercegovine na Bobovac.

Zagreb, 23. listopada 2016., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata predvodio pučku misu s narodom i propovijedao.

Zagreb, 24. listopada 2016., ponedjeljak. U samostanu Sestara služavki malog Isusa na Naumovcu u Zagrebu, povodom slavlja sv. Rafaela i Dana uteviljenja Družbe slavio sv. misu i propovijedao.

Zagreb, 26. listopada 2016., srijeda. Sudjelovao u prvom dijelu sjednice - raščlamba o hodočašću u Mariju Bistricu. Sjednica je održana u zgradici Vojnog ordinarijata.

Maribor, 27. listopada 2016., četvrtak. Sudjelovao na sv. misi u mariborskoj prvostolnici i potom na gradskome groblju Dobrave na pokopu komunističkih žrtava iz rudnika u Hudoj Jami. Dosad je pokopano skoro osam stotina tijela. Procjenjuje se da ih je u toj masovnoj grobnici bilo negdje oko tri tisuće. Uz veliko mnoštvo svijeta na posmrtnoj svečanosti bilo je devet (nad)biskupa. Iz Hrvatske je doputovalo veliko mnoštvo na sprovod. Sudjelovali su i najviši predstavnici države, predsjednica gospođa Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskog sabora Božo Petrov i predsjednik Hrvatske vlade Andrej Plenković.

Zagreb, 30. listopada 2016., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata predvodio pučku misu i propovijedao.

STUDENI

Zagreb, 2. studenoga 2016., Dušni dan. Predvodio sv. misu i propovijedao u zagrebačkoj crkvi sv. Mati Slobode na Jarunu, za pokojne hrvatske branitelje.

Zagreb, 3. studenoga 2016., srijeda. Primio gosp. Nevena Pelicarića, hrvatskog veleposlanika pri Svetoj Stolici.

Kutina, 4. studenoga 2016., petak. U 15.30 sati predvodio molitvu za poginule i preminule kutinske branitelje kod središnjeg križa. U kutinskoj župnoj crkvi slavio sv. misu i propovijedao povodom 119. obljetnice smrti sluge Božjega Bonifacija Pavletića.

Ernestinovo (kod Osijeka), 6. studenoga 2016., nedjelja. Predvodio sv. misu i propovijedao u

Ernestinovu. Pohodio mjesno groblje i predmolio molitvu za pokojne.

Valbandon, 7. – 11. studenoga 2016. Sa svećenicima Vojnog ordinarijata bio u policijskome odmaralištu u Valbandonu (kraj Pule) gdje su svećenici Vojnog ordinarijata obavljali duhovne vježbe. Duhovne vježbe vodio je policijski kapelan u Osijeku vlč. Željko Rakošec.

Valbandon, 10. studenoga 2016., četvrtak. U pauzi poslije objeda, s vlč. Ilijom Jakovljevićem predvodio Policijsku upravu Istarsku u Puli. Biskupa je primio načelnik PU istarske Dragutin Cestar sa svojim suradnicima.

Delnice, 11. studenoga 2016., petak., sv. Martin Tourski, biskup. Vojna kapelacija u Delnicama slavi svoga patrona. Predvodio sv. misu i propovijedao u župnoj crkvi u Delnicama. Potom predvodio molitvu kod spomenika poginulim braniteljima u vojarni.

Zagreb, 12. studenoga 2016., subota. Sv. Mati slobode. Predvodio sv. misu i propovijedao u crkvi sv. Mati Slobode na Jarunu u Zagrebu, kod salezijanaca, na obljetnicu posvete crkve.

Zagreb, 13. studenoga 2016., nedjelja. Predvodio pučku sv. misu i propovijedao u kapelici Vojnog ordinarijata.

Zagreb, 14. studenoga 2016., ponedjeljak. S apostolskim nuncijem msgr. Alessandrom D'Errico i glavnim tajnikom Hrvatske biskupske konferencije msgr. Encom Rodinis bio na sastanku u apostolskoj nuncijaturi u Zagrebu. Apostolski nuncij je sazvao sastanak radi izvođenja radova oko zgrade nuncijature.

Split, 15. studenoga 2016., utorak. Predvodio sv. misu i propovijedao u crkvi sv. Frane na obali, povodom obilježavanja 25. obljetnice obrane grada od agresije „Jugoslavenske Narodne Armije“.

Zagreb, 16. studenoga 2016., srijeda. Zajedno s msgr. Jurjem Jezerincem u kapelici bl. Miroslava Bulešića, u policijskome odmaralištu u Istri kraj Pule slavio sv. misu i propovijedao. Ovom sv. misom zaključena je Godina milosrđa u Vojnoj biskupiji u Republici Hrvatskoj.

Đakovo, 17. studenoga 2016., četvrtak. Zajedno s msgr. Jurjem Jezerincem i msgr. Zdenkom Križićem doputovao u Đakovo kod nadbiskupa metropolite msgr. Đure Hranića. Tamo se susreo s ostalim hrvatskim biskupima koji sutradan od-

laze u Vukovar kad se obilježava pad grada u neprijateljske ruke i velikih zločina nad civilnim pučanstvom. Bilo je to u Domovinskome ratu na sutrašnji dan.

Vukovar, 18. studenoga 2016., petak. Sudjelovao na programu obilježavanja pada grada Vukovara. Na sv. misi na Vukovarskom groblju koju je predvodio kardinal Josip Bozanić bila su 23 hrvatska (nad)biskupa, mnoštvo svećenika. Mediji su izvijestili da je na ovome jedinstvenom komemorativnom slavlju u Vukovaru bilo oko 120 tisuća prisutnih. Sv. misu je izravno prenosila Hrvatska radiotelevizija.

Zagreb, 20. studenoga 2016., nedjelja. Krist Kralj. U kapelici Vojnog ordinarijata predvodio pučku sv. misu i propovijedao.

Zagreb, 23. studenoga 2016., srijeda. Sudjelovao na Hrvatskom katoličkom radiju od 17.30 do 18.30, u emisiji „Znakovi vremena“.

Zagreb, 25. studenoga 2016., petak. Sudjelovao na „Večeri zahvale“ što ju je organizirao Hrvatski crkveni križ s početkom u 19 sati u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu.

Zagreb, 26. studenoga 2016., subota. U 18 sati predvodio sv. misu i propovijedao u samostanu Marjinih sestara u Zagrebu.

Zagreb, 27. studenoga nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata predvodio pučku sv. misu i propovijedao.

Zagreb, 28. studenoga, ponedjeljak. U Ordinarijatu predsjedao sjednici uspostave Prezbiterskog vijeća Vojnog ordinarijata.

PROSINAC

Bjelovar, 2. prosinca 2016., petak. Topnici Topničko-raketne pukovnije Bjelovar i Topničko-raketne bojne GOMBR-e Vinkovci u bjelovarskoj vojarni „Bilogora“ proslavili su blagdan svete Barbare, zaštitnice roda topništva OS RH. Sveti misno slavlje u kapelici svetoga Križa, u krugu bjelovarske vojarne, za sve žive i pokojne pripadnike postrojbi predvodio je msgr. Jure Bogdan, vojni biskup u RH, u zajedništvu s policijskim kapelanom vlč. Damironom Vrabecom. Biskup je održao i homiliju.

Zagreb, 4. prosinca 2016., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata predvodio pučku sv. misu i propovijedao. Poslije podne otpotovao u Split.

Split, 5. prosinca 2016., ponedjeljak. U vojarni sv. Nikola u Lori, proslavljen je Dan vojne kapelanie sv. Nikole i blagdan zaštitnika Hrvatske ratne mornarice. Biskup je u spomen-sobi zapovjedništva HRM-a predmolio molitvu za poginule branitelje, potom je iz Lore predvodio procesiju s kipom sv. Nikole do franjevačke crkve i samostana sv. Ante na Poljudu gdje je služio koncelebriranu sv. misu i propovijedao.

Osijek, 7. prosinca 2016., srijeda. U konkatedralnoj crkvi sv. Petra i Pavla, povodom 25. obljetnice ustanovljenja 68. bojne Vojne policije, slavio sv. misu i propovijedao. Nakon mise, u sveučilišnom kampusu otkriveno je spomen-obilježje za trinaestoricu poginulih pripadnika te bojne. Uz prigodnu molitvu za 13 poginulih policajaca biskup je blagoslovio spomenik.

Zagreb, 8. prosinca 2016., četvrtak. Na svetkovinu Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije biskup je predvodio sv. misu i propovijedao u samostanu hercegovačkih franjevaca u zagrebačkoj Dubravi.

Istoga dana navečer sudjelovao je na sv. misi u zagrebačkoj prvostolnici kojom započinje radom II. Sinoda Zagrebačke nadbiskupije.

Zagreb, 9. prosinca 2016., petak. Povodom 25. obljetnice uspostave Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Protuzračne obrane, u vojarni na Plesu u Zagrebu predvodio sv. misu i propovijedao. Sudjelovao na cijelokupnom programu proslave.

Zagreb, 11. prosinca 2016., nedjelja. Materice. U crkvi sv. Nikole Tavelića u Kustosiji u Zagrebu slavio sv. misu i propovijedao. Pod misom krstio peto dijete supružnika Kristijana Beljana (djelatnik u MORH-u) i Karoline Beljan, rođ. Cvitković.

Voćin, 13. prosinca 2016., utorak. Sudjelovao na hodočašću hrvatskih branitelja, vojske i policije, i koncelebraciji povodom 25. obljetnice razaranja Voćina, rušenja crkve te ubojstva 47 nedužnih civila. Uz msgr. Antuna Škvorčevića, msgr. Đuru Hranića, msgr. Vjekoslava Huzjaka, msgr. Enca Rodinisa i četrdesetak svećenika sudjelovalo je veliko mnoštvo pobožnih vjernika. Pod misom je propovijedao nadbiskup Hranić.

Velika Buna, 15. prosinca 2016., četvrtak. Na Dan kapelanie „Sv. Ivan od Križa“ predvodio misno slavlje i propovijedao.

Istoga dana navečer sudjelovao na božićnom čestitanju i domjenku „Društva Poljičana sv. Jure“ u Zagrebu.

ADRESAR VOJNOG ORDINARIJATA

Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj

Ksaverska cesta, 12
HR - 10 000 ZAGREB
tel: +385 1 4670 660 (centrala)
tel: +385 1 4670 659 (centrala)
faks: +385 1 4670 662
www.vojni-ordinarijat.hr
vojni.ordinarijat@morph.hr

Msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij

O. Jakov Mamić, generalni vikar
tel: +385 1 3784 489
jakov.mamic@morph.hr

Don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral
MORH-a i Oružanih snaga RH

Fra Frano Musić, biskupski vikar za pastoral
MUP-a i Redarstvenih službi RH

Robert Stipetić, kancelar
specijal 68 642
robert.stipetic@morph.hr

Dragan Logarušić, ekonom
specijal 68 631
mob: +385 99 5793 911
dragan.logarusic@morph.hr

S. M. Gordana Miškić, tajnica Vojnog
ordinarijata
specijal 68 638
gmiskic@morph.hr

Samostalni odjel za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH)

Vojni ordinarijat u RH
Ksaverska cesta, 12
HR - 10 000 ZAGREB
tel: +385 1 4670 660
faks: +385 1 4670 662

Bojnik Petar Klarić, voditelj Odjela
specijal 68 634
perica.klaric@morph.hr

Vladimir Krpan, osobni tajnik generalnog
vikara
specijal 68 635
vladimir.krpan@morph.hr

Mladen Čobanović, viši stručni savjetnik za
organizaciju
tel: +385 1 4670 660
mladen.cobanovic@morph.hr

Marija Vukovojac, stručni savjetnik
specijal 68 637
marija.vukovojac@morph.hr

Samostalna služba za suradnju s Vojnim ordinarijatom (MUP)

Policijska akademija
Avenija Gojka Šuška, 1
HR - 10 000 ZAGREB
tel: +385 1 2391 525 (specijal 26525)
faks: +385 1 2391 496 (specijal 26496)

Josip Zagorščak, voditelj Službe
tel: +385 1 2391 525 (specijal 26525)
mob: 098 470 781 (specijal 84484)
jzagorscak@mup.hr

Mato Topić, policijski službenik za
međunarodnu vjersku suradnju
tel: +385 1 2391 527 (specijal 26527)
mob: 091 4554 649 (specijal 82649)
mtopic@mup.hr

Mario Dokmanić, policijski službenik za
međunarodnu vjersku suradnju
tel: +385 1 2391 523 (specijal 26523)
mob: 099/7031 578 (specijal 85620)

Branko Šarkanj, policijski službenik za
organizaciju i potporu
tel: +385 1 2391 528 (specijal 26528)
mob: 091/4563 958 (specijal 82958)
bsarkanj@mup.hr

Darko Šantek, policijski službenik za
organizaciju i potporu
tel: +385 1 2391 529 (specijal 26529)
mob: 091/4565 464 (specijal 82644)
dsantek@mup.hr

Sanja Vrkljan Horvat, administrativna tajnica
tel: +385 1 2391 525 (specijal 26525)

ZAŠTITNIK KAPELANIJE	POSTROJBA
„Sveti Ivan Pavao II“ 22. listopada	MORH I GS OS RH Stančićeva 6, Zagreb
„Bl. Alojzije Stepinac“ 10. veljače	Zapovjedništvo HKoV, Karlovac
„Sv. Andđeli čuvari“ 2. listopada	Inženjerijska pukovnija, Karlovac
„Gospa Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta“ 11. rujna	Motorizirana bojna „Pauci“ vojarna „Kralj Zvonimir“, Knin
„Sv. Martin Tourski“ 11. studenoga	Zapovjedništvo specijalnih snaga, Delnice
„Sv. Petar i Pavao“ 29. lipnja	Zapovjedništvo HRZ I PZO 91. zrakoplovna baza, Zagreb
„Sv. Nikola Biskup“ 6. prosinca	Zapovjedništvo HRM Središte za obuku HRM, Split
„Sv. Nikola Biskup“ 6. prosinca	Flotila HRM, Obalna straža Pomorska baza Split, Split
„Sv. Ivan od Križa“ 14. prosinca	SOD, Velika Buna
„Sv. Ilija Prorok“ 20. srpnja	Mehanizirana bojna "Gromovi" GMB, i Mehanizirana bojna "Tigrovi" GMB, Petrinja
„Kraljica svete Krunice“ i „Sv. Ivan Kapistran“ 7. listopada	GOMBR, Vinkovci
„Uzvišenje svetog Križa“ 14. rujna	Gardijska motorizirana brigada, Knin
„Sv. Franjo Asiški“ 4. listopad	1. motorizirana bojna „Vukovi“ voj. „Eugen Kvaternik“, Gospić
„Sv. Leopold Mandić“ 12. svibnja	Zapovjedništvo ZOD „FKF“ MB "Sokolovi" i "Pume", Osijek
„Bl. Ivan Merz“ 10. svibnja	SBO i Topničko-raketna bojna GMB poligon „Eugen Kvaternik“, Slunj
„Sv. Valentin“ 14. veljače	Počasno-zaštitna bojna, Zagreb
„Sv. Mihael arkandeo“ 29. rujna	HVU „Dr. Franjo Tuđman“, Zagreb
„Sv. Gabrijel arkandeo“ 29. rujna	Središte za obuku HRZ i PZO, 93. zrakoplovna baza, Zadar
„Sv. Ivan Krstitelj“ 24. lipnja	SzOIDL, Požega
„Sv. Obitelj“ 28. prosinca	ZZP, Zagreb
„Sv. Antun Padovanski“ 13. lipnja	Dom Glavnog stožera, Zagreb
„Sv. Sebastijan“ 20. siječnja	Zapovjedništva Oklopne i Tenkovske bojne "Kune" GOMBR, Đakovo

KONTAKT UREDA	KAPELAN	POMOĆNIK KAPELANA
tel: 01/486-1345 faks: 01/456-7986	don Marko Medo mob: 091/2044-009	satnik Srećko Žmalec srecko.zemalec@morp.hr tel: 01/456-8080, mob: 091/7635-866
tel: 047/626-388 faks: 047/626-536	don Vladislav Mandura , dekan Karlovac vlado.mandura@gmail.com mob: 091/586-3400	satnik Dražen Čulig drazen.culig@morp.hr mob: 091/8811-862
tel: 047/626-603 faks: 047/626-622		narednik Daniel Radinović tel: 047/626-621, mob: 098/186-3426
tel/faks: 022/617-841	fra Ilija Mikulić mob: 098/432-607	vojnik Marko Buzuk marko.buzuk@morp.hr mob: 091/533-8266
tel: 051/652-806 faks: 051/652-940	p. Mirko Vukoja mob: 099/6226-236	satnik Anton Žic anton.zic@morp.hr mob: 098/917-0427
tel: 01/6228-862 faks: 01/6228-484	o. Viktor Grbeša mob: 098/9737-473	vojnik Lorenc Tomkić mob: 098/946-7773
tel: 021/354-913 faks: 021/354-323	don Branimir Projic branimir.projic@morp.hr mob: 098/510-737	narednik Manda Sartori tel: 021/354-323 mob: 098/9554-177
tel: 021/354-160 (650) faks: 021/354-650	o. Jozo Mravak mob: 091/579-4868	desetnik Dario Rajčić mob: 098/744-330
tel: 01/2025-830 faks: 01/2025-879	vlč. Željko Savić mob: 091/973-2698	Nenad Veriga mob: 098/906-0816
tel: 075/221-215 faks: 075/221-278	don Antonio Mikulić mob: 099/322-0700	natporučnik Mario Barišić mob: 098/886-306
tel: 032/348-460 faks: 032/348-460	fra Mato Vincetić mob: 099/308-2203	satnik Adam Dakić adam.dakic@morp.hr mob: 091/725-8290
tel: 022/617-810 faks: 022/617-722	fra Božo Ančić mob: 098/760-979	stožerni narednik Borislav Lapenda mob: 091/172-8512
tel/faks: 053/577-201	vlč. Ivan Blaževac mob: 098/9084-983 iblaževac@yahoo.com	
tel: 031/236-862 faks: 031/236-841	o. Ante Mihaljević , vd dekan Osijek ante.mihaljevic@morp.hr mob: 098/269-599	natporučnik Darko Boban dboban@icloud.com mob: 099/712-0900
tel: 047/626-824 faks: 047/626-846	don Milenko Majić mmajic@morp.hr mob: 098/924-1483	
tel: 01/4566-344 (367) faks: 01/4566-368	o. Zdravko Barić , dekan Zagreb mob: 091/576-2764 zdravko.baric64@gmail.com	
tel: 01/3786-004 (272) faks: 01/3784-657	p. Zoran Vujičić mob: 098/337-162	poručnik Marijan Puljiz mob: 099/2486-662
tel: 023/358-209 (239) faks: 023/358-209	o. Ivo Topalović , dekan Split mob: 098/423-533	satnik Vinka Rogić vinka.rogić@morp.hr mob: 098/532-045
tel/faks: 034/245-117	vlč. Željko Volarić mob: 098/340-798	satnik Antun Mandić amandic@morp.hr mob: 091/786-1333
tel: 01/6631-318 faks: 01/6631-296	vlč. Slavko Rajić slavko.rajic@morp.hr mob: 098/1632-359	
tel: 01/6631-299 faks: 01/6631-397		satnik Damir Sedlar mob: 091/943-0134
tel: 031/839-166 faks: 031/839-156	p. Drago Majić mob: 098/186-6901	

„Majka Božja Kamenith vrata“ 31. svibnja	MUP PU zagrebačka Petrinjska 20, 10 000 Zagreb
„Sv. Mihovil arkandeo“, podružnica Split 29. rujna	MUP PU splitsko-dalmatinska 2. policijska postaja, 21 000 Split
„Sv. Mihael arkandeo“ 29. rujna	MUP Policijska akademija Av. G. Šuška 1, 10 000 Zagreb
„Sv. Vid“ 15. lipnja	MUP PU primorsko-goranska 1. Policijska postaja, 51 000 Rijeka
„Sv. Mihael arkandeo“ 29. rujna	MUP Zagreb Sjedište i Ravnateljstvo, Uč. grada Vukovara 33
„Bl. Miroslav Bulešić“ 6. studenoga	MUP PU istarska Trg Republike 1, 52 100 Pula
„Sv. Juraj“ 23. travnja	MUP PU varaždinska Ivana Milčeca 10, 42 000 Varaždin
„Sv. Matej“ 21. rujna	MUP PU bjelovarsko-bilogorska Vlahe Paljetka bb, 43 000 Bjelovar
„Sv. Jeronim“ 30. rujna	MUP PU osječko-baranjska Trg Lavoslava Ružičke 1, 31 000 Osijek
„Sv. Luka evanđelist“ 18. listopada	MUP PU šibensko-kninska Velimiria Škorpika 5, 22 000 Šibenik
„Sveti Filip i Jakov, apostoli“ 3. svibnja	MUP PU zadarska Andrije Hebranga bb, 23 000 Zadar
„Sveti Marko Križevčanin“ 7. rujna	MUP PU koprivničko-križevačka Trg Eugena Kumičića 18, 48 000 Koprivnica
„Sveti Hrvatski mučenici“ 9. rujna	MUP PU ličko-senjska Ulica Hrvatskog sokola 2, 53 000 Gospić
„Sv. Josip“ 19. ožujka	MUP PU karlovačka Trg hrvatskih redarstvenika 6, 47 000 Karlovac
„Sv. Vinko Palloti“ 22. siječnja	MUP PU požeško-slavonska Josipa Runjanina 1, 34 000 Požega
„Sv. Kvirin Sisački“ 4. lipnja	MUP PU sisačko-moslavačka Rimska 19, 44 000 Sisak
„Sv. Euzebije i Polion“ 29. svibnja	MUP PU vukovarsko-srijemska Glagoljaška 27b, 32 100 Vinkovci
„Sv. Marko evanđelist“ 25. travnja	MUP PU brodsko-posavska Ivana Mažuranića 9, 35 000 Slavonski Brod
„Sv. Vlaho“ 3. veljače	MUP PU dubrovačko-neretvanska Dr. Ante Starčevića 13, 20 000 Dubrovnik
„Sv. Nikola biskup“ 6. prosinca	MUP PU krapinsko-zagorska Matije Gubca 53, 49210 Zabok
„Sv. Franjo Asiški“ 4. listopada	MUP PU međimurska Jakova Gotovca 7, 40 000 Čakovec
„Bl. Alojzije Stepinac“ 10. veljače	MUP PU virovitičko-podravska Trg bana Josipa Jelačića 19, 33 000 Virovitica

tel: 01/4563 295 (293) faks: 01/4563 699	don Marin Drago Kozic mob: 099/2680-728 (spec. 86084)	Mišo Josipović mob: 099/2292-432 (spec. 85 546) mjosipovic@mup.hr
tel: 021/215-659 faks: 021/307-512	fra Žarko Relota , dekan Split Mob: 099/4965-535 (spec. 86867)	Luka Galić tel. 021/307 511 (specijal 40 511) fax. 021/307 512 mob: 098/9591-333
tel/faks: 01/2391-490 (specijal 26 490)	fra Frano Musić mob: 099/2584-982 (spec. 86011)	Luka Norac Kevo tel. 01/2391 526 (specijal 26 526) mob: 091/4563-866
tel: 051/430-495 faks: 051/430-687	p. Mirko Vukoja mob: 099/6226-236	
tel: 01/6122-712 (715) faks: 01/3788-653	p. Stjepan Harjač , dekan Zagreb mob: 099/2113-891 (spec. 84048)	Vinko Bakula tel: 01/3788 853 (specijal 88 853) mob: 091/4563-805
	vlč. Ilija Jakovljević , dekan Rijeka mob: 099/4965-534 (spec. 86866)	
tel.: 042 372 392 (spec. 86 087)	vlč. Ivica Horvat , dekan Varaždin tel/faks: 042/749-400 mob: 099/2680-732 (spec. 86088)	
fax: 043/251-771	vlč. Damir Vrabec mob: 099/4965-536 (spec. 86868)	
tel.: 031/237-553 faks: 031/237-267	vlč. Željko Rakošec , dekan Osijek zrakosec@mup.hr mob: 099/7065-885 (spec. 85682)	
fax: 022/347-284	don Darko Poljak mob: 099/2680-733 (spec. 86089)	
	don Tomislav Vlahović	
	vlč. Ozren Bizek mob: 099/2680-731 (spec. 86087)	
	vlč. Ivan Blaževac mob: 099/2680-729 (spec. 86085)	
tel.: 047/664-143 faks: 047/664-385	vlč. Andrija Markač mob: 098/213-393	Senka Staroveški tel.: 047/664-460
	vlč. Željko Volarić mob: 098/340-798	
	vlč. Željko Rakošec , dekan Osijek zrakosec@mup.hr mob: 099/7065-885 (spec. 85682)	
	vlč. Davorin Andić mob: 099/4965-533 (spec. 86865)	
	don Ivan Borić mob: 099/2680-735 (spec. 86091)	
	o. Zrinko Nikolić	
	vlč. Ivica Horvat , dekan Varaždin mob: 099/2680-732 (spec. 86088)	
	vlč. Ozren Bizek mob: 099/2680-731 (spec. 86087)	

SADRŽAJ

“POJAVILA SE MILOST BOŽJA, SPASITELJICA SVIH LJUDI” (Tit 2, 11)	
Božićna poruka vojnog ordinarija msgr. Jure Bogdana	421
 SVETA STOLICA	423
Ad resurgendum cum Christo - Da bi se suuskrsllo s Kristom (Naputak Kongregacije za nauk vjere o pokapanju tijela preminulih i čuvanju pepela u slučaju spaljivanja)	423
Budimo milosrdni prema našoj zajedničkoj kući (Poruka pape Franje za Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu, 1. rujna 2016.)	426
Nenasilje – stil politike za mir (Poruka svetoga oca Franje u prigodi proslave 50. svjetskog dana mira, 1. siječnja 2017.)	429
Djeca migranti, ranjiva i bez glasa (Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica, 15. siječnja 2017.)	433
Zadivljenost Božjim djelima: „Velika mi djela učini Svesilni...“ (Lk 1, 49)	
Poruka pape Franje za 25. svjetski dan bolesnika, (11. veljače 2017.)	436
U misiji pod vodstvom Duha (Poruka pape Franje za 54. svjetski dan molitve za duhovna zvanja, 7. svibnja 2017.)	438
 HRVATSKI BISKUPI	440
Poruka hrvatskih biskupa za parlamentarne izbore 2016.	440
Vjeronauk u školi zahtjeva i župnu katehezu (Poruka predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za katehizaciju i novu evangelizaciju)	441
Priopćenje s 53. zasjedanja Sabora Hrvatske biskupske konferencije	443
Bez kulture spomena upitna je budućnost Hrvatske (Homilija kardinala Josipa Bozanića na misi u prigodi Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991.)	445
Poruka pomorcima i ribarima o blagdanu sv. Nikole (Poruka msgr. Ivice Petanjka, predsjednika Odbora HBK za pastoral pomoraca)	447
„Gospodin ostaje vjeran dovijeka“ (Ps 146, 6c) (Poslanica biskupa Mrzljaka u povodu Nedjelje Caritasa)	448
 ODREDBE IZ VOJNOG ORDINARIJATA	450
Konstituirajuća sjednica Prezbiteralskog vijeća Vojnog ordinarijata u RH – saziv	450
Dekreti i imenovanja	451
Obavijest o imenovanju članova Prezbiteralskog vijeća Vojnog ordinarijata	451
 IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI	452
25. obljetnica pogibije redarstvenika u Strugi Banskoj	452
25. obljetnica osnutka specijalne jedinice „BAK Istra“	452
Pastoralni pohod Hrvatskoj ratnoj mornarici	453
Drugo hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja Gospi Sinjskoj	454
25. obljetnica pada Dalja	456
Proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta	457
Četvrti mimohod hrvatskih branitelja u Puli	459
Proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti u Afganistanu	460
Završetak ljetovanja mladih u vojarni „Kovčanje“	461

Hodočašće Vojnog ordinarijata u Poljsku	461
Vigilija Velikoj Gospo	462
Uvođenje u službu novog policijskog kapelana za PU zadarsku	463
Proslava 25. obljetnice osnivanja Vojne policije OS RH	464
Obilježena 69. obljetnica mučeništva bl. Miroslava Bulešića	464
U Žutoj Lokvi komemoracija i misa za poginule branitelje	465
Proslava 25. obljetnice postrojavanja 25. satnije ZNG-a Gospić	466
Uvođenje u službu novog policijskog kapelana za PU krapinsko-zagorsku	467
Proslava Dana hrvatskih mučenika na Udbini	467
Duhovno-rekreativni susret studentske mladeži na Malom Lošinju	469
P. Zdravko Barić u misiji u Afganistanu	470
Blagoslov službenih prostora Hrvatskog generalskog zbora	471
Sedamnaesto hodočašće policije u Ludbreg	472
Proslava Dana Policijske kapelaniјe „Sv. Marko Križevčanin“	473
Misno slavlje povodom 26. obljetnice osnutka ATJ Lučko	473
Proslavljen Dan Policijske kapelaniјe „Sv. Hrvatski mučenici“	474
Obilježena 25. obljetnica ustroja specijalnih snaga RH	475
Prvo hodočašće HKoV-a na Udbinu	476
Hodočašće vjernika PU zagrebačke na Trsat	477
U SOD-u predavanje s tematikom nasilja u obitelji ????	477
Misnim slavljem proslavljenja 25. godišnjica osnutka HRM-a	478
Duhovne vježbe za pripadnike vojarne „Pukovnik Predrag Matanović“	479
Duhovne vježbe za pripadnike Osječkog vojnog dekanata	479
Duhovne vježbe za vjernike triju vojnih kapelaniјa	479
25. obljetnica specijalne policije „Trenk“	480
Proslava Dana kapelaniјe u PU bjelovarsko-bilogorskoj	481
Nacionalni susret povjerenika za duhovna zvanja	481
Blagoslovljen križ u Dubravci	482
24. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistrigu	483
Proslavljen Dan kapelaniјe na Kamenskom	487
Proslavljen Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Franjo Asiški“	487
Održani bračni susreti za djelatnike OS RH	488
Proslavljen Dan kapelaniјe u Gombr-i	489
Posjet Ratne škole Vojnom ordinarijatu	490
Proslava Dana kapelaniјe u PU šibensko-kninskoj	491
Proslava Dana Vojne kapelaniјe „Sv. Ivan Pavao II“	491
Na Bobovcu održano 13. hodočašće oružanih i redarstvenih snaga BiH	492
Hodočašće polaznika Policijske akademije u Sinj	495
Hodočašće Osječkog dekanata u Ilok	496
Preduputna obuka za pripadnike 6. HRVCON-a i prevencija nasilja u obiteljima	497
Misa zadušnica i pogreb žrtava iz Hude Jame	497
Hodočašće vjernika PUZ-a u Vukovar i Lovas	500
Misno slavlje za sve hrvatske branitelje	501
119. obljetnica smrti Bonifacija Pavletića i Dan kutinskih branitelja	502
Hrvatski narod dobio dva nova blaženika	503
Hodočašće u Vukovar PU zadarske	504
Hodočašće djelatnika MUP-a RH u Rim	505
Pohod ministra obrane Damira Krstičevića Vojnom ordinarijatu	506

Msgr. Jure Bogdan pohodio PU istarsku	506
Duhovne vježbe za svećenike Vojnoga ordinarijata	506
Proslavljen Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Martin Tourski“	507
Obljetnica posvete svetišta Svetе Mati Slobode	508
Hodočašće polaznika Policijske akademije u Vukovar i Osijek	509
Proslava 25. obljetnice obrane grada Splita	510
Završetak Godine milosrđa za Vojnu biskupiju u Republici Hrvatskoj	511
Duhovne vježbe za djelatnike Vojnog ordinarijata	513
Obilježena 25. obljetnica stradanja Vukovara	515
Crkva dobila sedamnaest novih kardinala	518
Relikvija bl. Miroslava Bulešića darovana policijskoj kapelaniji u PUZ-u	519
Obilježen Dan svete Barbare – Dan topništva	520
Obilježena 25. godišnjica pogibije branitelja na Papuku	521
Obilježena 25. godišnjica osnutka „Alfi“	521
Proslava blagdana sv. Nikole biskupa, zaštitnika HRM	522
Proslava Dana Policijske kapelaniјe „Sv. Nikola biskup“	523
U Osijeku proslavljena 25. obljetnica osnutka 68. bojne Vojne policije	524
Proslavljeni 25. obljetnica HRZ i PZO-a	525
Misa zadušnica za prvog hrvatskog predsjednika dr. Franju Tuđmana	526
25. obljetnica vojno-redarstvene operacije „Vihor“ obilježena u Šišincu	527
Biskup Bogdan krstio peto dijete obitelji Beljan	528
Spomen 25. obljetnice razaranja Voćina i ubojstva civila	528
Proslavljen Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Ivan od Križa“	531
 PROPOVIJEDI VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA	532
Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja, Gospa velikoga hrvatskog krsnog zavjeta (Knin, 5. kolovoza 2016.)	532
Blagdan svetoga Lovre, zaštitnika Požeške biskupije (Požega, 10. kolovoza 2016.)	534
Blagdan hrvatskih mučenika	537
24. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistrigu (Marija Bistrica, 2. listopada 2016.)	541
Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Ivan Pavao II“ (Zagreb, 21. listopada 2016.)	544
Dušni dan - sveta misa za sve pokojne hrvatske branitelje (Zagreb, 2. studenoga 2016.)	549
119. obljetnica smrti Bonifacija Pavletića i Dan kutinskih branitelja (Kutina, 4. listopada 2016.)	551
Dan Vojne kapelaniјe „Sv. Martin Tourski“ (Delnice, 11. studenoga 2016.)	553
Svetkovina posvete svetišta Svetе Mati Slobode (Zagreb, 12. studenoga 2016.)	557
25. obljetnica obrane Grada Splita (Split, 15. studenoga 2016.)	559
 PROPOVIJEDI GENERALNOG VIKARA O. JAKOVA MAMIĆA	561
Dan Zapovjedništva specijalnih snaga (Delnice, 8. rujna 2016.)	561
 KRONIKA VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA	563
ADRESAR VOJNOG ORDINARIJATA	569
SADRŽAJ	574